

A photograph of a dirt path winding through a forest. Sunlight filters through the trees, creating a bright starburst effect in the upper left and casting long shadows on the path. The ground is covered with fallen leaves and pine needles.

Volop
aandacht voor
samen leven

Programma begroting 2024

In Echt-Susteren vieren we het goede leven. We zijn met trots een Cittaslow gemeente.
Meer informatie op www.echt-susteren.nl/cittaslow.

Deel I
Beleidsbegroting

Beleidsbegroting
2024

Inhoud

Deel I Beleidsbegroting

1.	Inleiding	3
2.	Programma's	9
2.0	Inleiding programma's en specifieke projecten 2024	11
2.1	Bevolking en bestuur	15
2.2	Openbare orde en veiligheid	29
2.3	Beheer openbare ruimte	35
2.4	Onderwijs	61
2.5	Cultuur en sport	69
2.6	Sociaal domein	83
2.7	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	105
2.8	Omgevingsrecht	115
2.9	Economische zaken en grondexploitatie	121
2.10	Algemene dekkingsmiddelen	139
2.11	Overhead	151
3.	Paragrafen	153
3.0	Inleiding paragrafen	155
3.1	Lokale heffingen	159
3.2	Weerstandvermogen en risicobeheersing	169
3.3	Onderhoud kapitaalgoederen	185
3.4	Financiering	189
3.5	Bedrijfsvoering	195
3.6	Verbonden partijen	201
3.7	Grondbeleid	241
3.8	Openbaarheidsparagraaf	251
3.9	Rechtmatigheid	253

1. Inleiding

Beleidsbegroting 2024

1. Inleiding

In de vergadering van 4 juli 2023 heeft de raad de Kadernota 2024 vastgesteld. Deze bevat de kaders voor de programmabegroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027.

Aanbieding begroting

Het college van burgemeester en wethouders biedt deze programmabegroting 2024 ter vaststelling aan, aan de gemeenteraad. Daarnaast wordt een raadseigen voorstel aangeboden om de deelbegroting 2024 van de raad vast te stellen.

Financiële situatie

In de inleiding van de begroting 2024 zijn onderstaande saldi gepresenteerd van de begroting 2024 – 2027:

	2024	2025	2026	2027
<i>Ruimtevrage bedragen zijn positief weergegeven</i>				
Saldi 1e berap2023/kadernota 2024	-2.212.371	-1.206.498	-1.777.037	844.000
Nadat de 1e bestuursrapportage 2023 en de kadernota 2024 verwerkt zijn in de begroting worden de kapitaallasten en personeelslasten opnieuw doorberekend. Door latentie in de uitvoering ontstaan verschillen in de ramingen ten opzichte van de vorige begroting, die leiden tot de volgende aanpassingen:	-203.142	-174.358	-183.712	-168.077
Totaal bijgesteld saldo	-2.415.513	-1.380.856	-1.960.749	675.923

De meerjarenbegroting 2024-2027 laat met uitzondering van het jaar 2027 positieve saldi zien.

Toezicht provincie Limburg

Bij de gemeenten in Midden-Limburg, waaronder Echt-Susteren, is in het voorjaar van 2021 voor de vierde keer een financieel verdiepingsonderzoek gehouden. Op basis van het onderzoek hebben Ge-deputeerde Staten (GS) geconcludeerd dat de gemeente aan de voorwaarden van de modernisering toezicht voldoet. Echt-Susteren komt daarbij in aanmerking voor meerjarig repressief toezicht. Dit betekent dat de periode vanaf de bekendmaking van het besluit van GS (14 september juli 2021) tot en met het begrotingsjaar 2024 toezichtsarm is. In 2025 vindt een volgend verdiepingsonderzoek plaats.

Uitgangspunten programmabegroting

1. Begroting is in evenwicht. Volgens artikel 189 van de Gemeentewet stelt de raad een sluitende begroting vast. Wanneer de begroting niet sluitend is, moet de meerjarenraming aannemelijk maken dat de begroting op korte termijn sluitend wordt. In ons financieel beleid is dit uitgangspunt ook opgenomen: structurele lasten worden gedekt door structurele baten.
2. De raming van baten en lasten is reëel.
3. De meerjarenraming is gebaseerd op een gelijkblijvend aantal inwoners van 31.900.
4. De vrijval van kapitaallasten wordt ingezet voor het investeringsplan (zie hoofdstuk 6.1 van de financiële begroting).
5. De omvang van reserves en voorzieningen wordt tweejaarlijks getoetst bij het actualiseren van de nota reserves en voorzieningen. De bijstelling van de nota reserves en voorzieningen 2023 wordt tegelijk met deze begroting 2024 op 9 november 2023 aan de raad voorgelegd.
6. De uitgangspunten bij het vaststellen van de meerjarige opbrengsten voor leges en heffingen zijn toegelicht in de paragraaf lokale heffingen 3.1.

Bij het begroten van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is rekening gehouden met de reële ontwikkeling tot en met de meicirculaire 2023. Dat betekent dat aan de lastenkant van de begroting rekening is gehouden (door het opnemen van een stelpost) met cao-ontwikkelingen voor zowel de gemeente en een aantal verbonden partijen (zie in deze inleiding onder financiële situatie).

Aan de inkomstenkant wordt rekening gehouden met de reële stijging van de algemene uitkering (dat is de stijging in constante prijzen). De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt toegelicht in programma 10 Algemene dekkingsmiddelen. In voorkomende gevallen wordt de raad door actieve informatie op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.

De uitkomsten van de meicirculaire 2023 en eventuele andere onderwerpen die naar voren zijn gekomen na het opstellen en vaststellen van de kadernota 2024 worden verwerkt in de 1^e begrotingswijziging 2024. Deze wordt tegelijk met de begroting 2024 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Structureel en reëel evenwicht

De meerjarenbegroting laat zien dat behoudens het jaar 2027, in alle jaren sprake is van structureel en reëel evenwicht.

In de 1e bestuursrapportage 2023 is een berekening van de algemene uitkering 2023-2027 opgenomen op basis van de prognose PAUW. Vermeld is dat de gepresenteerde cijfers pas definitief worden als ze in de meicirculaire 2023 zijn opgenomen, maar ook dat er afwijkingen kunnen ontstaan. Nadat de meicirculaire 2023 is uitgebracht is er een nieuwe berekening opgesteld. Uw raad is hierover geïnformeerd middels de raadsinformatiebrief van 20 juni 2023. Ten opzichte van de 1^e bestuursrapportage 2023 moeten nog een aantal mutaties in de begroting 2024-2027 worden verwerkt.

	2024	2025	2026	2027
1e bestuursrapportage 2023	65.078.873	65.555.963	61.761.332	59.543.879
Meicirculaire 2023	67.005.155	66.796.440	61.457.586	60.687.397
Nog verwerken via de 1e begrotingswijziging 2024	-1.926.282	-1.240.477	303.746	-1.143.518

De saldi van de meicirculaire 2023 ten opzichte van de saldi die gepresenteerd zijn in de 1^e bestuursrapportage 2023 worden toegevoegd dan wel onttrokken aan het voorlopig rekeningsaldi voor de jaren 2024 tot en met 2027. Er ontstaat dan onderstaand beeld:

	2024	2025	2026	2027
Bijstellen meicirculaire 2023 - saldo A	-1.926.282	-1.240.477	303.746	-1.143.518
WSW-Westrom	203.062	189.853	173.746	-5.507
Jeugd	1.008.000	1.117.000		
Saldo B	1.211.062	1.306.853	173.746	-5.507
Saldo A-B	-715.220	66.376	477.492	-1.149.025
Dekking				
Voorlopig rekeningsaldo 1e bestuursrapportage 2023	0	-66.376	-477.492	0
Toevoegen aan het voorlopig rekeningsaldi	-715.220	0	0	-1.149.025

Het voorlopig rekeningsaldo voor de jaren 2023 – 2027 wordt dan als volgt:

	2024	2025	2026	2027
Voorlopig rekeningsaldo	-2.415.513	-1.380.856	-1.960.749	675.923
Onttrekken aan het voorlopig rekening-saldo	0	66.376	477.492	0
Toevoegen aan het voorlopig rekening-saldo	-715.220			-1.149.025
Bijgesteld saldo	-3.130.733	-1.314.480	-1.483.257	-473.102

In het raadsvoorstel bij de begroting 2024 zijn een aantal voorstellen opgenomen om te verwerken via de 1e begrotingswijziging 2024. Dekking van de voorstellen wordt gevonden door te beschikken over voornoemde voorlopige rekeningsaldi.

Stelposten

Naast de voorlopige rekeningsaldi voor de jaren 2024 tot en met 2027 zijn in de begroting ook nog een aantal stelposten opgenomen.

	2024	2025	2026	2027
Onvoorziene lasten	-103.500	-103.500	-103.500	-103.500
Stelpost toekomstige verplichtingen Alg. Uitk.	0	-1.640.665	-83.626	-83.626
Stelpost toekomstige verplichtingen CAO uitgaven	-1.053.887	-1.439.298	-1.500.000	-1.500.000
Stelpost SC MER	-600.000	-600.000	-600.000	-600.000
Stelpost accres/bcf	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Stelpost verrekening alg uitkering	-1.310.566	-1.446.074	-103.428	-72.781
Totaal stelposten	-3.117.953	-5.279.537	-2.440.554	-2.409.907

Inzicht in de structurele begrotingspositie

Sinds 1 juli 2013 legt de Gemeentewet de raad op om een begroting vast te stellen die een structureel en reëel evenwicht heeft. De raad kan daarvan afwijken als het aannemelijk is dat dit evenwicht in de periode van de meerjarenraming zal worden bereikt.

Het inzicht in de structurele begrotingspositie van onze gemeente blijft een belangrijk aandachtspunt met name omdat via de eerste begrotingswijziging de meicirculaire wordt verwerkt. Het vaststellen van de begroting waarbij de baten en lasten met elkaar in evenwicht zijn, betekent niet dat voldaan wordt aan de Gemeentewet. De begroting moet worden vastgesteld die ook structureel in evenwicht is. Dit betekent evenwicht waarbij incidentele effecten niet mee worden gerekend. In onderstaand overzicht is het structureel begrotingsevenwicht gepresenteerd exclusief de mutaties van de meicirculaire 2023. Het overzicht inclusief de meicirculaire 2023 is opgenomen in het raadsvoorstel begroting 2024 inclusief 1^e begrotingswijziging 2024.

Uit het overzicht blijkt dat de jaren 2024, 2025 en 2026 een positief begrotingssaldo hebben en het jaar 2027 niet. Dit wordt echter ruim goed gemaakt door de verwerking van de meicirculaire 2023, zie de 1^e begrotingswijziging 2024.

	2024	2025	2026	2027
Saldo baten en lasten	-2.415.513	-1.380.856	-1.960.749	675.923
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	900.290	-508.732	13.521	-309.014
Begrotingssaldo	-1.515.223	-1.889.588	-1.947.228	366.909
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-169.404	1.135.884	-3.000	303.812
Structureel begrotingssaldo	-1.684.627	-753.704	-1.950.228	670.721

Deelbegroting raad

Het presidium heeft in zijn vergadering van 28 augustus 2023 de deelbegroting raad geaccordeerd.

Leeswijzer

De programmabegroting bestaat, naast de inleiding op de programma's en het overzicht van de specifieke projecten, uit 10 programma's.

Er is een extra onderdeel toegevoegd waarin de overhead is opgenomen.

In de programmabegroting is aangegeven wat de gemeente wil bereiken (de maatschappelijke effecten), wat ervoor gedaan gaat worden (de prestaties) en vervolgens wat deze prestaties de gemeente gaan kosten. Ook zijn de door het BBV verplichte indicatoren opgenomen.

In het algemeen deel van de programma's zijn volgens het BBV vermeld welke paragrafen, welke verbonden partijen en welke reserves en voorzieningen daar betrekking op hebben.

In het hoofdstuk paragrafen wordt ingegaan op de verplichte 8 paragrafen volgens het BBV en de toegevoegde paragraaf rechtmatigheid.

Deel II De financiële begroting

In deel II 'de financiële begroting' wordt een recapitulatie van de begroting weergegeven. De informatie over investeringen, reserves en voorzieningen en langlopende geldleningen is hierin opgenomen.

2. Programma's

**Beleidsbegroting
2024**

2.0 Inleiding programma's en specifieke projecten en activiteiten 2024

Het besluit begroting en verantwoording (BBV) schrijft voor, dat de begroting in programma's ingedeeld wordt. Een programma is een samenhangend geheel van activiteiten. De raad is helemaal vrij in de indeling van de programma's. Volgens de financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet, artikel 2, stelt de raad de programma-indeling vast.

Indeling per programma

De huidige indeling van de programmabegroting kent 10 programma's. Voor ieder programma geldt de volgende indeling:

- Doelstelling
- Reikwijdte
- Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders
- Paragrafen
- Verbonden partijen
- Reserves en voorzieningen

Op deze manier worden de verbanden tussen het programma en de betreffende onderdelen inzichtelijk gemaakt.

Daarnaast zijn de specifieke projecten 2024 per programma op het beginblad van het programma weergegeven. Deze specifieke projecten komen in totaliteit terug in de hierna volgende bladzijden van dit hoofdstuk.

Na het beginblad(en) van het programma volgen de producten die deel uitmaken van de programma's.

De W-vragen

Daarna volgen de 'W-vragen'. Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? en Wat mag het kosten? Deze drie vragen zijn voorgeschreven in het BBV.

Wat willen we bereiken?

Deze vraag wordt zo SMART ¹⁾ mogelijk beantwoord. Een concrete doelstelling, maakt het gemakkelijk om achteraf vast te stellen of deze gerealiseerd is. De doelstellingen zijn vertaald in indicatoren, die een indruk geven van het gerealiseerde maatschappelijk effect.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het is de bedoeling dat concrete activiteiten gekoppeld zijn aan de doelstellingen, die bereikt moeten worden. Bij deze vraag is ook plaats voor structurele, veelal wettelijke taken.

Wat mag het kosten?

Hier wordt opgenomen welk budget voor het uitvoeren van het betreffende programma beschikbaar is.

De begroting wordt meerjarig weergegeven. Ook zijn de vergelijkende cijfers opgenomen met de lopende begroting 2023 en de jaarrekening 2022.

Wanneer is realisatie gepland?

Hoewel dit niet is voorgeschreven, heeft de gemeente er voor gekozen om de vraag 'Wanneer?' toe te voegen. Door deze vraag te beantwoorden is de concreetheid aanzienlijk toegenomen.

---

¹⁾ SMART = Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden

Specifieke projecten en activiteiten 2024

In deze paragraaf in de begroting wordt op overzichtelijke wijze aangegeven wat de specifieke projecten en activiteiten voor het jaar 2024 zijn. Op deze manier heeft de raad een extra instrument in handen aan de hand waarvan ze haar kaderstellende en controlerende taak nog beter kan uitvoeren.

De aangestipte onderwerpen worden verder uitgewerkt in de producten van de 10 programma's van deze programmabegroting.

Op de eerste bladzijde van elk programma zijn deze specifieke projecten en activiteiten nogmaals in een apart kadertje weergegeven.

Specifiek voor 2024
Bevolking en bestuur
• Programma Dienstverlening   • Herijking strategische visie Echt-Susteren   • Opvangen reisdocumentenpiek (2024-2027)
Openbare orde en veiligheid
• Geen specifieke projecten
Beheer openbare ruimte
• Gebouwenbeheer. Verduurzaming gemeentehuis   • Groenbeheer -> Uitwerking groenbeheerplan in combinatie met uitwerking meerjarig onderhouds- en vervangingsplan groenarealen. Deze ontwikkeling houdt verband met de toekomstige transitie naar een vorm van assetbeheer.   • Ontzorgingstraject voor het verduurzamen van woningen.
Onderwijs
• Renovatie en verduurzaming gebouw (Populierlaan) Connect College,   • Aanpassen gebouw basisschool De Driepas gelegen aan de Mispelstraat voor huisvesting leerlingen AZC   • Projecten in het kader van het inlopen van de tijdens de coronacrisis opgelopen onderwijsachterstanden (Nationaal Programma Onderwijs)   • Europese aanbesteding leerlingenvervoer
Cultuur en sport
• Uitvoering Plan van aanpak Brede SPUK   • Herijking sportbeleid   • Opstelling Cultuurakkoord   • Uitbreiding inzet robotmaaiers   • Renovatie tennisbanen 8+9 Park In de Bandert en hoofdveld FC RIA
Sociaal domein
• Doorontwikkeling sociale basis   • Inkooptraject Ambulante jeugdzorg nieuwe contractering per 1 januari 2025   • Uitvoering Plan van Aanpak Brede SPUK   • Herijking armoedebeleid

Specifiek voor 2024
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting
• Omgevingswet   - Opstellen Omgevingsvisie, inclusief burgerparticipatie   - Implementatie omgevingswet   - Vaststellen Initieel Omgevingsplan
• Diverse bestemmingsplannen
• Project Susteren   - Herontwikkelen leegstaande detailhandellocaties   - Voorbereiding diverse infrastructurele projecten   - Diverse woningbouwlocaties: ▪ Centrum   ▪ Reinoudhof   ▪ Molenveldstraat   ▪ Louerstraat   ▪ Louersveld   - Revitalisering Wolfskoul   - Realisatie gemeenschapshuis
• Project Pey   - Voorbereiding en realisatie diverse infrastructurele projecten   - Diverse woningbouw (met name Chatelainplein e.o.)
• Project Roosteren   - Infrastructureel project Maasstraat   - Opstart herinrichting Markt / Kokkelert   - Start werkzaamheden rondom de vernieuwing van de Pater Sangersbrug (actie België)   - De geplande werkzaamheden aan wegen en riool kunnen op basis van technische / praktische inzichten gaande het jaar gewijzigd worden.
• Programma Centrum Echt   - (Afronding) realisatie diverse infrastructurele projecten   - Herinrichting Ursulinenplein   - Opwaardering Plats en omgeving Landricuskerk   - Opwaardering bestaand winkelcentrum (Bovenste Straat en omgeving)   - Realisatie 'De Pannenfabriek' (Restaurant No Table, stadsbrouwerij, foodmarkt)   - Hotelontwikkeling Poort van Echt   - Transformatie leegstaande panden Bovenste Straat, Gelrestraat en Apollo-/Stobalocatie
• Project Nieuwstadt   - Realisatie diverse projecten vanuit de Projectenkaart Swentibold   - Voorbereiding en realisatie diverse infrastructurele projecten   - Diverse woningbouw
• Realisatie Woningbouw   - Bocage   - Apollo/Stoba-locatie   - Centrum Echt: diverse locaties transformatie detailhandel   - Prinses Beatrixstraat   - Heerweg (jongerenhuisvesting)   - Diverse (individuele) woningbouwprojecten in alle kernen
• Planvorming Woningbouw   - Chatelainplein, Pey   - Klooster, Koningsbosch   - Karel de V-straat, Koningsbosch   - Vlaskuilseweg, Maria Hoop   - Kasteel Terborghstraat, Roosteren   - Louersveld, Susteren   - Diverse woningbouwprojecten (waaronder Ruimte voor Ruimte-woningen) in alle kernen

Specifiek voor 2024
- Herontwikkeling diverse (leegstaande) detailhandelslocaties in verschillende kernen
Omgevingsrecht
• Implementatie Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb) specifieke projecten
Economische zaken
• Uitbreiding de Berk III
• (Door)ontwikkeling bedrijventerrein de Loop en de Loop-West
• Voorbereiding ontwikkeling(en) locatie het Vonderen
• Revitalisering bedrijventerrein de Wolfskoul
Algemene dekkingsmiddelen
• Geen specifieke projecten

2.1 Bevolking en bestuur

Programma 1: bevolking en bestuur

2.1 Bevolking en bestuur

Doelstelling	Paragrafen	Reikwijdte	
• een optimale dienstverlening aan de inwoner waarbij uitvoering wordt gegeven aan de wettelijke taken die de gemeente uitvoert • het betrekken van de inwoner bij het gemeentelijk beleid en beleidsvoornemens • het aanbieden van betrouwbare vraag-, gebieds- en zaakgerichte transparante dienstverlening tegen zo laag mogelijke kosten voor de klant • een eigentijdse, open en transparante vorm van besturen om de majeure taken en uitdagingen die in het verschiet liggen, uit te voeren • als bestuur een betrouwbare samenwerkingspartner vormen, die afspraken nakomt en helder communiceert, zowel richting inwoners als gemeenteraad • hoogste aandacht voor integriteit, zowel in de contacten met inwoners, verenigingen en bedrijven, als richting de eigen organisatie • samen met onze maatschappelijke partners werken aan de gemeente die <i>Echt-Susteren</i> wil zijn, namelijk het <i>‘Smalste stukje Nederland’</i>, waar het goed wonen, werken en recreëren is	• Lokale heffingen • Weerstandsvermogen en risicobeheersing • Bedrijfsvoering	Het programma bevolking en bestuur omvat de volgende producten: 1. Deelbegroting bestuur (gemeenteraad) 2. Bestuur (college) 3. Verkiezingen 4. Burgerlijke stand (inclusief begraafplaatsen) 5. Basisregistratie personen (incl. reisdocumenten niet-ingezetenen) 6. Doorontwikkeling (e)dienstverlening	
	Verbonden partijen		• Servicecentrum MER • Inkoopcentrum Zuid
	Reserves en voorzieningen		• Reserve verkiezingen • Voorziening pensioenverplichting bestuurders
	Gemeentelijke wet- en regelgeving		
• Beheerregeling Basisregistratie Personen (BRP) • Beheerregeling waardedocumenten • Beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen 2014 • Informatiebeveiligingsplan BRP en waardedocumenten • Inspraakverordening 2004 • Nadere regels begraafplaats 2017 • Privacyreglement BRP	• Reglement burgerlijke stand • Reglement van orde raad Echt-Susteren 2016 • Verordening algemene begraafplaatsen Echt-Susteren 2018 • Tarieventabel leges 2024 • Uitvoeringshandboek bij het informatiebeveiligingsplan BRP en waardedocumenten • Verordening accountantscommissie gemeente Echt-Susteren 2014 • Verordening BRP	• Verordening raadscommissies Echt-Susteren 2018 • Verordening op de rekenkamercommissie 2015 • Verordening op het onderzoeksrecht van de raad • Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden • Verordening tot toekenning gemeentelijke onderscheidingen	

2.1 Bevolking en bestuur

• Privacyreglement curatele administratie • Privacyreglement gezag-administratie	• Verordening commissie bezwaarschriften 2014 • Verordening elektronische kennisgeving	• Verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Echt-Susteren 2017
Gemeentelijke wet- en regelgeving		
• Privacyreglement registratie rijbewijzen • Privacyreglement uitsluiting kiesrecht • Privacyreglement verklaringen over gedrag • Rechtspositieregeling voor babs²⁾ van de gemeente Echt-Susteren	• Verordening fractieondersteuning 2013 • Verordening functioneringsgesprekken burgemeester	• Verordening werkgeverscommissie griffie 2013

1. Deelbegroting bestuur (gemeenteraad) Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels

	Realisatie 2022	Begroting 2023	2024	2025	2026	2027
De uitgaven voor het functioneren van de gemeenteraad worden in een afzonderlijke begroting ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.	754.793	744.785	750.785	746.785	752.785	748.785
Totaal	754.793	744.785	750.785	746.785	752.785	748.785

2. Bestuur (college) Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Transparante beleidsvoering	• Actief informeren van de gemeenteraad, via raadsinformatiebrieven, raadsconferenties en andersoortige raadsinformatiebijeenkomsten, en het geven van inlichtingen via een tijdige beantwoording van schriftelijke vragen (op grond van art. 33 Reglement van Orde). • Het toepassen van participatietechnieken bij de belangrijkste overheidsprocessen. Denk hierbij aan het betrekken van verschillende platformen (onder meer klankbordgroepen, dorpsraden, ondernemersverenigingen en waar mogelijk inwoners) bij de gemeentelijke	Continu

²⁾ Buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand (babs)

2.1 Bevolking en bestuur

2. Bestuur (college)		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	besluitvorming.	
Toegankelijke informatiekanalen voor inwoners, ondernemers, bezoekers en gemeenteraadsleden	- Het bereiken van een zo groot mogelijke groep inwoners, bedrijven en bezoekers door: - Een 'crossmediale' inzet van zowel offline als online communicatiekanalen; - Communicatie-uitingen en communicatiemiddelen zo veel mogelijk af te stemmen op de uiteenlopende doelgroepen (denk aan video's, het gericht inzetten van advertenties via social media en het gebruik van illustraties en animaties voor het vereenvoudigen van boodschappen); - Te communiceren via online platformen die voldoen aan de verplichte toegankelijkheidseisen; - Actieve webcare te voeren om de interactie met inwoners te vergroten. - Communicatie-uitingen via digitale kanalen monitoren en meten om kanaalsturing te optimaliseren en effectiever te communiceren.	Continu
Gemeente aantrekkelijker maken voor inwoners, ondernemers en bezoekers	- Opstellen van beleid 'herijking strategische visie Echt-Susteren' met een overkoepelende missie en visie voor de gemeente Echt-Susteren en de daaruit voortvloeiende kernwaarden. Dit beleid past binnen de kaders van Cittaslow en brengt focus aan in de richting waarin de organisatie zich efficiënt en effectief wenst te ontwikkelen. Dit beleid ondersteunt bij het maken van strategische keuzes om zo inwoners, ondernemers en bezoekers beter en consistentier van dienst te zijn. - Meer en efficiënter gebruik maken van bestaande marketingtools en deze uitbreiden en vernieuwen waar mogelijk.	2024 Continu
Cittaslow		
Draagvlak voor Cittaslow		
Interne & externe bewustwording over Cittaslow-filosofie	- Cittaslow-filosofie opnieuw verankeren in interne organisatie door: - Versterken kernwaarden in de organisatie; - Intern delen van goede voorbeelden; - Intern organiseren Cittaslow-projectbezoeken. - Cittaslow-filosofie extern een impuls geven door: - Goede externe voorbeelden te delen; - Cittaslow-supporters meer te betrekken bij het uitdragen van de Cittaslow-filosofie; - Netwerk aan lokale Cittaslow-supporters uit te breiden; - Gebruik te maken van de (nieuwe) rol en positie van de burgemeester binnen het nationale Cittaslow-netwerk;	Continu Continu

2.1 Bevolking en bestuur

2. Bestuur (college)		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	- Grensoverschrijdende contacten in het Cittaslow-netwerk te onderhouden en waar nodig te intensiveren; - Een verdere versterking van de banden en samenwerking met onze buurgemeenten Maaseik en Selfkant. Na de eerdere toetreding van Maaseik is Selfkant in juni 2023 officieel lid geworden van het wereldwijde Cittaslow-netwerk. Dit is de eerste trilaterale grensoverschrijdende Cittaslow-regio. In dit kader wil en kan de gemeente de mogelijkheden voor Euregionale samenwerking op het gebied van toerisme voor de regio en voor de gemeente nog meer benutten en de gemeente hierdoor positioneren als toeristische uitvalsbasis in de Euregio. - De Cittaslow-filosofie inclusief kernwaarden integreren met de merkbeleving en positionering van Het Smalste Stukje Nederland.	2024-2025
Internationale organisaties en samenwerking		
Intensievere samenwerking met organisaties en overheden die passen binnen de Cittaslow-filosofie	- Het actief intensiveren van de banden en samenwerking met buurgemeenten Maaseik en Selfkant. Doordat Selfkant is toegetreden tot het Cittaslow-netwerk vormt deze regio de eerste trilaterale Cittaslow-regio in de wereld. Deze grensoverschrijdende Euregionale samenwerking wordt verder op toeristisch gebied benut. - Deelname aan de Kunigundenmarkt (een adventmarkt in Neustadt an der Weinstraße) door lokale streekproductproducenten (Livar, Kruijens Kracht, Herdersham, Wervin), waarbij de gemeente faciliteert o.a. met promotiemateriaal van Het Smalste Stukje Nederland. Dit geldt ook voor het deelnemen aan de zogeheten Meile tijdens het jaarlijkse Neustadt-treffen (waarvan het doorgaan in 2024 nog onzeker is).	Continu Eind 2024
Positionering Nieuwstadt en Echt-Susteren op de Europese kaart	De samenwerking binnen en deelname aan het jaarlijkse treffen van de ‘arbeitsgemeenschap Neustadt in Europa’ (ook wel bekend als Neustadt-treffen) continueren en intensiveren. In 2027 organiseert de gemeente Echt-Susteren dit evenement zelf. Dit valt samen met het jubileum van de kern Nieuwstadt in Echt-Susteren, dat in dat jaar “750 jaar stadsrechten” viert. In de komende edities van dit evenement worden de gemeente (onder de vlag van Het Smalste Stukje Nederland) en de kern Nieuwstadt duidelijk en herkenbaar geprofileerd. De insteek hierbei is om bij ieder treffen naast een bestuurlijk-ambtelijke delegatie ook een muziek- of culturele vereniging mee te nemen.	Continu

2.1 Bevolking en bestuur

Indicatoren/kengetallen Online platform www.echt-susteren.nl **	Realisatie 2022*					
		2023	2024	2025	2026	2027
De 'Quality Assurance' score. Deze score wordt berekend door de resultaten uit drie categorieën: 1. de kwaliteit van de content van de site (en beïnvloedt hoe snel en nauwkeurig gebruikers de content begrijpen), 2. de mate waarin de content up-to-date is (wat van invloed is op binding en betrokkenheid van gebruikers en bevorderlijk is voor de SEO-ranking) en de 3. user experience (de mate waarin de content gebruikersvriendelijk is en past binnen de verwachtingen van de gebruikers)	62,1 %	97,7%	98%			
De 'Accessibility' (toegankelijkheid) score op basis van de richtlijnen uit WCAG 2.1 niveau AA.	87,1%	92,3%	95%			
De 'SEO' (search engine optimisation) score. Deze score wordt berekend door de resultaten uit vier categorieën: 1. Technisch (technische elementen die ervoor zorgen dat site goed bereikbaar is), 2. Content (de kwaliteit van de bezoekerscontent van een site als het gaat om het activeren van gebruikers en de mate waarin de metacontent is geoptimaliseerd voor zoekmachines en gebruikers). 3. User experience (effectiviteit waarmee ingesloten informatie, zoals links en visuele content, wordt gebruikt om de gebruikerservaring te verbeteren) en 4. Mobiel (de responsiviteit en aanpasbaarheid van een site wanneer deze wordt bekeken en gebruikt op een mobiel apparaat.)	79,8%	84,8%	88%			
De Digital Certainty Index (DCI) van de site (gebaseerd op Accessibility, Quality Assurance en SEO). De DCI meet de kwaliteit en potentiële invloed van de digitale aanwezigheid van de site. Hieronder vallen de toegankelijkheid en bruikbaarheid, de geloofwaardigheid en betrouwbaarheid en de mate waarin de site flexibel kan omgaan met SEO-uitdagingen.	76,3%	91,6	94%			
*Sinds 5 januari 2022 is het met behulp van monitoringtool Siteimprove mogelijk om de performance van dit online platform te monitoren. ** Sinds juni 2023 heeft de gemeente Echt-Susteren een nieuwe website. Dit kan van invloed zijn op de indicatoren.						

Indicatoren/kengetallen Social media platformen Echt-Susteren	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Volgers Facebook ¹⁾		5.453	5.600			
Volgers LinkedIn ¹⁾		2.390	2.850			

2.1 Bevolking en bestuur

Indicatoren/kengetallen Social media platformen Echt-Susteren	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
¹⁾ Nieuw kengetal vanaf 2023.						

Indicatoren/kengetallen Online platform www.hetsmalstestukjenederland.nl **	Realisatie 2022*					
		2023	2024	2025	2026	2027
De 'Quality Assurance' score. Deze score wordt berekend door de resultaten uit drie categorieën: 1. de kwaliteit van de content van de site (en beïnvloedt hoe snel en nauwkeurig gebruikers de content begrijpen), 2. de mate waarin de content up-to-date is (wat van invloed is op binding en betrokkenheid van gebruikers en bevorderlijk is voor de SEO-ranking) en de 3.user experience (de mate waarin de content gebruikersvriendelijk is en past binnen de verwachtingen van de gebruikers)	76,8 %	94,7%	98%			
De 'Accessibility' (toegankelijkheid) score op basis van de richtlijnen uit WCAG 2.1 niveau AA.	77,7%	71,5%	85%			
De 'SEO' (search engine optimisation) score. Deze score wordt berekend door de resultaten uit vier categorieën: 1. Technisch (technische elementen die ervoor zorgen dat site goed bereikbaar is), 2. Content (de kwaliteit van de bezoekerscontent van een site als het gaat om het activeren van gebruikers en de mate waarin de metacontent is geoptimaliseerd voor zoekmachines en gebruikers). 3. User experience (effectiviteit waarmee ingesloten informatie, zoals links en visuele content, wordt gebruikt om de gebruikerservaring te verbeteren) en 4. Mobiel (de responsiviteit en aanpasbaarheid van een site wanneer deze wordt bekeken en gebruikt op een mobiel apparaat.)	80,8%	74,1%	80%			
De Digital Certainty Index (DCI) van de site (gebaseerd op Accessibility, Quality Assurance en SEO). De DCI meet de kwaliteit en potentiële invloed van de digitale aanwezigheid van de site. Hieronder vallen de toegankelijkheid en bruikbaarheid, de geloofwaardigheid en betrouwbaarheid en de mate waarin de site flexibel kan omgaan met SEO- uitdagingen.	78,7%	80,1%	82%			

*Sinds 5 januari 2022 is het met behulp van monitoringtool Siteimprove mogelijk om de performance van dit online platform te monitoren.

** Het platform van Het Smalste Stukje Nederland is in 2022 in de basis vernieuwd en wordt in 2024 nog voorzien van de laatste aanpassingen op gebied van toegankelijkheid.

2.1 Bevolking en bestuur

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Social media platformen Het Smalste Stukje Nederland						
Volgers Facebook ¹⁾		3.570	3.800			
Volgers LinkedIn ¹⁾		940	1.150			
¹⁾ Nieuw kengetal vanaf 2023.						

3. Verkiezingen			Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Goed georganiseerde verkiezingen.	- Doelmatig regelen van verkiezingen volgens de bij elke verkiezing landelijk opgestelde verkiezingsagenda. - De verkiezing van de leden van het Europees Parlement wordt eens in de vijf jaar gehouden. De dag van stemming (onder voorbehoud) is op 6 juni 2024. De laatste verkiezing voor de Nederlandse leden in het Europees Parlement vond plaats op 23 mei 2019. - Per verkiezing het aantal stembureaus bepalen. De bemensing van de stembureaus wordt gerealiseerd door ambtenaren van gemeente Echt-Susteren en de inzet van burgerleden.	Continu 6 juni 2024 Continu	
Cittaslow			
Politieke participatie van onze inwoners	- Zorgen dat in elke kern minstens een stembureau aanwezig is. - Zorgen voor toegankelijkheid van de stemlokalen (ook voor minder validen). - Stembureaus inrichten in verpleegtehuizen of in de directe nabijheid, zodat het voor de bewoners mogelijk is binnen het eigen verpleegtehuis of in de directe nabijheid te stemmen.	Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Provinciale Staten en Waterschappen						
• Provinciale Staten		56,5%				
• Waterschappen		53,4%				
Opkomst Tweede Kamer						
Gemeenteraad	56,6%					

2.1 Bevolking en bestuur

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Europees Parlement			6 juni 2024			

4. Burgerlijke stand		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Een optimale dienstverlening van de burgerlijke stand.	- Juist en volledig opmaken van akten van de burgerlijke stand en vastleggen van gebeurtenissen rondom de burgerlijke stand, zoals geboorte, erkenning, naamskeuze, aangifte levenloos geboren kind, overlijden, huwelijk, partnerschap en echtscheiding. - Verder digitaliseren en optimaliseren van de werkprocessen gericht op de landelijke ontwikkelingen en mogelijkheden. - Bijhouden ontwikkelingen en regelgeving op het gebied van burgerlijke stand. - Administratieve lastenvermindering voor inwoners en uitvaartondernemers door meer digitale dienstverlening (eDiensten burgerzaken).	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal kosteloze huwelijken/partnerschappen	52	40	50			
Aantal huwelijken/partnerschappen	122	80	65			
Aantal geboorteakten	23	25	25			
Aantal erkenningen	133	110	110			
Aantal overlijdensakten	355	300	300			
Geboorten, per 1.000 inwoners	7,8	6,6	6,6			
Sterften, per 1.000 inwoners	13,8	11,2	11,2			

5. Basisregistratie personen (inclusief reisdocumenten niet-ingezetenen)		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Optimaal beheer van de gegevens in	Bijhouden en betrouwbaar houden van de gegevens in de BRP en de kwaliteit van de	Continu

2.1 Bevolking en bestuur

5. Basisregistratie personen (inclusief reisdocumenten niet-ingezetenen)		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
de BRP (Basisregistratie personen).	gegevens verbeteren. - Aanpakken van adresfraude onder andere door deelname aan het VNG-traject LAA (Landelijke Aanpak Adreskwaliteit). - Uitvoeren van de verplichte zelfevaluatie volgens de Wet basisregistratie personen (BRP). Het college van B&W is verplicht deze zelfevaluatie door te sturen naar de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG). - Uitvoeren van de verplichte jaarlijkse zelfevaluatie paspoorten en Nederlandse identiteitskaarten (ingezetenen en niet-ingezetenen). De burgemeester heeft hierover het bevoegd gezag en is verplicht deze zelfevaluatie door te sturen naar de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG). - Zorgen voor een tijdige en juiste registratie van personen. - Het bestrijden van identiteitsfraude. - Uitbreiden van de eDiensten Burgerzaken, zodat inwoners voor meer producten en diensten 24/7 bij ons terecht kunnen.	Continu Vóór 1 januari 2025 Vóór 1 januari 2025 Continu Continu Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Rijbewijzen	2.271	2.500	2.700	2.600	3.400	3.700
Paspoorten ¹⁾	1.323	400	2.300	2.200	2.500	3.200
Nederlandse Identiteitskaart (NIK) ¹⁾	481	300	2.000	2.500	3.000	3.000
Nederlandse Identiteitskaart t/m 17 jaar ¹⁾	854	200	600	500	600	1.000
Paspoort niet-ingezetenen ¹⁾	950	520	1.800	2.400	2.400	2.400
NIK niet-ingezetenen ¹⁾	220	300	600	1.000	1.000	1.000
NIK niet-ingezetenen t/m 17 jaar ¹⁾	257	150	250	600	600	600
Uittreksel BRP	781	650	700			
Afschrift Burgerlijke Stand	547	400	500			
Verklaring Omtrent Gedrag (VOG)	165	300	250	225	225	200
Vestiging inwoners, per 1.000 inwoners	64,5	50	50			
Vertrek inwoners, per 1.000 inwoners	50,9	50	50			

¹⁾ Vanaf 2024 nemen de reisdocumenten toe naar het niveau van 2014 (het jaar dat geldigheidsduur van 5 naar 10 jaar is gegaan. Toekomstige (digitale) ont-

2.1 Bevolking en bestuur

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
wikkelingen kunnen van invloed zijn op de aantallen.						

6. Doorontwikkeling (e)dienstverlening		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Tevreden klanten over: - de geleverde producten en diensten - de kanalen waarlangs de producten en diensten worden aangeboden (website, balie, telefoon, etc.) - de afhandeltermijnen - het contact met de gemeente - de communicatie vanuit de gemeente, zowel proactief als reactief - het informatieaanbod	- Programma Dienstverlening organisatiebreed introduceren en uitvoering geven aan. - Gastvrijheid organisatiebreed een impuls geven. Hierbij kan o.a. gedacht worden aan: communicatie burger, inrichting hal, welkomstpakket nieuwe inwoners, e.d. - Inrichten, optimaliseren en standaardiseren van de dienstverleningsprocessen volgens landelijke serviceformules en op basis van LEAN-methodiek. - Open en beschikbaar houden van alle kanalen (telefonie, digitaal, balie, post) maar waar mogelijk en wenselijk sturen op gebruik van het digitale kanaal, zowel voor het afnemen van producten/diensten als voor het opvragen van statusinformatie. - Vaststellen van een kwaliteitsniveau (servicenormen) voor de dienstverlening. - Metten van het kwaliteitsniveau van de dienstverleningsprocessen en de gerealiseerde producten en diensten. - Doorontwikkeling van het klantcontactsysteem (JKC) met o.a. een webcare oplossing; - Uitbreiding, vernieuwing en verbetering van digitale producten (reguliere e-formulieren en meer eDiensten gericht op Burgerzaken). - Doorontwikkelen telefonische dienstverlening.	Continu
Verder verbeterde digitale dienstverlening	- Doorontwikkelen van de digitale dienstverlening op basis van de landelijke visie op Dienstverlening en de MER-brede 'Gezamenlijke dienstverleningsvisie Maasgouw, Echt-Susteren, Roerdalen, SC-MER'. - Doorontwikkelen van de digitale producten- en dienstencatalogus (PDC) op de website op basis van actuele behoeften van inwoners en bedrijven. - Onderzoeken van mogelijkheden van inzet van o.a. nieuwe technologieën, sociale media, webcare oplossingen en moderne communicatieplatformen. - In alle communicatie verwijzen naar de digitale kanalen om de inwoner te verleiden het digitale kanaal te gebruiken. - Uitvoering geven aan het landelijke meerjarenprogramma 'Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) 2020-2024.	Continu
Geborgde kwaliteit en continuïteit van dienstverlening door uitvoeringsorga-	Regie (blijven) voeren op de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening door uitvoeringsorganisaties aan onze klanten op basis van de door de gemeente gestelde kwali-	Continu

2.1 Bevolking en bestuur

6. Doorontwikkeling (e)dienstverlening		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
nisaties, zoals o.a. Servicecentrum MER.	teitsnormen. • Zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau investeren in een goede samenwerking en afstemming met uitvoeringsorganisaties.	
Cittaslow		
Gebruik van ICT in de ontwikkeling van interactieve diensten voor de inwoners en de toeristen		
Digitale dienstverlening en – toegankelijkheid die voldoen aan de wettelijke eisen.	• Monitoren dat de gemeentelijke website en apps voldoen en blijven voldoen aan de eisen van de webrichtlijnen/DigiToegankelijk (WCAG 2.1, Niveau AA). In MER-verband: • Optimaliseren digitale toegankelijkheid. • Implementeren Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV), die regelt dat inwoners en bedrijven hun zaken met de overheid digitaal kunnen afhandelen. Zij krijgen daarmee het recht om officiële berichten, zoals aanvragen voor vergunningen en bezwaarschriften, elektronisch aan het bestuursorgaan te zenden. Daarnaast verbetert hun rechtspositie in het digitale contact met de overheid. • Implementeren Wet digitale overheid. De Eerste Kamer heeft de Wet digitale overheid op 21 maart 2023 aangenomen. De wet is op 1 juli 2023 gefaseerd in werking getreden. De techniek (ICT) en de organisatie achter het stelsel Toegang zijn naar verwachting in 2024 klaar. Dat betekent dat het stelsel toegankelijk is voor dienstverleners en dat inlogmiddelen erkend worden. Alle dienstverleners sluiten zich in de komende 3 jaar aan op het stelsel. Het is de bedoeling dat alle overheidsorganisaties in de tweede helft van 2026 op het nieuwe stelsel over zijn.	Continu 2024 2026

Indicatoren/kengetallen						
	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
e-formulieren		15	15			
eDiensten		11	11			
Kengetallen worden vanaf 2023 weergegeven						

2.1 Bevolking en bestuur

Wat mag het kosten?

Bevolking en Bestuur	Rekening 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	7.307.744	8.599.392	8.415.896	8.319.415	8.286.060	8.304.010
Baten	845.959	408.769	990.269	-997.269	-1.067.269	-1.097.269
Geraamde totale saldo van baten en lasten	6.461.785	8.190.623	7.425.627	7.322.146	7.218.791	7.206.741
Storting reserves	31.000	21.000	16.000	16.000	16.000	16.000
Onttrekking reserves	62.366	14.000	14.000	14.000	-22.000	-14.000
Mutatie van de reserves	-31.366	7.000	2.000	2.000	-6.000	2.000
Geraamde resultaat	6.430.419	8.197.623	7.427.627	7.324.146	7.212.791	7.208.741

2.1 Bevolking en bestuur

2.2 Openbare orde en veiligheid

Programma 2: openbare orde en veiligheid

2.2 Openbare orde en veiligheid

Doelstelling	Paragrafen	Reikwijdte
Een veilige leefomgeving voor de inwoner. Het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 met bijbehorend uitvoeringsplan is vastgesteld. In de periode 2023-2026 wordt uitvoering gegeven aan de going concern taken en de volgende speerpunten: - Casuïstiek Zorg en Veiligheid - Ondermijning - Digitale Veiligheid	- Lokale heffingen - Weerstandsvermogen en risicobeheersing - Bedrijfsvoering Verbonden partijen - Veiligheidsregio Limburg-Noord - Antidiscriminatievoorziening Limburg - Bureau Halt Reserves en voorzieningen Geen	Het programma Openbare orde en veiligheid omvat de volgende producten: - Bijzondere wetten - Integraal veiligheidsbeleid - Rampenbestrijding
Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders		
- Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) - Beleidsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord - Beleidsplan Politie eenheid Limburg - Beleidsregel aanpak overlast - BIBOB-beleid - Brandbeveiligingsverordening 2012 - Coffeeshopbeleid - Convenant geïntegreerde aanpak georganiseerde misdaad - Damoclesbeleid (bestuurlijke aanpak overtreding Opiumwet)	- Dekkingsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord - Evenementenbeleid - Horecaconvenant - Integraal veiligheidsbeleid - Jaarplan Veiligheidshuis - Jaarplan buurtbemiddeling - Opleidings- en oefenactiviteitenplan - Procesbeschrijving Tijdelijk Huisverbod - Prostitutiebeleid	- Rampenbestrijdingsplan hoogwater Maas - Regionaal Crisisplan - Repressief brandweerorganisatieplan - Uitvoeringsplan Burgernet

1. Bijzondere wetten			Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer is realisatie gepland?
Een veilige omgeving zonder overlast en gevaar voor de omgeving. Geen illegale praktijken en het beperken van risico's.	Inzetten van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob). Naar aanleiding van het in 2023 aangescherpte Bibob-beleid worden aanzienlijk meer vergunningaanvragen getoetst op basis van de wet Bibob.		Continu
Bestuurlijke aanpak van overtredingen van de Opiumwet (naast de	In 2016 is het Damoclesbeleid Echt-Susteren aangescherpt. Bij overtredingen van de Opiumwet wordt niet meer gewaarschuwd maar wordt bij zowel woningen als lokalen		Continu

2.2 Openbare orde en veiligheid

1. Bijzondere wetten			Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
strafrechtelijke aanpak).	direct gesloten. Deze bestuursrechtelijke maatregelen worden bij alle overtredingen van de Opiumwet uitgevoerd.		

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023 ¹⁾	2024 ¹⁾	2025 ¹⁾	2026 ¹⁾	2027 ¹⁾
Percentage Bibob-toetsen naar aanleiding van beleidsuitgangspunten. O.a. afhankelijk van aangevraagde (risico)vergunningen.	100% (13 toetsen)	100%	100%	100%	100%	
Percentage bestuursrechtelijke maatregelen uitgevoerd n.a.v. overtredingen van de Opiumwet. O.a. afhankelijk van de door de politie geconstateerde overtredingen.	100% (15 maatregelen)	100%	100%	100%	100%	
¹⁾ Vanaf 2023 zijn de indicatoren uit het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 overgenomen. Vanaf 2027 e.v. zullen nieuwe indicatoren worden opgenomen na het vaststellen van het nieuwe Integraal Veiligheidsplan 2027-2030.						

2. Integraal veiligheidsbeleid			Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Verbeteren aanpak casuïstiek op het snijvlak van zorg en veiligheid.	- Persoonsgerichte aanpak via het Veiligheidshuis en het Vangnetoverleg. - Interventies door de inzet van de Wet verplichte GGZ en de Wet tijdelijk huisverbod. - Consequente afstemming, zowel bestuurlijk als ambtelijk, tussen zorg en veiligheid over beleid en casuïstiek.	Continu	
Geen ondermijnende en georganiseerde criminaliteit	- Verstevigen van de aanpak door handhavingsacties door het Flexteam. - Bibob-screening van alle exploitatie-, alcoholwet-, omgevingsvergunningen en vastgoedtransacties op basis van het nieuwe beleid. - Behandelen van casussen in het Lokaal Overleg over de bestuurlijke aanpak ondermijnende en georganiseerde criminaliteit. - Vergroten bewustwording ambtenaren/bestuurders, ondernemers en bewoners over mogelijke bedreigingen of het signaleren van ondermijning.	Continu	

2.2 Openbare orde en veiligheid

2. Integraal veiligheidsbeleid		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	Thematische aanpak van ondermijning met bijzondere aandacht voor risico's van jonge aanwas.	
Vergroten weerbaarheid van de gemeentelijke organisatie, burgers en bedrijven tegen cybercriminaliteit	- Intensivering preventievoorlichting, inclusief meldings- en aangiftebereidheid. - Inzet op risicobewustzijn en 'veilig gedrag' medewerkers door trainingen en bewustzijnstrajecten. - De crisisorganisatie moet ook inzetbaar zijn bij het wegvallen van middelen (stroomuitval/uitval ICT). De crisisorganisatie is daarmee een belangrijk onderdeel van het te ontwikkelen continuïteitsmanagement en integraal continuïteitsplan. - Ontwikkeling preventie- en respons aanpak online aangejaagde ordeverstoring.	Continu
Een veilige omgeving door het verminderen van overlast en tegengaan van criminaliteit	- Persoonsgerichte aanpak van (mogelijke) daders via het Veiligheidshuis. - Preventieactiviteiten via bewonersavonden om woninginbraken tegen te gaan. - Inzet buurtpreventieteams. - Inzet burgernet. - Verbeteren toezicht openbare ruimte (structurele borging informatie-uitwisseling BOA's en politie). - Inzet flexibel cameratoezicht bij verplaatsende overlast en criminaliteit. - Persoonsgerichte aanpak van (mogelijke) daders via het Veiligheidshuis. - Buurtbemiddeling. - JOES (Jongerenoverleg Echt-Susteren) door dit zes-wekelijks overleg wordt de aanpak van jongerenoverlast tegengegaan. Hinderlijke-, overlastgevende- en criminele jeugdgroepen worden aangepakt. - Voortzetting van het Keurmerk Veilig Ondernemen De Berk. - Toezicht op naleven van exploitatie-, Drank- en Horeca-, en evenementenvergunningen. - Infrastructuurle verkeersmaatregelen, voorlichting en educatie en handhaving om de verkeersveiligheid te verhogen. - Aanpak polarisatie en radicalisering door preventie, samenwerking en integrale interventies bij concrete casussen.	Continu
Cittaslow		
Betrokkenheid inwoners bij een leefbare en veilige woonomgeving	Ondersteunen, stimuleren en (op maat) faciliteren van 24 bestaande buurtpreventieteams.	Continu

2.2 Openbare orde en veiligheid

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023 ¹⁾	2024 ¹⁾	2025 ¹⁾	2026 ¹⁾	2027 ¹⁾
Wettelijk voorgeschreven						
Aantal verwijzingen Halt per 1.000 jongeren	(nog niet beschikbaar)	<7	<7	<7	<7	
Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	0,8	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	
Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	3,8	<4	<4	<4	<4	
Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	0,8	<2	<2	<2	<2	
Aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners.	4,7	<4	<4	<4	<4	
Overige						
Totaal veelvoorkomende vermogenscriminaliteit	225	200	200	200	≤200	
Totaal incidenten sociale overlast	329	440	420	400	≤400	
Rapportcijfer veiligheid van de buurt ²⁾	7,5				≥7,5	

¹⁾ Vanaf 2023 zijn de indicatoren uit het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 overgenomen. Vanaf 2027 e.v. zullen nieuwe indicatoren worden opgenomen na het vaststellen van het nieuwe Integraal Veiligheidsplan 2027-2030.

²⁾ Bron Veiligheidsmonitor 2021-2022. Deze monitor wordt één keer in de vier jaar uitgevoerd. Voor de realisatie 2022 zijn gegevens beschikbaar.

3. Rampenbestrijding			Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Preparatie op crises	Naast de blijvende verbetering van de crisisorganisatie specifieke aandacht voor preparatie op hoogwater, droogte en digitale ontwrichting.	Continu	
Een volledig opgeleide en beoefende rampbestrijdingsorganisatie	Uitvoeren van het opleiding- en oefenplan. Alle sleutelfiguren binnen de Oranje Kolom nemen jaarlijks deel aan oefeningen en volgen de noodzakelijke opleidingen.	Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023 ¹⁾	2024 ¹⁾	2025 ¹⁾	2026 ¹⁾	2027 ¹⁾
Aantal crisisbeheersingsoefeningen bevolkingszorg	1	1	1	1	1	
Aantal crisisbeheersingsoefeningen sleutelfiguren	10	10	10	10	10	
Aantal opleidingen bevolkingszorg	10	10	10	10	10	

2.2 Openbare orde en veiligheid

¹⁾ Vanaf 2023 zijn de indicatoren uit het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 overgenomen. Vanaf 2027 e.v. zullen nieuwe indicatoren worden opgenomen na het vaststellen van het nieuwe Integraal Veiligheidsplan 2027-2030.

Wat mag het kosten?

Openbare orde en veiligheid	Rekening 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	3.059.619	3.281.522	3.353.132	3.360.970	3.346.821	3.346.117
Baten	161.300	91.744	91.744	91.744	91.744	91.744
Geraamde totale saldo van baten en lasten	2.898.319	3.189.778	3.261.388	3.452.714	3.438.565	3.437.861
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	-0	-0	-0	-0	-0	-0
Mutatie van de reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	2.898.319	3.189.778	3.261.388	3.452.714	3.438.565	3.437.861

2.3 Beheer openbare ruimte

Programma 3: beheer openbare ruimte

2.3 Beheer openbare ruimte

Doelstelling	Paragrafen	Reikwijdte
- Aanleggen en zo optimaal mogelijk beheren, onderhouden en reinigen van wegen, andere openbare verhardingen, straatmeubilair, groen- en landschapsvoorzieningen, rioleringen en waterlopen met bijbehorende kunstwerken. - Beheer van gemeentelijke accommodaties. - Optimaliseren van de inzameling en verwerking van de afvalstoffen. Gebiedsgericht werken De gemeente Echt-Susteren is ingedeeld in drie beheergebieden met ieder een gebiedsopzichter: Echt, Susteren en de buitengebieden. Binnen deze gebieden werken we aan optimale en beheersbare onderhoudscyclus die voldoet aan de gestelde normeringen. Dit doen we samen met diverse onderhoudsaannemers en onze eigen buitendienst. Het groenbeheer van de gebieden aangeduid als "hotspot" wordt door onze eigen buitendienst verzorgd waardoor kwaliteit en dienstverlening geborgd zijn. De gebiedsopzichters staan nauw in contact met de toezichthouders van de vakdisciplines groen, wegen, riool en afval met als gezamenlijke opgave een "schoon, heel en veilige openbare ruimte". In 2024 en volgende jaren blijft de gemeente werken aan het verbeteren van de service aan haar inwoners.	- Lokale heffingen - Weerstandsvormen en risicobeheersing - Onderhoud kapitaalgoederen - Bedrijfsvoering Verbonden partijen - Reinigingsdienst (RD) Maasland - Openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Schwalm-Nette - Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL) - Ons Waardevol Cultuur Landschap (OnsWCL) - RWM - ASL Reserves en voorzieningen - Reserve duurzaamheid - Reserve parkeerplaatsen - Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen - Voorziening vervangen bruggen Vloedgraaf - Voorziening wegen - Voorziening riolering - Voorziening afvalverwijdering en -verwerking	Het programma beheer openbare ruimte omvat de volgende producten: 1. Wegen 2. Riolering en waterhuishouding 3. Verkeer 4. Openbaar groen 5. Natuur en landschap 6. Openbare verlichting 7. Civieltechnische kunstwerken 8. Gladheidsbestrijding 9. Rioolheffing 10. Afvalverwijdering en -verwerking 11. Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht 12. Duurzaamheid Duurzaamheid Duurzaamheid is geen doel op zich, maar maakt integraal onderdeel uit van beleid en uitvoering. Er is sprake van een nuchtere en realistische aanpak, waarbij de kosten in verhouding moeten staan tot de baten (economisch-, maatschappelijk- en milieurendement voor de korte of lange termijn). Algemeen Er vindt afstemming plaats van de beheerprogramma's van groen, wegen, riolering en het meerjarig investeringsprogramma met het verkeers- en vervoersbeleid.
Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders		
- Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) - Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen 2014 - Nadere regels begraafplaats 2017	- Nota Heffingen 2010 - Openbare verlichting: Beleidsplan Openbare Verlichting 2024-2028	- Structuurvisie Echt-Susteren 2012-2025 Ontwikkelen met kwaliteit - Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen

2.3 Beheer openbare ruimte

Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders		
- Verordening op de heffing en invordering regerende tarieven wegens dienstverlening aan derden <u>Huishoudelijk afval</u> - Beleidsplan van Afval Naar Grondstof 2018-2022 - Afvalstoffenverordening Echt-Susteren 2019 - Het uitvoeringsbesluit op de afvalstoffenverordening 2021 - Verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing en reinigingsrechten 2023	<u>Groen:</u> - Bomennota Echt-Susteren 2007 - APV - Nota groenstructuren 2008 - herziening kapbeleid 2008 - waardevolle bomenlijst 2008 - nota Regie op Groen 2016 - Groenbeheerplan 2019-2023 - IBOR (integraal beheer openbare ruimte) beleidsnotitie openbare ruimte <u>Riolering en Water:</u> - Waterketenplan 2022-2026; - Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2022-2026 - Verordening op de heffing en invordering rioolheffing - Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater - Verordening aansluitvoorwaarden riolering 2003	<u>Wegen:</u> - Wegbeheerplan 2022-2026; - Meerjarig Investeringsplan 2023-2026 (onderdeel van deze begroting) - Civieltechnische kunstwerken: Plan civieltechnische kunstwerken 2022-2026 <u>Verkeer:</u> - Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan 2016-2025 <u>Gemeentelijke Gebouwen:</u> - Beheerplan gebouwen 2020-2030 <u>Duurzaamheid:</u> - Energievisie en uitvoeringsprogramma 2022-2026 - Transitievisie Warmte en Uitvoeringsprogramma 2021-2030 - Beleidskader zonneparken en windparken gemeente Echt-Susteren - Beleidskader laadinfrastructuur

2.3 Beheer openbare ruimte

1. Wegen			Portefeuillehouder
Wethouder drs. ing. H.E.J.M Meuwissen vervanging van drs. K.A.P. Leurs			
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Cittaslow			
Een acceptabel kwaliteitsniveau van de inrichting van de openbare ruimte			
- Goede kwaliteit van de openbare wegen - Maximale oprekking levensduur van verharding tegen minimale kosten - Waarborging veilig gebruik van de wegen - Uitbreiding areaal waar nodig	- Uitvoeren en invulling geven aan de nieuwe wegbeheernota 2022-2026, zoals deze door de raad is vastgesteld. - Beheren en onderhouden van het openbaar gebied in de gemeente volgens het principe 'schoon, heel en veilig'. Het te hanteren kwaliteitsniveau 'basis' voor de wegen binnen en buiten de bebouwde kom, zoals in de nieuwe wegbeheernota 2022-2026 is opgenomen. - In de wegbeheernota staat niet specifiek welke wegen in welk jaar moeten worden onderhouden. In de praktijk wordt jaarlijks een plan gemaakt aan de hand van de visuele inspectie, die na de winterperiode wordt uitgevoerd. Op basis van deze inspectie wordt bepaald welke wegen voor onderhoud in aanmerking komen. - Doelmatig beheren en onderhouden van de wegen enerzijds door een totale herinrichting van woonwijken (wegen, riool, groen en openbare verlichting) en anderzijds door op het juiste moment planmatig, duurzame onderhoudsmaatregelen uit te voeren aan wegen. Tijdens de uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden worden - wanneer nodig - kleine verkeerstechnische aanpassingen meegenomen. De recreatieve routes die door een knooppuntensysteem zijn ontsloten voor fietsers (inclusief mountainbikeroutes), wandelaars, ruiters en menbers worden op een hoog niveau beheerd en onderhouden. - Realisatie van verschillende woningbouw plannen leidt tot uitbreiding van het wegen-net.	Continu Continu Kwartaal 1 2024 Continu Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Lengte verharde wegen	339	341	342			
Waarvan binnen bebouwde kom	171	173	174			
Waarvan buiten bebouwde kom	168	168	168			
Lengte onverharde wegen	135	135	135			

2.3 Beheer openbare ruimte

2. Riolering en waterhuishouding		Portefeuillehouder
Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en (drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen vervanging van) drs. K.A.P. Leurs		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Cittaslow		
Bescherming van de waterkwaliteit		
Waterkwaliteit volgens de wettelijke eisen	Realiseren van de doelstellingen uit het, door de raad vastgesteld, Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP 2022-2026): • Waarborgen van doelmatige inzameling en transport van afvalwater binnen de gemeentegrenzen, onder andere ter bescherming van de volksgezondheid. • Inzamelen en verwerken van afstromend hemelwater met een zo beperkt mogelijke overlast voor de inwoners. • Minimaliseren van vervuiling van grondwater en oppervlaktewater. • Structureel onderhoud uitvoeren. • Onderhouden van het bestaande stelsel van vuil- en regenwaterriolen en randvoorzieningen door preventieve en curatieve maatregelen, zoals: - Reinigen van kolken; - Repareren van aansluitleidingen; - Reinigen en inspecteren van riolen; - Maaien van hemelwaterbuffers; - Onderhouden van rioolgemalen; - Repareren van hoofdriolen; - Verwijderen van wortels uit de riolering. • Uitvoeren van de opgenomen investeringen in het Meerjarig Investeringsplan (zie overzicht Investeringswerken), aanleg hemelwatervoorzieningen en rioolvervangingen. • Uitvoeren lokale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. De Lokale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie beschrijft het ambitieniveau voor klimaatadaptatie in doelen en strategieën, maar ook de maatregelen die worden ingezet om de leefomgeving in de gemeente water robuust en klimaatbestendig te maken.	Continu Kwartaal 1 en 3 2024 Continu Kwartaal 2 2024 Kwartaal 2 en 3 2024 Continu Nog niet bekend Kwartaal 2 2024 Continu
Integrale rioleringszorg en minder overstorten volgens Kader Richtlijn Water (KRW)	Verhard oppervlak afkoppelen van de riolering en de rioolwaterberging vergroten (bijvoorbeeld bij integrale wegreconstructies) ter verkrijging van helder en schoon oppervlaktewater.	Continu
Scheiding waterstromen naar schoon en vuil ter voorkoming van vervuiling en verdroging en voor een betere beheersing van afvalwater	• Bij nieuwbouw en herinrichting van gebieden/wijken hemelwater waar mogelijk lokaal infiltreren. • Als dit niet mogelijk is wordt het hemelwater gescheiden van het afvalwater ingezameld en op een centrale plek in de bodem oëinfiltréerd via wadi's (bufferings- en infil-	Continu

2.3 Beheer openbare ruimte

Indicatoren/kengetallen		Realisatie 2022					
			2023	2024	2025	2026	2027
	tratievoorzieningen) of infiltratieriolen. Alleen als lokaal of centraal infiltreren niet mogelijk is, wordt hemelwater lokaal, tijdelijk geborgen voordat het via een (verbeterd) gescheiden systeem geloosd wordt op het oppervlaktewater of de riolering.						
Verminderen van wateroverlast en verdroging in de leefomgeving en ondergrond.	- Openstellen van een gemeentelijke stimuleringsregeling voor inwoners en bedrijven voor het afkoppelen van het verhard oppervlak van privé terreinen. - Bijkomende voordelen zijn een fraaiere en groenere leefomgeving en een verkoelend effect in de zomer.					Inwoners en bedrijven kunnen volgens het principe op=op gebruik maken van de stimuleringsregeling.	
Goede afwatering, met name in het buitengebied, zonder wateroverlast en/of schade.	Opschonen en maaien van zaksloten en (watervoerende) greppels.					Continu	

Indicatoren/kengetallen		Realisatie 2022					
			2023	2024	2025	2026	2027
Riool in gemeente (totaal vuil- en schoon water) in km		272,8	275,2	276,8	278,3	279,4	281,1
Riool te vervangen (vuil water) in km		0,6	2,33	1,6	1,5	1,1	1,7
Aanleg schoon water riool in km		0,6	2,33	1,6	1,5	1,1	1,7

3. Verkeer		Portefeuillehouder
Wethouder drs. ing. H.E.J.M Meuwissen vervanging van drs. K.A.P. Leurs		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Cittaslow		
Verkeers- en vervoersbeleid uitvoeren		
• Toename van de verkeersveiligheid, bereikbaarheid en doorstroming van het verkeer. • Duidelijke structuur en bijbehorende inrichting van de wegen. • Verhoging van de leefbaarheid.	• Uitvoeren van de maatregelen uit het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2016-2025 (GVVP) met het geactualiseerde uitvoeringsprogramma (2020-2025). • 30km zones optimaliseren. • Sanering en vervanging verkeersborden. • Realiseren snelheid remmende maatregelen Maasbrachterweg Echt. • Onderhouden en vernieuwen van belijning en markeringen in de kernen. • Monitoren en in kaart brengen van verkeerssituaties.	Continu Continu Kwartaal 1 en 2 2024 Kwartaal 2 2024 Kwartaal 2 en 4 2024 Continu Continu

2.3 Beheer openbare ruimte

3. Verkeer			Portefuillehouder
Wethouder drs. ing. H.E.J.M Meuwissen vervanging van drs. K.A.P. Leurs			
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
	• Samenwerken met (regio)gemeenten, Provincie en Rijkswaterstaat om na een calamiteit op de A2/A73 de bereikbaarheid en doorstroming in onze gemeente zo veel mogelijk te waarborgen.		
Langzame verkeersroutes optimaliseren			
Optimale verkeersveiligheid voor kwetsbare verkeersdeelnemers.	• Verbeteren van de fietsoversteek N276-Pissummerweg Susteren in samenwerking met de provincie Limburg. • Aandacht voor kwaliteit fietsvoorzieningen. • Overleggen met inwoners, ondernemers en politie/handhaving tijdens het verkeersspreekuur. • Uitvoering geven aan samenwerkingsovereenkomst verkeerseducatie voor basis- en voortgezet onderwijs ('Verkeersactieve school'). • Voortzetten van de cursus "regels in het verkeer" voor ouderen. • Aandacht voor de aanpak van hard racen binnen de gemeenten. • Onderzoek mogelijke aanpak fietspad Maaseikerweg/N296 ter verbetering verkeersveiligheid fietsverkeer in samenwerking met de provincie Limburg. • Verbeteren van de fietsoversteek N276-Holtummerweg Susteren in samenwerking met de provincie Limburg.	Kwartaal 2 2024 Continu 2 tot 4x per jaar Continu Kwartaal 3 en 4 2024 Continu Kwartaal 2 en 3 2024 Kwartaal 2 en 3 2024	
Fietsenstalling bij overstappunten reguleren			
Optimalisatie in het faciliteren en reguleren van fiets parkeren.	• Reguleren van het fiets parkeren bij NS-station Echt met handhaving en verwijderen fietswrakken.	Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Wettelijk voorgeschreven						
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig (aantal)	22	-	-			
- waarvan op gemeentelijke wegen	18	-	-			
Verkeersongevallen met een gewonde fietser (aantal)	9	-	-			
- waarvan op gemeentelijke wegen	9	-	-			
Overige						
Dodelijke ongevallen (aantal)	2	-	-			

2.3 Beheer openbare ruimte

- waarvan op gemeentelijke wegen	0	-	-			

4. Openbaar groen		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Cittaslow		
Herstel/verwezenlijking van een groene ruimte met kwaliteit		
Kwaliteit- en onderhoudsniveau voor het openbaar groen, volgens beleid	• Uitvoeren van planmatig onderhoud aan openbaar groen aan de hand van diverse onderhoudscontracten. Het openbare groen wordt op onderdelen binnen de bebouwde kom op niveau B (basis) en buiten de bebouwde kom op niveau C (laag) onderhouden en volgens de kwaliteitsmeetlat (KOR) van het CROW beoordeeld. • Binnen het team BOR vindt een onderzoek plaats om uitvoeringstaken op het gebied van groenonderhoud in eigen beheer uit te voeren. Doel is op een natuurlijke wijze de kwaliteit van de openbare ruimte verhogen door de inzet van eigen gebiedsteams op zogenoemde 'hotspots'. Deze hotspots zijn voornamelijk locaties waar meer sociale interactie en vermaatschappelijking plaats vindt bv. centra gebieden, speel- en sportlocaties, bijzondere locaties (kruisbeelden). • Afhankelijk van het type onkruid en de locatie, kiezen voor het bestrijden van onkruid door inzet van duurzame technieken zoals hete lucht, borstelen en branden. • Door plantkeuze (soort dat sneller gesloten is) aanplant met een grotere plantdichtheid bij de (her)inrichting van plantsoenen. • Door specifieke soortkeuze beplanting, bomen en groeiplaats anticiperen op veranderende klimatologische omstandigheden. • Uitvoering geven aan het Groenbeheerplan 2019-2023, dat de concrete uitwerking naar realisatie in het veld bevat. Daarnaast bevat deze een grove meerjarenplanning voor renovatie van groen op wijk- en buurniveau die in 2024 ook verder aandacht zal krijgen. • Het uitwerken van een meerjarig onderhouds- en vervangingsplan om hiermee grip te krijgen op de onderhouds- en vervangingskosten van het openbaar groen en tevens aansluiting te zoeken bij andere beheerdisciplines. Deze methodiek zal tevens de input vormen voor een (nog) nieuw op te stellen groenbeheerplan en een opmaat naar het inpassen van groen in een mogelijke vorm van assetmanagement.	Continu 2024 Continu 2024
Duurzaam en circulair onderhoud	• Vormgeven van kleine kringloop van vrijgekomen materialen openbaar groen (bijvoor-	Continu

2.3 Beheer openbare ruimte

4. Openbaar groen		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
openbaar groen	beeld continueren pilot bokashi als bodembooster) Energieverbruik en emissiereductie toepassen in contracten aannemers en eigen dienst tijdens de uitvoering van onderhoud openbaar groen. Bij voorkeur emissie-loos waar dit mogelijk en verantwoord is.	
Een aangenaam leefklimaat voor de inwoners	Rekening houden met de functievervulling en het gewenste gebruik bij de inrichting van het openbaar gebied. Bij herinrichting wordt met betrokken bewoners afgestemd hoe het betreffende (groen)gebied kan voorzien/bijdragen in de wensen en behoeften van de buurt of wijk. De groenfuncties die in de nota "Regie op groen (2016)" worden onderscheiden zijn: structurerend groen, maatschappelijk groen, functioneel groen en natuurlijk groen.	Continu
Voorkomen overlast invasieve exoten	Mogelijkheden onderzoeken koppelen provinciale subsidie 'Invasieve exoten' en opstellen concreet uitvoeringsplan aanpak invasieve exoten. Ervaringen hierbij delen naar aanleiding van bestrijding Japanse duizendknoop locatie Palmbrugweg in Echt en overige pilotlocaties. Op basis hiervan concrete en haalbare vervolgstappen bepalen.	2024
Verbeteren biodiversiteit	- Bevordering van de biodiversiteit in de gemeentelijke bermen en ruwe grasterreinen wordt aan de hand van een bermbeheerplan en onderhoudscontract uitgevoerd. De vastgestelde maatregelen, beleidsuitgangspunten en verbetervoorstellen van het pilotproject worden daarbij doorgevoerd in het dagelijks beheer. - Het selectief omvormen intensieve gazons binnen bebouwde kom naar extensief en gefaseerd beheer waar mogelijk. Ter bevordering van de biodiversiteit in de gemeentelijke bermen en ruw grasterreinen is in 2021 een nieuw bermbeheerplan uitgewerkt en in uitvoering gegaan. De aanpassingen in het maaibeheer worden gemonitord en als dat nodig is worden maatregelen bijgesteld. Nieuwe kansen voor het extensiveren van het maaibeheer, ook binnen de kernen, worden verder onderzocht en proefondervindelijk uitgevoerd. Het motto hierbij is: Intensief maaien waar het moet (speelveldjes) en extensiever maaien waar het kan. Hierbij als uitgangspunt om de biodiversiteit te verbeteren en ruimte te geven aan (inheemse) kruiden.	Continu 2024
Geactualiseerde bomennota	Het implementeren van de gemeentelijke bomennota en bijbehorend beleid na vaststelling. Actualiseren gemeentelijke bomenlijst en het mogelijk koppelen monumentale bomen op lijst bomenstichting.	2024
Veilig bomenareaal	- Het planmatig uitvoeren van onderhoud gemeentelijk bomenbestand. - Inzage in ons bomenbestand voor inwoners door openstellen van (een te raadplegen)	Continu 2024

2.3 Beheer openbare ruimte

4. Openbaar groen		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	viewer.	
Voorzieningen hondenbeleid	Op basis van uitkomsten evaluatie hondenbeleid medio 2023 worden vervolmaatregelen in kaart gebracht en indien mogelijk/haalbaar in 2024 in uitvoering gebracht.	2024
Bestendig beheer groenvoorzieningen in relatie tot de Wet Natuurbescherming.	Met het actualiseren en uitvoeren van de bestaande natuurwaardekaarten geeft de gemeente invulling aan haar verantwoordelijkheid voor een bestendig beheer van groenvoorzieningen in relatie tot de Wet Natuurbescherming. Daarbij wordt aangesloten bij de meest actuele gedragscode soortenbescherming van Stadswerk/VNG.	Continu
Een groene, openbare ruimte met kwaliteit	Het planmatig renoveren/herinrichten van bestaande groenvoorzieningen op basis van de vastgestelde kaders zoals beschreven in de kadernota groen.	Continu
Een groene leefomgeving voor jongeren	Door het jaarlijks organiseren van boomfeestdag worden kinderen op een educatieve en speelse wijze in aanraking gebracht met het belang van natuur. In 2024 wordt deze festiviteit georganiseerd op een nader te bepalen locatie in onze gemeente.	November 2024
Minimale overlast eikenprocessierups	De raad heeft besloten minimale overlast te accepteren door de eikenprocessierups. Door een toenemende (landelijke) plaagdruk van deze rups wordt de komende jaren ingezet om de bestrijding hiervan te intensiveren en toepassing van nieuwe bestrijdingstechnieken te onderzoeken in combinatie met verbeteren leefgebied voor natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups.	Continu
Klimaat adaptieve inrichting	Bij toekomstige renovaties van groeninrichtingen – daar waar mogelijk - rekening houden met het klimaat adaptief of bio divers inrichten hiervan op basis van kansen binnen uitvoeringsagenda klimaatadaptatie Echt-Susteren.	Continu
Verbeteren communicatie onderwerpen groen, natuur en landschap	Het verbeteren van communicatie uitingen over onderwerpen groen, natuur en landschap. Dit komt tot uitdrukking op onze website, social media en weekblad. Door het toepassen van laagdrempelige communicatie uitingen worden inwoners geïnformeerd over deze onderwerpen.	Continu
Optimaal beheer gemeentelijke begraafplaatsadministratie	- Bijhouden van gegevens over het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats Annahof in Echt en de gemeentelijke begraafplaats Elsene in Nieuwstadt. - Verbeteren en digitaliseren van de interne werkprocessen van de begraafplaatsadministratie.	Continu

2.3 Beheer openbare ruimte

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Openbaar groen (exclusief wegbermen)	108 ha	108 ha	108 ha			
Wegbermen	146 ha	146 ha	146 ha			
Bomenareaal (aantallen)	25.700	25.700	25.900			
Bos- en natuurterreinen (tot. gemeentelijk areaal)	295 ha	295 ha	295 ha			
Georganiseerde speeltuinen (tot. aantal)	11	11	12			
Volkstuincomplex / Voedselbos (tot. aantal)	2	2	2			

5. Natuur en landschap			Portefeuillehouder Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en Wethouder drs. ing. H.E.J.M Meuwissen
Cittaslow			
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Duidelijk onderscheiden landschapstypen.	- In de structuurvisie 'Ontwikkelen met kwaliteit' worden 6 landschapstypen onderscheiden. De gemeente voert inrichtings- en beheermaatregelen uit om de specifieke kenmerken van de verschillende landschapstypen te benadrukken. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt meer nadrukkelijk rekening gehouden met de consequenties voor landschap en cultuurhistorische waarden. - In 2024 wordt de omgevingsvisie aan de gemeenteraad voorgelegd, waarin ook de benadering vanuit de specifieke landschapsskenmerken terugkomt.	Continu Kwartaal 3	
Rode ontwikkelingen (woningbouw, bedrijfsontwikkelingen, zonneparken) en grijze ontwikkelingen (infrastructuurele projecten) die landschappelijk goed zijn afgewogen, zijn ingepast in het landschap of waarvoor elders groencompensatie heeft plaatsgevonden.	- De gemeente stelt in de structuurvisie Ontwikkelen met kwaliteit en in de afzonderlijke bestemmingsplannen eisen aan de inpassing en compensatie van rode en grijze ontwikkelingen. - De natuurcompensatieprojecten en de goede landschappelijke inpassing behorende bij de uitbreiding van VDL Nedcar, inclusief infrastructuur, worden in samenspraak met belanghebbenden uitgewerkt en gerealiseerd. Voor de wettelijke natuurcompensatie is de Provincie Limburg verantwoordelijk. - De gemeente werkt binnen de samenwerkingsovereenkomst Landschapsschakels Swentibold samen met Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) en Natuurmonumenten (NM). Gecombineerd met de uitbreiding van het WML puttenveld voor drinkwaterproductie bij Nieuwstadt, wordt in het zogenaamde gebied 'de vlaai punt' tussen de Susterderweg en de spoorlijn, circa acht hectare nieuwe natuur gerealiseerd. Ge-	Continu 2024-2027 2023-2025	

2.3 Beheer openbare ruimte

5. Natuur en landschap		Portefeuillehouder
Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en Wethouder drs. ing. H.E.J.M Meuwissen		
	deeltelijk betreft het wettelijke natuurcompensatie van de Provincie Limburg in verband met de uitbreiding van VDL Nedcar en omliggend infrastructuur. Onderdeel van de inrichting van dit gebied betreft de verbetering van het recreatieve routenetwerk Het Smalste Stukje Nederland. Met de uitvoering van het inrichtingsplan zal in plantseizoen 2023-2024 worden gestart.	
Soortenbescherming (o.a. dassen, amfibieën en vleermuizen).	- Volgens het beheerplan Natura 2000 voor de instandhouding van de populatie Ingekorven Vleermuizen (Europees beschermde soort) beheert en versterkt de gemeente lijnvormige beplantingen in het buitengebied (straat 8 km rondom Natura 2000 gebied Abdij Lilbosch- voormalige klooster Maria Hoop). Aan de hand van een inventarisatie worden lanen, bomenrijen en landschapselementen in het buitengebied versterkt en gerevitaliseerd. - Op kritische locaties worden voorzieningen ter bescherming van bedreigde soorten zoals dassen en/of amfibieën gerealiseerd/beheerd. Ook bij nieuwe ontwikkelingen wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de verbindingen voor flora en fauna.	2024-2025 Continu
Grensoverschrijdende projecten op het gebied van natuur en landschap en recreatief medegebruik.	- De deelname aan de gemeenschappelijke regeling van het Duits-Nederlandse Grenspark Maas-Swalm-Nette voortzetten (grenspark MSN; zie ook paragraaf verbonden partijen). Kansen en mogelijkheden worden gezocht voor concrete projecten/activiteiten op het gebied van natuur, landschap, recreatie en cultuurhistorie. - Via de grensoverschrijdende samenwerking Rivierenpark Maasvallei wordt invulling gegeven aan kansen die in dit gebied liggen door de ontwikkeling van de Grensmaas. De samenwerking richt zich met name op ontwikkeling van (uniforme) recreatieve routestructuren. In de gebiedsvisie Roosteren is de basis gelegd voor grensoverschrijdende projecten en samenwerkingsvormen, de bedoeling is om die samen met de nieuwe Stichting, als opvolger van Landschapspark Susteren, vanaf 2024 concreet vorm te geven.	Continu 2024
Meer en beter resultaat door samenwerking.	- Voortzetten jarenlange samenwerking met Stichting Landschapspark Susteren (LPS), Stichting Ons Waardevol cultuurlandschap (WCL), grenspark Maas Swalm Nette en andere samenwerkingsvormen. Gezien de projecten en ruimtelijke ontwikkelingen die in Echt-Susteren plaatsvinden, wordt nadrukkelijker ingezet op het behalen van concrete resultaten op het gebied van natuur, landschap, recreatie, grensoverschrijdende samenwerking en duurzaamheid. Bezien wordt op welke manier en met welke partij(en) we de beste resultaten kunnen behalen. - De projecten en doelstellingen van Stichting Landschapspark Susteren zijn grotendeels behaald en afgerond. Samen met LPS wordt gewerkt aan de oprichting van een	2024 Kwartaal 1

2.3 Beheer openbare ruimte

5. Natuur en landschap		Portefeuillehouder
Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en Wethouder drs. ing. H.E.J.M Meuwissen		
	nieuwe stichting met een groter werkgebied (volledige gemeente Echt-Susteren) en bredere doelstellingen; natuur, landschap, grensoverschrijdende samenwerking, duurzaamheid, etc... Naar verwachting zal de nieuwe stichting begin 2024 van start gaan. Gelijk met de oprichting van de nieuwe stichting wordt de huidige Stichting Landschapspark Susteren opgeheven/ontbonden. Voor de exploitatie van de gemeentelijke bos- en natuurterreinen vervult de Bosgroep Zuid Nederland in opdracht van de gemeente de rol van beheerder. Naast de reguliere beheertaken wordt komende jaren ingezet op actieve bosverjonging. Door als bosverjonging rijkstrooiselsoorten als esdoorn, linde, haagbeuk en ratelpopulier aan te planten, kan bodemverzuring worden tegengegaan. Verder wordt een afgestorven opstand fijnspar in natuurgebied het Haeselaarsbroek verwijderd en worden in dit gebied maatregelen getroffen om de kansen en mogelijkheden voor de Bronlibel te verbeteren.	2024
Gevarieerd landschap met karakteristieke kleine landschapselementen.	- De Provincie Limburg faciliteert de inrichting van drie regionale steunpunten landschapsbeheer. De steunpunten ontzorgen vrijwilligers, gemeenten en particuliere eigenaren en landschapsorganisaties en brengen partijen en regelingen bij elkaar. Verder komt een provinciale stimuleringsregeling landschapselementen. - In de Structuurvisie Ontwikkelen met Kwaliteit is de groen-blauwe ladder geïntroduceerd. Die prioritaire natuur- en landschapsstructuur voorziet in de verbindingen tussen de grensmaas, de steilrand/hoogeterras bij Maria Hoop en het Duitse achterland. In het gebied tussen het Haeselaarsbroek en het Slekkerhout wordt gewerkt aan een landschappelijke verbinding over een gemeentelijk agrarisch perceel. Samen met de toekomstige pachter wordt een realiseerbaar plan uitgewerkt. - Met de uitwerking van het Limburgs Programma landelijk Gebied heeft de Provincie Limburg een gebiedsprogramma voor het landelijke gebied ingeleverd bij het Rijk. Een belangrijk programma voor de kwaliteit van de Limburgse natuur en leefbaarheid, maar ook voor een gezond en toekomstbestendig agrarisch ondernemersklimaat. Voor het realiseren van de doelstellingen stelt het Rijk € 24 miljard beschikbaar. Echt-Susteren werkte samen met Roerdalen, Maasgouw, Roermond en Beesel aan een gezamenlijke structurerende visie. Op basis van de structuurvisie is voor Echt-Susteren voorgesteld om natuur- en waterdoelstellingen te prioriteren in het gebied bij Bos en Broek, IJzerenbosch en Körbusch. Afhankelijk van de toekenning van rijksmiddelen zullen in 2024 een aantal koplopersprojecten met voorrang worden gerealiseerd. Voor Echt-Susteren is de verbetering van het Haeselaarsbroek, aanleg bufferstroken langs beken in het gebied Körbusch en de ontwikkeling van het Spoorempla-	2023-2025 Kwartaal 4 2024

2.3 Beheer openbare ruimte

5. Natuur en landschap		Portefeuillehouder
Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en Wethouder drs. ing. H.E.J.M Meuwissen		
	cement bij Susteren voorgedragen. - Voor de gemeentelijke landbouwgronden die liberaal worden verpacht, wordt gewerkt aan een duurzaamheidsprotocol. Waardoor kansen worden benut voor vergroening door aanleg van kruidenrijke akkerranden en landschapselementen. Het gebruik van glyfosaat op landbouwgronden van de gemeente wordt aan banden gelegd. Alleen in uitzonderlijke gevallen en in overleg met de gemeente kan hiervan bij uitzondering worden afgeweken. In overleg met de grondgebruikers wordt hiervoor een realistisch plan uitgewerkt. Al naar gelang de kansen en mogelijkheden zal een lagere pachtvergoeding worden geaccepteerd. - Stimuleren en promoten van agrarisch natuurbeheer. Hierbij worden overheidssubsidies ingezet voor soortenbescherming en vergroening van agrarische percelen. Om dergelijke investeringen mogelijk te maken en om aan subsidievoorwaarden te kunnen voldoen zal het verlengen van de liberale pachttermijn overwogen worden.	2024 2024
Bescherming van de biodiversiteit		
Soortenrijke natuur en landschappen.	- Met het oog op de bevordering van de biodiversiteit, volgens het gestelde in de Kadernota Groen, wordt bij renovatie of nieuwe inrichting nadrukkelijk rekening gehouden met het toe te passen beplantingsassortiment, de wijze van inrichten en beheren. - Ter bevordering van de biodiversiteit in de gemeentelijke bermen en ruw grasterreinen is een nieuw bermbeheerplan in uitvoering gegaan. De aanpassingen in het maaibeheer worden gemonitord en eventueel worden maatregelen bijgesteld. Nieuwe kansen voor het extensiveren van het maaibeheer, ook binnen de kernen, worden onderzocht en proefondervindelijk uitgevoerd. Het motto hierbij is: <i>Intensief maaien waar het moet (speelveldjes) en extensiever maaien waar het kan.</i> - De beheervisie bossen, natuurterreinen en landschapselementen is in 2021 vastgesteld. Met de Bosgroep Zuid Nederland is een meerjarige overeenkomst afgesloten voor beheer en onderhoud waarbij komende jaren nadrukkelijk wordt geïnvesteerd in bosverjonging en klimaatmaatregelen. - Samen met natuur- en terrein beherende organisaties wordt gezocht naar nieuwe initiatieven ter verbetering van de landschapsstructuur, natuurwaarden en de biodiversiteit in het buitengebied. Ter versterking van het landschappelijke raamwerk en de ecologische waarde wordt de komende jaren ingezet op de aanleg van nieuwe landschapselementen (hagen, struwelen, bosschages, boomgaarden) in het buitengebied. - De gemeente doet mee aan het project bedreigde akkerplanten van de Bosgroep	Continu 2024 2023-2026 2023-2025 2023-2024

2.3 Beheer openbare ruimte

5. Natuur en landschap			Portefeuillehouder
Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en Wethouder drs. ing. H.E.J.M Meuwissen			
	Zuid Nederland en de Universiteit Wageningen. In Koningsbosch en Pey worden in graanpercelen bedreigde akkerplanten ingezaaid waardoor deze bedreigde soorten en het genetisch materiaal behouden/geborgd worden.		
Structuurversterking van het landschap	- Afgelopen jaren is extra geïnvesteerd in de versnelde vervanging van minder vitale laanstructuren in het buitengebied, hieraan wordt komende jaren een vervolg gegeven met inzet van de reguliere beheerbudgetten. - Daar waar mogelijk worden kansen benut om nieuwe landschapselementen aan te leggen, hierbij kan worden gedacht aan populierenbosjes, bomenrijen en bosschages.	2024 2024	

Indicatoren/kengetallen						
	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Bos- en natuurbeheer in ha (totaal gemeentelijk areaal).	295	295	295			

6. Openbare verlichting			Portefeuillehouder
Wethouder drs. ing. H.E.J.M Meuwissen vervanging van drs. K.A.P. Leurs			
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Cittaslow			
Verminderen uitstraling verlichting in de openbare ruimte			
Veilig gevoel voor de inwoners in de openbare ruimte, bij het invallen van en tijdens de duisternis en een verkeersveilige omgeving.	- Uitvoering geven aan en actueel houden van de doelstellingen vastgelegd in het Beleidsplan Openbare Verlichting 2024-2028, waardoor een adequaat verlichtingsniveau ontstaat dat doelmatig en efficiënt beheerd wordt. - Het vervangen van conventionele armaturen door nieuwe armaturen met LED lichtbronnen. De LED verlichting de gehele nacht laten branden middels een dimregime, waardoor er een gelijkmatig verlichtingsniveau in de straten ontstaat en een veiligere omgeving ontstaat.	Continu	
Geen overbodige verlichting in de openbare ruimte	- Uitvoeren van het beleid om het aanzien van de openbare ruimte bij duisternis te beschermen, volgens het motto: Licht waar het moet, donker waar het kan. - Terughoudendheid bij het verlichten van wegen in het buitengebied, in het belang van het dierlijke nachtleven. Daar waar vanuit verkeers- en/of sociale veiligheid om signa-	Continu	

2.3 Beheer openbare ruimte

6. Openbare verlichting			Portefeuillehouder
Wethouder drs. ing. H.E.J.M Meuwissen vervanging van drs. K.A.P. Leurs			
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
	lering gevraagd wordt, gebeurt dit door oriëntatieverlichting. In het buitengebied zijn dit, vanwege de sociale veiligheid, in principe alleen de fietspaden die op een school-thuisroute liggen (alleen LED-verlichting). Binnen de bebouwde kom plaatsen van openbare verlichting met LED lichtbronnen die in de nachtelijke uren gedimd worden, vanwege energiebesparing.		
Verduurzamen van de lichtarmaturen en reduceren van het energieverbruik.	Voortzetten van het programma versneld verduurzamen van de openbare verlichting ('verledden'). - De led verlichting de gehele nacht laten branden middels een dimregime dat ervoor zorgt dat een LED-armatuur aan de hand van een vooraf ingestelde tijdsinstelling van vermogen en lichtsterkte veranderd. Omdat een armatuur niet op het volledige vermogen hoeft te branden, wordt energie bespaard en gaat een armatuur langer mee. - Invulling geven aan het energieakkoord.	2024	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Energieverbruik (Kwh)	1.005.282	960.000*	915.000*	885.000*	890.000*	895.000*
• Lichtmasten	8.390	8.440**	8.490**	8.540**	8590**	8640**
• Conventionele lichtbronnen	1.357	857***	357***	0***	0***	0***
• LED lichtbronnen	7.197	7.747	8.297	8.704	8.754	8.804

* afname verbruik door toename van energiezuinige verlichting

** toename door potentiële uitbreiding areaal

*** afname door vervanging conventioneel naar Ledverlichting

7. Civieltechnische kunstwerken ¹⁾			Portefeuillehouder
Wethouder drs. ing. H.E.J.M Meuwissen vervanging van drs. K.A.P. Leurs			
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Optimale levensduur en onderhoudstoestand van civieltechnische kunstwerken tegen zo laag mogelijke kosten.	- Volgens het uitvoeringsplan Civieltechnische Kunstwerken 2022-2026 doelmatig en planmatig onderhoud plegen aan de civieltechnische kunstwerken. - Uitvoering van onderhoud aan civieltechnische kunstwerken afstemmen met overige civiel- en cultuurtechnische werkzaamheden van de gemeente, het waterschap en de Provincie.	Continu Continu	

2.3 Beheer openbare ruimte

[illegible]

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal civieltechnische kunstwerken	100	103	103			

8. Gladheidsbestrijding		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Verkeersveilige wegen onder winterse omstandigheden	• Bestrijden van de gladheid volgens het gladheidsbestrijdingsplan op basis van afgesproken prioriteiten. • Jaarlijks vaststellen van het uitvoeringsplan gladheidsbestrijding en informatieverstrekking aan de inwoners door de gemeentelijke internetpagina en 't Waekblaad. • Vanuit milieuoogpunt niet méér strooien dan noodzakelijk. • Per ingang van de winter 2023-2024 zal de gladheidsbestrijding door RWM worden uitgevoerd.	In de maanden waarin het glad kan zijn door vorst of sneeuw

Indicatoren/kengetallen						
Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	2023-2027				
		2023	2024	2025	2026	2027
Zoutverbruik in € ¹⁾	€ 11.500	€ 20.000	- ²⁾	-	-	-

2.3 Beheer openbare ruimte

Meldingen gladheidsbestrijding	24	< 20	< 20	< 20	< 20	< 20
¹⁾ Afhankelijk van de weersomstandigheden. ²⁾ Uitvoeren gladheidsbestrijding door RWM vanaf winter 2023-2024						

9. Rioolheffing			Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Volledige dekking van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan de inzameling, het transport en het verwerken van afval- en hemelwater.	• Heffen van een directe belasting van de eigenaar van het object. • Verzenden van de aanslagen 2024 met als dagtekening 28 februari 2024. • Opleggen van het vastrecht. Het, door de raad vastgesteld, Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) 2022-2026 is uitgangspunt voor de vaststelling van het tarief van de riolheffing. Het tarief wordt jaarlijks bekeken en via de begroting vastgesteld.	28 februari 2024	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal objecten	16.114	15.965	16.175	16.225	16.275	16.325
Aantal objecten € 3.000 < € 20.000	195	190	195	195	195	195
Tarief riolrecht	€269,10	€ 278,50	€ 288,25	€298,36	€308,80	€312,50
Tarief riolrecht indirecte lozing	€134,50	€ 139,25	€ 144,12	€149,16	€154,38	€159,79
Kostendekkendheid ¹⁾	100%	99,5%	99,5%			
¹⁾ Gedurende de looptijd van het GRP 2022-2026 zal een kostendekkendheid behaald worden van 100 %						

10. Afvalverwijdering en verwerking		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Cittaslow		
Beleid huishoudelijk afval uitvoeren		
Voldoen aan wettelijke taken en gemeentelijk beleid.	Inzamelen van grondstoffen zoals gft, papier, textiel, glas, metalen, kringloopgoederen en de kunststof verpakkingsmaterialen conforme wettelijke verplichting.	Continu

2.3 Beheer openbare ruimte

10. Afvalverwijdering en verwerking			Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
	Uitvoeren van het duurzaam gemeentelijk beleid <i>Van Afval Naar Grondstoffen (VANG)</i> 2020-2022.		
VANG en flankerende maatregelen uitvoeren			
Een duurzame en moderne afvalinzameling.	- Inzamelen oud papier samen met verenigingen. - Inzamelen textiel samen met verenigingen als ambassadeur - Inzamelen afval door RWM - Monitoren hoeveelheden ingezamelde grondstoffen. - Monitoren bijplaatsingen ondergrondse inzamelcontainers en dumpingen. - Faciliteren educatielessen en daarmee de kinderen bewust maken van afval scheiden. - Burgerparticipatie bij de projecten zwerfvuilacties, Schone Maas en de winkelcentra in Echt en Susteren. - Continuering afvalinzameling als medeaandeelhouder van RWM. - Visie op plaatsen ondergrondse containers bij hoogbouw.	Continu Continu Continu Continu Per kwartaal 2024 Continu Continu 2024	
Monitoren gedrag en ontwikkelingen			
Een duurzaam scheidingsgedrag	- Monitoren ingezamelde grondstoffen en restafval - Monitoren ontwikkeling zwerfvuil en dumpingen - Communiceren over het scheiden van afval	Continu Continu Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Wettelijk voorgeschreven						
Hoeveelheid restafval in kg per inwoner	86	92	92			
Overige						
Hergebruik (%)	76	77	77			

2.3 Beheer openbare ruimte

11. Afvalstoffenheffing			Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Volledige dekking van de kosten verbonden aan het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen.	• Heffen van een directe belasting van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van het perceel waarvoor volgens de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijk afval bestaat. • Het up-to-date houden van het containerbestand van alle aansluitingen afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten en de daaraan gekoppelde gebruikers en een actuele geredigeerde belastingverordening voeren. • Vanaf 2020 geldt een vast en variabel tarief voor een- en meerpersoonshuishoudens. Het variabel tarief geldt alleen voor het aanbieden van restafval. • Verlenen van kwijtschelding voor het vaste tarief aan belastingplichtigen met een uiterst laag inkomen en buitengewoon hoge lasten. Automatische kwijtschelding wordt verleend aan belastingplichtigen (met een bijstandsuitkering of AOW uitkering) die de laatste drie jaar volledige kwijtschelding hebben ontvangen. Ook is er een vereenvoudigde aanvraagprocedure voor klanten met een bijstandsuitkering (Pw) die niet in aanmerking komen voor automatische kwijtschelding.	februari 2024 Continu Kwijtschelding wordt verleend in de periode na de aanslagoplegging	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Variabel tarief 240 ltr. restafval per aanbieding ²	€ 9	€ 9	€ 9			
Vast tarief eenpersoonshuishouden ²	€ 101	€ 114	€ 114			
Vast tarief meerpersoonshuishouden ²	€ 155	€ 175	€ 175			
Aantal eenpersoonshuishoudens	4.590	4.590	4.590			
Aantal meerpersoonshuishoudens	10.050	10.050	10.050			
Aantal bedrijven ¹	204	204	204			
Kostendekkendheid ²	91,8%	99,7%	99,7%			

¹⁾ Aantal bedrijven waarvan via de gemeente wordt gezorgd voor de inzameling van het bedrijfsafval, afkomstig van kleine bedrijven, kantoren en winkels en dat naar aard, omvang en samenstelling gelijk is te stellen aan huishoudelijk afval.

Als gevolg van een herijking bij BSGW is er een verschil in het aantal bedrijven en huishoudens t.o.v. begroting 2023

²⁾ Dezelfde tarieven aangehouden als voorgaand jaar. In de raadsvergadering van december 2023 worden de nieuwe tarieven vastgesteld.

2.3 Beheer openbare ruimte

12. Duurzaamheid		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Cittaslow		
Echt-Susteren energieneutraal in 2040	- In de geactualiseerde Energievisie met uitvoeringsprogramma 2022-2026 blijft de stip op de horizon energieneutraliteit in 2040 (plannen gereed in 2040). Het uitvoeringsprogramma voor de periode 2022-2026 bouwt verder op de Energievisie met uitvoeringsprogramma 2018-2022. - De gemeente heeft financiële middelen aangevraagd op basis van de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). Voor de jaren 2023, 2024, 2025 is € 1.877.166 toegekend door het Rijk. De opgave rondom duurzaamheid is breder geworden en vraagt om een meer integrale benadering, een programmatische aanpak. In 2024 gaat de programmatische aanpak van dit thema organisatorisch en praktisch verder worden uitgewerkt. Wanneer hier extra capaciteit voor nodig is dan worden hiervoor de CDOKE subsidiemiddelen ingezet.	2022-2026 2023-2025
Regionale samenwerking in Noord- en Midden-Limburg	- Regio Noord- en Midden-Limburg werkt samen aan de uitvoering van de Regionale Energie Strategie 1.0 (opgaven gericht op energiebesparing, duurzame opwekking van elektriciteit, het stap voor stap aardgasvrij worden en energieopslag en transport). - De gemeente heeft in 2023 een specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie aangevraagd bij het Rijk voor het isoleren van woningen in de labelklassen D, E, F, G. In 2023 kan door de gemeente Echt-Susteren voor maximaal 768 woningen worden aangevraagd (€ 1.460 per woning). - In RES verband (inclusief gemeente Echt-Susteren) wordt een gezamenlijke ontzorgingsaanpak ontwikkeld voor het isoleren van 30.000 woningen in de regio (tegengaan van energiearmoede).	Continu 2024-2027
Reductie aardgasgebruik in wijken	- In de vastgestelde Transitievisie Warmte (2022) is de ambitie vastgelegd om 20% minder aardgas te gebruiken in 2030. Deze ambitie is vertaald naar een uitvoeringsprogramma tot 2030. Gestuurd wordt op vijf programmalijnen (communicatie en bewustwording, persoonlijk advies, totale ontzorging, faciliteren initiatieven en overige projecten, zoals het jaarlijks monitoren van de aardgasreductie). - De gemeente is voornemens om ten behoeve van de warmtetransitie een ontzorgingsaanpak te ontwikkelen voor het ontzorgen van inwoners	2021-2030 2024-2027

2.3 Beheer openbare ruimte

12. Duurzaamheid		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	bij het verduurzamen van de koopwoning. Dit gaat verder (ook label A, B, C) dan de regionale isolatieaanpak waarvoor het Rijk de SPUK Lokale Aanpak Isolatie beschikbaar stelt. Bij de ontwikkeling van de lokale ontzorgingsaanpak voor het verduurzamen van woningen in Echt-Susteren wordt onderzocht hoe deze aanpak aanvullend is op de ontwikkeling van de regionale ontzorgingsaanpak voor het isoleren van D, E, F en G woningen. Vooralsnog worden beide aanpakken naast elkaar ontwikkeld en wordt onderzocht hoe ze elkaar kunnen aanvullen.	
Ontwikkeling vijf zonneparken	Zonneparken. De afgelopen jaren is gewerkt aan een pilot die uiteindelijk moet resulteren in de realisatie van 5 zonneparken. De exploitanten hebben de verplichting tot een jaarlijkse storting in het omgevingsfonds zonneparken. Realisatie van de parken is gestart in 2023, naar verwachting worden de laatste parken in 2024 opgeleverd.	2023-2024
Ontwikkeling windpark	Windpark: hierover wordt in 2024 een besluit genomen.	2024
Duurzame woningen en gebouwen	- Bewustwording en communicatie is een rode draad in de gemeentelijke aanpak. - Afspraken met woningbouwcoöperaties over verduurzaming. Deze worden vastgelegd in de prestatieafspraken, - Inrichten ontzorgingsprogramma's verduurzamen woningen. - Samenwerking met de energiecoöperatie Echt-Susteren Energie (bewustwording, energiebesparing en kleinschalige energieopwekking).	Continu
Duurzaam gemeentelijk vastgoed	- Bij de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed wordt steeds de afweging gemaakt of investeringen ook duurzaam ingevuld kunnen worden. Afhankelijk van de investeringskosten/terugverdiertijden en beschikbaar budget wordt sturing gegeven aan de verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen. De intentie is waar mogelijk bij vervangingsonderhoud verduurzaming toe te passen. - Bij verduurzaming van gemeentelijk vastgoed wordt invulling gegeven aan wettelijke kaders. - MFC Roosteren deelt het dak met de voormalige basisschool in Roosteren. Met de verkoop van dit gebouwdeel is een natuurlijk moment aangebroken om het afgesplitste gemeenschapshuis te verduurzamen. Voor de verduurzaming is een Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed (Dumava) subsidie beschikbaar van € 301.672. Dit bedrag wordt aangevuld	Continu 2023-2024 2024

2.3 Beheer openbare ruimte

12. Duurzaamheid		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	vanuit gemeentelijke onderhoudsvoorziening. Door het gepland onderhoud te combineren met verduurzaming wordt de accommodatie (nagenoeg) geheel aardgasvrij. Ook bij andere gemeenschapshuizen wordt ingezet op vergelijkbare verduurzaming als MFC Roosteren. In de oudbouw van het gemeentehuis worden in 2024 diverse duurzaamheidsmaatregelen uitgevoerd. Hiervoor is een subsidie Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed (Dumava) beschikt van €297.397. Momenteel wordt circa een kwart van het totale elektriciteitsverbruik van het gemeentehuis (400.000 Kwh) duurzaam opgewekt met zonnepanelen. Er worden daarom ook zonnepanelen bijgelegd.	2024-2025
Duurzame bedrijven (-terreinen)	- De Regionale Uitvoeringsdienst voert in opdracht van de gemeente toezicht en handhaving uit bij bedrijven (met een verbruik > 50.000 kWh of > 25.000 m³ gas) op verduurzaming van het energiegebruik. Naast het regulier milieutoezicht worden ondernemers bij controles geïnformeerd over verduurzamingsstappen en het voldoen aan wettelijke bepalingen. - Ook wordt toezicht gehouden op het verplichte energielabel C voor kantoorgebouwen. - Bedrijven die vanuit de wetgeving geen verplichting hebben om hun energiegebruik te verduurzamen worden gestimuleerd en op weg geholpen om te verduurzamen door de energiecoöperatie. Implementatie van de stimuleringsaanpak vindt plaats als pilot op bedrijventerrein De Berk. (samenwerking energiecoöperatie, omgevingsdienst en gemeente). Samenwerkingspartner daarbij is de stichting Groene Economie Limburg (contract tot en met 2024). - Vanuit de landelijke overheid is de wens om regionale steunpunten in te richten ten behoeve van de verduurzaming van (bestaande) bedrijventerreinen. Op dit moment is er een aantal partijen die hiervoor samen het initiatief hebben genomen. Bekeken wordt op welke manier we als gemeente Echt-Susteren hierin willen participeren/hiervan gebruik willen maken.	Continu Continu 2024 e.v.
Duurzaam maatschappelijk vastgoed (geen gemeentelijk eigendom).	- De Energiecoöperatie biedt energiescans aan en ondersteunt daarmee de verduurzaming van de gebouwen. - Voor de basisscholen en de school voor voortgezet onderwijs in onze	Continu

2.3 Beheer openbare ruimte

12. Duurzaamheid		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	gemeente is in het MIP vanaf 2022 rekening gehouden met een jaarlijkse investering van € 1 miljoen voor onder meer renovatie en verduurzaming van de gebouwen. Verwezen wordt naar de tekst bij het product Onderwijshuisvesting van het Programma Onderwijs.	
Duurzame mobiliteit	- Proactief faciliteren van openbare laadvoorzieningen in samenwerking met partner Vattenfall. - Invulling geven aan het vastgestelde beleid 'laadinfrastructuur gemeente Echt-Susteren 2021-2030'. - Nagenoeg het gehele wagenpark van de buitendienst zal worden vervangen door elektrische varianten. - Monitoren gebruik elektrische dienstauto's en elektrische dienstdiensten.	Continu Continu Continu Continu
Duurzame openbare verlichting	Verwezen wordt naar hoofdstuk Openbare ruimte (2.3) van deze Begroting.	Continu
Duurzame buitensportaccommodaties	Bij aanleg en het beheer van buitensportaccommodaties wordt rekening gehouden met duurzaamheid en circulariteit zoals de onlangs uitgevoerde verleding. Dit wordt toegepast door zoveel als mogelijk chemievrij en emissievrij te beheren, mechanisatie aan te passen (bijvoorbeeld maaien velden door inzet van robotmaaiers) of rekening te houden met inrichting (kantplanken, natuurlijke infiltratie kunstgrasvelden). Afhankelijk van de investeringskosten/terugverdientijden en beschikbaar budget wordt hier sturing aan gegeven.	Continu
Maximaal inzet van subsidies	De gemeente maakt waar mogelijk gebruik maken van subsidieregelingen: - Dumava: circa € 600.000 (maatschappelijk vastgoed) - CDOKE: € 1.877.166 (capaciteit) - Aanpak Isolatie: PM (verwachting € 1.121.568 voor 768 woningen). Zal in 2023 worden aangevraagd. - PES subsidie (€ 100.000)	Continu
Elektriciteitsneutraal Leisurpark In de Bandert	Onderzocht wordt of met het plaatsen van een batterij het Leisurpark In de Bandert zelfvoorzienend kan worden gemaakt. In dit onderzoek wordt ook het nog te ontwikkelen lokale bedrijventerrein Berk III meegenomen. Regionaal wordt gekeken naar een mogelijke ontwikkeling van een steunpunt voor gemeenten voor de verduurzaming van (bestaande) bedrijventerreinen. Mogelijk dat de realisatie van een energiehub voor In de Bandert/ Berk III hierin wordt meegenomen. De oproep van het	2024

2.3 Beheer openbare ruimte

12. Duurzaamheid			Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
	rijk voor de oprichting van een warmtebedrijf met minimaal 51% eigendom van de gemeente wordt meegenomen in dit vraagstuk.		
Bevordering van biodiversiteit en klimaatadaptatie bij inrichting en beheer	Door het veranderende klimaat en ontwikkelingen in het buitengebied en in de kernen staat natuur, landschap, biodiversiteit en leefbaarheid onder druk. Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de kansen voor de bevordering van biodiversiteit, worden klimaat adaptieve maatregelen genomen en wordt rekening gehouden met leefbaarheidsaspecten. Concreet gaat het dan om het bufferen en infiltreren van water in de bodem, het aanbrengen en ontwikkelen van gebiedseigen en natuurlijk groen onder andere ter beschaduwning van gebouwen. Verder worden kansen benut om de biodiversiteit te bevorderen.	Continu	

Indicatoren/kengetallen						
	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Wettelijk verplicht						
Hernieuwbare elektriciteit gemeentehuis kwh	41.200	35.000	55.000			
Overige						
Tot. aantal zonnepanelen gem. gebouwen ¹⁾	493	493	727**			
Aantal zonnepanelen gemeentehuis	170	170	404**			
Elektriciteitsverbruik in kWh gemeentehuis	393.000	400.000	400.000	455.000***		
Gasverbruik in m ³ gemeentehuis	65.000	52.000	52.000	33.000***		
¹⁾ Totaal aantal zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen in eigendom. De energiekosten zijn des gebruikers/huurders.(met uitzondering van het gemeentehuis) **) aantallen uit verduurzamingsmaatregelen gemeentehuis ***) na verduurzamingsmaatregelen door overstap naar minder gas waardoor meer elektriciteit						

2.3 Beheer openbare ruimte

Wat mag het kosten?

Beheer openbare ruimte	Rekening 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	17.264.491	19.367.720	16.103.135	15.423.882	14.877.910	14.887.993
Baten	11.879.414	10.219.915	9.404.224	9.411.683	8.781.171	8.783.840
Geraamde totale saldo van baten en lasten	5.385.077	9.147.805	6.698.911	6.012.199	6.096.739	6.104.153
Storting reserves	205.315	113.240	0	0	0	0
Onttrekking reserves	123.154	847.725	-0	-0	-0	-0
Mutatie van de reserves	82.161	-734.485	0	0	0	0
Geraamde resultaat	5.467.239	8.413.320	6.698.911	6.012.199	6.096.739	6.104.153

2.4 Onderwijs

Programma 4: onderwijs

2.4 Onderwijs

Doelstelling	Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders	Reikwijdte
- Gelijke kansen op onderwijs voor jongeren uit de gemeente Echt-Susteren en de regio - Een breed onderwijsaanbod passend bij de vraag en gehuisvest in bijdetijdse schoolgebouwen - Een goed leef- en vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven - Een goede positie op de arbeidsmarkt voor de inwoners van de gemeente	- Subsidieregeling peuterprogramma gemeente Echt-Susteren 2020 - Verordening materiële en financiële gelijkstelling gemeente Echt-Susteren 2012 - Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid - Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Echt-Susteren 2015	Het programma Onderwijs omvat de volgende producten: 1. Openbaar basisonderwijs 2. Onderwijshuisvesting 3. Onderwijszorg 4. Aanvullend lokaal beleid 5. Kinderopvang Het programma omvat het toezicht op het openbaar onderwijs, de zorg voor de onderwijshuisvesting, het ontwikkelen van lokaal onderwijsbeleid, het stimuleren van persoonlijke ontwikkeling van diverse doelgroepen en het verbeteren van kansen op de arbeidsmarkt van bepaalde groepen (jong)volwassenen. Voor het speciaal basisonderwijs en het voortgezet onderwijs heeft de kern Echt een bovenlokale verzorgingsfunctie, die behouden en daar waar nodig versterkt moet worden.
	Paragrafen	
	- Weerstandsvermogen en risicobeheersing - Bedrijfsvoering	
	Verbonden partijen	
	Geen	
	Reserves en voorzieningen	
	Geen	

1. Openbaar basisonderwijs		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Een voldoende aantal scholen voor openbaar basisonderwijs, verspreid over de gemeente, welke kwalitatief voldoet aan de hedendaagse eisen.	Toezicht houden op het openbaar onderwijs door tenminste 2 keer per jaar te overleggen met de Stichting Kindante over de jaarstukken en de gang van zaken.	Continu

2.4 Onderwijs

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal scholen openbaar basisonderwijs	2	2	2			
Aantal leerlingen openbaar basisonderwijs	516	506	506	502	498	498
<i>Noot: De prognosecijfers voor 2023 en verder is gebaseerd op een (in opdracht van Wijzers in onderwijs) door Pronexus opgestelde leerlingenprognose (februari 2022).</i>						

2. Onderwijshuisvesting			Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Adequate huisvesting voor de in de gemeente gelegen scholen voor primair en voortgezet onderwijs, rekening houdende met onderwijskundige, maatschappelijke, demografische en bouwkundige ontwikkelingen.	- De renovatie en verduurzaming van het gebouw van het Connect College, locatie Populierlaan 1. - Het voorzien in passende huisvesting voor de leerlingen van de Taalschool van basisschool De Driepas, momenteel gehuisvest in een semipermanent schoolgebouw op het terrein van het AZC. Op dit moment vindt er (samen met het schoolbestuur, de school en Buurthuis St. Joris) een onderzoek plaats naar de mogelijkheden van huisvesting in en bij het hoofdgebouw aan de Mispelstraat. - Het beoordelen van eventuele aanvragen voor medegebruik (sociaal-culturele instellingen of verhuur (kinderopvang) van (leegstaande) lokalen. - Het huren van gymnastiekzalen voor de basisscholen voor het uitvoeren van het bewegingsonderwijs.	2023-2024	
		2023/2024	
		Continu	
		Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal scholen openbaar basisonderwijs	2	2	2			
Aantal schoolgebouwen openbaar basisonderwijs	3	3	3			
Aantal leerlingen openbaar basisonderwijs	516	506	506	502	498	498
Aantal scholen bijzonder basisonderwijs	9	9	9			
Aantal schoolgebouwen bijzonder basisonderwijs	9	9	9			
Aantal leerlingen bijzonder basisonderwijs	1.447	1.435	1.431	1.432	1.438	1.434
Aantal scholen speciaal basisonderwijs	1	1	1			

2.4 Onderwijs

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal schoolgebouwen speciaal basisonderwijs	1	1	1			
Aantal leerlingen speciaal basisonderwijs	127	125	124	124	123	123
Aantal scholen voortgezet onderwijs	1	1	1			
Aantal schoolgebouwen voortgezet onderwijs	2	2	2			
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs	1.341	1.324	1.412	1.407	1.369	1.336
<i>Noot: De prognosecijfers voor 2023 en verder is gebaseerd op een (in opdracht van Wijzers in onderwijs) door Pronexus opgestelde leerlingenprognose (februari 2022).</i> <i>Het aantal te verwachten leerlingen in het voortgezet onderwijs voor de periode 2024-2027, is gebaseerd op prognose 2016-2041 (peildatum 1 oktober 2022) van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, zoals gepubliceerd op duo.nl.</i>						

3. Onderwijszorg		Portefeuillehouder Wethouder mw I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Onderwijsachterstanden Vroegtijdige signalering en bestrijding van onderwijsachterstanden bij leerlingen in het basisonderwijs en bij peuters.	Onderwijsachterstanden - Het continueren van de inzet van een NT2 Flexteam voor leerlingen met een taalachterstand in basisschool De Driepas, locatie Mispelstraat (betreft ook zij-instromers van andere scholen). - Het blijven aanbieden van voorschoolse educatie in kindercentra, (zie verder bij paragraaf 5. Kinderopvang). - Het met de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties evalueren en ontwikkelen van de voorzieningen van voor- en voerschoolse educatie (zie verder bij paragraaf 5. Kinderopvang).	Continu Continu Continu
Onderwijsbegeleiding basisscholen Een kwalitatieve verbetering bij scholen op thema's van onderwijs & zorg waar de gemeente een wettelijke zorgplicht, dan wel een gedeelde verantwoordelijkheid heeft.	Onderwijsbegeleiding basisscholen Het door subsidie ondersteunen van activiteiten/projecten over de volgende beleidsthema's: - Het voorkomen van schooluitval. - Het voorkomen en vermindering van taalachterstand. - Taalontwikkeling. - Een doorlopende leerlijn van voorschoolse naar voerschoolse educatie. - Afstemming onderwijszorg en jeugdzorg in een zo vroeg mogelijk stadium. - Sportstimulering basisonderwijs. - Wetenschap & technologie in de klas. - Gezonde voeding, gezonde leefstijl.	Continu

2.4 Onderwijs

3. Onderwijszorg			Portefeuillehouder Wethouder mw I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
	Het inlopen van achterstanden door de coronacrisis (Nationaal Programma Onderwijs, schooljaren 2021-2022 t/m 2024-2025).		
<i>Leerplicht- en kwalificatieplicht/RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie).</i> Alle (leerplichtige) kinderen gaan naar school en verlaten het onderwijs met een startkwalificatie (diploma HAVO, VWO, MBO niveau 2 of hoger. Er is Passend Onderwijs voor het kind uit Echt - Susteren	- Structureel overleg met Leerplichtambtenaren - Registreren van leerlinggegevens. - Voorlichting geven aan jongeren, ouders en scholen. - Inzet jongerenwerk in het PO, VO en het MBO. - Scholen voortdurend op de hoogte houden van voorliggende, tijdige ondersteuningsmogelijkheden. - Toe leiden naar zorg en hulp daar waar nodig. - Handhaven in situaties waar preventieve en curatieve acties niet tot het gewenste resultaat leiden.	Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Wettelijk verplicht ¹						
Leerplicht: absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen 5-18 jaar)	Nog niet gepubliceerd	4	4			
<i>Benchmark Limburg (2020: 2,2)</i>						
Leerplicht: relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen 5-18 jaar)	38	20	20			
<i>Benchmark Limburg (2021: 19)</i>						
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	1,6%	1,5%	1,5%			
<i>Benchmark Limburg (2021: 2,0%)</i>						
Overige						
Aantal leerlingen met ondersteuning door NT2 Flexteam	52	70	51			

¹ Volgens de Wet AVG mogen cijfers onder de 5 niet worden gedeeld omdat deze herleidbaar zijn. Hierdoor worden de cijfers van de wettelijke verplichte indicatoren voor kleinere gemeenten niet bekend gemaakt en niet gepubliceerd op 'Waar staat je gemeente'. Deze zijn dus vaak niet beschikbaar.

2.4 Onderwijs

4. Aanvullend lokaal beleid		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Bevordering of verbetering op aanvullende terreinen van het onderwijs, dan wel het wegnemen van belemmeringen.	- <i>Leerlingenvervoer bewegingsonderwijs basisonderwijs</i> Het organiseren van het vervoer van de leerlingen van de basisscholen Angela, De Violier, De Driepas en De Horst uit Echt, Maria Goretti uit St. Joost, Op de Sleek uit Sleek en de Bolleberg uit Maria Hoop naar de diverse sportaccommodaties in onze gemeente. - <i>Het desgevraagd ondersteunen van onderwijsprojecten, waaronder b.v.:</i> - <i>Buurtaal en Internationalisering</i> Het ondersteunen van initiatieven over het versterken van buurtalen (Duits en Frans) en het opzetten van een schoolpartnerschap over de grens (Euregio). - <i>De Kinderkrant</i> Zie bij bibliotheekwerk - <i>Nationaal programma onderwijs</i> Het subsidiëren van projecten (uiterlijk tot en met het schooljaar 2024-2025) voor het inlopen van de tijdens de coronacrisis opgelopen leerachterstanden binnen de hiervoor van het rijk ontvangen specifieke uitkering.	Continu

Indicatoren/kengetallen						
	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal scholen waarvoor vervoer wordt georganiseerd (gedurende 40 weken per jaar)	7	7	7			

5. Kinderopvang		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Goede, veilige en toegankelijke kinderopvang	Het bewaken van de kwaliteit van de kinderopvang (kinderdagopvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang).	Continu

2.4 Onderwijs

Cittaslow		
Dat peuters: - In contact komen met leeftijdsgenoten. - zich ontwikkelen op met name de taal- en sociale vaardigheden als voorbereiding op het basisonderwijs en dat. (dreigende) taal- en ontwikkelingsachterstanden tijdig kunnen worden gesignaleerd en doelgericht kunnen worden aangepakt.	Het aanbieden van een kwalitatief goed peuterprogramma aan 2 en 3 jarigen, binnen de VVE- locaties van kinderopvang verspreid over de gemeente, uitgevoerd door gekwalificeerd en geschoold personeel met een extra aanbod voor peuters met een geïndiceerde taal- en onderwijsachterstand (doelgroeppeuters).	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal locaties kinderopvang met een VVE-aanbod	12	12	12			
Gemiddelde ² aantal peuters (2/3-jarigen)	477	465	485			
Gemiddelde aantal peuters dat deelneemt aan het peuterprogramma (%)	378 (79,2%)	348 (74,8%)	410 (80%)			
Gemiddelde ² aantal peuters met een VVE-indicatie vanwege taalachterstand	80 (16,8%)	90 (19,4%)	92 (19%)			
Gemiddelde ² aantal peuters met een VVE-indicatie vanwege taalachterstand, dat deelneemt aan het peuterprogramma	66	77	69			

² Jaarlijks wordt op 1 april en 1 oktober de deelname gemonitord.

2.4 Onderwijs

Wat mag het kosten?

Onderwijs	Rekening 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	2.679.191	2.428.410	2.171.963	2.230.983	2.284.674	2.340.452
Baten	886.867	765.732	639.449	639.449	639.449	639.449
Geraamde totale saldo van baten en lasten	1.792.324	1.662.678	1.532.514	1.591.534	1.645.225	1.701.003
Storting reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	-0	-0	-0	-0	-0	-0
Mutatie van de reserves	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	1.792.324	1.662.678	1.532.514	1.591.534	1.645.225	1.701.003

2.5 Cultuur en sport

Programma 5: cultuur & sport

2.5 Cultuur en sport

Doelstelling	Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders	Reikwijdte
- Cultuur en sport: Samen op een podium. - Cultuur en sport dragen bij aan een attractief en leefbaar Echt-Susteren. Cultuur en sport bieden mogelijkheden voor ontplooiing en ontmoeting en dragen bij aan actieve participatie van inwoners in de maatschappij. - Cultuur geeft aan mensen de mogelijkheid om zich te uiten, creativiteit te ontwikkelen, zich te organiseren en actief te zijn. Dat kan op verschillende terreinen zoals muziek, dans en dramatische expressie. Alle inwoners moeten de mogelijkheid hebben om cultuur te beleven. Kinderen moeten ook in aanraking komen met cultuur, dit wordt gestimuleerd door cultuureducatie met kwaliteit (inclusief muziekonderwijs). - Doorontwikkeling Cultuurhuis Edith Stein - De focus van de inspanning op het gebied van sport ligt op verhoging van de sportdeelname van de inwoners waardoor de gezondheid, de sociale binding en de leefbaarheid verbetert. De nadruk wordt hierbij gelegd op een laagdrempelig, vraaggericht en lokaal beschikbaar sport- en beweegaanbod in de wijk/kern. Sport scoort, ook in Echt-Susteren! - Daarnaast nemen inwoners deel aan recreatieve en culturele activiteiten. Dit draagt bij aan talentontwikkeling. - Doorontwikkeling Leisurepark In de Bandert	- Omgevingsvisie - Samenwerkingsconvenant Huis voor de Sport Limburg - Notitie Parkmanagement In de Bandert - Huur- en uitvoeringsovereenkomst Menswel Sportbedrijf over binnensportaccommodaties - Ingebruikgevingsovereenkomst Albertzaal Roosteren - Huurovereenkomst buitensportaccommodaties - Privatiseringsovereenkomsten buitensportaccommodaties - Regeling zelfwerkzaamheid buitensportaccommodaties - Standaardinrichting buitensportaccommodaties - Conditiecatalogus onderhoud sportparken gemeente Echt-Susteren - Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024 - Projectplan DOEN Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024 - Projectplan Cultuurregio Noord-Limburg 2021-2024 - Lokale Kerkenvisie - Algemene subsidieverordening Gemeente Echt-Susteren - Specifieke, werksoort gerelateerde subsidieregelingen - Subsidieverordening investeringskosten sociaal-culturele en sportaccommodaties - Sportakkoord Echt-Susteren 2.0 - Preventieakkoord Echt-Susteren - Plan van aanpak brede SPUK - Werkplan Stichting Menswel 2024	Het programma Cultuur en Sport omvat de volgende producten: 1. Bibliotheek 2. Cultuureducatie 3. Muziekonderwijs 4. Museum 5. Verenigingen en activiteiten 6. Monumentenzorg 7. Kerkgenootschappen 8. Sportstimulering en –ondersteuning 9. Binnensportaccommodaties 10. Buitensportaccommodaties 11. Kermissen en markten Verbonden partijen Geen Reserves en voorzieningen - Reserve welzijn en cultuur Doelgroepen In algemene zin richten wij ons met ons beleid op de volgende prioritaire doelgroepen: • Jeugd tot 23 jaar • Senioren 55+ • Mensen met minimum inkomen • Mensen met beperking Hierbij hebben wij bijzondere aandacht voor de doelgroep 55+ gelet op de demografische ontwikkelingen en prognoses (in vijftien jaar tijd 23% meer 55+).
Paragrafen - Lokale heffingen - Weerstandsvermogen en risicobeheersing - Bedrijfsvoering		

2.5 Cultuur en sport

1. Bibliotheek			Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer vindt realisatie plaats	

Een bibliotheekvoorziening waarbij: - Media kunnen worden ingezien en geleend. - Objectieve en betrouwbare informatie en kennis kan worden verkregen, voor baan, beroep, studie, gezondheid, vrijetijdsbesteding, etc. - Inwoners kunnen leren om te gaan met internet & social media (b.v. cursussen Klik & Tik, Digisterker). - Inwoners terecht kunnen met vragen over hoe ze de websites van de overheid kunt gebruiken (IDO) - Nieuwkomers, anderstaligen en laaggeschoolde inwoners worden geholpen bij het leren van de Nederlandse taal en bij het inburgeren (Taalpunt).	Bibliotheek De Domijnen Het continueren van: - De bibliotheekvestiging aan de Bovenste straat in Echt; - De schoolbibliotheek op de 13 locaties¹ van basisonderwijs in onze gemeente; - Cursussen basiseducatie (Klik & Tik en Digisterker). Daarnaast worden in bibliotheek activiteiten georganiseerd tijdens de landelijke campagnes zoals De nationale voorleesdagen, Boekenweek, Zomerlezen, Kinderboekenweek en Nederland Leest. Terugkomende activiteiten in de bibliotheek zijn verder: - Handwerkcafé; - Leesclub; - Belastingspreekuren (maart en april); - Adventure club - De Domijnenverkenners; - Zomerlezen junior; - Boekenschatkist – voorleeshalfuurtje in het dialect (i.s.m. Veldeke); - Boekstart in de kinderopvang (leesbevordering 0-4 jarigen); - Taalpunt; - Spreekuur Informatie Digitale Overheid (IDO), waarbij inwoners ook hulp kunnen krijgen bij het aanvragen van lokale initiatieven, denk aan de Groene Bonnen actie & de lokale (cadeau)bon. De Kinderkrant Het verlenen van een subsidie aan de Stichting Kindermedia Midden-Limburg voor het uitbrengen van een kinderkrant. Deze kinderkrant wordt via de scholen verspreid en in de klas met de leerlingen besproken.	Continu
		Continu (8 edities per jaar)

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal leeswinkels	1	1	1			
Aantal schoolbibliotheken ¹	13	13	13			
Aantal bezoekers	32.220	35.000	37.000			
Aantal leden vanaf 18 jaar	764	850	850			

¹ Er zijn 12 basisscholen met 13 locaties. Basisschool De Driepas heeft een extra locatie op het terrein van het AZC.

2.5 Cultuur en sport

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal jeugdleden	2.472	2.700	2.800			
Aantal uitleningen leeswinkel Echt	80.136	90.000	90.000			
Aantal uitleningen schoolbibliotheken	52.438	50.000	53.000			
Aantal cursussen/cursisten basiseducatie	5/16	6/64	6/64			

2. Cultuureducatie		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Toename van het aantal kinderen dat binnen schooltijd deelneemt aan cultuureducatie-activiteiten en verbetering van de kwaliteit van de activiteiten.	- Lokaal invulling geven aan het landelijke programma Cultuureducatie met Kwaliteit met als doel goede cultuureducatie voor elk kind. - Samen met betrokken partijen uitvoering geven aan projectplan DOEN Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024. - Ontwikkelen van één cultuureducatieprogramma voor het lokale basisonderwijs. - Verankeren van het muziekonderwijs in het leerplan en het programma cultuureducatie. - Scholen stimuleren om het landelijke beschikbaar gestelde budget voor cultuureducatie voor dit doel optimaal te benutten en externe subsidiebronnen op het gebied van cultuureducatie aanspreken. - Koppeling leggen tussen gemeentelijke bijdrage culturele basisvorming en de besteding van hiervoor genoemde rijks gelden door het vastleggen in een subsidieregeling. - Goed zichtbaar maken van het (lokale) cultuureducatie-aanbod en hierin samenhang creëren.	Continu
Cittaslow		
Waardering en behoud culturele lokale evenementen		
Het behoud van lokale festiviteiten en culturele evenementen.	- Voortzetten van bestaand (subsidie)beleid dat gericht is op ondersteuning van vrijwilligersorganisaties. - Het inzetten van combinatiefunctionarissen in de kernen van onze gemeente die de verbinding tussen vrije tijd, sport, cultuur, gezondheid en zorg leggen - Het faciliteren van gemeenschapshuizen en (sport)accommodaties. - Het geven van een impuls aan actieve cultuurparticipatie van de inwoners door gebruik te maken van de multifunctionele culturele functie van het Cultuurhuis Edith Stein	Continu

2.5 Cultuur en sport

2. Cultuureducatie			Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
	aan de Plats en de aula van het Connect College..		

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal deelnemende scholen aan cultuureducatie	9	10	9			
Aantal deelnemende leerlingen cultuureducatie	1.525	2.400	1.500			

3. Muziekonderwijs			Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Behoud en mogelijke toename van het aantal cursisten CultuurPerron (voorheen Myouthic) BASE (algemene muzikale vorming) en stabilisering van het aantal deelnemers aan de cursus Instrumentopleidingen.	- Subsidiëren van muziekonderwijs via de regionale muziekonderwijsinstelling, Stichting CultuurPerron (voorheen Myouthic), op basis van afspraken met de regiogemeenten. - Halfjaarlijks overleg met de Stichting CultuurPerron en de afnemers (lokale muziekverenigingen) over de voortgang van het muziekonderwijs. - Beheersbaar houden van de integrale kostprijs per cursus. - In opdracht verzorgen van muziekonderwijs voor het plaatselijke basisonderwijs. - Verankeren van muziekonderwijs in het leerplan van de basisscholen. - Aandacht voor muziekonderwijs in het kader van Cultuureducatie met Kwaliteit	Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal cursisten Kortjakje ¹	0	5	5			
Aantal cursisten Instrumentopleidingen	113	120	110			
Aantal cursisten AMV/IVM	10	29	18			

De lage realisatiecijfers worden veroorzaakt door de corona-crisis en bijbehorende beperkende maatregelen gedurende een heel groot deel van 2022.

² Betreft cursusaanbod voor kleuters

¹ Nieuw kengetal

2.5 Cultuur en sport

4. Museum			Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Instandhouding van het Museum.	- Het leveren/toekennen van een bijdrage voor de instandhouding van het Museum in het Cultuurhuis Edith Stein aan de Plats, binnen de multifunctionele mogelijkheden van dit pand. - Bevorderen van samenwerking met de in het pand gehuisveste culturele functies. - Beheren en digitaliseren van de cultuurhistorische collecties van het Museum. - Halfjaarlijks overleg voeren met het bestuur van het Museum over de voortgang van de activiteiten van het museum. - Het museum betrekken bij de organisatie van lokale activiteiten over cultuureducatie.	Continu	

Indicatoren/kengetallen						
	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal exposities	4	4	4			
Aantal symposia	1	6	n.n.b.			
Aantal bezoekers	3.758	7.500	5.000			
Aantal vrijwilligers	27	>30	>30			

5. Verenigingen en activiteiten		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische vervanging van drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Cittaslow		
Een vitaal verenigingsleven en leefbaarheid in de kleine kernen.	• Uitvoering van het Lokaal Sportakkoord 2.0 en het Lokaal Preventieakkoord. • Uitwerking van het plan van aanpak in het kader van de Brede SPUK (specifieke uitkering). • Interactieve herijking van de Sportvisie 2020 Echt-Susteren leefbaar en sportief. • Inzetten van verenigingsondersteuning om verenigingen behulpzaam te zijn bij problemen, uitdagingen en zoeken naar manieren om toekomstbestendig te blijven. • Het actief betrekken van verenigingen bij sportstimulerings- en cultuureducatieprojecten.	Continu

2.5 Cultuur en sport

5. Verenigingen en activiteiten		Portefeuillehouder
Wethouder drs. G.H.C. Frische vervanging van drs. K.A.P. Leurs		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Cittaslow		
	• Verlenen van subsidies ter ondersteuning van verenigingen en vrijwilligers. • Vereenvoudiging en digitalisering van het subsidieproces voor verenigingen. • Met raad en daad bijstaan van de mantelzorgers door het Steunpunt Mantelzorg (gevestigd bij Menswel), gefinancierd door de gemeente. Mantelzorgers worden ieder jaar in het zonnetje gezet met het mantelzorgcompliment. • Waar mogelijk en nodig ondersteunen van aansprekende activiteiten en evenementen op het gebied van sport en cultuur. • Bevorderen gebruik van de aula van het Connect College voor grote evenementen op het gebied van cultuur. • Afstemming zoeken met Euregionale partners waar het gaat om uitwisseling van kennis en ervaring over cultuur, sport en bewegen. • Deelname aan de Cultuurregio Limburg-Noord. • Huldigen van sport-, cultuur- en muziekkampioenen.	November 2024
Een hoog aantal verenigingen per 1.000 inwoners.	• Voeren van een actief en consistent subsidiebeleid. • Onderzoeken hoe het subsidiebeleid geactualiseerd en/of vereenvoudigd kan worden.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal gesubsidieerde sportverenigingen	28	27	27			
Aantal gesubsidieerde toneelverenigingen	2	2	2			
Aantal gesubsidieerde muziekverenigingen	19	19	19			
Aantal gesubsidieerde schutterijen	9	9	9			
Aantal gesubsidieerde cultuurhistorische verenigingen	5	5	5			
Aantal verenigingen per 1.000 inwoners	9	9	9			

2.5 Cultuur en sport

6. Monumentenzorg		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Cittaslow		
Herkwalificatie en hergebruik achtergebleven gebieden		
Behoud van historische panden.	- Het geven van bijzondere aandacht aan de leegstaande monumentale panden binnen de gemeente en de mogelijkheden deze te renoveren en te herbestemmen. De gemeente faciliteert daarbij ontwikkelaars en denkt mee over de ontwikkelmogelijkheden. - Het ondersteunen bij de instandhouding van monumentale kerkgebouwen met behulp van het verstrekken van een subsidie voor restauratie- en/of onderhoudskosten. - Het besteden van aandacht aan het monumentale verleden en de archeologische waarden in haar bodem. - Aandacht voor behoud van historische panden in de Omgevingsvisie.	Continu
Instandhouding van het cultureel erfgoed en versterking van de cultuurhistorische waarden in de omgeving.	- Advies/ondersteuning voor restauratie en onderhoud van de 68 binnen de gemeente aangewezen objecten tot rijksmonument. - Positioneren van de zorg en de aandacht voor cultureel erfgoed binnen de gemeentelijke organisatie. - Periodiek overleg met lokale cultuurhistorische organisaties over het gemeentelijk beleid ten aanzien van cultureel erfgoed. - Verlenen van medewerking aan de totstandkoming van een lokale Kerkenvisie. - Het jaarlijks organiseren van een 'erfgoedweekend' door de werkgroep Cultureel Erfgoed onder auspiciën van de Stichting Kunst- en Cultuurraad Echt-Susteren. - Faciliteren/ondersteunen activiteiten van de Stichting Op Vleugels der Vrijheid voor de instandhouding van de bunker nabij Klooster Lilbosch. - Inventariseren van kunst in de openbare ruimte en faciliteren/ondersteunen van activiteiten van de Stichting Beeldentuin Suëstra. - Onder de aandacht brengen van kunst in de openbare ruimte via de website van 'het Smalste stukje van Nederland'. - Blijvende aandacht voor het dialect als streektaal onder meer door ondersteuning van de activiteiten van het Hoes veur 't Limburgs. - Actieve deelname aan het regionaal overleg cultureel erfgoed Midden-Limburg.	Continu Mei 2024 1 ^e halfjaar 2024 Continu Continu Continu

2.5 Cultuur en sport

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Rijksmonumenten	68	68	68			

7. Kerkgenootschappen		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
De instandhouding van kerkgebouwen en de ondersteuning van geloofsgemeenschappen in de verschillende parochies in de gemeente met betrekking tot hun sociaal maatschappelijke functie.	- Het subsidiëren van sociaalmaatschappelijke activiteiten. - Het verstrekken van een vergoeding voor het aanstralen van de kerken. - Het op basis een gemeentelijke gedragslijn op aanvraag toekennen van een bijdrage in de kosten van de instandhouding van zowel monumentale als niet-monumentale kerkgebouwen. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij relevante besluiten van provincie en rijk. - Het samen met de kerk- en parochiebesturen, parochianen en andere betrokkenen opstellen van een kerkenvisie, d.w.z. een strategische visie op de toekomst van kerkgebouwen.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal gesubsidieerde parochies	10	10	10			
Aantal aangestraalde kerken	4	4	4			

8. Sportstimulering- en ondersteuning		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische vervanging van drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Een ontwikkelingsgericht, toekomstbestendig sportbeleid in goede samspraak met betrokken partijen.	- Herijking van de Sportvisie 2020 'Echt-Susteren leefbaar en sportief', waarbij rekening wordt gehouden met de voornemens zoals vastgelegd in het plan van aanpak voor de Brede SPUK, het Sportakkoord 2.0 en het Preventieakkoord. - Implementatie van het Gezond en Actief Leven Akkoord, Hoofdlijnen Sportakkoord 2.0, het Lokaal Preventieakkoord en de Brede Regeling Combinatiefuncties. - Onder regie van kernteam en coördinator sport en preventie samenhang en synergie tot stand brengen tussen preventie (GALA/Gezond en Actief Leven Akkoord) en sport.	1 ^e halfjaar 2024 Gehele jaar 2024

2.5 Cultuur en sport

8. Sportstimulering- en ondersteuning

Portefeuillehouder

Wethouder drs. G.H.C. Frische vervanging van drs. K.A.P. Leurs

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	- Het periodiek evalueren van de effecten van het sport- en beweegbeleid door monitoring. - Volgen van ontwikkelingen op landelijk, provinciaal en regionaal vlak. - Op basis van het lokaal Sportakkoord aanspraak maken op het van rijkswege beschikbare Uitvoeringsbudget voor sportactiviteiten. - Besteden van Uitvoeringsbudget Lokaal Sportakkoord voor uitwerking nieuwe sportbeleid zoals vastgelegd in het Sportakkoord 2.0, het lokaal Preventieakkoord en de herijking van de Sportvisie 2020 Echt-Susteren leefbaar en sportief. - Deelnemen aan de landelijke impulsregeling 'brede scholen, sport en cultuur' (regeling combinatiefuncties/buurtsportcoaches). Het betreft een landelijke regeling met een structureel karakter. - Benutten van provinciale en landelijke subsidiemogelijkheden voor sport (stimulering). - Deelname aan de regionale overlegtafel sport Midden-Limburg. - Ontwikkelen van stimuleringsactiviteiten, gericht op verhoging van de sport- en beweegdeelname. - Digitale sportvraagbaak en sportontmoetingsplek via afzonderlijke website sport.	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	2023	2024	2025	2026	2027
Wettelijk verplicht						
Niet-sporters ¹	45,7%	55%	45%			
Voldoet aan beweegrichtlijn 18 jaar ouder ²	n.v.t.	n.v.t.	46%			
Wekelijks sporten 18 jaar ouder ²	n.v.t.	n.v.t.	45%			
Sportbondleden ²	n.v.t.	n.v.t.	18,9%			
Lid sportvereniging ¹	n.v.t.	n.v.t.	37,3%			
Overige						
Aantal fte combinatiefunctie beweegcoach	3,4	3,4	2,8			
Aantal fte combinatiefunctie cultuurcoach	1,6	1,6	1,6			
Aantal fte combinatiefunctie buurtsportcoach	1,6	1,6	1,6			
Aantal fte combinatiefunctie sportparkmanager	n.v.t.	n.v.t.	0,3			
Aantal fte combinatiefunctie coördinator sport en preventie	n.v.t.	n.v.t.	0,3			

2.5 Cultuur en sport

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
1) Bron: Waarstaatjegemeente.nl)						
2) Bron: sportenbewegenincijfers.nl / nieuwe kengetallen						

9. Binnensportaccommodaties 10. Buitensportaccommodaties		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische vervanging van drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Goede sportvoorzieningen met accent op kwaliteit, multifunctionaliteit en duurzaamheid.	• Uitvoering geven aan het Lokaal Sportakkoord. • Uitvoering geven aan de met Stichting Menswel Sport gesloten meerjarige overeenkomst voor het beheer en de exploitatie van de binnensportaccommodaties. • Uitvoering geven aan de renovatieplanning voor de gemeentelijke buitensportaccommodaties. • Naleving van de huurovereenkomsten voor het onderhoud van de tennisbanen, padelbanen en voetbalvelden. • Toepassen van milieuvriendelijke bestrijdingsmiddelen bij onderhoud buitensportaccommodaties. • Uit oogpunt van duurzaamheid, veiligheid en functionaliteit optimaliseren van sportaccommodaties. • Invoering parkmanagement met bijzondere aandacht voor branding park In de Bandert • Organiseren open dag voor park In de Bandert.	Continu 1 ^e halfjaar 2024 Continu September 2024

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Overdekt zwembad	1	1	1			
Aantal sporthallen	2	2	2			
Aantal 2/3 Sporthal	1	1	1			
Aantal sportzalen	2	2	2			
Aantal gymnastieklokalen	1	1	1			
Aantal turnhallen	1	1	1			
Aantal voetbalvelden	24,5	24,5	24,5			
Aantal tennisbanen	22	22	21			
Aantal padelbanen	0	4	4			

2.5 Cultuur en sport

11. Kermissen en markten			Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels vervanging van drs. K.A.P. Leurs
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Een kermistraditie in zoveel mogelijk kernen, een hoog amusementsgehalte van de kermissen en faciliteiten voor evenementen.	• Uitvoering geven aan de vastgestelde Beleidsnotitie kermisbeleid in de gemeente Echt-Susteren. • Ondersteunen van kermisactiviteiten in zoveel mogelijk kernen in financiële en organisatorische zin.	Continu	
Weekmarkten in Echt en Susteren en losse standplaatsen in diverse kernen.	• Acquisitie plegen (o.a. via advertenties in het vakblad) om nieuwe standhouders aan te trekken. • Overleg voeren met de bestaande standhouders om een zo breed mogelijk aanbod op de markten te realiseren waardoor de aantrekkelijkheid voor publiek en klanten wordt vergroot. • In stand houden van geschikte marktplaatsen voorzien van de noodzakelijke nutsvoorzieningen.	Continu	

Indicatoren/kengetallen						
	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal kermissen	5	5	5			
Aantal markten	2	2	2			

2.5 Cultuur en sport

Subsidies

Professionele instellingen	maximaal subsidie bedrag 2024	Progr.	Overige instellingen	maximaal subsidie bedrag 2024	Progr.
Stichting Menswel	€ 1.390.000	5 en 6	Stichting Bijzonder in beweging	€ 1.672	5
Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg	€ 537.000	6	Kunstgroep Swentibold Susteren	€ 1.100	5
AMW-ML/Casemanagement tijdelijk huisverbod	€ 15.000	2	Stichting 4 mei herdenking	€ 1.100	5
Stichting CultuurPerron (voorheen Myouthic)	€ 165.350	5	Stichting De Kunstkring Echt	€ 4.730	5
De Domijnen	€ 552.000	5	Stichting Op vleugels der vrijheid	€ 1.100	5
Slachtofferhulp Nederland	€ 12.000	6	Stichting Orgelkring Echt-Susteren	€ 1.650	5
Museum van de Vrouw	€ 150.700	5	Stichting Sociaal Cultureel Centrum D'n Hook	€ 13.343	5
Centrum voor Jeugd en Gezin	€ 1.391.000	6	Stichting Culturele Kring Echt	€ 8.800	5
Crisisinterventieteam (voorheen crisisdienstjeugd)	€ 100.000	6	Stichting Kreativiteiten	€ 8.025	5
SGL/Buddyzorg	€ 3.200	6	Muziekfederatie de Maasgouw	€ 1.813	5
Stichting Menswel /open inloop	€ 65.000	6	Sportvereniging NOAV Zwemmen	€ 12.524	5
Stichting Zuyderland/ inloop GGZ	€ 25.000	6	Stichting Kruisen en Kapellen in het land van Echt	€ 2.530	5
Totaal	€ 4.392.550		Stichting Limburgse Veteranendag	€ 385	5
Stichting Koppelpop	€ 2.200	5	Kultkefee Echt	€ 2.200	5
Stichting Kaizen Tournament	€ 2.200	5	Stichting S.O.L.2	€ 27.500	5
Wandelsportvereniging Echt (avondvierdaagse)	€ 1.375	5	Stichting KinderKookSchool Echt-Susteren	€ 27.500	6
Rollers Smashing	€ 2.750	5	Stichting (On) beperkt 4 life	€ 4.235	6
Stichting Platsspektakel Echt	€ 2.750	5	Stichting Hart voor Echt-Susteren	€ 16.500	5
Stichting Horeca Centrum Echt	€ 2.750	5	Toon Hermans Huis Sittard	€ 5.500	6
Totaal	€ 14.025		Toon Hermans Huis Roermond	€ 5.500	6
			De ver. 'de smalste tuin(en) van Limburg'	€ 5.500	6
			De Koepel Seniorenverenigingen	€ 54.890	6
			Stichting Leefbaarheid Echt-Susteren/Wensauto	€ 30.800	6
			Bond van Nederlandse Militaire Oorlogs- en dienstsachtoffers	€ 440	6
			Stichting Kindermedia Midden-Limburg	€ 8.250	5
			Huis voor de Kunsten Limburg/Hoes veur 't Limburgs	€ 3.850	5
			Stichting Voedselbank Midden-Limburg	€ 5.500	6
			Stichting Kledingbank Limburg	€ 11.000	6
			Stichting Beeldentuin Suëstra	€ 1.650	5
			Gebroek aan Taofel	€ 1.500	5
			Totaal	€ 271.086	

2.5 Cultuur en sport

Wat betreft de beschikbare bedragen voor de subsidiëring op grond van de diverse separate verordeningen wordt voorgesteld de volgende subsidieplafonds vast te stellen.

1	Plafond vrijwilligersorganisaties cultuur	€ 129.850	5	Plafond jaarlijkse subsidie speeltuinorganisaties	€ 108.900
	natuur- en cultuurhistorisch	€ 4.400			
	toneelverenigingen	€ 1.650		Plafond parochiebesturen	€ 29.315
	zang, hofabla, schutterijen	€ 103.700			
	Oranjeverenigingen	€ 4.700		Plafond éénmalige evenementen en incidentele activiteiten	€ 12.000
	culturele vorming basisscholen	€ 10.400		eenmalige evenementen	€ 6.000
	evenementen (jaarlijks)	€ 5.000		Incidentele activiteiten	€ 6.000
2	Plafond vrijwilligersorganisaties maatschappelijk	€ 86.795			
	EHBO verenigingen	€ 3.190	8	Plafond innovatieve activiteiten	€ 50.000
	informele zorginstellingen	€ 14.960			
	ouderenverenigingen	€ 24.640	9	Plafond kermissen	€ 16.500
	vrouwenorganisaties	€ 5.610			
	contactbladen	€ 2.970	10	Plafond onderwijsbegeleiding primair onderwijs	€ 31.400
	basiswaardering	€ 28.000			
	kerncontactgroepen	€ 7.425	11	Plafond investeringskosten sociaal- culturele- en sport accommodaties	€ 62.500
3	Plafond vrijwilligersorganisaties sport	€ 286.329		Subsidieverordening investeringskosten sociaal- culturele- en sportaccommodaties 2018	
4	Plafond jeugd- en jongerenorganisaties	€ 71.610			

Wat mag het kosten?

Cultuur & Sport	Rekening 2022	Begroet 2023	Begroet 2024	Begroet 2025	Begroet 2026	Begroet 2027
Lasten	6.013.188	5.191.536	4.657.674	4.677.164	4.674.023	4.702.065
Baten	938.759	742.564	504.761	-504.761	-504.761	-504.761
Geraamde totale saldo van baten en lasten	5.074.429	4.448.972	4.152.913	4.172.403	4.169.262	4.197.304
Storting reserves	46.037	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	92.000	25.000	25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Mutatie van de reserves	-45.962	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Geraamde resultaat	5.028.467	4.423.972	4.127.913	4.147.403	4.144.262	4.172.304

2.6 Sociaal domein

Programma 6: sociaal domein

2.6 Sociaal domein

Doelstelling	Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders	Reikwijdte
'Meedoen', dat is de kortst mogelijke samenvatting van het maatschappelijke doel van dit begrotingsprogramma. Het meedoen geldt voor iedereen, jong en oud, ongeacht zijn maatschappelijke of economische positie, ongeacht of iemand beperkingen ondervindt of niet. De gemeente wil dat mogelijk maken door ruimte te bieden aan het particuliere initiatief om elkaar te ondersteunen. Als mensen en hun omgeving dit niet zelf kunnen, neemt de gemeente de verantwoordelijkheid om deze ondersteuning te organiseren of te faciliteren. Beleidsontwikkeling en beleidsvoorbereiding voor de onder dit programma behorende producten gebeuren door de gemeentelijke organisatie. De uitvoering van diverse werkzaamheden is voor een groot deel uitbesteed aan de uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein MER, het Centrum voor Jeugd en Gezin, de plaatselijke welzijnsinstelling (Stichting Menswel), het Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg en diverse regionaal opererende instellingen. In regionaal verband zijn afspraken gemaakt over de instandhouding van maatschappelijke voorzieningen. Speciale aandacht in het beleid gaat uit naar: • Jeugd tot 23 jaar • Senioren 65+ • Mensen met minimum inkomen • Mensen met een kwetsbaarheid en of beperking.	• Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015 • Beleidsplan schuldhelpverlening 2021 - 2025 • Debiteurenprotocol • Armoedebeleid gemeente Echt – Susteren 2020-2025 • Re-integratieverordening Participatiewet gemeente Echt-Susteren 2023 • Nadere regels re-integratie Participatiewet gemeente Echt-Susteren 2023 • Verordening bestrijding misbruik en oneigenlijk gebruik Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Echt-Susteren 2015 • Verordening gunning door toekenning uitsluitend recht • Verordening individuele inkomenstoelag 2019 • Beleidsregel studietoelag gemeente Echt-Susteren 2022 • Verordening tegenprestatie 2015 • Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive gemeente Echt-Susteren 2015 • Verordening Wet Kinderopvang gemeente Echt-Susteren 2006 • Verordening loonkostensubsidie Participatiewet gemeente Echt-Susteren 2017 • Visiedocument re-integratie regio Midden-Limburg 2011 • Uitgangspuntennotitie Participatiewet regio Midden-Limburg 2014 • Verordening cliëntenparticipatie gemeente Echt-Susteren 2015 • Algemene subsidieverordening • Convenanten en afspraken met de regiogemeenten over AMW-ML • Dorpsomgevingsprogramma's	Het programma Sociaal domein omvat de volgende producten: 1. Arbeidsparticipatie en inkomensvoorzieningen 2. Minimabeleid 3. Maatschappelijk werk 4. Opbouwwerk/samenlevingsopbouw 5. Jeugd 6. Wet maatschappelijke ondersteuning 7. Maatwerkvoorzieningen 8. Inburgeringsbeleid 9. Ouderenbeleid 10. Volksgezondheid 11. Leerlingenvervoer Paragrafen • Weerstandsvermogen en risicobeheersing • Verbonden partijen • Bedrijfsvoering Verbonden partijen • Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) • Servicecentrum MER • Omnibuzz • Westrom

2.6 Sociaal domein

	- Gebiedsvisies - Gemeentelijke Nota Gezondheidsbeleid - Beleidskader Wmo/Jeugd 2020 en verder - Nadere regels jeugdhulp Echt-Susteren - Regiovisie Jeugd en Gezin Midden Limburg Oost (MLO), koersdocument 2023- 2028 - Plan van aanpak kernenbeleid - Beleid gemeenschapshuizen - Speelruimtebeleid Echt-Susteren 2012-2020 'speelruimte voor de jeugd van Echt-Susteren' - Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gemeente Echt-Susteren 2020 - Beleidsregels Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Echt-Susteren 2020 - Nadere regels maatschappelijke ondersteuning gemeente Echt-Susteren 2020 - Beleidskader Sociaal Domein Midden-Limburg Oost 2020-2028 - Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen 2010 - Verordening leerlingenvervoer gemeente Echt-Susteren - Regiovisie Meedoen en Wonen 2022-2026	Reserves en voorzieningen - Reserve inkomensvoorzieningen, re-integratie en sociale werkvoorziening - Reserve investeringssubsidies welzijn - Reserve Wet Maatschappelijke Ondersteuning - Reserve algemeen jeugdbeleid - Reserve jeugdhulp - Reserve SC MER sociaal domein - Reserve integrale aanpak en huisvesting statushouders - Reserve opvang vluchtelingen - Reserve beschermd wonen - Voorziening onderhoud gemeenschapshuizen

1. Arbeidsparticipatie en inkomensvoorzieningen		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Cittaslow Begeleiding (waar mogelijk) naar regulier werk van iedereen met arbeidsvermogen.	- Uitvoering geven aan de Participatiewet. - Het verhogen/optimaliseren van de uitstroom. De eigen verantwoordelijkheid om (deels) in eigen inkomen te voorzien en om te participeren, heeft daarbij meer nadruk. Hier wordt direct bij de aanvraag op ingezet. Aan de voorkant werken klantmanager Werk en klantmanager Inkomen nauw samen met o.a. Werkgeversservicepunt (WSP) en andere re-integratiepartners om instroom te voorkomen. - Het voorkomen van instroom in zijn algemeenheid en van jongeren specifiek door	Continu

2.6 Sociaal domein

1. Arbeidsparticipatie en inkomensvoorzieningen		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	samenwerking met onderwijs en andere partners onder andere Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) voortijdig schoolverlaten. • Specifieke aandacht voor de doelgroep statushouders en inwoners met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt. • Ondersteunen van uitkeringsgerechtigden om te komen tot een uitstroom naar betaald werk onder andere doorinzet van specifieke trajecten. • Een verdere verlaging van het werkloosheidspercentage bewerkstelligen. • Doorontwikkeling WSP en samenwerking Regionaal Mobiliteitsteam (RMT). • Breed offensief: implementatie breed offensief, om mensen met afstand tot arbeidsmarkt te ondersteunen. • Monitoring: monitoring van het gemaakte beleid. • Doorontwikkeling Leerwerkloket.	
Stappen op de participatieladder door uitkeringsgerechtigden en hun partners.	• Bemiddeling naar werk van mensen met verwachting op doorstroom binnen een jaar (re-integratiepositie 5 en 6) ¹⁾. • Re-integratie bewerkstelligen bij mensen met de verwachting van een langere doorstroomtijd (re-integratiepositie 3 en 4). • Stimuleren tot participatie wanneer regulier werk niet mogelijk is vanwege bijvoorbeeld psychische problematiek of ernstige lichamelijke beperkingen (re-integratiepositie 1 en 2). • Aanbod en ontwikkeling van maatwerkvoorzieningen aan specifieke doelgroepen met beperkingen: alleenstaande ouders met laagbetaald parttime werk, cliënten met fysieke of mentale beperkingen en cliënten met een taalachterstand. • Uitvoering geven aan de Wet Taaleis: cliënten die niet het vereiste taalniveau hebben, krijgen de verplichting om dit niveau te halen. • Verlagen van de uitkering bij onvoldoende inspanning. • Uitvoering geven aan de tegenprestatie. • Genereren van meer werkplekken voor de doelgroep van de Participatiewet via aansluiting bij het regionale Werkgeversloket en de inzet van specifieke maatregelen ter bestrijding van jeugdwerkloosheid (jobcoach jongeren). • Gebruik maken van inburgeringstrajecten als instrument bij statushouders en continueren van de jobcoach statushouders.	Continu

2.6 Sociaal domein

1. Arbeidsparticipatie en inkomensvoorzieningen			Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Banen Wet Sociale Werkvoorziening voor mensen met een beperking, binnen de door het rijk opgelegde taakstelling	Begeleiden van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.	Continu	
Duurzame arbeidsplaatsen Social Return	- Sectorspecifieke leerwerk arrangementen sluiten met kansrijke sectoren (bouw/infra, groen en zorg). - Het niveau van de leerwerktrajecten afstemmen op de doelgroep (onderkant arbeidsmarkt) MBO niveau 1 en 2. - Aanbieden duale trajecten voor statushouders (inburgering en beroepsopleiding gecombineerd).	Continu	
Lage inkomens ondersteunen	- Het bieden van inkomensondersteuning daar waar mensen niet zelfstandig in hun bestaan kunnen voorzien. - Het beroep op de sociale uitkeringen zo gering mogelijk laten zijn en uitkeringsgerechtigden zo snel mogelijk door werk in hun eigen levensonderhoud laten voorzien. - Inwoners met een inkomen tot 120% van de geldende bijstandsnorm in staat stellen in de maatschappij te participeren.	Continu	
¹⁾ Re-integratiepositie 1: zorg. Persoon is niet in staat tot re-integratie door ernstige beperkingen, waarbij er een zorgvraag is. Re-integratiepositie 2: maatschappelijke activering. Geen regulier werk door ernstige beperkingen of ontbreken van basale arbeidsvaardigheden. Re-integratiepositie 3: participatie. Persoon verricht binnen een vereniging vrijwilligerswerk zonder werkdruk, eigen verantwoordelijkheid, eigen zelfstandigheid en waar mogelijk onder begeleiding. Re-integratiepositie 4: arbeidstoeleiding. Persoon heeft nog vaardigheden nodig voor het verrichten van regulier werk. Door scholing, ervaring (bijvoorbeeld stage) of vrijwilligerswerk moeten competenties verbeterd of ontwikkeld worden. Re-integratiepositie 5: persoon verricht regulier werk met ondersteuning, bijvoorbeeld loonkostensubsidie. Re-integratiepositie 6: persoon verricht regulier werk zonder ondersteuning.			

Indicatoren/kengetallen						
	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Wettelijk verplicht						
Netto arbeidsparticipatie	67,8%	62%	68%			
Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 10.000 inwoners 18 jaar en ouder)	Nog niet gepubliceerd	250	250			

2.6 Sociaal domein

Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners, 15-64 jaar)	191 ¹	160	160			
Overige (bron: eigen managementrapportage)						
Aantal uitkeringsgerechtigden per 31 december	372	370	370			
Wsw-arbeitsplaatsen: afbouw met 4% (natuurlijk verloop) ²	106	98	92	84	76	
Aantal beëindigingen door uitstroom naar werk ³⁾	46	50	50			
Terugverdienbedrag fraudebestrijding	€ 40.200	€ 75.000	€ 55.000			
Arbeitsplaatsen social return incidenteel	4	5	5			
Arbeitsplaatsen social return duurzaam ⁴⁾	23	15	15			

2. Minimabeleid			Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Uitval, eenzaamheid of uitsluiting door de inkomenssituatie voorkomen.	- Inzetten op armoedebelid. Versterken van het bestaande minimabeleid door integraal in te zetten op armoedebelid. Hierbij zijn aandacht voor preventie en laaggeletterdheid centrale thema's. De mogelijkheden voor minima worden onder de aandacht gebracht. - Uitvoering geven aan uitvoeringsplan schuldhulpverlening, - Uitvoering geven aan uitvoeringsplan laaggeletterdheid en armoedebelid. - Uitvoering geven aan de VoorzieningenWijzer. - Inzetten van een sociale boekhouder.	Continu	
Cittaslow			
Armoedebestrijding	- Armoedebelid uitvoeren, doorontwikkelen en herijken, o.a. d.m.v. armoedegesprekstafels. - Organiseren van een optimale schuldhulpverlening door : o.a. voorlichting te geven om zo een gedragsverandering te bewerkstelligen, in te zetten op vroegsignalering van schulden en de dienstverlening blijven evalueren;	Continu	

¹ Voorlopig gepubliceerd cijfer

² Conform begroting Westrom

³ Uitkeringsgerechtigden die voor een periode van 3 maanden tot een jaar uitstromen naar regulier werk. Door de fors lagere instroom is ook een lagere uitstroom te verwachten.

⁴ Uitkeringsgerechtigden die langer dan 1 jaar bij regulier werk worden geplaatst

2.6 Sociaal domein

2. Minimabeleid		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	de dienstverlening van de schuldhulpverlener verbeteren en ontwikkelingen op gebied van schuldhulpverlening volgen. • Samenwerken met Kredietbank Limburg (saneringskredieten) • Optimale inzet van voedsel- en kledingbank door: • De dienstverlening van de voedselbank breder onder de aandacht te brengen bij inwoners en professionele instellingen. • Het persoonlijk informeren van gezinnen met kinderen over de mogelijkheden van de Kledingbank. • Het (blijven) organiseren van kinderkledingdagen bij de Kledingbank. • Het (blijven) inzetten van het Kindpakket en de verjaardagsvouchers. • Inzetten op het versterken van het netwerk; het maatschappelijk middenveld. • Inzetten op duidelijke communicatie over lage inkomensregelingen. • Deelnemen aan de Benchmark Armoede en Schulden.	

Indicatoren/kengetallen						
	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Toekenningen minimaregelingen:						
• Individuele inkomenstoeslag	384	390	400			
• Maatschappelijk actief bonus	25	50	50			
• Aanvragen stichting Leergeld	495	250 ¹	550 ²			
• Aanvragen Jeugdfonds Sport en Jeugdfonds Cultuur	120	250	250 ³			
Aantal intakes schuldhulpverlening	106	135	150 ⁴			

¹ De verwachting was dat de aanvragen iets zouden gaan teruglopen door de nieuwe samenwerking met Jeugdfonds Sport en Cultuur. Hiervan lijkt echter (toch) geen sprake.

² Zowel de stichtingen als de gemeente Echt-Susteren gaat inzetten op meer communicatie d.m.v. een campagne over de mogelijkheden voor kinderen. De verwachting is dan ook dat het gebruik zal stijgen

³ Zowel de stichtingen als de gemeente Echt-Susteren gaat inzetten op meer communicatie d.m.v. een campagne over de mogelijkheden voor kinderen. De verwachting is dan ook dat het gebruik zal stijgen

⁴ Het traject gaat per 1 juli 2023 van 36 maanden naar 18 maanden. De verwachting is dat, zodra duidelijk is wat hiervan de gevolgen zijn, inwoners eerder aankloppen en ook eerder geholpen zijn. Dit zou een stijging in het aantal trajecten betekenen.

2.6 Sociaal domein

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal gezinnen dat een voedselpakket ontvangen (Voedselbank)	69	70	60			
Persoonlijk participatiebudget	81	65	85			

3. Maatschappelijk werk		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Een samenleving waar inwoners naar vermogen zo lang mogelijk zelf de regie over hun leven voeren.	Stichting Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg (AMW-ML) subsidiëren voor de uitvoering van de volgende taken: • Het geven van informatie en advies. • Invullen onderdeel gemeentelijk basisaanbod. • Doorverwijzen. • Ondersteunen van kwetsbare inwoners bij zelfredzaamheid en participatie. • Hulpverleningstrajecten. • Crisishulpverlening (24/7 bereikbaarheidsdienst voor Midden-Limburg het 'eropaf-team'). • Hulpverlening vanuit ketenzorg en multidisciplinaire teams (verbonden aan gemeentelijke en regionale ketenpartners). • Meldpunt zorgwekkend gedrag. • Briefadres voor dak- en thuislozen. Deze dienst- en hulpverlening is laagdrempelig en gratis toegankelijk zonder indicatie.	Continu
Cittaslow		
Gediscrimineerde minderheden		
Vermindering van discriminatie	De gemeente is aangesloten bij het Meldpunt Discriminatie.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aanmeldingen/hulpvragen	350	300	350			
Afgesloten	314	245	325			
In begeleiding	601	500	600			

2.6 Sociaal domein

Korte informatie en adviesvragen	189	175	200			

4. Opbouwwerk/samenlevingswerk			Portefeuillehouder
Wethouders drs. G.H.C. Frische, drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen en drs. P.H.J. Pustjens			
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Cittaslow			
Leefbaarheid en voorzieningenniveau			
Leefbare dorpen	- De gemeente stelt in 2024 de Omgevingsvisie vast. Leefbaarheid is een centraal thema voor de Omgevingsvisie. - Nadere uitvoering geven aan de gebiedsvisie Pey, de gebiedsvisie Nieuwstadt en de gebiedsvisie Roosteren. - Doorontwikkelen en versterken van de lokale sociale basis en de sociale wijkteams. - Het bevorderen van maximale inclusie voor specifieke doelgroepen.	Continu	
Centrale ontmoetingsplekken		Continu	
		Continu	
		Continu	
	- Planmatig onderhoud vindt plaats ten laste van de voorziening onderhoud gemeenschapshuizen. - Vanaf 2011 zijn in bijna alle kernen gemeenschapshuizen/wijkgebouwen gerenoveerd of nieuw gebouwd. De gemeenschapshuizen hebben een spilfunctie voor de kernen voor verenigingsactiviteiten en activiteiten in het kader van participatie, zorg en service. De gemeenschapshuizen worden in stand gehouden en waar nodig aangepast om te voldoen aan behoeften als gevolg van maatschappelijke en demografische veranderingen. De doelgroep senioren neemt toe en daarmee een verschuiving in de aard van activiteiten van recreatie en ontmoeting naar serviceverlening, ondersteuning en zorg. Gebruiksmogelijkheden, toegankelijkheid, verblijfsmogelijkheden blijven permanente aandachtspunten. - In de kern Susteren is geen gemeenschapshuis. Activiteiten vinden versnipperd plaats. In 2023 is gebleken dat er voldoende draagvlak is om een gemeenschapshuis te realiseren en te exploiteren door en voor de gemeenschap in Susteren. Samen met de stichting, die hiervoor wordt opgericht, vindt een locatieonderzoek plaats en wordt naar verwachting begin 2024 een gemeenschapshuis gerealiseerd. - Met de vervanging van de semipermanente lokalen van Buurthuis St. Joris en de aanpassing van OBS De Driepas wordt een multifunctionele accommodatie gerealiseerd. - Jeugdhuis Pius X, de Banderthof en Menswel hebben een intentieverklaring aangeboden met het verzoek om een onderzoek te doen naar een nieuwe gezamenlijke accommodatie.	Continu	
		2024	
		2024-2026	

2.6 Sociaal domein

4. Opbouwwerk/samenlevingswerk			Portefeuillehouder Wethouders drs. G.H.C. Frische, drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen en drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
	- Aanvullend op het beschikbare budget van € 2.500.000 in het MIP 2023 is in de Kadernota voor 2024 en 2025 aanvullend budget opgenomen van totaal € 2.710.000 voor de periode tot en met 2026, zodat in elke kern een gemeenschapshuis beschikbaar is om activiteiten te organiseren die bijdragen aan de leefbaarheid van de kern - Voor alle gemeenschapshuizen geldt dat de gemeente positief staat ten opzichte van cofinanciering van duurzaamheidsinitiatieven. Vanaf 2024 worden actief en in goed overleg met de verschillende gemeenschapshuizen, op basis van nieuwe meerjaren-onderhoudsplannen de mogelijkheden onderzocht om te komen tot verdere verduurzaming van de accommodaties. Indien van toepassing zal daarvoor een separaat voorstel aan de gemeenteraad worden voorgelegd. - In de kern Echt is een project in ontwikkeling om de aula van het Connect College geschikt te maken voor grotere culturele voorstellingen.	2024-2026 Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal sociale wijkteams	4	4	4			
Aantal gemeenschapshuizen (waarvan 7 in gemeentelijk eigendom)	10	11	11			

5. Jeugd			Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Vermindering van jeugdproblematiek met aansluiting op de Hervormings-agenda en de regiovisie Jeugd en Gezin Midden Limburg Oost (MLO).	- Jeugdigen en gezinnen in een vroeg stadium en nabij te ondersteunen. - Domein-overstijgend, preventief en integraal samenwerken (domeinen gezondheid, veiligheid en onderwijs). Naast de verbinding met WMO en Participatie. - Het financieren van preventieprojecten en pilots. - Het continueren van het bestaande aanbod aan jeugd- en jongerenwerk en jongeren-coaching. - Ketenpartners stimuleren om problematiek breed (over de domeinen heen) te bekijken. - Specifieke aandacht voor de 16 – 27 jarigen, tijdige ondersteuning bieden vanuit een	Continu 2024	

2.6 Sociaal domein

5. Jeugd		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	laagdrempelige toegankelijke plek.	
Inzicht in en grip op verwijzingen naar gespecialiseerde jeugdhulp.	- Data structureel gebruiken om objectief en feitelijk ontwikkelingen te zien en op basis daarvan gesprekken aangaan met verwijzers en zorgaanbieders. - Het breed inzetten van het voorliggende veld met diverse projecten en producten; - Pilot 'met minder kaders naar meerderjarigheid (18-/18+). - Inzet GroupXL bij complexe multi – systeemproblematiek. - Inzet Praktijkondersteuner Jeugd bij Huisartsen. - Inzet Regionaal Expertteam. - Inzet Beschermingsplein (multi-disciplinair team). - Inzet Humanitas voor begeleide omgangsregeling bij echtscheiding (BOR1).	Continu
Verbinding onderwijs en zorg Daarbij inzet voorliggende ondersteuning voor preventie, tijdige signalering en ondersteuning om hulpverlening te voorkomen	- Inzet jongerenwerk en GroupXL in het Primair Onderwijs (PO). - Inzet Jongerenwerk en GroupXL voor jongeren in het Voortgezet Onderwijs (VO). - Inzet jongerenwerk en GroupXL in het MBO. - Inzet Vincent van Gogh preventie in de scholen PO, VO. - Inzet gedragsdeskundige in het Primair- en Voortgezet onderwijs wanneer nodig - Knooppuntenoverleg 4 – 12 jaar. - Knooppuntenoverleg 0 – 4 jaar. - Preventieve dyslexie op basisscholen door inzet logopedisten. - Scholen op de hoogte houden van nieuwe (Landelijke, regionale en lokale) ontwikkelingen. - Onderzoek naar overlap onderwijs en jeugdhulp Midden Limburg breed.	Continu Kwartaal 3 2024 Kwartaal 2024 Continu Continu
Goede kwaliteit van (gespecialiseerde) jeugdhulp die ook tijdig beschikbaar is en wordt afgeschaald zodra dat kan.	(Boven)regionaal inkopen daar waar het efficiency en effectiviteit bevordert. - Verwerving ambulant. - Ketenpartners stimuleren om domein overstijgend en interprofessioneel samen te werken. - Contractgesprekken voeren met aanbieders (2-jaarlijks). - Clientervaringsonderzoek: als monitoring bij de contractgesprekken met zorgaanbieders als een structureel ge-update onderzoek vanuit MLO.	Continu Kwartaal 4 2024 Continu Continu
Cittaslow		
Ondersteunen gezinsleven en zwangerschap		
Een gezond en veilig leefklimaat voor onze jongeren, waarbij zij zich kunnen ontwikkelen tot zelfstandige in-	- Het organiseren van preventieve jeugd- en jongerenactiviteiten en projecten/producten. (o.a. Kansrijke Start, Centering ouders, Voorzorg, Nu Niet Zwanger en steunouder. - Het in stand houden van jongeren- en speelvoorzieningen.	Continu

2.6 Sociaal domein

5. Jeugd			Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
woners.	- Het verstrekken van subsidie aan speeltuinorganisaties (stichtingen) voor het ontwikkelen en in stand houden van georganiseerde, openbare speeltuinen. - Het verstrekken van subsidie aan de stichting KinderKOOKschool voor het ontwikkelen en uitvoeren van lesprogramma's gezond leren koken t.b.v. basisscholen. - Uitvoering geven aan het beleidskader sociaal domein en aan een integrale verordening Wmo-Jeugd. - Jongerenparticipatie. - Het inzetten van tijdige, passende en kwalitatief goede hulp aan en ondersteuning van jeugdigen en gezinnen waar nodig. Werkend vanuit integraliteit.	Kwartaal 1 2024 Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Wettelijk verplicht						
% jongeren 12 tot 21 jaar met een delict voor de rechter (2015 was 0,57%)	1%	1%	1%			
Benchmark Limburg (2015: 1,24%)						
% kinderen tot 18 jaar in uitkeringsgezin (2015 was 3,65%)	5%	5%	5%			
Benchmark Limburg (2015: 6,74%)						
% Jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp	14%	13,5%	12%			
% jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming	1,3%	1,5%	1,4%			
% jongeren van 12 tot 23 jaar met jeugdreclassering	0,3%	0,3%	0,2%			
Overige						
Ambulante jeugdhulptrajecten Centrum Jeugd en Gezin (CJG)	583	600	620			
% verwijzingen naar het CJG uit medisch domein ¹⁾	15,77%	15%	20%			
Aantal gerealiseerde georganiseerde speeltuinen	11	12	12			

¹⁾ Een uitsplitsing is terug te vinden in de kwartaalrapportage jeugd.

2.6 Sociaal domein

6. Wet maatschappelijke ondersteuning (niet zijnde maatwerkvoorzieningen)		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Cittaslow		
Een inclusieve samenleving	- De gemeente draagt zorg voor de inrichting en instandhouding van algemene en/of collectieve voorzieningen. Dit doen we samen met de inwoners, gericht op ondersteuningsvragen, rekening houdende met de eigen kracht van inwoners, de Wmo-taken en dit gebeurd vraaggestuurd in plaats van aanbodgericht. <i>Onderwerp: leefbaarheid in de kernen/wijken</i> - Impulsen geven aan de leefbaarheid door het verbeteren van de bestaande sociale cohesie (onder andere door een breed en kwalitatief hoogstaand verenigingsleven en toegankelijke gemeenschapsaccommodaties). - De gemeente draagt zorg voor een adequaat voorzieningenniveau en investeert doelgericht in het versterken van de sociale basis voor inwoners. - Uitvoering geven aan plan van aanpak doorontwikkeling sociaal domein. - Opstellen en uitvoering geven aan de Woonzorgvisie, waarbij aandacht is voor de zorg- en ondersteuningsbehoefte in relatie tot wonen. De woonzorgvisie is een belangrijke basis om te werken aan concrete acties om de groeiende groep ouderen, mensen die uitstromen uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang, statushouders, dak- en thuislozen, voldoende te faciliteren in hun woon- en zorgbehoeften. - De gemeente initieert en houdt wijksteunpunten in stand, waarbij de behoefte van de betreffende kern leidend is. - Vormgeven aan de leefbaarheidsprojecten uit de gebiedsvisies. - De gemeente informeert de inwoners via diverse kanalen over de toegang, de ontwikkelingen en het voorzieningenaanbod van het sociale domein. - De gemeente faciliteert welzijnsorganisatie Menswel om zorg te dragen voor vrij toegankelijke cliëntondersteuning. - De gemeente neemt deel aan de ontwikkeling van de flexibele maatschappelijke opvang en draagt bij aan de lokale aanpak om dak- en thuisloosheid te voorkomen. <i>Onderwerp: mantelzorgondersteuning en vrijwilligerswerk</i> - De gemeente ondersteunt via het steunpunt mantelzorg bij Menswel de sterke lokale betrokkenheid op het terrein van mantelzorgondersteuning en vrijwilligerswerk.	Continu

2.6 Sociaal domein

6. Wet maatschappelijke ondersteuning (niet zijnde maatwerkvoorzieningen)		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Cittaslow		
	- De gemeente verstrekt jaarlijks een mantelzorgcompliment aan die mantelzorgers die met hun zorgvrager voldoen aan de voorwaarden. - De gemeente faciliteert Menswel bij het invullen van respijtzorg en uitbouwen netwerk. - De gemeente faciliteert Menswel bij het verder uitbouwen van de voorziening vrijwilligersvacaturebank. - De gemeente organiseert (of laat organiseren) activiteiten om de vrijwilligers en mantelzorgers een steuntje in de rug te geven en de waardering en dankbaarheid van de overheid kenbaar te maken (b.v. waarderingsavond voor mantelzorgers). <i>Onderwerp: bevorderen toegankelijkheid</i> - De gemeente verbetert de fysieke toegankelijkheid van de openbare ruimte en gemeenschapsvoorzieningen in de kernen. Dit met gebruikmaking van de inventarisaties van knelpunten door de werkgroep toegankelijkheid van de Adviesraad Sociaal Domein. - Het verder, in overleg met de Adviesraad Sociaal Domein en andere vertegenwoordigende bewonersgroepen (bijvoorbeeld kerncontactgroepen) inventariseren en prioriteren van de meest in het oog springende kritiekpunten van maatschappelijke organisaties, inwoners en cliënten van Wmo-voorzieningen. <i>Onderwerp: maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg.</i> - Versterken lokale aanpak complexe problematiek, in samenwerking met Wmo en bemoeizorg en preventie. <i>Onderwerp: ondersteuning burgerinitiatieven sociaal domein</i> - De gemeente past de subsidieregeling innovatieve activiteiten toe, ter ondersteuning van vernieuwende ideeën en arrangementen in het sociale domein.	
Effectieve toegang tot medische diensten		
Toegang tot eerstelijnsgezondheidszorg.	- Het blijven streven naar meer samenwerking met en tussen de eerstelijnsvoorzieningen in de kernen van de gemeente. - Uitvoering geven aan plan van aanpak doorontwikkeling sociaal domein, de sociale	Continu

2.6 Sociaal domein

6. Wet maatschappelijke ondersteuning (niet zijnde maatwerkvoorzieningen)		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Cittaslow		
	wijkteams zijn hierbij een belangrijk instrument.	
Transitie en transformatie sociaal domein		
Transformatie binnen het sociaal domein.	• Het versterken van de basisvoorzieningen in de kernen van de gemeente. • Het doorontwikkelen van de sociale wijkteams. • Het vergroten van de eigen kracht en het samenwerken van bewoners en bewonersinitiatieven om duurdere zorg en ondersteuning zoveel mogelijk te voorkomen. Het beschikbaar stellen van laagdrempelige algemene voorzieningen of specifieke maatwerkvoorzieningen. • Het blijven inzetten op de huiskamers, de Huiskamer+ en de Huiskamer Extra. • Het opzoeken van intensieve samenwerking in het sociale domein om zo de onderwerpen Wmo, Jeugd, en Participatie waar mogelijk te combineren en uit deze integratie weer nieuwe mogelijkheden te ontdekken. • Het ondersteunen van activiteiten die tot doel hebben bewustwording en toepassen van een gezonde leefstijl voor diverse doelgroepen (budget koken, hygiëne, gezond leren eten, etc.). • Het ondersteunen van activiteiten voor de kwetsbare inwoner met (meervoudige) complexe problematiek.	Continu
Transformatie samen met andere partners.	• De gemeente wil kansrijke burgerinitiatieven ondersteunen. • Het versterken van de mantelzorgondersteuning. • De gemeente ondersteunt de KinderKOOKschool bij het realiseren van kooklessen in brede zin voor basisschoolleerlingen. • Het bedenken en realiseren van algemene en/of collectieve voorzieningen. • Creëren van goede voorwaarden voor opvang van cliënten beschermd wonen ten behoeve van de overgang van deze taken naar de lokale gemeenten (breed aanbod aan woonvoorzieningen, mogelijkheden voor participatie, langdurige zorg en ondersteuning in de thuissituatie). • Blijven betrekken van de uitvoeringsorganisatie bij de aanpak dak- en thuisloosheid. De instroom maatschappelijke opvang wordt vanuit een lokale beschikking Wmo georganiseerd, ook regie vanuit de lokale gemeenten op maatschappelijke opvang trajecten wordt nadrukkelijk vanuit lokale betrokkenheid ingevuld.	Continu

2.6 Sociaal domein

6. Wet maatschappelijke ondersteuning (niet zijnde maatwerkvoorzieningen)		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Cittaslow		
	Lokale huisvesting door inrichting van een trajecthuis voor de taken maatschappelijke opvang.	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Huiskamerprojecten	7	7	7			
Huiskamer-Plus-Projecten	6 ¹	6	6			
Huiskamer-Extra-Project	1	1	1			

7. Wet maatschappelijke ondersteuning (Maatwerkvoorzieningen)		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Continu uitvoering nieuwe taken Wmo.	- Evalueren van processen en eventuele bijstelling van de “nieuwe taken”. - Gezamenlijk op MLO-niveau (beleidsmatig) oppakken van vraagstukken en ook vanuit een integrale benadering Wmo, Jeugd en Participatie beoordelen.	Continu
Cittaslow		
Inwoners die meer bewust zijn van hun eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht.	- Verminderen van de vraag naar maatwerkvoorzieningen, dan wel het zolang mogelijk uitstellen ervan. - Stimuleren van inwoners om eerst op eigen kracht of via hun sociale netwerk (buren, familie en kennissen) hun problemen op te lossen. - Ondersteunen van inwoners met een beperking om hen te laten participeren en ervoor zorgen dat de uitgaven binnen het beschikbare budget blijven door inwoners gebruik te laten maken van voorliggende algemene voorzieningen, zoals het huiskamerproject, klussendienst en vervoersvoorzieningen door vrijwilligers.	Continu
Integratie van mensen met een be-	Het verstrekken van maatwerkvoorzieningen (zoals hulpmiddelen, individuele begelei-	Continu

¹ In de jaarrekening stond 7 opgenomen. Het Huiskamer-Extra-Project stond hier dubbel geteld.

2.6 Sociaal domein

7. Wet maatschappelijke ondersteuning (Maatwerkvoorzieningen)			Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
perking.	ding of groepsbegeleiding). - Het ondersteunen van initiatieven die gericht zijn op het stimuleren van een juiste en reële beeldvorming over mensen met een beperking bij inwoners. - Toegankelijk(er) maken van de openbare ruimte voor mensen met een beperking.		

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Wettelijk verplicht						
Clënten met een maatwerkarrangement Wmo exclusief regiotaxi per 10.000 inwoners	790	850	850			
Overige						
Aantal uitstaande woonvoorzieningen	631	710	710			
Aantal uitstaande vervoersvoorzieningen incl. regiotaxi	1.825	1.900	1.900			
Aantal cliënten Hulp bij het huishouden (unieke cliënten in jaar)	1.185	1.300	1.375	1.450	1.500	1.550
Aantal cliënten Hulp bij het huishouden (actief in december)	1.007	1.050	1.100	1.150	1.200	1.250
Aantal cliënten begeleiding individueel (unieke cliënten in jaar)	386	450	460	470	480	490
Aantal cliënten begeleiding individueel (actief in december)	299	350	355	360	365	370
Aantal cliënten begeleiding groep (unieke cliënten in jaar)	143	140	140			
Aantal cliënten begeleiding groep (actief in december)	103	105	105			
Aantal cliënten huiskamer+, huiskamer extra, huiskamer groen (pilot sinds 2022)	160	220	170			

8. Inburgeringsbeleid			Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Realisatie van de taakstelling voor het huisvesten van vreemdelingen	Het maken van afspraken met woningcorporaties en particulieren voor het leveren van woningen voor de taakstelling huisvesting statushouders.	Continu	

2.6 Sociaal domein

8. Inburgeringsbeleid		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
(asielzoekers) met een verblijfsvergunning	- De maatschappelijke begeleiding van statushouders, samen met de stichting Menswel. - Aanbieden van participatieverklaringstrajecten.	
Uitvoering van de nieuwe Inburgeringswet	- Doorontwikkelen en uitvoeren van de wettelijke taken, voortvloeiend uit de Nieuwe Wet Inburgering 2022. - Monitoren van de uitvoering en de kwaliteit van de uitvoering van de nieuwe wet, belegd bij de MER uitvoeringsorganisatie. - Verdere uitrol van de Onderwijsroute in samenwerking met de AMR Midden-Limburg. Uitvoeren van de nieuwe wet Inburgering, waaronder: - Het uitvoeren van de 'Brede intake'; - Het afnemen van de leerbaarheidstoets; - Het opstellen en vaststellen van een Participatie en Inburgeringsplan (PIP); - Een aanbod inburgeringstraject op maat inclusief leerroute; - Het houden van voortgangsgesprekken PIP; - Het monitoren en vastleggen van de voortgang van het PIP; - Het organiseren en inkopen van de drie in de wet opgenomen leerroutes (onderwijsroute, B1-route en zelfredzaamheidsroute); - Het aanbieden van de Kennis Nederlandse Maatschappij (KNM); - Het aanbieden van de Module Arbeid en Participatie (MAP); - Het aanbieden van het Participatie VerklaringsTraject (PVT); - Het aanbieden van maatschappelijke begeleiding; - Het aanbieden van de training zelfredzaam met geld; - Het financieel ontzorgen gedurende minimaal 6 maanden; - De handhaving van de resultaat- en inspanningsverplichtingen.	Continu Continu
Ondersteuning waar noodzakelijk van etnische minderheden bij hun integratie	Het uitvoeren van ondersteunende activiteiten via Menswel waaronder: - Taalmaatjesproject, samenspraak, activiteiten voor migrantenvrouwen, woonbegeleiding statushouders. - Het aanbieden van aanvullende taalles via Vluchtelingenwerk.	Continu

2.6 Sociaal domein

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal te huisvesten statushouders	41	87 ¹	87			
Aantal te begeleiden instroom Nieuwe inburgeraars ²	22	40	80			
Aantal te begeleiden statushouders zittend bestand ³	135	130 ⁴	125			

9. Ouderenbeleid			Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?		Wanneer is realisatie gepland?
Zelfstandig functionerende senioren in de eigen gemeenschap.	- De gemeente faciliteert organisaties voor ouderenzorg, d.m.v. subsidiëring en andere vormen van ondersteuning, waaronder passende huisvestigingsmogelijkheden. - De gemeente subsidieert onder meer de volgende voorzieningen: - Meer bewegen voor ouderen (MBvO)-activiteiten; - Fitheidstesten voor 55+; - Ouderenadvisering; - Huiskamer-projecten.		Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Ouderenadviesgesprekken	423	400	430			
Deelnemers Meer Bewegen voor Ouderen	615	750	700 ⁵			

¹ Taakstelling eerste half jaar 2023 is 38, tweede half jaar 49. De verwachting is dat voor 2024 de taakstelling niet significant minder zal worden.

² Definitie van deze indicator moet zijn: iedereen die vanaf 1 januari 2022 inburgeringsplichtig is.

³ Definitie: iedereen die voor 1 januari 2022 inburgeringsplichtig is en nu inburgert

⁴ Bijgesteld als gevolg van de kleinere omvang van het zittend bestand als gevolg van uitstroom

⁵ Door de lagere realisatie in 2022 (deels als nasleep van corona) is het kengetal aangepast ten opzichte van de begroting 2023. Er wordt nog wel een stijging verwacht in deelnemers.

2.6 Sociaal domein

10. Volksgezondheid		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Gezonde inwoners	- In stand houden van een gezondheidsdienst (GGD). - Publiceren van informatiemateriaal t.a.v. gezond leven. - Faciliteren lesprogramma Gezond leren Koken, budgetkoken, kookactiviteiten voor kwetsbare inwoners zoals allochtonen, laaggeletterden (KinderKOOKschool). - Activiteiten Jeugdgezondheidszorg (zie product Jeugd).	Continu
Cittaslow		
Een bewuste en gezonde levensstijl van de inwoners	- Uitvoering geven aan het Integraal Plan van Aanpak. - Inzetten op preventie vanuit verschillende beleidsdisciplines, zoals Wmo, mantelzorg en vrijwilligersondersteuning, subsidies en sportbeleid. - Investeren in sportfaciliteiten, sporthallen en het zwembad om het voor inwoners mogelijk te maken dicht bij huis te sporten en recreëren. - Uitvoering geven aan het Lokaal Sportakkoord Echt-Susteren. - Uitvoering geven aan het Lokaal Preventie Akkoord Echt-Susteren (LPA). - Uitvoeren van het leefstijl- en beweegtraject HealthyLIFE (onderdeel van het LPA). - Aansluiten bij de JOGG (Gezonde Jeugd Gezonde Toekomst) aanpak.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Goed ervaren gezondheid onder 19-64 jarigen	73%	73%	74%			
Overgewicht onder 19-64 jarigen	57%	51%	49%			
Roken onder 19-64 jarigen	16%	16%	15%			
Overmatig alcoholgebruik onder 19-64 jarigen	5%	5%	4%			
Overgewicht 0-18 jarigen *	7%	7%	5%			
<i>Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen en Ouderen GGD Limburg-Noord (2020). De gezondheidsmonitor is gebaseerd op grootschalig onderzoek onder onze inwoners. Dit onderzoek vindt eens in de vier jaar plaats en wordt in heel Nederland tegelijkertijd uitgevoerd door alle GGD'en. In 2020 is de meest recente gezondheidsmonitor uitgevoerd. De nu vermelde realisatie 2022 betreft dus de uitkomst van het onderzoek van 2020. De gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen staat weer in de planning om in het najaar van 2024 afgenomen te worden. Dit betekent dat in het voorjaar van 2025 deze resultaten bekend zijn.</i> <i>*Bron: Corona gezondheidsmonitor jeugd 2021.</i>						

2.6 Sociaal domein

11. Leerlingenvervoer			Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Passend vervoer voor leerlingen	Uitvoering geven aan het leerlingen vervoer volgens vastgesteld beleid, waarbij zo veel mogelijk de zelfredzaamheid en de eigen mogelijkheden van de leerlingen optimaal worden benut.	Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Totaal aantal leerlingen in het leerlingen vervoer	153	150	150			
Waarvan aantal leerlingen met aangepast vervoer	139	138	138			

Wat mag het kosten?

Sociaal Domein	Rekening 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	45.283.266	47.880.207	44.309.787	42.222.676	41.454.822	42.452.608
Baten	34.065.956	30.248.709	26.699.444	-26.483.870	-25.694.256	-26.694.256
Geraamde totale saldo van baten en lasten	11.217.310	17.631.498	17.610.343	15.738.806	15.760.566	15.758.352
Storting reserves	3.445.957	1.039.471	151.901	143.872	143.872	143.872
Onttrekking reserves	1.469.406	561.761	10.500	10.500	0	0
Mutatie van de reserves	1.976.551	477.710	141.401	133.372	14.872	143.872
Geraamde resultaat	13.193.862	18.109.208	17.751.744	15.872.178	15.775.438	15.902.224

2.6 Sociaal domein

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Programma 7: ruimtelijke ordening & volkshuisvesting

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Doelstelling	Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders	Reikwijdte
Bevorderen van een evenwichtige ruimtelijke ontwikkeling van het grondgebied van de gemeente Echt-Susteren voor het creëren en stimuleren van een aantrekkelijke landelijke gemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is. Dit komt onder meer tot uitdrukking in het (samen) opstellen van beleid en plannen voor het stimuleren van de leefbaarheid in de diverse kernen, van het behoud en herstel van waarden in het landelijk gebied, van bedrijvigheid en van woningbouw (kwantitatief en kwalitatief).	• Structuurvisie Echt-Susteren 2012-2025. • Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022 tot en met 2025 • Diverse gebiedsvisies • Bestemmingsplannen voor buitengebied, stedelijk gebied, het grensmaasgebied en bedrijventerreinen • Facetbestemmingsplannen Cultuurhistorie en Deregulering • Beleidsnotities met betrekking tot thema's als inwoning en mantelzorg, aan huis verbonden beroepen en bedrijven, bed&breakfast, Huisvesting 'shortstay'- arbeidsmigranten • Gemeentelijk Verkeers- en vervoersplan • Waterketenplan • Planschadeverordening gemeente Echt-Susteren 2009 • Verordening starterslening gemeente Echt-Susteren 2020	Het programma ruimtelijke ordening en volkshuisvesting omvat de volgende producten: 1. Ruimtelijke plannen 2. Volkshuisvesting
Paragrafen		
• Lokale heffingen • Weerstandsvormen en risicobeheersing • Bedrijfsvoering		
Verbonden partijen		
• Geen		
Reserves en voorzieningen		
• Reserve stedenbouwkundige adviezen • Reserve kwaliteitsfonds • Reserve regionale woonvisie		

1. Ruimtelijke plannen		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Een fysieke leefomgeving waar het prettig wonen, werken en recreëren is, met ruimte voor initiatief en oog voor ruimtelijke kwaliteit	• De gemeente draagt er zorg voor dat zij beschikt over actuele, flexibele en waar mogelijk uitnodigende ruimtelijke plannen. In verband met de komst van de Omgevingswet, wordt de huidige Structuurvisie vervangen door de Omgevingsvisie. • Ruimtelijke initiatieven worden (in beginsel) benaderd vanuit een positieve grondhouding, met oog voor de ruimtelijke kwaliteit. Waar nodig worden ruimtelijke (beleids)kaders bijgesteld, of wordt gebruik gemaakt van afwijkingsbevoegdheden, om gewenste ontwikke-	Continu

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

1. Ruimtelijke plannen		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	lingen te faciliteren en procedures te vereenvoudigen. Uitgangspunt blijft dat wij in samenwerking met de Midden-Limburgse gemeenten, provincie en andere partners gestalte geven aan een lokaal en regionaal omgevingsbeleid, overeenkomstig de Bestuursafspraken Uitwerking POL (die regelmatig worden bijgewerkt). Daarmee wordt ook een bijdrage geleverd aan de Agenda van Midden Limburg, met als doel de regio Midden-Limburg verder te ontwikkelen tot een regio waar het goed leven, wonen en werken is.	
Tijdige en adequate uitvoering van de Omgevingswet	- Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. In de afgelopen jaren heeft de gemeente de noodzakelijke voorbereidingen getroffen om vanaf 1 januari te kunnen werken overeenkomstig deze nieuwe wet. Door de omvang en complexiteit van deze stelselherziening zijn de exacte consequenties voor de uitvoeringspraktijk lastig te voorspellen. De ontwikkelingen worden in 2024 actief gemonitord en waar nodig worden beleid en middelen tussentijds bijgesteld. - Op het moment dat de wet in werking treedt gaan de gemeentelijke bestemmingsplannen van rechtswege over in een tijdelijk Omgevingsplan. Uiterlijk in 2029 moeten gemeenten het tijdelijk deel van het Omgevingsplan en andere regels over de fysieke leefomgeving omgezet hebben naar een nieuw Omgevingsplan. In 2024 wordt het Initieel Omgevingsplan, bedoeld om alle regels uit de diverse huidige bestemmingsplannen te bundelen en harmoniseren, ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd. Ook de Omgevingsvisie, waarmee in 2022 is gestart, wordt in 2024 ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd. Het bestuur wordt met regelmaat geïnformeerd over of betrokken bij de totstandkoming hiervan.	Continu
Cittaslow		
Plan gemeentelijke veerkracht		
Een toekomstvisie en ruimtelijke kaders die zijn ontwikkeld in samenwerking met onze inwoners	- Bij de totstandkoming en de uitvoering van onze ruimtelijke plannen (omgevingsvisie, bestemmingsplannen, projectplannen) worden inwoners, bedrijfsleven en verenigingen zo optimaal mogelijk betrokken, onder andere door het organiseren van voorlichtings- en inspraakavonden. Een belangrijke functie is weggelegd voor de vele geïnstitutionaliseerde overlegorganen die in onze gemeente functioneren, zoals de dorpsraden, de ondernemersvereniging, het participatieplatform en de belangengroeperingen. - Een speciale rol komt toe aan de leden van de gemeenteraad. De raadsleden staan in nauw contact met de inwoners en zijn diep geworteld in de samenleving. Zij geven bij uit-	Continu

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

1. Ruimtelijke plannen		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	stek inhoud aan hun rol als volksvertegenwoordigers. Op deze wijze wordt optimaal inhoud gegeven aan het opstellen en uitvoeren van beleid voor en door de inwoners van onze gemeente.	
Verbetering uiterlijk aanzien gemeente		
Bescherming van het uiterlijk aanzien en verbetering van de kwaliteit van de omgeving	- De gemeente geeft bij aangewezen categorieën van ruimtelijke ontwikkelingen toepassing aan het Gemeentelijk Kwaliteitsmenu (inpassing en/of financiële bijdrage). - De gemeente geeft toepassing aan de welstandscriteria in de Welstandsnota, ter waarborging van de stedenbouwkundige kwaliteit.	Continu
Leefbaarheid / achterstandswijken		
Leefbare kernen en burgerparticipatie	Voorkomen van het ontstaan van achterstandswijken, bevorderen van leefbaarheid in met name de kleinere plattelandskernen. De leefbaarheid van de lokale kleine plattelandskernen, die verandert door ontgroening en vergrijzing, is een permanent prioritair beleidsonderwerp in het gemeentelijk beleid.	Continu
	De gemeente stelt gebiedsvisies op om integraal beleid voor de leefbaarheid in haar kernen vorm te geven.	Continu
	Mede in het kader van de geplande invoering van de omgevingswet is een beleid ten aanzien van (burger)participatie opgesteld. In 2024 gaat dit beleid, met een belangrijke rol voor de omgevingsdialoog, nog meer ingezet worden bij ruimtelijke ontwikkelingen.	Continu
Nieuwe bestemmingen in geldende plannen voor bebouwing van voormalig agrarisch terrein		
Functioneel hergebruik van vrijkomende agrarische percelen / opstallen	Overeenkomstig de paragraaf over het gebruik van voormalige agrarische bedrijven (VAB's) in de Structuurvisie 2012-2025 wordt in ruimtelijke plannen ruimte geboden voor nevenactiviteiten en functiewijzigingen binnen en hergebruik van VAB's. Zo worden mogelijkheden geboden om bedreigingen om te zetten in kansen door leegstaande bedrijfsgebouwen een nieuwe functie te geven en verpaupering of illegale activiteiten tegen te gaan. Daarbij wordt ingezet op sloop van overtollige bebouwing. Dit beleid is een belangrijk uitgangspunt voor de nieuwe omgevingsvisie die in 2024 ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd.	Continu
Handhaving van vrijkomende agrarische gronden zoveel mogelijk binnen hun oorspronkelijke bestemming en identiteit van het gebied	De voorkeur gaat in eerste instantie altijd uit naar hergebruik door de agrarische sector zelf. Daarnaast leggen ook de transitieopgaves (energietransitie, waterkwaliteit, stikstof) en economische ontwikkelingen een claim op agrarische gronden. Daarbij moet een zorgvuldige afweging plaatsvinden, waarbij versterking van natuur en landschap een belangrijk uitgangspunt is.	Continu

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

1. Ruimtelijke plannen		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	De gemeente kent zes landschapstypen met elk haar unieke en eigen eigenschappen. Daar waar kansen en mogelijkheden zich voordoen wil de gemeente deze landschapstypen verder versterken. Dit doen we bijvoorbeeld door alleen gebieds-eigen beplanting aan te brengen of agrarisch natuurbeheer te promoten, maar ook door per landschapstype te bekijken welke ontwikkelingen mogelijk zijn (en versterkend werken voor dit landschap) en welke juist niet. Op deze manier willen we de landschappelijke kwaliteit en identiteit niet alleen behouden, maar juist versterken.	
Herkwalificatie en hergebruik achtergebleven gebieden		
Herbestemming van vervallen locaties	Overeenkomstig de Structuurvisie 2012-2025 (en in het bijzonder de daarin opgenomen lijst van te ontwikkelen locaties en projecten) worden initiatieven tot herbestemming van vervallen locaties, die een bijdrage leveren aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, in beginsel positief benaderd. In de nieuw vast te stellen omgevingsvisie wordt dit	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Aantal vast te stellen bestemmingsplannen/omgevingsplannen (incl. postzegelplannen) ¹⁾	7	3	1			
Aantal principeverzoeken	262	250	250			

1) Vanaf 1-1-2024 is er 1 omgevingsplan.

2. Volkshuisvesting		Portefeuillehouders Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Cittaslow		
Woningbouwbeleid		
Een evenwichtig woningbouwprogramma waarin vraag en aanbod op elkaar aansluiten	- Het hanteren van de Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022 tot en met 2025 voor de onderbouwing van planologische plannen op het gebied van volkshuisvesting. - Op basis van de in de Structuurvisie vastgelegde uitgangspunten uitwerken van een	2024-2025

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

2. Volkshuisvesting		Portefeuillehouders Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	lokale woonzorgvisie. In dit woonprogramma gaat de gemeente in op het woningbouwprogramma, betaalbaarheid, verduurzaming en leefbaarheid. Maar ook op de huisvesting van aandachtsgroepen en op de zorg- en ondersteuningsbehoefte in relatie tot wonen. • Regionale samenwerking en afstemming van de woningmarkt (Samenwerking Midden-Limburg werkveld wonen). • Stimuleren van woningmarktprojecten voor de doelgroepen ouderen, kleine huishoudens, jongeren en starters. • Aan de starters op de woningmarkt de mogelijkheid bieden tot het ontvangen van een aanvullende door gemeente en provincie gefinancierde starterslening. • Het huisvesten van statushouders op basis van de halfjaarlijkse taakstellingen van het ministerie. • Op grond van de Woningwet sluiten van lokale prestatieafspraken met de in de gemeente werkzame woningbouwcorporaties en huurdersorganisaties over o.a. omvang, onderhoud en toewijzing van het bestand sociale woningbouw.	Continu
Het optimaal benutten van de aan de gemeente op basis van de structuurvisie Wonen 2022 -2025 toegekende bouwvolumes	• In de nieuwe beleidslijn van de provincie Limburg is de saneringsopgave vervallen. Wel moet er aandacht zijn voor woningbouwplannen die niet worden gerealiseerd en daarvoor de plancapaciteit beperken. Binnen de gemeente Echt-Susteren zijn dergelijke plannen in het verleden grotendeels gesaneerd. Er resteren enkele plannen waarvoor aandacht is. Afwegingkaders zijn ruimtelijke kwaliteit en de behoefte aan de te realiseren woningen: de juiste woning voor de juiste doelgroep op de juiste locatie.	Tot en met 2025
Het in balans brengen van de planvoorraad met de actuele woonbehoeften	• Binnen de gemeente Echt-Susteren is behoefte aan grondgebonden senioren woningen en appartementen met lift. Dit zijn levensloopbestendige woningen. Bij het realiseren van nieuwbouwplannen wordt dit aan de ontwikkelende partijen voorgelegd. Ook worden de voorwaarden tot levensloopbestendig bouwen, voor zover mogelijk, opgelegd bij herontwikkeling van "rotte plekken".	Tot en met 2025
Doelgroepenbeleid		
Een adequaat woningaanbod voor verschillende doelgroepen van de lokale woningbouwmarkt	• Uit het woningmarktonderzoek uit 2018 blijkt dat er in onze gemeente met name behoefte is aan grondgebonden seniorenwoningen of appartementen met een lift in de prijsklassen laag tot midden. Vanuit de praktijk blijkt een duidelijke vraag naar huisvesting voor jongeren en starters op de woningmarkt. De vraag naar deze woningen wordt neergelegd bij alle ontwikkelende partijen.	Continu

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

2. Volkshuisvesting		Portefeuillehouders Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	Eind 2023 volgt er regionaal een uitvraag voor een actueel woningbehoefteonderzoek. De resultaten hiervan zijn in 2024 bekend. Op basis van dit onderzoek kunnen we nader inspelen op ontwikkelingen binnen de volkshuisvesting.	
Huisvesting specifieke doelgroepen		
Voldoende en passende (shortstay) woonmogelijkheden voor internationale werknemers	- De gemeente participeert via de regio in een Taskforce, die door de provincie Limburg is opgezet om de behoefte aan woongelegenheden voor deze specifieke doelgroep te verdelgen over de provincie en waar wenselijk het beleid te uniformeren. - Bespreken met marktpartijen van de realisatie van huisvesting van de internationale werknemers, binnen de kaders van het gemeentelijk beleid inzake de huisvesting arbeidsmigranten.	Continu Continu
Het huisvesten van de statushouders, op basis van de taakstelling, die het ministerie halfjaarlijks aan de gemeente toewijst	Met de woningcorporaties Nester en ZOwonen worden prestatieafspraken vastgelegd over de fysieke huisvesting van statushouders. Voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders is een goede afstemming tussen de gemeente en zorgverleners van belang.	Continu
Passende huisvesting in een passend woonklimaat voor kwetsbare doelgroepen	Een groeiend deel van de huurders van sociale huurwoningen behoort tot de kwetsbare doelgroepen. Dit zijn mensen die op meerdere vlakken ondersteuning hebben zoals woonbegeleiding, hulpverlening en begeleiding vanuit het sociaal en maatschappelijk domein. Met het sluiten van een regionale convenant tussen gemeente, woningcorporaties en hulpverleningsinstanties en het matchingspunt voor de toewijzing van woningen is de benodigde hulpverlening geregeld.	Continu
Voldoende geschikte en betaalbare woningen voor mensen met een smalle beurs	Jaarlijks worden met de in de gemeente werkzame woningcorporaties en de huurdersorganisaties prestatieafspraken gemaakt over beheer en exploitatie van het lokale sociale woningbestand. De beleidsterreinen Volkshuisvesting en Maatschappelijk Domein trekken hierin samen op. Belangrijke thema's binnen de prestatieafspraken zijn: toewijzing, onderhoud en beheer, bijzondere doelgroepen, huurontwikkeling, omvang, verduurzaming en leefbaarheid.	Jaarlijks: kwartaal 3 en 4
Starters op de lokale woningmarkt door een aanvullende lening de mogelijkheid bieden tot het verwerven van hun eerste woning	De provincie evalueert haar aandeel in de financiering van de startersleningen (momenteel 75%). De gemeente volgt het provinciaal beleid. De aanvraagprocedure is vereenvoudigd en het maximaal leenbaar bedrag op grond van de verordening is aangepast aan de huidige marktomstandigheden en de door de provincie bepaalde financiële kaders. De verordening startersleningen Gemeente Echt-Susteren volgt de provinciale verordening.	Continu

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

2. Volkshuisvesting		Portefeuillehouders Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Voldoende standplaatsen en woonwagens voor de doelgroep woonwagengebwoners	- Binnen de gemeente Echt-Susteren zijn 45 standplaatsen die in beheer zijn bij de woningcorporaties. - Deze standplaatsen zijn voldoende om de vraag naar een woonwagenstandplaats te kunnen opvangen, rekening houdend met natuurlijk verloop. Met de eerdergenoemde woningcorporaties wordt regelmatig overleg gevoerd, waarbij ook de woonwagenstandplaatsen worden besproken.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	2023	2024	2025	2026	2027
Wettelijk voorgeschreven						
Nieuw gebouwde woningen ¹⁾	118	125 ⁵⁾	125			
Demografische druk (%) ²⁾	73	76,5	77			
Overige						
Woningvoorraad Echt-Susteren	14.743	14.861 ⁵⁾	14.986			
Plan capaciteit ³⁾	624	700 ⁵⁾	700			
Startersleningen	42	20 ⁵⁾	20			
Huisvesting statushouders ⁴⁾	44	101 ⁵⁾	80			
¹⁾ Op basis van ruimtelijke plannen en ontwikkelingen. ²⁾ Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar. ³⁾ Gegevens op basis van dynamische planlijst totaal woningbouwplannen. ⁴⁾ Afhankelijk van taakstelling. ⁵⁾ Ramingen aangepast op basis van actuele cijfers.						

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Wat mag het kosten?

Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	Rekening 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	1.152.759	2.161.438	1.180.694	1.204.119	1.108.701	1.105.726
Baten	226.773	190.494	127.909	-125.201	-122.362	-119.387
Geraamde totale saldo van baten en lasten	925.986	1.970.944	1.052.785	1.078.918	986.339	986.339
Storting reserves	282.903	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	7.123	25.000	0	0	0	0
Mutatie van de reserves	275.780	-25.000	0	0	0	0
Geraamde resultaat	1.201.766	1.945.944	1.052.785	1.078.918	986.339	986.339

2.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

2.8 Omgevingsrecht

Programma 8: omgevingsrecht

2.8 Omgevingsrecht

Doelstelling	Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders	Reikwijdte
Beperking van overlast en het waarborgen en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving en de veiligheid door: - Het verlenen van vergunningen en ontheffing - het houden van toezicht op naleving van regels - het afdwingen (waar nodig) van de naleving ervan	- Algemene Plaatselijke Verordening (APV) - Bomennota Echt-Susteren - Bouwverordening Echt-Susteren - Beleidsnotitie Kermisbeleid - Geldende bestemmingsplannen en de daarop gebaseerde gemeentelijke beleidsregels - Beleidsplan Omgevingsrecht - Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan Echt-Susteren - Kadernota handhavingsbeleid - Nota bodembeheer - VTH beleidsplan - Verordening kwaliteit VTH Echt-Susteren - Verordening marktgelden - Verordening naamgeving en nummering - Verordening op de heffing en invordering van leges - Verordening op de Omgevingscommissie MER - Verordening Wet geurhinder en veehouderij - Wegsleeperverordening - Welstandsnota Echt-Susteren	Het programma Omgevingsrecht omvat de volgende producten: - Vergunningverlening - Toezicht - Handhaving - Milieu
Indicatoren/kengetallen De indicatoren en kengetallen voor dit programma komen terug in het Uitvoeringsprogramma SC MER OD 2024. Aangezien het Uitvoeringsprogramma pas in de tweede helft van 2023 wordt opgesteld wordt in deze begroting uitgegaan van de cijfers van 2022. De Omgevingsdienst doet per kwartaal verslag van de voortgang van de uitvoering van haar taken.		Paragrafen - Lokale heffingen - Weerstandsvermogen en risicobeheersing - Bedrijfsvoering
		Verbonden partijen - Servicecentrum MER - Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord
		Reserves en voorzieningen Reserve SC MER OD

1. Vergunningverlening			Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Een adequate uitvoering van de wettelijke uitvoeringstaken van ruimtelijke ordening, bouw en milieu en bijzondere wetten.	- Uitvoeren van de wettelijke taken van vergunningverlening binnen de Omgevingsdienst in MER-verband, waarbij de organisatie zodanig is ingericht dat wordt voldaan aan de wettelijke VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving)-kwaliteitscriteria. Daarvoor wordt jaarlijks een Uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin de wettelijke taken en bestuurlijke projecten en accenten, worden benoemd. - Monitoren van de in het Uitvoeringsprogramma beschreven taken en waar nodig tussentijds bijstellen. - Sturen op de doorontwikkeling van de organisatie en werkprocessen binnen de SC	Continu Continu Continu	

2.8 Omgevingsrecht

1. Vergunningverlening		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	MER Omgevingsdienst, met als uitgangspunten kwaliteit, klantgerichtheid en kostenreductie. Sturen op een adequate implementatie van nieuw beleid. Waar in de afgelopen jaren volop is ingezet op een adequate voorbereiding op de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging (Wkb) zal op 1 januari 2024 het nieuwe wetsstelsel in werking treden en wordt gewerkt met nieuwe wetgeving, procedures en gemeentelijke beleidsregels en verordeningen. De precieze impact hiervan op de indicatoren is bij een dergelijke wetswijziging op voorhand moeilijk in te schatten. Op het moment dat hier meer duidelijkheid over komt, worden de financiële consequenties hiervan ook in de gemeentelijke begroting verwerkt.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023 ¹	2024 ¹	2025	2026	2027
Aantal verleende Wabo-vergunningen ¹⁾	610	620	610			
Aantal verleende APV-vergunningen	425	484	484			

¹De cijfers 2023 wijken af van de cijfers uit de oorspronkelijke gemeentebegroting en zijn bijgesteld naar aanleiding van de ramingen uit het uitvoeringsprogramma 2023 van de MER Omgevingsdienst

2. Toezicht		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels en wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Adequaat gemeentelijk toezicht met weloverwogen inzet van verdere sanctiemiddelen.	- Uitvoeren van de wettelijke toezichttaken binnen de Omgevingsdienst in MER-verband waarbij de organisatie zodanig is ingericht dat wordt voldaan aan de wettelijke VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving)-kwaliteitscriteria. Daarvoor wordt jaarlijks een Uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin de wettelijke taken en bestuurlijke projecten en accenten, worden benoemd. - De in het Uitvoeringsprogramma beschreven taken monitoren en waar nodig bijstellen. - Sturen op de doorontwikkeling van de organisatie en werkprocessen binnen de MER	Continu

2.8 Omgevingsrecht

2. Toezicht		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels en wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	Omgevingsdienst, met als uitgangspunten kwaliteit, klantgerichtheid en kostenreductie. Versteving van het gebiedsgericht toezicht. Met ingang van 2023 neemt de gemeente Echt-Susteren structureel 3.500 boa uren af. Deze boa's komen (zoveel mogelijk) in dienst van de Omgevingsdienst.	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023 ¹	2024	2025	2026	2027
Aantal controles bouw, bedrijven en brandveiligheid	259	262	259			
Aantal uren integraal gebiedstoezicht	2.292	3.500	3.500			
Aantal ontvangen meldingen/klachten	800	850	800			

¹De cijfers 2023 wijken af van de cijfers uit de oorspronkelijke gemeentebegroting en zijn bijgesteld naar aanleiding van de ramingen uit het uitvoeringsprogramma 2023 van de MER Omgevingsdienst.

3. Handhaving		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Adequate handhaving het omgevingsrecht.	- Uitvoeren van de wettelijke taken van handhaving binnen de omgevingsdienst in MER-verband, waarbij de organisatie zodanig is ingericht dat wordt voldaan aan de wettelijke VTH-kwaliteitscriteria (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving). Daarvoor wordt jaarlijks een Uitvoeringsprogramma opgesteld, waarin de wettelijke taken en bestuurlijke projecten en accenten, worden benoemd; - De in het uitvoeringsprogramma beschreven taken monitoren en waar nodig bijstellen. - Sturen op de doorontwikkeling van de organisatie en werkprocessen binnen de MER Omgevingsdienst, met als uitgangspunten kwaliteit, klantgerichtheid en kostenreductie.	Continu Continu Continu

2.8 Omgevingsrecht

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023 ¹	2024	2025	2026	2027
Aantal handhavingsbesluiten (bestuursdwang en dwangsom)	13	18	13			

¹De cijfers 2023 wijken af van de cijfers uit de oorspronkelijke gemeentebegroting en zijn bijgesteld naar aanleiding van de ramingen uit het uitvoeringsprogramma 2023 van de MER Omgevingsdienst.

4. Milieu			Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Een verantwoorde milieuhygiënische omgeving gebaseerd op landelijk vastgestelde normen en waarden	• Uitvoeren van de wettelijke taken van milieu binnen de omgevingsdienst in MER-verband, waarbij de organisatie zodanig is ingericht dat wordt voldaan aan de wettelijke VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving)-kwaliteitscriteria. • De in het uitvoeringsprogramma beschreven taken monitoren en waar nodig bijstellen.	Continu Continu	
Cittaslow			
Bescherming luchtkwaliteit			
Een luchtkwaliteit die minimaal voldoet aan de wettelijke eisen	• Volgen van de wettelijke normering en voldoen aan de landelijke normstelling voor luchtkwaliteit. Borging vindt plaats via actieve controle van bedrijven die onder de Wet milieubeheer vallen in het kader van luchtkwaliteit, stank en ammoniak.	Continu	
Vermindering geluidsoverlast			
Naleving van wettelijke eisen, sanering van verkeerslawaaï en vermindering van geluidsoverlast	• Zorgdragen voor naleving van de regelgeving van geluid, onder meer door ruimtelijke plannen/ontwikkelingen te toetsen aan de normstelling uit de Wet geluidhinder. • Uitvoeren van saneringsprogramma's met gebruikmaking van landelijke subsidies. • Waar mogelijk toepassen van geluidsreducerende maatregelen (bv. geluidsreducerend asfalt) bij gemeentelijke werken en initiatieven.	Continu Continu Continu	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
-	-	-	-			

De indicatoren voor milieu maken integraal onderdeel uit van de onder product 1 (vergunningverlening) en 2 (toezicht/bedrijven controles) van dit programma opgenomen indicatoren.

2.8 Omgevingsrecht

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027

Wat mag het kosten?

Omgevingsrecht		Rekening 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten		3.581.470	4.412.798	3.871.795	3.872.795	3.873.795	3.851.795
Baten		2.112.080	1.707.508	958.508	959.508	960.508	961.508
Geraamde totale saldo van baten en lasten		1.469.390	2.705.290	2.913.287	2.913.287	2.913.287	2.890.287
Storting reserves		1.138.834	39.556	0	0	0	0
Onttrekking reserves		1.546.005	80.000	80.000	80.000	0	0
Mutatie van de reserves		-407.171	-40.444	-80.000	-80.000	0	0
Geraamde resultaat		1.062.220	2.664.846	2.833.287	2.833.287	2.913.287	2.890.287

2.9 Economische zaken en volkshuisvesting

Programma 9: economische zaken & grondexploitaties

2.9 Economische zaken en volkshuisvesting

Doelstelling	Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders	Reikwijdte
- Het bedrijfsleven op economisch, recreatief en toeristisch gebied te stimuleren en faciliteren om te investeren in werkgelegenheid, met oog voor een goede balans met mens en omgeving. - Het stimuleren van maatschappelijk verantwoord en duurzaam ondernemen. - Bevorderen van een goed ondernemersklimaat voor bestaande en nieuwe bedrijven. - Bevorderen van een goede economische structuur en werkgelegenheid op het gebied van recreatie en toerisme in de gemeente.	- Nota grondbeleid gemeente Echt-Susteren - Nota Kostenverhaal 2011 - Structuurvisie Gemeente Echt-Susteren 2012-2025 (en actualisatiebesluiten) - Structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving. - Telecommunicatieverordening gemeente Echt-Susteren 2010 - Verordening precariobelasting 2021 - Verordening Regiofonds Midden-Limburg - Verordening op de heffing van toeristenbelasting 2021 en 1^e wijziging op de heffing van toeristenbelasting 2021 - Winkeltijdenverordening Echt-Susteren 2013 - Erfgoedverordening Echt-Susteren 2018 - Kadernota groen 2016	Het programma Economische zaken en grondexploitaties omvat de volgende producten: 1. Beheer en exploitatie van eigendommen 2. Plattelandsvernieuwing 3. Recreatie en toerisme 4. Werkgelegenheid en economie 5. Grondexploitaties
Paragrafen	Reserves en voorzieningen	
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing - Bedrijfsvoering - Grondbeleid	- Algemene Reserve Grondbedrijf - Reserve Regiofonds - Reserve uitvoering recreatief toeristisch beleid - Reserve deelneming GEM Bocage CV - Reserve deelneming GEM Bocage beheer BV - Reserve deelneming OML BV	- Reserve kwaliteitsverbeterende projecten buitengebied - Reserve samenwerkingsovereenkomst Industriepark Swentibold - Reserve winst Grondexploitaties - Reserve gebiedsvisies - Reserve majeure projecten - Voorziening verliezen grondexploitaties

2.9 Economische zaken en volkshuisvesting

1. Beheer en exploitatie van eigendommen		Portefeuillehouder Wethouder drs. Ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Strategische inzet van gemeentelijke eigendommen voor realisatie van ruimtelijke doelen/grondexploitaties	De gemeente zet haar (pachtvrije) gronden zo nodig in voor het realiseren van projecten. Gezien de verwervingsopgave o.a. voor het beoogde lokaal bedrijventerrein: De Berk III is de inschatting dat de gemeente ruilgronden moet aanbieden. De inschatting is dus dat het areaal landbouwgrond in eigendom van de gemeente gaat afnemen.	Continu
Verbetering van de landbouwstructuur	- De gemeente actualiseert pacht- en jachtovereenkomsten. - De gemeente legt alle aangegane overeenkomsten vast in een contractadministratie. - De gemeente herverpacht gronden die pachtvrij zijn.	Continu
Verkoop van overhoeken	De gemeente verkoopt op verzoek overhoeken, mits voldaan wordt aan de daarvoor geldende regels (Nota grondbeleid gemeente Echt-Susteren en nota groenstructuren).	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	2023	2024	2025	2026	2027
Aantal ha verpachte landbouwgrond	871	866	866	866	866	866

2. Plattelandsvernieuwing		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Een duurzaam en gevarieerd platteland	- Met en door partijen zoals Rijkswaterstaat, provincie en Waterschap Limburg wordt gewerkt aan de realisatie van natuurprojecten. Voorbeelden zijn de (boven)wettelijke natuurcompensatie zoals vastgelegd bij het vaststellen van het Provinciaal inpassingsplan (pip) voor van de ontwikkelingen VDL Nedcar en A2 verbreding. - Met de uitwerking van het Limburgs Programma landelijk Gebied heeft de provincie Limburg in 2023 een gebiedsprogramma voor het landelijke gebied ingeleverd bij het Rijk. Een belangrijk programma voor de kwaliteit van de Limburgse natuur en leefbaarheid, maar ook voor een gezond en toekomstbestendig agrarisch ondernemersklimaat. Voor het realiseren van de doelstellingen stelt het Rijk € 24 miljard beschikbaar. Echt-Susteren werkte samen met Roerdalen, Maasgouw, Roermond en Beesel aan een gezamenlijke structurerende visie. Gemeente Echt-Susteren heeft voorge-	2024-2027 2024-2027

2.9 Economische zaken en volkshuisvesting

2. Plattelandsvernieuwing		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	steld om natuur- en waterdoelstellingen te prioriteren in het gebied bij Bos en Broek, IJzerenbosch en Körbusch. Afhankelijk van de toekenning van rijksmiddelen wordt in 2024 een aantal koplopers-projecten met voorrang gerealiseerd. Voor Echt-Susteren zijn de verbetering van natuurgebied het Haeselaarsbroek, aanleg bufferstroken langs beken in het gebied Körbusch en de ontwikkeling van het Spoorencement bij Susteren voorgedragen als mogelijk koplopers-projecten. • Uitvoering geven aan de projectenlijst van de structuurvisie 'Ontwikkelen met kwaliteit' op het gebied van onder andere natuur, landschap en recreatief medegebruik. Voor de structuurvisie is een projectenkaart opgesteld welke wordt geactualiseerd bij het opstellen van de nieuwe omgevingsvisie. • In de structuurvisie Ontwikkelen met kwaliteit worden 6 landschapstypen onderscheiden. De gemeente voert inrichtings- en beheermaatregelen uit om de specifieke kenmerken van de verschillende landschapstypen te benadrukken. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt meer nadrukkelijk rekening gehouden met de consequenties voor landschap en cultuurhistorische waarden. • In 2024 wordt de omgevingsvisie vastgesteld. Ook daarin komt de benadering vanuit de specifieke landschapkenmerken terug en worden specifieke ambities vastgelegd. • Omdat de projecten en doelstellingen van Stichting Landschapspark Susteren nagenoeg allemaal gerealiseerd zijn, heeft het bestuur van deze stichting aangegeven over te willen gaan tot ontbinding en opheffing van stichting LPS. Parallel hieraan is een nieuwe, aan de gemeente gelieerde stichting opgericht met brede doelstellingen op het gebied van natuur, landschap, cultuurhistorie, recreatie, grensoverschrijdende samenwerking en duurzaamheid. Die nieuwe 'Stichting Natuur- en Landschapsontwikkeling Echt-Susteren' zal na besluitvorming vanaf kwartaal 1 -2024 actief zijn. • In de samenwerkingsovereenkomst Landschapsschakels Swentibold wordt samengewerkt met Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) en Natuurmonumenten. In verband met de benodigde optimalisatie en uitbreiding van het WML puttenveld voor drinkwaterproductie bij Nieuwstadt, ontstaan in het zogenaamde gebied 'vlaaipunt' tussen de Susterderweg en de spoorlijn kansen voor natuurontwikkeling en wil de gemeente de recreatieve ontsluiting van Het Smalste Stukje Nederland verbeteren. Het inrichtingsplan zal vanaf 2023-2024 gefaseerd worden uitgevoerd.	2024-2027 2024 2024-2025 2024 2024

2.9 Economische zaken en volkshuisvesting

2. Plattelandsvernieuwing		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	• Uitvoeren van een aangepast maaibeheer om daarmee de kansen voor een gevarieerde soortenrijkdom aan planten en dieren te bevorderen. Bezien wordt of ook in de bebouwde kom extensiever kan worden gemaaid. Het motto daarbij is: <i>Intensief maaien waar het moet (speelveldjes) en extensief maaien waar het kan.</i> • Ter bevordering van de variatie en soortenrijkdom realiseert en beheert Stichting Haverland Voedselbos Haverland in Susteren-Heide. Stichting Haverland is hiervoor een beheerovereenkomst aangegaan met de gemeente. Het voedselbos wordt geleidelijk gerealiseerd door gedeeltelijke omvorming van het bestaande bosgebied Slekkerhout (totale uiteindelijke omvang circa 6 ha). Met de realisatie van deelproject 8 van de projectenkaart Swentibold is Stichting Haverland in 2023 ook in Nieuwstadt met een voedselbosproject gestart. Samen met de basisschool en geïnteresseerde omwonenden krijgt het project komende jaren verder gestalte. • Voor de exploitatie van de gemeentelijke bos- en natuurterreinen vervult de Bosgroep Zuid Nederland in opdracht van de gemeente de rol van beheerder. Ter voorkoming van verdere bodemverzuring wordt komende jaren ingezet op actieve bosverjonging middels aanplant van rijkstrooisel soorten en klimaatbestendige soorten zoals hazelaar, ratelpopulier, esdoorn, haagbeuk, boswilg en linde. • De Provincie Limburg faciliteert de inrichting van drie regionale steunpunten landschapsbeheer. De steunpunten ontzorgen vrijwilligers, gemeenten, particuliere eigenaren en landschapsorganisaties. Verder brengen ze partijen en (subsidie)regelingen bij elkaar. Ook kan gebruikt worden gemaakt van een provinciale stimuleringsregeling landschapselementen.	2023-2025 2023-2026 2023-2025 Continu
Meer en beter resultaat door samenwerking	• Naast de bovengenoemde nieuwe 'Stichting Natuur- en Landschapsontwikkeling Echt-Susteren' werken we al vele jaren samen met onder andere Stichting Ons WCL (Midden Limburg) en grenspark Maas Swalm Nette (grensoverschrijdend) aan de ontwikkelingen op het gebied van onder andere: natuur en landschap, cultuurhistorie, recreatie en toerisme.	2024

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Van regulier bos naar voedselbos omgezet areaal, totaal	2,5 ha	2,5 ha	3 ha			

2.9 Economische zaken en volkshuisvesting

areaal						

3. Recreatie en toerisme		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Cittaslow Gastvrijheid		
Een duidelijke visie en identiteit van Het Smalste Stukje Nederland (HSSNL).	- De waarden die behoren tot de Cittaslow-filosofie koppelen aan HSSNL waardoor een heldere visie tot stand komt. Deze visie beoogt een optimale kwaliteit van leven te bevorderen door het mogelijk maken van een juiste balans tussen inspanning en ontspanning. De gemeente kan bijdragen aan deze balans door het faciliteren van optimale condities voor economie, arbeid en onderwijs enerzijds en sport, recreatie, ontspanning en bezinning anderzijds, waarbij een uitstekend woon-, werk- en leefklimaat als basis dient. Hierdoor is het merk niet alleen geografisch sterk, maar wordt het ook strategisch geladen. - HSSNL verder verbreden op basis van 3 pijlers: wonen, werken en recreëren (hieronder vallen ook sport en cultuur) en het aantrekken van deze drie groepen. Hierbij wordt consequent gewerkt aan het opbouwen en handhaven van de naamsbekendheid van HSSNL via crossmediale communicatie. - Voortzetten van bestaande en initiëren van nieuwe activiteiten op basis van het geactualiseerde plan recreatie en toerisme 2022-2024. - Vernieuwen, actualiseren en upgraden van fysieke en digitale producten zoals wandel- en fietskaarten (waaronder ommetjes en themaroutes) en informatiepanelen in de openbare ruimte. - Doorontwikkelen en verder aanvullen van het reeds vernieuwde digitale platform van HSSNL (www.hetsmalstestukjenederland.nl). Dit vernieuwde platform wordt gekenmerkt door meer beleving en interactie waardoor het aanbod van HSSNL aantrekkelijker wordt gepresenteerd. Ook is er de mogelijkheid voor ondernemers om zelf hun aanbod op het platform aan te bieden en te actualiseren. Op termijn is er de mogelijkheid om dit platform uit te bouwen met een interactieve app. De mogelijkheden hiervoor worden verder verkend. - Actieve promotie van het aanbod in HSSNL. Dit middels o.a. 't Waekblaad, social media, digitale platform, nieuwsbrieven naar ondernemers en (stimuleren) promotie door	Continu 2024-2025 2024 2024 Continu Continu

2.9 Economische zaken en volkshuisvesting

3. Recreatie en toerisme		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	Visit ZL.	
Een bij de gemeente passend pakket aan toeristisch-recreatieve voorzieningen met name op het gebied van ontspanning, cultureel erfgoed, gastronomie en bezinning.	- Meer bijzondere (beziinnings)plekken in onze gemeente ontsluiten en beter (digitaal) zichtbaar maken met uitrol over de grenzen heen (Maaseik/Aldeneik – Selfkant/Millen). Gemeente- en landsgrensoverschrijdende fietsroutes maken daar onderdeel van uit en verbinden de locaties met elkaar. - Realisatie van (digitale) uitkijkpunten in alle kernen binnen de gemeente middels drone-opnames. - Realisatie van minimaal drie toeristische overstappunten: kwalitatief uitgeruste start- en rustpunten voor toeristen en recreanten (m.n. fietsers en wandelaars) nabij een horecagelegenheid en met een uniforme uitstraling en promotie regionaal.	2024 2024 Kwartaal 2 2024
Toeristisch beleid		
Een uitnodigend toeristisch beleid en kwaliteit betreffende overnachtingsmogelijkheden.	- Positieve attitude houden tegenover kleinschalige verblijfsaccommodaties (waaronder B&B's) of kamperen bij de boer en natuurkamperen. - Realiseren hotelvoorziening langs de A2 - De gemeente nadrukkelijk positioneren als aantrekkelijke uitvalsbasis voor de regio, inclusief de Belgische en Duitse grensstreek.	Continu 2024 Continu
Betere bekendheid van streekproducten.	- Initiatieven faciliteren voor de verkoop van ambachtelijke producten. Het is mogelijk om aanvullend bij kleinschalige verblijfsaccommodaties op kleine schaal zelfgemaakte ambachtelijke producten of streekproducten te verkopen. Daarnaast mogen Cittasloowsupporters, na toestemming van de gemeente, en passend binnen de gestelde kaders, de naam en het beeld van HSSNL voeren op streekproducten. - Streekproducten actief onder de aandacht brengen bij evenementen. Periodieke streekproductenmarkt verkennen met belevingselementen. - Ondernemers met lokale streekproductproducenten (Livar, Kruijens Kracht, Herdersham, Boerenijs) worden gestimuleerd om deel te nemen aan evenementen (ook internationaal zoals in Neustadt a/d Weinstrasse bij de adventsmarkt en bij het jaarlijkse Neustadttreffen) ter promotie van hun producten in combinatie met promotie voor HSSNL.	Continu 2024 Continu
Beschikbaarheid 'slow' routes		
Een goed aanbod van (toeristische) routes met aandacht voor de waar-	- Bestaande fiets-, wandel- en ruitersporen goed onderhouden. - Stimuleren van gebruik van en ontwikkelen van themaroutes rondom bijzondere kwali-	Continu 2024

2.9 Economische zaken en volkshuisvesting

3. Recreatie en toerisme		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
den van Cittaslow en een inhoudelijk geborgde informatievoorziening over deze routes.	teiten van de gemeente als religie/bezinning, kleiwarenindustrie en historisch erfgoed en verhalen (Europese Liberation Route/ WO2). Dit gebeurt samen met ondernemers en vrijwilligersorganisaties als heemkundeverenigingen en stadsgidsen. - Realiseren themaroute voor bijzondere doelgroepen (zoals het ommetje magisch Kabouterbos voor gezinnen met kinderen). - Beleving tijdens routes verhogen door jaarlijks een kunstwerk of authentiek artefact te plaatsen of het organiseren van evenementen gekoppeld aan de routes.	2024 2024
Aanwezigheid van actieve organisaties		
Bewustzijn van de waarden van Cittaslow bij andere organisaties.	- Samenwerken met culturele organisaties en omliggende (grensoverschrijdende) gemeenten. - Samenwerken met lokale verenigingen als de WandelSportVereniging Echt met wandelingen naar de Duitse en Belgische grens en actieve presentatie van Het Smalste Stukje Nederland tijdens activiteiten van de vereniging binnen en buiten de gemeente. - Samenwerken met het lokale toeristische bedrijfsleven o.a. middels (thema)bijeenkomsten en faciliteren van passende ondernemersinitiatieven die inspelen op de Cittaslow-filosofie. - Samenwerken met heemkundeverenigingen o.a. om te komen tot nieuwe themaroutes en meer beleving van bestaande tochten. - Samenwerken met bezinningsaanbieders voor het maken van passende combinaties en betere ontsluitingen van locaties voor het verhogen van bezoekersaantallen. - Meeliften op het bereik van de leeswinkel van de Domijnen (inclusief Visit-vestiging) en de kanalen van Visit Zuid-Limburg om een breder publiek te bereiken.	Continu Continu Continu Continu Continu Continu
Toeristische infrastructuur		
Goed bereikbare en ontsloten toeristische voorzieningen.	- Goed onderhouden van bestaande fiets-, wandel-, ruiter- en mountainbikeroutes en waar nodig uitbreiden en verbeteren met aandacht voor ecologische aspecten. - Stimuleren recreatief gebruik van Rivierpark Maasvallei. Samen met de andere Maasgemeenten tussen Maastricht en Maasgouw, de Provincie en natuurorganisaties worden de volgende projecten van 2024 tot 2027 uitgevoerd: - in de vaart houden van de bestaande veerponten in het vaarseizoen april t/m oktober (met ingang van 2023 zijn de veerponten gratis); - verbeteren fietsroutenetwerk en wandelinfrastructuur;	Continu 2024-2027

2.9 Economische zaken en volkshuisvesting

3. Recreatie en toerisme			Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
	- ontwikkelen waterrecreatie: o.a. verplaatsbaar uitkijkpunt/ wandeltoren met weer-camera - versterken landschap en natuur: o.a. opruimdagen oevers Schone Maas; - begeleiden en stimuleren ambassadeurs (maasverkenners en streekactoren): o.a. samenwerking met verblijfsaccommodaties voor meerdaags wandeltoerisme; - betrekken ondernemers (o.a. van streekproducten) bij activiteiten en producten; - grensoverschrijdende afstemming recreatie en marketing van het ontstane gebied met nieuwe toeristisch-recreatieve mogelijkheden.		

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Geregistreerde overnachtingen	300.000 ¹⁾	360.000	370.000	380.000	390.000	400.000
Tarief toeristenbelasting ²⁾	1,00/1,50	1,00/1,50	1,00/1,75	1,00/1,75	1,00/1,75	1,00/1,75
Bekendheid term HSSNL (bedrijven en organisaties)	Geen meting	Geen meting	98%	Geen meting	Geen meting	99%
Associatie kenmerken HSSNL positief en neutraal	Geen meting	Geen meting	85/14%	Geen meting	Geen meting	90/9%
Mate waarin term HSSNL vanuit bedrijven en organisaties past bij Echt-Susteren	Geen meting	Geen meting	85%	Geen meting	Geen meting	90%
Gebruik HSSNL bij eigen profilering	Geen meting	Geen meting	60%	Geen meting	Geen meting	70%

¹⁾ Gebaseerd op gegevens BSGW afgeleid van inkomsten toeristenbelasting. De geregistreerde overnachtingen 2022 zijn nog niet definitief vanwege verwachte nabetalingen bij BSGW over dat jaar.

²⁾ Gedifferentieerd tarief: in 2022 en 2023 € 1,00 niet-toeristische overnachtingen (arbeidsmigranten bij niet-recreatieve accommodaties) en € 1,50 toeristische overnachtingen. Met ingang van 2024 bedragen deze tarieven € 1,00 resp. € 1,75.

2.9 Economische zaken en volkshuisvesting

4. Werkgelegenheid en economie		Portefeuillehouder
Wethouder drs. G.H.C. Frische en vervanging van drs. K.A.P. Leurs		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Cittaslow		
Versterking economisch ondernemersklimaat en lokale werkgelegenheid		
Een sterk economisch ondernemersklimaat en behoud en groei van werkgelegenheid	- De gemeente investeert actief in haar netwerk voor het versterken van het lokale en regionale bedrijfsleven, investeert proactief in het contact en samenwerking met betrokken partijen waaronder ontwikkelaars, (vastgoed) beheerders, makelaars en andere stakeholders. - Onze gemeente neemt deel aan en werkt samen met OML (Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg), die onder meer het Businesspark Midden Limburg exploiteert en bedrijvenpark 't Vonderen in voorbereiding heeft, met als doel de bedrijvigheid te stimuleren en de werkgelegenheid te bevorderen. - De gemeente continueert haar deelname in het Samenwerkingsverband Midden-Limburg (SML) met als doel om gezamenlijk te komen tot onderlinge stimulering, afstemming en uitvoering van werklocaties (detailhandel, bedrijventerrein en de kantenmarkt) in de regio. - De gemeente draagt ook bij aan de versterking van het economisch ondernemersklimaat en de werkgelegenheid door diverse bedrijfsbezoeken, waarbij de mogelijke inzet van uitkeringsgerechtigden ter sprake wordt gebracht. Dit leidt tot concrete invulling van het gemeentelijk arbeidsmarktbeleid. - In 2024 wordt verder uitvoering gegeven aan de gemeentelijke structuurvisie en bestemmingsplannen voor de centra van de kernen Echt en Susteren. De gemeente treedt hierbij in beginsel op als faciliterende partij, maar neemt waar nodig een actieve rol in. De gemeente stuurt bij op ongewenste ontwikkelingen en ondersteunt goede initiatieven. - De gemeente zet in op het intensiveren van de contacten en het voeren van periodieke, bestuurlijke overleggen met de ondernemers- en winkeliersverenigingen van het centrum van Echt en Susteren en de ondernemersverenigingen van de bedrijfstreinen.	Continu
Eén compact, levendig, aantrekkelijk en goed bereikbaar centrum van Echt	Om deze doelstelling te bereiken is een integraal programma Centrum Echt opgesteld dat is gebaseerd op onderstaande pijlers. De in het centrum van Echt lopende projecten worden integraal meegenomen in deze programmatische aanpak. De 5 pijlers bestaan uit: Ruimte voor ontwikkeling: herontwikkeling locatie Rijksmonument De Valk.	2021-2025

2.9 Economische zaken en volkshuisvesting

4. Werkgelegenheid en economie		Portefeuillehouder
Wethouder drs. G.H.C. Frische en vervanging van drs. K.A.P. Leurs		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	Met de eigenaar van dit pand is een realiseringsovereenkomst overeengekomen voor de herontwikkeling van deze locatie met als doel een algehele versterking van het huidige centrum en het behoud van het rijksmonument. De realisatie van een foodmarkt met aanvullende horeca en overige complementaire detailhandel is voorzien op deze locatie. Om deze doelstelling te bereiken is ook een goede bereikbaarheid, te weten ontsluiting, voldoende parkeren en een verbinding met het centrum via een aantrekkelijk Ursulinenplein noodzakelijk. • Samen sterk: activering en samenwerking stakeholders. De organisatiegraad binnen de winkeliers, horecaexploitanten en vastgoedeigenaren is sterk verbeterd. Vanaf 2023 is een goede ondernemersvereniging actief, die zelfstandig en in samenwerking met de gemeente activiteiten organiseert die bijdragen aan het goed functioneren van het winkelcentrum. • Planologie: het bestemmingsplan Centrum Echt is vastgesteld, maar nog niet onherroepelijk omdat hiertegen beroep is ingesteld. De Raad van State heeft in 2023 een tussenuitspraak gedaan. Om het centrum daadwerkelijk compacter te maken worden waar nodig nieuwe planologische maatwerkoplossingen voor specifieke locaties uitgewerkt. Hierbij wordt gestuurd op het verminderen van het aantal vierkante meters detailhandel en het mogelijk maken van woningen voor bepaalde doelgroepen zoals ouderen, starters en jongeren. Concreet is in 2023 onder andere gestart met de herontwikkeling van de locatie Apollo/Stoba. • Een gezonde mix van functies: horeca en cultuur ontmoeten elkaar in "Cultuurhuis Edith Stein". Dit cultureel en inmiddels multifunctioneel centrum heeft de potentie om uit te groeien tot het kloppend hart van de Plats en het centrum waar meerdere functies elkaar ontmoeten. Naast de huisvesting van bestaande organisaties en activiteiten worden nieuwe activiteiten aangetrokken waardoor het centrum voor een bredere doelgroep aantrekkelijker wordt gemaakt. Daarnaast wordt de betrokkenheid en verbinding naar en met het kernwinkelgebied gestimuleerd door breder gebruik en een verbeterde verbinding. • Bereikbaarheid: infrastructuur, parkeren en opwaardering openbare ruimte. De volgende deelprojecten worden binnen dit programma onderdeel opgepakt: - Realisatie Groenserkampweg (gereed)	

2.9 Economische zaken en volkshuisvesting

4. Werkgelegenheid en economie		Portefeuillehouder
Wethouder drs. G.H.C. Frische en vervanging van drs. K.A.P. Leurs		
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	- Aanleg rotonde Zuiderpoort en realisatie verbinding Ursulinenplein (in uitvoering); - Herinrichting Aasterbergerweg (in uitvoering); - Herinrichting van het Ursulinenplein (in uitvoering); - Opwaardering van de openbare ruimte van het kernwinkelgebied van Echt, onder andere de Bovenste Straat en de Plats (continu); - Verbetering van de verbinding tussen de A2 en het centrum van Echt, onder meer door realisatie van een turborotonde bij de Sint Janskamp/Zuiderpoort (in uitvoering). Net buiten het centrum Echt nabij de A2 heeft een projectontwikkelaar het plan om in 2024 te starten met de realisatie van een hotel 'Poort van Echt'.	
Een goed vestigingsklimaat voor de (startende) ondernemers	• Het verbeteren en intensiveren van de informatieverstrekking van Rijks- en Provinciale en overige subsidiemogelijkheden aan kleine zelfstandigen en MKB-bedrijven. • Het faciliteren van (startende) ondernemers voor vergunningaanvragen, ontheffingen, het zoeken naar een geschikte locatie, etc. • Het uitvoeren van bedrijfsbezoeken en accountmanagementgesprekken en de ondersteuning van bedrijven bij uiteenlopende procedures. • Bevorderen tijdelijk alternatief gebruik van leegstaande winkelpanden. • Het stimuleren van samenwerking tussen ondernemers en het wijzen op koppelkansen.	Continu
Een voldoende, kwalitatief goed en gedifferentieerd bedrijventerreinen-aanbod	• Participatie in OML BV, die onder meer zorgt voor de realisatie van Businesspark Midden-Limburg en acquisitie voor bedrijfskavels. • Uitbreiding van het bestaande aanbod door ontwikkeling van de Berk III, de invulling en uitbreiding van De Loop-west en de ontwikkeling van het gebied het Vonderen. • Herstructurering van bestaande locaties: bedrijventerrein de Wolfskoul wordt aangepakt. Daarnaast wordt bij de realisatie van de uitbreiding van eht bedrijventerrein de Loop-West ook de revitalisering van het bedrijventerrein de Loop West meegenomen. • Samen met ondernemers de kwaliteit en het gebruik van de openbare ruimte op de bedrijventerreinen bewaken en waar nodig verbeteren en/of bijsturen. • het Plan van Aanpak behorende bij de vernieuwde certificering van het "Keurmerk Veilig Ondernemen Bedrijvenpark de Berk" wordt continu geactualiseerd, samen met de ondernemersvereniging, politie, brandweer en gemeente.	Continu 2022-2031 Continu Continu Continu

2.9 Economische zaken en volkshuisvesting

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Wettelijk voorgeschreven						
Funciemenging (%) ¹⁾	<i>Nog niet bekend</i>	50,5	50,5			
Vestigingen (van bedrijven) ²⁾	<i>Nog niet bekend</i>	135	135			
Banen per 1.000 inwoners 15-64 jaar	<i>Nog niet bekend</i>	800	800			
Overige						
Aantal bedrijven op bedrijventerreinen ⁴⁾	507	850	850			
Aantal bedrijven in winkelcentra ⁴⁾	434	415	415			
Aantal verkochte m ² gemeente grond bedrijventerrein ⁵⁾	0	0 ⁵⁾	24.146	40.856	0	27.236
¹⁾ De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. (Waar staat je gemeente) ²⁾ Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar. (Waar staat je gemeente) ³⁾ Personen die zonder werk zijn (of minder dan 12 uur per week werken) en die als werkzoekenden staan ingeschreven bij het UWV werkbedrijf. ⁴⁾ Bron 2022: Locatus, inclusief Horeca. ⁵⁾ De ramingen zijn gebaseerd op de meest actuele door de raad vastgestelde exploitatiebegrotingen. Ook na 2026 worden nog kavels verkocht. 2024: uitbreiding bedrijventerreinen de Berk III en de Loop. Vanaf 2025: uitbreiding bedrijventerrein de Berk III						

5. Grondexploitaties		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken	Wat gaan we ervoor doen	Wanneer is realisatie gepland?
Een aanbod van bedrijfs- en woningbouwkavels dat aansluit op de vraag uit de markt.	Uitvoering geven aan grondexploitatieprojecten zoals omschreven in onderstaande tabel. De projecten worden nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid. Omdat deze vaak samenhang vertonen met overige ruimtelijke projecten, wordt hieronder de volledige projectenlijst getoond.	Zie onderstaande tabel.

De belangrijkste doelstellingen en richtinggevendende principes voor onze gemeente zijn vastgelegd in de gemeentelijke structuurvisie 2012-2025 'Ontwikkelen met kwaliteit'. Door deel C 'Sturing en uitvoering' en bijlage 7 van deze visie wordt voor een deel concreet invulling gegeven aan de toekomstvisie van onze gemeente. Onderstaande projecten zijn volgens de projectenlijst 'Speerpunten stedelijk gebied' zoals opgenomen in (bijlage 7

2.9 Economische zaken en volkshuisvesting

van) de structuurvisie 2012-2025. Voor wat betreft de bijbehorende overzichtskaart van onderstaande projecten verwijzen wij u naar de projectenkaart van deze structuurvisie. Daarnaast is een aantal projecten in onderstaande tabel opgenomen welke niet als zodanig in de structuurvisie zijn opgenomen ('Overige stedelijke ontwikkelingen').

SV nr.	Speerpuntprojecten Stedelijk gebied	projectfile	Projectfase				Kern					prioriteit (laag/midden/hoog)
			I	V	U	A		2022	2023	2024	2025	
1.	Programma Centrum Echt	ja					Echt					hoog
2.	De Valk/foodmarkt	initiatief derden					Echt					hoog
3.	Voormalige LTS Echt	gereed					Echt					gereed
4.	Herstructurering woningbouwloc. Pr. Bernardstraat/de Graaf	gereed					Echt					gereed
5	Locatie Julianastraat/Emmastraat/Mussenstraat	ja					Echt					hoog
6.	Bocage	ja					Echt					hoog
7.	Locatie voormalig schoolgebouw Heerweg (fase 1 gereed, fase 2 en 3)	ja					Echt					hoog
8.	Locatie hoek Heerweg - Kerkveldsweg-Oost (gesaneerd in 2016)						Echt					laag
9.	Bloemenhof (voormalige dakpannenfabriek Cuypers)	ja					Echt					hoog
10.	Apollo-locatie Bovenste Straat zuid	ja					Echt					hoog
10a.	Apollo-locatie Hoffakker 5	ja					Echt					hoog
11.	Expo	initiatief derden					Echt					laag
12.	Clarastraat (Kern Pey, onderdeel Biej Oalders)	gereed					Peij					hoog
13.	't Thaal	gereed					Peij					hoog
14	Weyenpasweg	ja					Hingen					laag
15	Op de Baant	ja					St. Joost					gereed
16	Centrum St. Joost (zie DOP St. Joost nr. OVS30)	gereed					St. Joost					gereed
17.	Verbouw en nieuwbouw Kloosterhoeve	gereed					St. Joost					gereed
18.	Brugweg Ruimte-voor-Ruimte	gereed					Peij					gereed

2.9 Economische zaken en volkshuisvesting

19	Sterrendael (vml.Star Potato)	ja					Slek					hoog
20	Vlaskuileweg-Kerkweg Maria Hoop (café-zaal Wolters)	ja					Maria Hoop					laag
21.	Schellaertstraat (valt onder nr. 20)	nee					Maria Hoop					n.v.t.
22.	Diergaarderstraat/Schellaertstraat (valt onder 20)	nee					Maria Hoop					n.v.t.
23.	Molenweg	initiatief derden					Koningsbosch					laag
24.	Kloostercomplex Koningsbosch (initiatief derden)	initiatief derden					Koningsbosch					laag
25.	Klooster Koningsbosch	initiatief derden					Koningsbosch					hoog
26.	Verlengde Karel V-straat	ja					Koningsbosch					hoog
27.	Herstructurering hofje Karel V-straat	gereed					Koningsbosch					gereed
28.	Koningsplein Koningsbosch	gereed					Koningsbosch					gereed
29.	Op den Driessen	nee					Koningsbosch					laag
30.	Zorglocatie Mariaveld/ Hospice Susteren (hospice = gereed)	gereed					Susteren					gereed
31.	Reinoud van Gelderstraat (locatie Reinoudhal, Kompenie)	gereed					Susteren					gereed
32.	Reinoud van Gelderstraat (locatie Majoor Evans-school/ gezinsvervangend tehuis), (Maj. Evansschool = gereed)	gereed					Susteren					gereed
33.	Winkelhart Susteren	ja					Susteren					hoog
34.	Oude Rijksweg Noord	gereed					Susteren					gereed
35.	Middelveld III	ja					Susteren					hoog
36.	Koppelveld	nee					Dieteren					laag
37	Vleutstraat	gereed					Dieteren					hoog
38	Kerkstraat Dieteren						Dieteren					laag
39	Steenakker Roosteren						Roosteren					laag
40	Hoogveld Roosteren						Roosteren					laag
41	Hoeffaert						Roosteren					laag

2.9 Economische zaken en volkshuisvesting

42.	Hoekstraat Roosteren	gereed					Roosteren					gereed
43	Bronnenberg						Nieuwstadt					laag
44	Herstructurering schoollocatie burg. Willemeschool	ja					Nieuwstadt					hoog
45	Kloppend hart Nieuwstadt	nee					Nieuwstadt					hoog
46	Elsenewal	initiatief derden					Nieuwstadt					midden
47	Witham	gereed					Nieuwstadt					gereed
48a	Krekelzank / Nieuwbouw basisschool Burg. Willeme	gereed					Nieuwstadt					gereed
48b	Woningbouw vm. locatie tenniscompl. Nieuwstadt (voortvloei project 48a)	gereed					Nieuwstadt					gereed
49.	Haverterstraat	gereed					Koningsbosch					gereed
50.	Flecken e.o.	gereed					Susteren					gereed
51	Olmstraat	gereed					Echt					gereed
52.	Herstructurering bedrijventerrein De Wolfskoul	nee					Susteren					hoog
53.	Herstructurering bedrijventerrein Dieterderweg	nee					Susteren					hoog
54.	Herstructurering bedrijventerrein De Loop	ja					Echt					midden
55 t/m 57 zie ontwikkeling diverse bedrijfslocaties							Echt					
58	Het zwembad in de Bandert	gereed										gereed
59	Toevoegen van woningen Middelsgraaf	initiatief derden					Susteren					midden
60	Uitbreiding Hommelheide	initiatief derden					Susteren					midden
61	Locatie voormalige H. Pius X Kerk	gereed					Echt					gereed
62	A2-verbreding (zie ook OVS50)	ja					Echt					hoog
63	Pergamijn (Pepinusbrug)	initiatief derden					Peij/ Koningsbosch					hoog
55.	Ontwikkeling diverse bedrijfslocaties											
55	Businesspark ML (OML)	ja					Echt					midden

2.9 Economische zaken en volkshuisvesting

56.	Ontwikkeling In de Bandert	gereed					Echt					hoog
57	De Berk (viel onder 55,1)	ja					Echt					laag
57b	De Berk III	ja					Echt					hoog
OSV	Overige stedelijke ontwikkelingen (OVS) niet in de structuurvisie opgenomen											
OSV20	DOP Koningsbosch (zie SV 26,27,28)	gereed					Koningsbosch					gereed
OSV30	DOP St. Joost (zie SV 15, 16,17)	gereed					St. Joost					gereed
OSV40	Gebiedsvisie Susteren (zie SV 33)	nee					Susteren					hoog
OSV50	Gebiedsvisie A2	gereed					Echt					midden
OSV60	Gebiedsvisie Peij	ja					Peij					hoog
OSV70	Livar Experience Centre (Zandweg 10 Maria Hoop)	nee					Peij					hoog
OSV80	De Loop West	ja					Echt					hoog
OSV90	Vonderen	ja					St. Joost					hoog
OSV100	Spooreplacement Susteren	ja					Susteren					hoog
OSV110	Uitbreiding VDL Nedcar	ja					Nieuwstadt					hoog
OSV 120	Gebiedsvisie Roosteren	ja					Roosteren					hoog

Fasering: **I** = initiëren, **V** = voorbereiden, **U** = uitvoeren, **A** = afronden

 '= project is gereed

Wat mag het kosten?

Economische Zaken en grondexploitaties		Rekening 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten		3.585.359	9.693.218	5.802.184	7.261.072	2.770.760	5.078.766
Baten		2.460.731	7.875.768	5.577.389	7.729.304	2.112.630	4.728.171
Geraamde totale saldo van baten en lasten		1.124.628	1.817.450	224.795	-468.232	658.130	350.595
Storting reserves		337.666	1.394.353	714.510	1.404.577	123.045	430.580
Onttrekking reserves		953.320	1.603.748	181.333	-142.779	-23.000	23.000
Mutatie van de reserves		-615.654	-209.395	533.177	1.261.798	100.045	407.580
Geraamde resultaat		508.974	1.608.055	757.972	793.566	758.175	758.175

2.9 Economische zaken en volkshuisvesting

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Programma 10: algemene dekkingsmiddelen

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Doelstelling	Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders	Reikwijdte
- Het voeren van een gezond financieel beleid, waarmee financiële risico's gemeden worden en structurele uitgaven gedekt worden met structurele inkomsten. - Een integrale afweging tussen beschikbare middelen en gewenste bestedingen waarbij het belastingniveau op een gemiddeld niveau blijft. - Beheersbaar blijven van financiële ontwikkelingen waarbij de raad in de positie gebracht wordt tijdig een integrale afweging te maken tussen de politieke wensen en de beschikbare middelen. - Begrotings- en budgetdiscipline. - Zorgen voor een solide reservepositie en een structurele buffer voor onvoorziene lasten om het hoofd te kunnen bieden aan onvoorziene situaties. - Verhoging van de algemene lastendruk is aanvaardbaar onder de voorwaarde dat de lastenverhoging voor de inwoners reëel blijft.	- Financiële verordening gemeente Echt-Susteren 2023 - Normenkader - Nota afschrijvingsbeleid - Nota reserves en voorzieningen - Nota risicomanagement - Nota weerstandsvermogen - Nota verbonden partijen - Verordening financieringsstatuut 2023 - Verordening op de heffing en invordering hondenbelasting 2024 - Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Echt-Susteren - Verordening op de heffing en invordering onroerendezaakbelastingen 2024 - Verordening op de heffing en invordering van forensenbelasting 2024 - Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen Echt-Susteren 2024	Algemene dekkingsmiddelen omvat de volgende producten: 1. Algemene gemeentelijke belastingen 2. Algemene uitkering gemeentefonds 3. Beleggingen 4. Taxaties wet WOZ (Waardering Onroerende Zaken)
Paragrafen	Verbonden partijen	Reserves en voorzieningen
- Lokale heffingen - Weerstandsvermogen en risicobeheersing - Bedrijfsvoering - Verbonden partijen	- Belastingssamenwerking Gemeenten en waterschappen (BsGW) - N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) - Nederlandse Waterschapsbank - Deelneming Enexis Holding N.V.	- Algemene reserve - Reserve BTW-compensatiefonds - Reserve personeel & Bestuur - Reserve revolvende investeringen - Reserve vermindering kapitaallasten - Reserve bedrijfsvoering - Reserve restantbudgetten - Reserve SC MER bedrijfsvoering - Reserve afschrijvingslasten investeringen - Voorziening overmatig verlofsaldi - Voorziening verlofsparen

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

1. Algemene gemeentelijke belastingen en financiële positie			Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Aanvaardbare financiële lastendruk voor huishoudens die op of rond het provinciale gemiddelde ligt	- De jaarlijkse stijging van de OZB bedraagt in de periode van het Hoofdlijnenakkoord 2022-2026 vanaf 2023 maximaal het inflatiepercentage. Hierbij is het streven om op of onder het Limburgse gemiddelde te blijven. - Op basis van de Gemeentewet is er geen grondslag voor de invoering van een leegstandsbelastingen voor niet-woningen. - De stijgende kosten van de afvalverwerking worden doorberekend in het tarief, Hierbij is 100% kostendekkendheid het uitgangspunt. Om de tariefstijging te minimaliseren wordt er ingezet op een betere afvalscheiding. - Meer gedetailleerde informatie over rechten, heffingen en belastingen is te vinden in de paragraaf lokale heffingen van deze programmabegroting.	Verordeningen worden vastgesteld in de vergadering van 14 december 2023.	
Een gezonde financiële positie.	- Presenteren van een sluitende begroting en meerjarenraming. - Bestaande uitgaven zijn opgenomen in de meerjarenbegroting. Voor nieuw beleid moet eveneens incidentele of structurele dekking gevonden worden in een sluitende meerjarenbegroting. - Het voeren van een strak begrotingsbeleid. Overschrijdingen van budgetten worden niet toegestaan, eventuele onvoorziene tegenvallers moeten binnen de bestaande begroting opgevangen worden. Dit betekent dat er in deze gevallen keuzes gemaakt moeten worden. - Beheersen van risico's. Omdat in de gemeente een aantal omvangrijke bedrijventerreinen en grondexploitaties in (toekomstige) ontwikkeling zijn, moet hier goed de vinger aan de pols gehouden worden. Het actualiseren van deze exploitaties heeft een hoge prioriteit. Op 3 november 2022 zijn de nota's risicomanagement en weerstandsvermogen vastgesteld door de raad. - Ramen van een bedrag van € 103.500 in de begroting voor onvoorziene uitgaven.	9 november 2023 Continu Continu Continu N.v.t.	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Wettelijk voorgeschreven						
Gemeentelijke woonlasten éénpersoons huishouden 1) 4)	€ 803	€ 788	n.n.b.			
Gemeentelijke woonlasten meerpersoons huishouden 1) 4)	€ 932	€ 881	n.n.b.			

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Provinciale woonlasten meerpersoons huishouden ^{2) 3)}	€ 947	€ 876	n.n.b.			
Nationale woonlasten éénpersoons huishouden ^{2) 4)}	€ 826	€ 867	n.n.b.			
Nationale woonlasten meerpersoons huishouden ^{2) 4)}	€ 904	€ 944	n.n.b.			
Overige						
Tarief hondenbelasting 1 ^e hond	€ 44,40	€ 45,85	€ 47,35			
Tarief hondenbelasting 2 ^e hond	€ 66,00	€ 68,15	€ 70,35			
Tarief hondenbelasting kennel	€ 266,40	€ 269,90	€ 288,27			
Tarief toeristenbelasting	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,75			
Tariefstijging ozb woningen	1,75%	3,25%	3,25%			
Tariefstijging ozb niet-woningen	4%	4%	4%			

¹⁾ 2024 en daarna nog onder voorbehoud (hierbij is er vanuit gegaan dat het tarief afvalstoffenheffing gelijk blijft voor een meerpersoons huishouden, dat de ozb in 2023 en volgende jaren met 3,25% stijgt en dat het rioolrecht stijgt met 3,5% volgens het GRP.
²⁾ Voor 2024 en volgende jaren is de lastendruk niet bekend.
³⁾ Gegevens uit Belastingoverzicht 2023 (provincie Limburg; april 2023)
⁴⁾ Coelo Atlas van de lokale lasten 2023

2. Algemene uitkering gemeentefonds		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
Een juiste weergave van de ontwikkeling van de algemene uitkering voor het begrotingsjaar en de daarop volgende jaren. <i>Opm. De gemeente heeft zelf geen invloed op de hoogte van de algemene uitkering. Deze wordt op rijksniveau bepaald.</i>	Tijdig bijstellen van de gemeentelijke begroting op basis van de circulaire van het rijk. De meicirculaire 2023 is 31 mei 2023 volgens planning verschenen. Op 8 juni is er een aangepaste versie van de meicirculaire 2023 verschenen. De belangrijkste ontwikkelingen zijn: <u>Algemeen</u> Tot en met 2025 geldt voor de groei van het gemeentefonds de methodiek dat wanneer de rijksuitgaven stijgen, het gemeentefonds evenredig meegroeit. Omgekeerd geldt hetzelfde: dalen de rijksuitgaven als gevolg van bezuinigingen, dan daalt het gemeentefonds evenredig mee. Dit wordt de trap-op-trap-af systematiek genoemd. Een nadeel van deze systematiek is dat de rijksuitgaven tussen mei en september vaak fluctueert. Omdat het kabinet tot en met 2025 meer gaat uitgeven, stijgt ook het gemeentefonds evenredig mee. Gemeenten krijgen daardoor een hogere uitkering uit het gemeentefonds. Vanaf 2026 verlaagt het Rijk de loon- en prijscompensatie, het LPO accres is dan niet meer structureel. Vanaf 2027 wordt er structureel € 1 miljard beschikbaar gesteld, vooruit-	N.v.t.

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

2. Algemene uitkering gemeentefonds		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?
	lopend op de nieuwe financieringssystematiek. De meicirculaire 2023 laat met uitzondering van 2026 een hogere algemene uitkering zien dan in de prognose, zoals verwerkt in de 1e bestuursrapportage 2023, is opgenomen. <u>Accressen</u> Sinds de meicirculaire 2022 is het accres gesplitst in een volume- en een nominaal deel, waarbij het nominale deel ter compensatie is van loon- en prijsstijging en het volumedeel ter compensatie van bevolkingstoename en reëel accres. In de meicirculaire 2023 zijn de LPO-accressen voor de jaren 2023 tot en met 2027 bijgewerkt en is sprake van een opwaartse bijstelling voor alle jaren. <u>Structurele rijksbijdrage vanaf 2027</u> Vooruitlopend op een nieuwe financieringssystematiek heeft het kabinet in de septembercirculaire 2022 in 2026 eenmalig € 1 miljard beschikbaar gesteld. Dit bedrag is in de meicirculaire 2023 vanaf 2027 structureel opgenomen. Door middel van de septembercirculaire 2023, wordt van dit bedrag nog een deel in het BTW-compensatiefonds (BCF) gestort. Ingeschat wordt dat hierdoor per saldo via de algemene uitkering € 924 miljoen beschikbaar blijft en € 76 miljoen aan het BTW-compensatiefonds wordt toegevoegd. <u>Nieuwe financieringssystematiek</u> Het kabinet heeft besloten om het gemeentefonds voor de volume-ontwikkeling vanaf 2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. In de meicirculaire 2023 is een beschrijving van de hoofdlijnen van een nieuwe financieringssystematiek opgenomen. De nieuwe financieringssystematiek houdt in dat de volumeontwikkeling van het gemeentefonds vanaf 2027 wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Hiervoor is in de Voorjaarsnota 2023 een budget gereserveerd van € 150 miljoen in 2027 en € 300 miljoen in 2028. In de meicirculaire 2023 is de nieuwe financieringssysteematiek nog niet verwerkt.	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Nominale groei Algemene uitkering in % o.b.v.:						
• Meicirculaire 2022	8,43%	6,70%	6,67%	5,91%	n.b	n.b
• Septembercirculaire 2022	8,43%	7,70%	6,67%	5,91%	3,26%	3,10%

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

• Meicirculaire 2023		8,12%	7,51%	6,79%	-1,47%	3,22%

3. Beleggingen			Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Maximaal rendement op het aandelenbezit van Enexis en de BNG.	- Aandelen Enexis. Na de verkoop en splitsing van Essent waren voor de aandeelhouders de dividenden van Enexis, Attero en EPZ van belang. In 2014 zijn de aandelen van Attero verkocht. Voor de overige twee bedrijven zijn de volgende ramingen opgenomen: in 2023 en volgende jaren € 0,47 per aandeel. - Aandelen BNG. In de begroting 2024 en volgende jaren is uitgegaan van een dividenduitkering van 50% van de nettowinst. Gezien de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2023 die in 2024 wordt uitgekeerd.	Dividenden van het voorgaande jaar worden doorgaans in mei/juni van het daarop volgende jaar uitgekeerd.	
Een veilig, betaalbaar en betrouwbaar energienetwerk.	Het verstrekken van een converteerbare hybride geldlening aan Enexis. De aandeelhouders geven Enexis het recht om de lening om te zetten naar aandelen als dat nodig is voor de financiële stabiliteit van Enexis. De gemeente Echt-Susteren bezit 556.200 aandelen in Enexis Holding N.V. Dit is 0,3716% van het totale aandelen van Enexis. De totale lening door Enexis bedraagt € 500 miljoen. Het aandeel van de gemeente Echt-Susteren hierin is € 1.857.936. Er wordt uitgegaan van een rendement tussen 1,5 en 2,0%. Afhankelijk van de renteontwikkeling kan dit ook hoger worden. In euro's betekent dit dan een rendement voor onze gemeente van ongeveer € 40.000.	Jaarlijks wordt het rendement aan de deelnemende gemeenten uitgekeerd.	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022					
		2023	2024	2025	2026	2027
Dividend Enexis	€ 0,66	€ 0,47	€ 0,47			
Aantal aandelen Enexis	556.200	556.200	556.200			
Dividend BNG	€ 2,28	€ 1,16	€ 1,60			
Aantal aandelen BNG	21.411	21.411	21.411			
Rendement converteerbare hybride geldlening Enexis	€ 40.500	€ 35.000	€ 40.000			

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

4. Taxaties wet WOZ (Waardering onroerende zaken)			Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat willen we bereiken?	Wat gaan we ervoor doen?	Wanneer is realisatie gepland?	
Een marktconforme waarde van de woningen en niet-woningen.	- Jaarlijkse taxatie van de WOZ-objecten. In de eerste acht weken van ieder jaar stelt BsGW namens de gemeente bij WOZ-beschikking de waarde vast van alle onroerende zaken in de gemeente. BsGW maakt de opgestelde taxatie officieel bekend aan inwoners en bedrijven via het aanslagbiljet gemeentelijke belastingen. Daarop kunnen inwoners en bedrijven eventueel bezwaar maken. De WOZ-waarde is bepalend voor de belastingen die gemeenten, maar ook de Rijksoverheid en waterschappen treffen. - De peildatum voor de taxaties 2023 bedraagt 1 januari 2022. - Bijhouden van een volledige WOZ-administratie door BsGW, waardoor alle veranderingen van woningen, niet-woningen en ongebouwde objecten binnen de gemeente zo accuraat mogelijk worden meegenomen in de WOZ-taxaties. - Uitvoeren van marktanalyse door BsGW via bureau- en veldanalyse. De permanente marktanalyse van woningen en niet-woningen is een belangrijk deelproces binnen de uitvoering van de Wet WOZ. Het is van belang dat de gemeente (BsGW) de kooprijzen van woningen en niet-woningen en de huurrijzen van niet-woningen goed vastlegt in het waarderingssysteem en de vraagrijzen gebruikt om te controleren of de modelwaarden aansluiten op de markt. - Gebruik maken van een modelmatige waarderingsapplicatie voor het taxeren van woningen, niet-woningen en agrarische objecten. - Hanteren van taxatiewijzers voor diverse typen objecten, zoals scholen, ziekenhuizen, etc. Deze taxatiewijzers geven op basis van uitgevoerde marktanalyses kengetallen en rekenmethoden voor het bepalen van de WOZ-waarde. De taxatiewijzers dragen bij aan de uniforme en kwalitatief goede waardering van deze objecten. - Afhandelen van bezwaren en beroepen binnen de wettelijk gestelde termijnen. - Informatie leveren aan het Waterschap, de belastingdienst en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). - Vanaf 1 januari 2022 is er een wettelijke verplichting om woningen te waarderen op gebruiksoppervlakte.	Taxaties vinden gedurende het gehele jaar door.	

Indicatoren/kengetallen						
	Realisatie 2022	2023	2024	2025	2026	2027
Wettelijk voorgeschreven						
Gemiddelde WOZ-waarde woningen E-S ¹⁾ ²⁾ ³⁾	€ 253.400	€ 304.000	n.n.b.			
Gemiddelde WOZ-waarde woningen Limburg ¹⁾ ²⁾	€ 243.771	€ 289.000	n.n.b.			

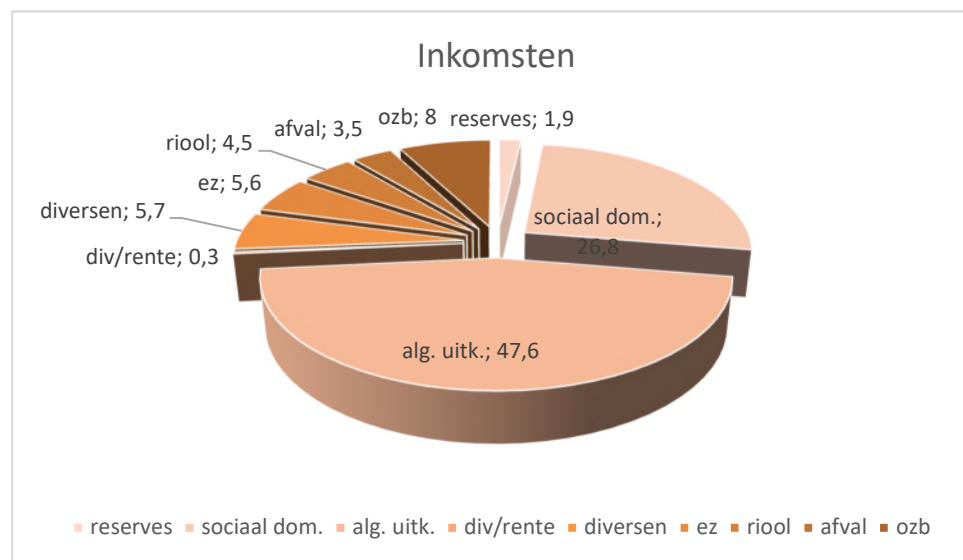
2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Overige						
Totale WOZ-waarde niet-woningen (x 1.000) ²⁾	€ 555.753	n.n.b.	n.n.b.			
¹⁾ De waardeontwikkeling is afhankelijk van externe factoren waar de gemeente geen invloed op heeft. ²⁾ Gegevens uit Belastingoverzicht 2022 (provincie Limburg; april 2022) ³⁾ De bedragen 2023 aangepast conform gegevens CBS.						

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

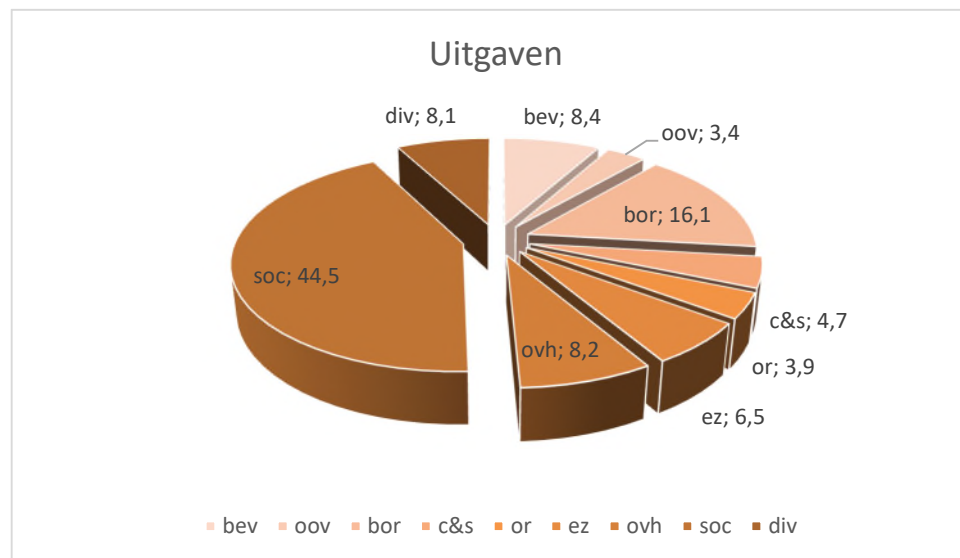
Inkomsten (x € 1 miljoen)	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Algemene uitkering van het rijk	€ 43,0	€ 36,5	€ 47,6
Vergoeding rijk bijstandsuitkeringen	€ 12,1	€ 6,8	€ 6,9
Deelfonds Wmo	€ 7,1	€ 5,3	€ 7,4
Deelfonds Participatie	€ 3,6	€ 3,3	€ 3,4
Deelfonds jeugd	€ 11,3	€ 8,1	€ 9,1
Onroerende zaakbelastingen	€ 7,3	€ 7,5	€ 8,0
Afvalstoffenheffing	€ 2,8	€ 3,6	€ 3,5
Rioolrechten	€ 4,4	€ 4,3	€ 4,5
Dividend/rente belegging	€ 0,6	€ 0,4	€ 0,3
Economische zaken en grondexploitaties	€ 2,5	€ 5,8	€ 5,6
Onttrekkingen reserves	€ 12,9	€ 0,2	€ 1,9
Diversen ¹⁾	€ 11,3	€ 7,1	€ 5,7
Totaal	€ 118,8	€ 88,9	€ 103,8

1) De post diversen is opgebouwd uit o.a. legesopbrengsten, pachten, huren, bijdragen derden e.d..

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Uitgaven (x € 1 miljoen)	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bevolking en bestuur (bev)	€ 7,3	€ 7,4	€ 8,4
Openbare orde en veiligheid (oov)	€ 3,1	€ 3,0	€ 3,4
Beheer openbare ruimte (bor)	€ 17,5	€ 14,1	€ 16,1
Onderwijs	€ 2,7	€ 2,3	€ 2,2
Cultuur & sport (c&s)	€ 6,1	€ 4,4	€ 4,7
Sociaal domein	€ 48,7	€ 37,9	€ 44,5
Ruimtelijke ontwikkeling/ volkshuisvesting	€ 1,4	€ 1,2	€ 1,2
Omgevingsrecht (or)	€ 4,7	€ 3,4	€ 3,9
Economische zaken en grondexploit. (ez)	€ 3,9	€ 6,8	€ 6,5
Algemene dekkingsmiddelen	€ 12,9	€ 1,6	€ 2,4
Overhead (ovh)	€ 7,5	€ 7,1	€ 8,2
Rekening-/begrotingsaldo	€ 2,9	€ -0,3	€ 2,4
Totaal	€ 118,8	€ 88,9	€ 103,8

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

(bedragen in duizenden euro's)	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Algemene dekkingsmiddelen			
Algemene uitkering gemeentefonds ¹⁾	€ 57.458	€ 58.825	€ 63.971
Algemene belastingen			
Onroerende zaakbelasting	€ 7.271	€ 7.450	€ 8.015
Hondenbelasting	€ 179	€ 175	€ 190
Toeristenbelasting	€ 445	€ 388	€ 453
Forensenbelasting	€ 76	€ 75	€ 75
Onvoorzien			
Onvoorziene uitgaven algemeen	€ -	€ 104	€ 104
Rente van kapitalen			
Dividend BNG	€ 48	€ 25	€ 34
Rente converteerbare hybride lening Enexis	€ 41		
Dividend Enexis, Attero	€ 370	€ 262	€ 252
Saldo begroting voor bestemming	€ 7.158	- € 320	€ 1.515
Mutaties met reserves			
Toevoegingen aan reserves	€ 17.165	€ 1.843	€ 1.037
Onttrekking aan reserves	€ 12.945	€ 2.042	€ 1.937
Saldo reserves	- € 4.220	- € 199	€ 900
Saldo begroting na bestemming	€ 2.939	€ 0	€ 2.415
¹⁾ inclusief deelfondsen sociaal domein			

2.10 Algemene dekkingsmiddelen

Wat mag het kosten?

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
Lasten	1.241.848	3.328.724	2.281.963	5.292.803	1.914.924	1.842.911
Baten	51.523.446	55.717.875	56.728.629	57.105.134	54.616.940	51.974.911
Geraamde totale saldo van baten en lasten	-50.281.599	-52.389.151	-54.446.666	62.397.937	-52.702.016	-50.132.720
Storting reserves	11.677.763	4.308.418	154.436	150.866	138.497	139.220
Onttrekking reserves	8.692.450	10.842.706	1.626.304	923.304	364.935	358.658
Mutatie van de reserves	2.985.313	-6.534.288	-1.471.868	-763.438	-226.438	-219.438
Geraamde resultaat	-47.296.286	-58.923.439	-55.918.534	61.634.499	-52.928.454	-50.352.158

2.11 Overzicht overhead

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten 2017 wordt de overhead apart in de begroting zichtbaar gemaakt.

Overhead	Begroting 2023			Begroting 2024		
	uitgaven	inkomsten	saldo	uitgaven	inkomsten	saldo
Personeel	4.394.724	58.991	4.335.733	5.469.928	58.991	5.410.937
Kabinet	139.330		139.330	169.330		169.330
Beheer buiten	423.378		423.378	498.974		498.974
Bestuur & Organisatie	234.195	7.000	227.195	287.649	7.000	280.649
Huisvesting	1.825.052	41.734	1.783.318	1.725.382	41.734	1.683.648
Info & services	15.342		15.342	15.342		15.342
Totaal	7.032.021	107.725	6.924.296	8.166.605	107.725	8.058.880

Definitie overhead

De definitie van overhead luidt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Onder overhead zijn in deze begroting gerekend:

- Personeel: leidinggevende primair proces, medewerkers communicatie, juridische zaken, bestuurszaken en bestuursondersteuning, facilitaire zaken en managementondersteuning.
- Kabinet: advertentiekosten en kosten voorlichting en communicatie, representatie.
- Beheer buiten: kosten vervoermiddelen, garage en magazijn en dienstkleding.
- Bestuur & Organisatie: onderzoeks- en advieskosten, fiscaliteiten, financiën en informatiebeveiliging.
- Huisvesting: de kosten van het gemeentehuis Nieuwe Markt 55 en de gemeentewerf Edisonweg 35.
- Info & services: kosten van facilitaire zaken en ICT die niet in het Servicecentrum MER zijn ondergebracht.

3. Paragrafen

Beleidsbegroting 2024

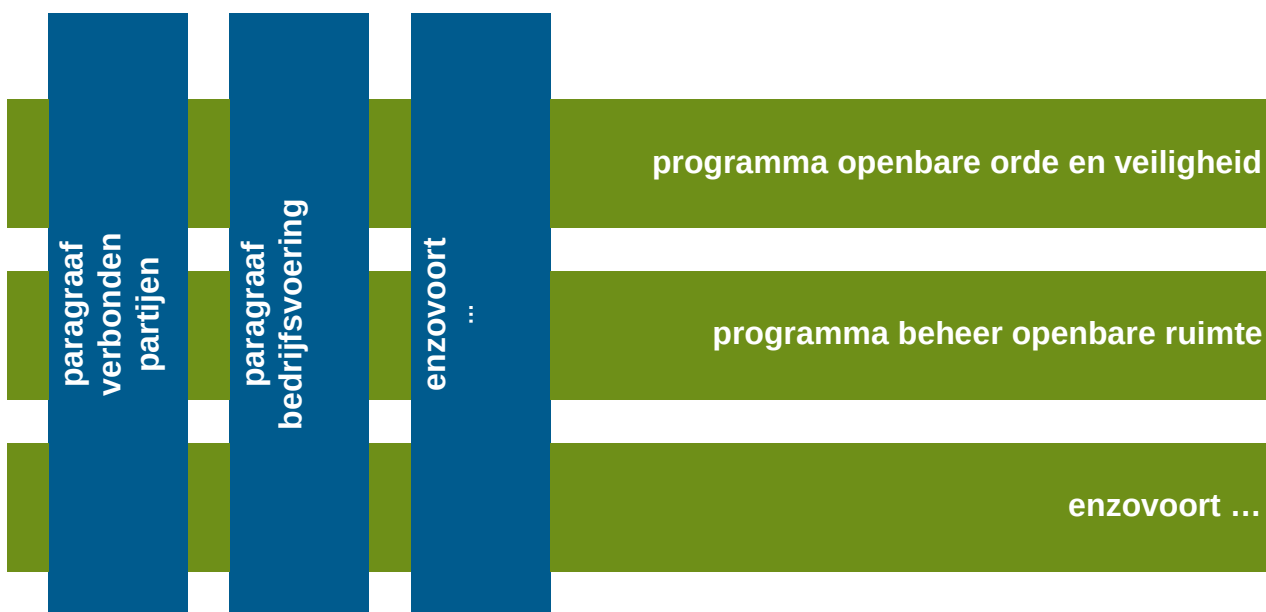

3.0 Inleiding paragrafen

De paragrafen bij de begroting en de jaarstukken geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting en de jaarstukken gezien vanuit een bepaald perspectief. Het gaat om onderdelen van de financiële functie die betrekking hebben op de beleidslijnen van beheersmatige aspecten. Die kunnen grote financiële impact hebben. Mogelijk is hun politieke betekenis groot, of zijn ze van belang voor de realisatie van de programma's. Het gaat bijvoorbeeld om het aangeven van het beleid over het weerstandsvermogen: Wat denkt de raad dat een verstandige spaarpot is voor toekomstige tegenvallers? Over de onderwerpen van de paragrafen is momenteel veelal in de begroting, jaarstukken en andere documenten informatie te vinden, maar deze informatie is versnipperd. Vanwege het belang van de betrokken onderwerpen en het feit dat de raad in een dual stelsel kaders stelt en controleert, is het belangrijk dat de raad een overzicht heeft van de betrokken onderwerpen en daarvoor een instrument heeft om de kaderstellende en controlerende taak uit te voeren. Daarvoor zijn de paragrafen.

De paragrafen en de programma's

Er is een relatie tussen de programma's en de paragrafen. Deze relatie is in het onderstaande schema weergegeven:

Zoals het schema aangeeft, is er enige overlap tussen de paragrafen en de programma's. Bijvoorbeeld wanneer een gemeente heeft gekozen voor het instrument kwaliteitshandvesten dan wordt deze keuze opgenomen en uitgewerkt in de paragraaf bedrijfsvoering. Betreft een van de kwaliteitshandvesten het parkeerbeleid (een wielklem wordt binnen één uur na melding verwijderd), dan kan dit ook een onderdeel vormen van het programma beheer openbare ruimte.

De mate waarin onderwerpen zowel in de bedrijfsvoeringparagraaf als in een programma terugkomen, hangt ook af van het politieke gewicht dat het onderwerp heeft in het programma. Is in genoemd voorbeeld het kwaliteitshandvest parkeerbeleid maar van marginale betekenis in het programma beheer openbare ruimte, dan kan in het programma met een korte verwijzing worden volstaan. Is het een cruciaal onderdeel in het programma, dan wordt daar op het kwaliteitshandvest ingegaan. Een vergelijkbare redenering gaat op voor de andere paragrafen.

Een eenduidige richtlijn is hier niet makkelijk te geven, omdat per gemeente en per begrotingsjaar de situatie kan verschillen. Elke gemeente moet haar eigen 'maatwerk' vinden. Een duidelijk markeringpunt is dat de programma's direct gericht zijn op de inwoners en de paragrafen indirect; het zijn kaders die de raad voor het college stelt voor het beheer en de uitvoering.

Het hoofddoel van de paragrafen is de raad in staat te stellen de beleidslijnen van de diverse onderdelen van de financiële functie vast te stellen en de hoofdlijnen van de uitvoering te controleren. Daarnaast betekenen de paragrafen ook dat de raad meer zelf gaat regelen. De raad wordt niet alleen beter in staat gesteld de kaderstellende en controlerende functie uit te voeren, maar heeft ook een plicht tot kaderstellen en controleren. Het gaat vooral om zaken waarbij gemeenten te zeer verschillen om normen verplichtend op te leggen. Een standaardnorm voor het weerstandsvermogen is immers niet goed mogelijk, gezien de verschillen tussen gemeenten. Daar staat tegenover dat transparantie essentieel is voor de raad zelf, maar ook voor de inwoners en de toezichthouders, dus voor het algemeen belang. Om voldoende transparantie te verkrijgen is het van belang dat de raad zelf aangeeft wat hij onder bijvoorbeeld de weerstandscapaciteit en risico's verstaat en wat zijn beleid over het weerstandsvermogen is.

Bovenstaande geeft eigenlijk al aan dat de paragrafen, niet alleen van belang zijn voor raad en inwoner, maar ook voor de toezichthouder. Die heeft een toegenomen behoefte aan informatie voor het beoordelen van de financiële positie van gemeenten. Redenen hiervoor zijn de complexer wordende samenleving, ontwikkelingen van financiering en vormen van verzelfstandiging. Daarnaast hebben gemeenten, via decentralisatie meer taken en verantwoordelijkheden gekregen. Een belangrijk deel van de informatiebehoefte van de toezichthouder wordt opgevangen door de voorgestelde paragrafen bij de begroting en de jaarstukken.

Waarom, welke paragrafen?

Acht paragrafen zijn verplicht gesteld bij het Besluit Begroten & Verantwoorden (BBV). Alle paragrafen zijn, ieder op hun eigen manier, van belang voor het inzicht in de financiële positie.

Hieronder wordt kort beschreven welke paragrafen voorgeschreven zijn en wat het specifieke belang van de betreffende paragraaf is.

Lokale lasten

Het overzicht lokale heffingen, maakt deel uit van het programmaplan van het overzicht algemene dekkingsmiddelen. Bij de uitwerking van de lokale heffingen kan naast de algemene dekkingsmiddelen, zoals de OZB, ook worden ingegaan op lokale heffingen die bij een programma horen. Zo worden de rioolrechten op een programma, bijvoorbeeld volksgezondheid of infrastructuur, geboekt als baten. Het overzicht lokale heffingen heeft betrekking op de belastingen en op de heffingen. Het overzicht bevat de beleidsvoornemens voor de lokale lasten en een overzicht op hoofdlijnen van de diverse belastingen en heffingen. De belastingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van gemeenten. De lokale lasten zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. De uitgangspunten van het beleid, de tarieven, de kostendekkendheid, kwijschelding en 'lastenplaatjes' zijn de centrale onderwerpen van dit onderdeel.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's. De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is. Dit is belangrijk wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet. Aandacht voor het weerstandsvermogen kan voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen.

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht aan raadsleden over de financiële positie van hun gemeente. Hoe de kengetallen berekend moeten worden, wordt vastgelegd in een ministeriële regeling. Het gebruik en het vaststellen van de berekeningswijze van de kengetallen heeft geen functie als normeringinstrument voor het financieel toezicht door de provincies. De invoering van de set van vijf kengetallen is bedoeld om de financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken. De voorgeschreven kengetallen worden al langere tijd gebruikt bij onder anderen financiële stresstesten. Een gemeente kan bij de vaststelling van de eigen normen gebruik maken van de signaleringswaarden zoals die worden toegepast bij stresstesten.

Onderhoud kapitaalgoederen

Dit onderdeel gaat met name in op de onderhoudstoestand en de kosten van wegen, riolering, gebouwen, kunstwerken en dergelijke. Onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een groot deel van de begroting. Een goed overzicht is daarom belangrijk voor een juist inzicht in de financiële positie.

Financiering

De financieringsparagraaf is sinds 2001 verplicht bij begroting en jaarverslag. Het doel van deze paragraaf is de uitvoering van de treasuryfunctie te volgen.

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering is nodig voor het verwezenlijken van de taken van gemeenten. De bedrijfsvoeringparagraaf moet inzicht geven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens over de bedrijfsvoering; met het oog op het uitvoeren van de programma's in het programmaplan en met het oog op de continuïteit van de gemeente. Delen van bedrijfsvoering zijn vanaf 1 juli 2017 ondergebracht in het Servicecentrum MER. Het betreft personeel & organisatie, financiën, documentaire informatievoorziening en informatisering en automatisering.

Openbaarheid

Met het in werking treden van de wet open overheid (WOO) is openbaarheidsparagraaf toegevoegd als verplichte paragraaf. In de paragraaf wordt aandacht besteed in de begroting aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de WOO. In de jaarrekening wordt verslag gedaan van de verantwoording en uitvoering van de WOO. Er wordt beoogd om een impuls te geven aan de actieve openbaarheid van bestuursorganen.

Verbonden partijen

De paragraaf verbonden partijen moet inzicht geven in de relaties van de gemeente in derde rechtspersonen, waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend en waarmee financiële belangen gemoeid zijn. Verbonden partijen zijn een manier om een bepaald beleidsvoornemen uit te voeren; het aangaan van verbonden partijen komt altijd voort uit het publiek belang. Gezien de veelheid aan verbonden partijen en hun financiële en bestuurlijke belang is het voor het inzicht van de raad belangrijk dat de relatie tussen verbonden partijen en het publieke belang, zoals geconcretiseerd in de programma's in hoofdlijnen aan worden gegeven. Daarbij moet apart stilgestaan worden bij de plannen over verbonden partijen.

Grondbeleid

De hoofdlijnen van het grondbeleid komen in deze paragraaf aan de orde. De paragraaf grondbeleid geeft de visie op het grondbeleid in relatie tot de uitvoering van de doelstellingen, zoals opgenomen in het programmaplan. Via grondbeleid kan een nadere invulling aan het uitvoeren van bepaalde

beleidsvoornemens worden gegeven. Gedacht kan worden aan volkshuisvesting. Gezien het grote financiële belang van grondbeleid is een overzicht van het grondbeleid noodzakelijk voor de raad.

Rechtmatigheid

Vanaf het jaar 2023 moet het college zelf een verklaring afgeven over het eigen rechtmatig handelen. Vooral nog is de paragraaf rechtmatigheid geen verplichte paragraaf volgens het BBV maar door de gemeente zelf opgenomen gezien het belang van de rechtmatigheid. In de begroting wordt een toelichting gegeven op de rechtmatigheid en wordt het huidige ambitieniveau vastgelegd.

De paragrafen en de beleids- en budgetcyclus

Van de programma's is gezegd dat een gemeente een reeks van beleidscycli kent, met elk hun eigen beleidsprocessen en eigen, veelal meerjarige tijdshorizon. De begroting kan daarom worden gezien als de beleidsmatige en budgettaire neerslag van meerjarige beleidscycli die betrekking hebben op één kalenderjaar. De raad gebruikt in deze visie de begroting als een instrument van planning en control om het voortschrijden van de uitvoering van de (beleids-)programma's (bij) te sturen en te controleren. Ook voor de onderwerpen van de paragrafen geldt dat ze veelal een meerjarige tijdshorizon hebben en voor de raad een instrument van planning en control zijn. In dat licht zijn er twee manieren om met de paragrafen om te gaan.

De gemeente gaat uit van een nota voor het terrein van de betreffende paragraaf. Zo'n nota geeft dan bijvoorbeeld ontwikkelingen die belangrijk zijn, uitgangspunten, een visie, een lange termijn aanpak en prioriteiten. De nota's, die net zoals bij de beleidsnota's voor de programma's een neerslag kunnen krijgen in een collegeprogramma, zijn dan leidend bij het opstellen van de paragrafen. Deze behandelen voor het betreffende onderwerp de voortgang van de beleidsuitvoering, zoals aangegeven in de nota, de nieuwe ontwikkelingen en de vraag of de inhoud van het beleid nog steeds van toepassing is. De paragrafen hebben op die manier, evenals de programma's, een functie in de planning en control van de raad. De paragrafen kunnen in deze aanpak meer concreet en kort zijn, zeker wanneer er geen duidelijke beleidswijzigingen nodig zijn. Ook is het bij deze benadering van belang dat de betreffende nota actueel blijft door deze bijvoorbeeld een keer in de vier jaar bij te stellen.

Een vereiste is dat de paragrafen zelfstandig leesbaar zijn. Dat betekent onder meer dat er kort wordt samengevat wat in de nota is bepaald. Ook het onderwerp van de paragraaf is van invloed op de inhoud en de omvang. Een paragraaf weerstandsvermogen bijvoorbeeld is als regel omvangrijker dan een paragraaf verbonden partijen. Het eerste onderwerp heeft namelijk een dynamischer karakter dan het tweede. Als de tweede benadering niet gekozen wordt, dan is als regel de paragraaf langer dan in het geval er met een nota gewerkt wordt.

3.1 Paragraaf lokale heffingen

Verordening 212: Artikel 19:

Bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in de paragraaf lokale heffingen de verplichte onderdelen op grond van artikel 10 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten op.

Deze paragraaf bevat verder informatie over het tarievenbeleid voor de gemeentelijke heffingen, de ontwikkeling van de lokale heffingen en het kwijscheldingsbeleid van de gemeente.

	Rekening 2022	Begroting 2023	Bijgestelde begroting 2023	Begroting 2024
OZB	€ 7.271.000	€ 7.450.000	€ 7.535.000	€ 8.015.000
Afvalstoffenheffing	€ 2.798.000	€ 3.101.000	€ 3.111.000	€ 3.685.000
Rioolheffing	€ 4.375.000	€ 4.480.000	€ 4.480.000	€ 4.637.000
Hondenbelasting	€ 179.000	€ 175.000	€ 190.000	€ 190.000
Toeristenbelasting	€ 318.000	€ 388.000	€ 388.000	€ 453.000
Toeristenbelasting voorgaande jaren	€ 127.000			
Forensenbelasting	€ 76.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Precariorechten	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000

Lokale heffingen

Visie en uitgangspunten

In deze begroting zijn volgende uitgangspunten aangehouden:

- Kostendekkendheid: het uitgangspunt is dat de gebruiker betaalt. De gemeenteraad is vrij om de hoogte van het tarief vast te stellen met een kostenonderbouwing als basis, waarbij het Rijk een aantal grenzen heeft gesteld, waaronder een maximale kostendekkendheid van 100%.
- Voor de berekening van de bouwleges is een staffeling van de tariefberekening toegepast. Het plafond voor de te heffen bouwleges is bepaald op € 350.000.
- In het hoofdlijnenakkoord 2022-2026 is aangegeven dat de onroerendezaakbelasting in de periode 2023-2026 met maximaal het inflatiepercentage te laten stijgen en indien mogelijk daar onder te blijven. De inflatie over 2022 betrof gemiddeld 10,0% en tot en met juni 2023 betrof de inflatie 6,2%. Voor de jaren vanaf 2024 wordt er rekening gehouden met een stijging van de onroerendezaakbelasting met 3,25% voor woningen. Eén van de uitgangspunten hierbij is een aanvaardbare lokale lastendruk voor de huishoudens die onder het provinciaal gemiddelde ligt. Daarnaast wordt er rekening gehouden met een meeropbrengst onroerendezaakbelasting vanwege areaaluitbreiding. Voor 2024 is voor areaaluitbreiding € 100.000 onroerendezaakbelasting geraamd. Voor de jaren 2025 tot en met 2027 € 200.000.
Met ingang van 2020 is het tarief voor niet-woningen jaarlijkse gestegen met 4% om zo meer toe te groeien naar het gemiddelde Limburgse tarief voor niet-woningen. In 2022 is dit opnieuw bekeken. Het eigenarentarief is 15,3% lager dan het gemiddelde en de gebruikerstarief 18,9% lager. Om toch toe te groeien naar het provinciale gemiddelde van plattelandsgemeenten wordt voorgesteld om de stijging van 4% voor niet-woningen ook voor 2024 toe te passen.
- De hoogte van de tarieven en daarmee de kostendekkendheid van de tarieven worden in december 2023 door de raad vastgesteld. In het hoofdstuk "Uniforme methode van berekening van tarieven" van de "Nota heffingen 2010" staat de methode beschreven die gehanteerd wordt voor het bepalen van de kosten die inzicht geeft in de totstandkoming van de tarieven doordat beleidskeuzes zichtbaar worden vastgesteld.
- Het huidige systeem voor de inzameling van het huishoudelijk afval is op 1 januari 2020 gestart. De raad heeft in de vergadering van 21 februari 2019 gekozen voor een moderne en duurzame afvalinzameling, volgens de startnotitie Van Afval Naar Grondstoffen. Het scheidingsgedrag van de inwoners wordt maximaal gestimuleerd met een goede service en een financiële prikkel.

De tarieven zijn normaliter 100% kostendekkend en als de inwoners het afval goed scheiden betalen zij een lagere afvalstoffenheffing dan voorheen.

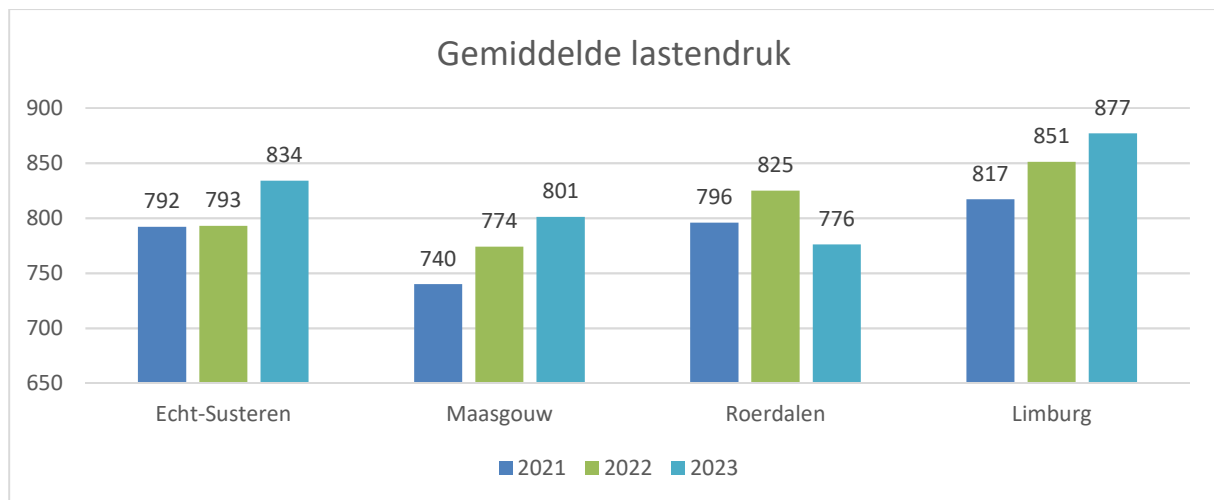
- De raad heeft op 18 januari 2023 het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2022-2026 vastgesteld. Het vertrekpunt voor het nieuwe GRP was het Waterketenplan 2021-2025. Dit plan beschrijft de gezamenlijk visie vanuit het samenwerkingsverband Waterpanel Noord met betrekking tot de toekomst van de waterketen in onze regio. Het Waterketenplan 2021-2025 geeft de ambities voor een water- en klimaatbestendig Noord- en Midden-Limburg. Het GRP 2022-2026 beschrijft de invulling van die prioriteiten op lokaal niveau voor onze gemeente en bestaat uit een visie, een plan en een programma.
Het GRP 2022-2026 beschrijft een scenario waarbij het rioolheffingstarief in deze planperiode in 2023 t/m 2026 jaarlijks gaat stijgen met 3.5%. Dit wil zeggen dat de huidige rioolheffing (€ 278,50) in 2024 zal stijgen naar € 288,27. Vervolgens zal de rioolheffing in 2025 stijgen naar € 298,36, in 2026 stijgen naar € 308,80 en uiteindelijk in 2027 naar € 312,50. De voorgestelde prijsstijging is op basis van prijspeil januari 2022.
- Het tarief voor de toeristenbelasting bedraagt vanaf 2024 € 1,75 per persoon per overnachting.
- Om onderscheid te maken in het tarief tussen het kort verblijf van arbeidsmigranten in verblijven met een niet-recreatieve bestemming (bijvoorbeeld huisvesting volgens de beleidsnotitie *'huisvesting shortstay-arbeidsmigranten gemeente Echt-Susteren'*) enerzijds en elke andere vorm van kort verblijf anderzijds, is vanaf 2018 de lijst van definities uitgebreid en is onderscheid gemaakt in het van toepassing zijnde tarief per persoon per nacht. Dit tarief is € 1 per persoon per overnachting. Het onderscheid is gebaseerd op de aard van het verblijf dat voor overnachting ter beschikking wordt gesteld. Een en ander houdt in dat verblijf door bijvoorbeeld arbeidsmigranten in verblijven met een recreatieve bestemming (of verblijven die bepaalde perioden van het jaar als zodanig worden gebruikt), belast wordt tegen het reguliere (hogere) tarief.
- Hoewel de grafrechten van openbare begraafplaatsen niet kostendekkend zijn worden deze niet verder verhoogd. Er is duidelijk een maatschappelijke trend zichtbaar dat het aantal crematies toeneemt en het aantal begravingen afneemt. Dit heeft tot gevolg dat de lasten van de begraafplaatsen over minder begravingen moet worden omgeslagen, waardoor de kosten per begraving sterk stijgen. Hierdoor wordt de keuze voor een begraving of crematie om financiële redenen bijna onmogelijk. Dit is een onwenselijke ontwikkeling. Daarom zijn de tarieven van begravingen bevroren op het niveau van het jaar 2015.
- Het tarief voor de hondenbelasting wordt jaarlijks verhoogd met consumentenprijsindexcijfer (CPI) dat ook onder meer gebruikt wordt voor de indexering van de legestarieven. Door de economische onrust stijgt de CPI voor Nederlandse begrippen naar grote hoogte. Daarom heeft de raad bij de vaststelling van de belastingverordeningen 2023 besloten om af te wijken van deze lijn. Met ingang van 2023 wordt het tarief hondenbelasting en de legestarieven aangepast met het stijgingspercentage van de onroerende zaakbelasting, voor 2024 3,25%.
- Vanaf 2021 geldt een nieuwe verordening precariobelasting. De gemeenteraad heeft ermee ingestemd dat geen precariobelasting meer wordt geheven voor terrassen, omdat de gemeente het belang erkent dat terrassen de leefbaarheid van kernen vergroten en centra aantrekkelijker worden voor winkelend publiek.
- Met ingang van 2022 is een forensenbelasting ingevoerd om zodoende de niet-ingezetenen die in de gemeente een tweede woning hebben, bij te laten dragen in de algemene voorzieningen die de gemeente biedt. De eigenaar betaalt weliswaar onroerendezaakbelasting over zijn bezit, net als de ingezetene met een eigen huis in de gemeente, maar voor de niet-ingezetene wordt geen vergoeding via de algemene uitkering ontvangen. De forensenbelasting wordt direct geheven bij de niet-ingezetene die de beschikking heeft over een woonruimte. Voorwaarde voor het heffen van een forensenbelasting is dat de eigenaar geen ingezetene is, meer dan 90 dagen beschikt over de tweede woning en dat de woning gemeubileerd is. De niet-ingezetene betaalt een vast bedrag per jaar.

Provinciale lastendruk

Wat betreft het belastingniveau heeft de gemeente vanaf 2022 onder het provinciale gemiddelde gepresteerd. In 2022 is het gemiddelde zelfs € 58 lager dan het provinciale gemiddelde. Uit de grafieken blijkt dat met name de afvalstoffenheffing in de andere Limburgse gemeenten hoger is dan in Echt-Susteren. Voor de gemiddelde lastendruk wordt een vergelijking gemaakt met de MER-gemeenten Maasgouw en Roerdalen en het provinciaal gemiddelde.

Samenvatting van de lastendruk 2023:

Belasting	Echt-Susteren	Limburg	Vershil
Ozb	€ 317	€ 347	- € 30
Riool	€ 279	€ 231	€ 48
Afval	€ 238	€ 299	- € 61
Totaal	€ 834	€ 877	- € 43

Kostendekkendheid tarieven

Rechten	Begroting 2024	Kostendek-kendheid
Afvalstoffenheffing	€ 3.685.000	99,76%
Rioolheffing	€ 4.637.000	99,45%
Leges hoofdstuk I	€ 911.000	95,99%
Leges hoofdstuk II ¹⁾	€ 2.137.000	100,24%
Leges hoofdstuk III	€ 16.000	35,98%
Begravenisrechten	€ 33.000	32,67%
Totaal	€ 11.419.000	

- 1) De omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging treden in werking op 1 januari 2024. De tariefbepalingen die betrekking hebben op de omgevingswet zijn opgenomen in hoofdstuk 2 van de tarieventabel. In dit hoofdstuk zijn bestaande tariefbepalingen gewijzigd of vervallen en nieuwe tariefbepalingen toegevoegd. De tarieven dienen opnieuw bepaald te worden. Om te komen tot een juiste en volledige tarieventabel hebben de MER-gemeenten een externe partij die ervaring heeft in dit proces in de arm genomen. De begrote opbrengst kan mogelijk aangepast worden indien en voor zover uit het onderzoek blijkt dat de opbrengsten als gevolg van de invoering van de Omgevingswet afwijkt. Dit leidt alsdan tot een begrotingswijziging.

Relaties met de programma's

De diverse belasting- en heffingenopbrengsten zijn verantwoord onder de volgende programma's:

Programma	Belasting
Bevolking en bestuur	Leges
Openbare orde en veiligheid	Leges
Beheer openbare ruimte	Rioolheffing Afvalstoffenheffing Begravenisrechten Leges
Omgevingsrecht	Leges
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	Leges
Algemene dekkingsmiddelen	Onroerende zaakbelastingen Forensenbelasting Toeristenbelasting Hondenbelasting Precariorechten

Kostenontwikkelingen

De kostenontwikkeling voor inzameling en verwerking van afval ziet er als volgt uit:

Kostensoort	X € 1.000
Directe kosten	3.719
Kwijtschelding	60
Oninbaar	17
Kapitaallasten	15
Onttrekking voorziening	-7
Inkomsten excl. heffingen	-408
Netto kosten	3.396
Overhead	247
Compensabele btw	50
Totale kosten	3.693
Opbrengst heffingen	3.685
Totale heffingen	3.685
Dekkingspercentage	99,76%

Voor het rioolrecht ziet de onderbouwing er als volgt uit:

Kostensoort	X € 1.000
Directe kosten	1.907
Kwijtschelding	0
Oninbaar	21
Kapitaallasten	2.023
Storting voorziening	-13
Inkomsten excl. heffingen	-32
Netto kosten	3.906
Overhead	304
Compensabele btw	452
Totale kosten	4.662
Opbrengst heffingen	
- rioolheffing	4.637
Totale heffingen	4.637
Dekkingspercentage	99,45%

Voor de grafrechten ziet de onderbouwing er als volgt uit:

Kostensoort	X € 1.000
Directe kosten	81
Kapitaallasten	11
Netto kosten	92
Overhead	9
Totale kosten	101
Opbrengst grafrechten	
- Echt	24
- Nieuwstadt	9
Totale grafrechten	33
Dekkingspercentage	32,67%

Voor de leges ziet de onderbouwing en kostendekkendheid er als volgt uit:

1.	Algemene dienstverlening	Kosten	Opbrengsten	Dekking
1.1	Burgerlijke stand	81.721	66.913	81,88%
1.2	Reisdocumenten	667.191	697.187	104,50%
1.3	Rijbewijzen	158.748	124.349	78,33%
1.4	Verstrekingen uit de Basisregistratie Personen	6.317	5.549	87,84%
1.8	Overige publiekszaken	14.003	10.065	71,88%
1.13	Verkeer en vervoer	21.239	7.115	33,50%
Totaal		949.219	911.178	95,99%
2.	Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet	Kosten	Opbrengsten	Dekking
	Hoofdstuk 2	2.131.606	2.136.655	100,24%
Totaal		2.131.606	2.136.655	100,24%
3.	Dienstverlening vallend onder de Dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2	Kosten	Opbrengsten	Dekking
3.1	Horeca	18.938	8.428	44,50%
3.2	Organiseren evenementen of markten	20.526	4.214	20,53%
3.5	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	3.762	1.391	36,98%
Totaal		43.226	15.552	35,98%
Totale kostendekkendheid hoofdstuk 1 en 2				98,93%

Opmerking: De begrote kosten en opbrengsten kunnen mogelijk als gevolg van gaande onderzoek nog worden aangepast indien en voor zover uit het onderzoek blijkt dat dit substantieel afwijkt.

Extracomptabele berekening

In de tarieven van de heffingen zijn een aantal componenten extracomptabel berekend. Volgens het BBV is dit toegestaan. Het betreft:

- een rentepercentage van 3,5% over de boekwaarden van de investeringen;
- overhead: de totale overheadskosten van afgerond € 8,06 miljoen zijn berekend als een percentage over het begrotingstotaal van afgerond € 103,8 miljoen (7,77%);
- de compensabele btw over de afschrijvingscomponent van de afschrijvingen vanaf 2003 (19% over de periode 2003-2012; 21% over 2013 en volgende jaren).

Onroerende Zaak Belasting (OZB)

Voor 2024 gelden voor de aanslagen OZB de nieuwe, naar prijspeil 1 januari 2023, vastgestelde waarden van het onroerend goed. Het is een bestendige gedragslijn om na een herwaardering te rekenen met een per saldo gelijkblijvende netto OZB-opbrengst.

Openbaarheid WOZ-waarde

Vanaf 1 oktober 2016 zijn WOZ-waarden van woningen verplicht openbaar. Door de gerealiseerde aansluiting van Echt-Susteren medio oktober 2017 op de landelijke voorziening (LV-WOZ) voldoet de gemeente aan deze wettelijke plicht.

Waardeontwikkeling onroerende zaken (waardepeildatum 1-1-2023; jaar 2024)

De marktontwikkeling tussen 1 januari 2022 en 1 januari 2023 bij woningen wordt, op basis van informatie van het CBS, geschat op 16,9%. Voor niet-woningen is de waardeontwikkeling over dezelfde periode nog niet bekend gemaakt.

De waarderingskamer maakt de waardeontwikkeling pas in oktober/november bekend.

De inflatie (pNB= prijs Nationale Bestedingen) in die periode bedraagt volgens de ramingen van het CPB 4,1%.

Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente heeft eigen beleidsvrijheid voor de normbedragen bij het toekennen van kwijtschelding. De kwijtscheldingsnorm is in Echt-Susteren 100% van de voor de aanvrager geldende bijstandsnorm. Met ingang van 17 september 2022 is de Regeling kwijtschelding belastingen meedeoverheden in werking getreden. Nieuw is dat de raad kan bepalen dat het bedrag aan financiële middelen dat niet meetelt bij de berekening van het vermogen wordt verhoogd. Met ingang van belastingjaar 2023 is in de Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen Echt-Susteren opgenomen dat de maximale algemene verhoging wordt toegepast bovenop de reguliere vermogensnorm. Voor 2023 was dit maximaal € 2.000.

BsGW voert het kwijtscheldingsbeleid uit. Ze maken hierbij gebruik van het Inlichtingenbureau (IB). Het Inlichtingenbureau toetst de gegevens van de aanvrager die nodig zijn voor eventuele kwijtschelding aan de criteria om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Het gaat hierbij om de gegevens van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SoZaWe), de Belastingdienst en de Dienst Wegverkeer (RDW). Komt de aanvrager op basis van deze toetsing in aanmerking voor kwijtschelding, dan wordt deze automatisch toegekend en hoeft de aanvrager niet opnieuw een verzoek in te dienen.

Om voor deze toetsing in aanmerking te komen, is de toestemming nodig van de aanvrager. Die toestemming verleent hij door een handtekening te plaatsen op het formulier 'verzoek om kwijtschelding'.

Belasting	X € 1	% ¹⁾	aantal
Onroerende-zaakbelasting	-	-	-
Afvalstoffenheffing			
- Eénpersoons huishouden	24.000	4,21%	183
- Meerpersoons huishouden	36.000	1,83%	179
Reinigingsrechten bedrijven	-	-	-
Rioolheffing	0.000	0,00%	0
Totaal	60.000	1,63%	

¹⁾ in relatie tot de totale opbrengst

Tarieven

Hieronder is een overzicht ingevoegd van de belangrijkste tarieven, voor zover deze op dit moment bekend zijn. Als er aanleiding is om de verordening aan te passen vindt besluitvorming over de tarieven 2024 plaats in de vergadering van 14 december 2023 van de raad.

	Tarieven	2021	2022	2023	2024 ¹⁾
A	Algemene dekkingsmiddelen				
	OZB				
	- Woningen – eigenaarsdeel	0,12401%	0,12077%	0,10625%	Verhoging van 3,25%
	- Niet-woningen – eigenaarsdeel – gebruikersdeel	0,23873% <u>0,19083%</u> 0,42956%	0,25114% <u>0,20075%</u> 0,45189%	0,25469% <u>0,20359%</u> 0,45828%	Verhoging van 4%
	Hondenbelasting				
	1^e hond 2^e en volgende hond	€ 43,80 € 65,40	€ 44,40 € 66,00	€ 45,85 € 68,15	€ 47,35 € 70,35
	Toeristenbelasting	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,75
	Forensenbelasting				
	- WOZ-waarde - tot € 75.000 - van € 75.000 tot € 100.000 - van € 100.000 tot € 150.000 - van € 150.000 tot € 200.000 - van € 200.000 of meer		€ 168,00 € 407,00 € 685,00 € 950,00 € 1.230,00	€ 173,00 € 420,00 € 707,00 € 981,00 € 1.270,00	€ 179,00 € 434,00 € 730,00 € 1.013,00 € 1.311,00
B	Overige lokale heffingen				
	Afvalstoffenheffing				
	- Vast recht (per aansluiting) - eenpersoons huishouden - meerpersoons huishouden - Variabel deel (per lediging)	€ 101,00 € 155,00 € 9,00	€ 101,00 € 155,00 € 9,00	€ 114,00 € 175,00 € 9,00	€ 131,00 € 201,00 € 11,00
	- Rioolheffing - Indirecte lozing (50%)	€ 264,85 € 132,45	€ 269,10 € 134,50	€ 278,50 € 139,25	€ 288,25 € 144,10
1) onder voorbehoud van vaststelling door de raad in zijn vergadering van 13 december 2023					

Meerjarenraming

In het meerjarenperspectief van de begroting 2024 zijn de onderstaande bedragen geraamd.

	Begroting 2024	2025	2026	2027
OZB	€ 7.915.000	€ 8.245.000	€ 8.751.000	€ 9.047.000
OZB-areaaluitbreiding	€ 100.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Afvalstoffenheffing	€ 3.685.000	€ 3.685.000	€ 3.685.000	€ 3.685.000
Rioolheffing	€ 4.637.000	€ 4.637.000	€ 4.637.000	€ 4.637.000
Hondenbelasting	€ 190.000	€ 190.000	€ 190.000	€ 190.000
Toeristenbelasting	€ 453.000	€ 453.000	€ 453.000	€ 453.000
Forensenbelasting	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Precariorechten	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000

3.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Verordening 212 artikel 21

- 1. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van artikel 11 van het Besluit Begroten en Verantwoorden provincies en gemeenten in ieder geval op een overzicht van de top 10 van de risico's.*
- 2. Het beleid over het risicomanagement van de gemeente Echt-Susteren wordt vastgelegd in een "Nota Risicomanagement" en een "Nota Weerstandsvermogen". De raad stelt deze nota's vast. In de nota's wordt aandacht besteed aan:*
  - a. De methodiek hoe het risicomanagement wordt gevoerd*
  - b. De manier waarop het weerstandsvermogen wordt bepaald*
- 3. De in lid 2 genoemde nota's worden tenminste één maal per raadsperiode geactualiseerd.*

Algemeen

Het doel van een gemeente is om maatschappelijke doelstellingen te realiseren voor zijn klanten (inwoners, ondernemingen, maatschappelijke instellingen, andere overheden etc.). Dit geldt ook voor onze gemeente. Bij het realiseren van deze doelstellingen loopt de gemeente risico's. Deze risico's zijn van uiteenlopende aard. Om zicht te krijgen op de aard, inhoud en omvang van de risico's en op de mogelijke beheersmaatregelen, wordt risicomanagement toegepast. Het gemeentelijk risicomanagement is gericht op het opsporen en ondervangen van bedreigingen die aan het realiseren van de gestelde maatschappelijke doelstellingen in de weg kunnen staan. Verder geeft het risicomanagement inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om de financiële en niet-financiële gevolgen van risico's op te vangen, (het zogenaamde weerstandsvermogen) en in de financiële buffer die de gemeente daarvoor nodig en beschikbaar heeft (de zogenaamde weerstandscapaciteit).

Beleidskader

Het huidige gemeentelijk beleid over risicomanagement en weerstandsvermogen is vastgelegd in enerzijds de Nota risicomanagement Echt-Susteren 2022 en anderzijds de Nota weerstandsvermogen Echt-Susteren 2022, beiden vastgesteld door de raad op 3 november 2022. Beide nota's zijn nauw met elkaar verbonden en moeten in onderlinge samenhang gelezen worden.

Beleid over risicomanagement

In de Nota risicomanagement Echt-Susteren 2022 is voor de uitvoering van het risicomanagement gekozen voor het zogenaamde COSO ERM plus-model. Met behulp hiervan worden periodiek op een systematische wijze de risicodragende gebeurtenissen geïnventariseerd, de kans op optreden en het effect daarvan ingeschat, de al bestaande beheersmaatregelen in kaart gebracht en tenslotte het restrisico gekwantificeerd. Dit restrisico is de grondslag voor de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit respectievelijk het weerstandsvermogen. Hierover wordt in de begroting en jaarrekening aan de raad gerapporteerd. Daarbij wordt ook de noodzakelijk geachte omvang van het weerstandsvermogen voorgelegd.

Het risicomanagement maakt daarmee regulier onderdeel uit van de gemeentelijke planning en control-cyclus en de berekeningen uit het risicomanagement-model geven de juiste omvang van de benodigde weerstandscapaciteit aan. Er wordt actief gestuurd op risicobeheersing om de risico's zoveel mogelijk te beperken en voorkomen. Ook wordt het risicobewustzijn gestimuleerd doordat in ieder op te stellen bestuurlijk behandelvoorstel (B&W-voorstel, raadsvoorstel), iedere projectfile en in iedere projectenrapportage verplicht een risicoparagraaf opgenomen moet worden.

Beleid over weerstandsvermogen

Hierna wordt kort ingegaan op de belangrijkste beleidsmatige keuzes voor het weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit zoals deze voortvloeien uit de Nota weerstandsvermogen Echt-Susteren 2022.

Bepaling weerstandscapaciteit

Bij de weerstandscapaciteit moet onderscheid worden gemaakt tussen:

- *Beschikbare weerstandscapaciteit*
- *Benodigde weerstandscapaciteit*

De **beschikbare** weerstandscapaciteit wordt bepaald door de optelling van:

- algemene reserves
- onbenutte begrotingsruimte
- onbenutte belastingcapaciteit
- stille reserves in de materiële vaste activa
- stille reserves in de niet uit de balans blijvende bezittingen

Omdat in de nota reserves en voorzieningen een onder- en bovengrens is gesteld aan de algemene reserve, kan de omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit:

- nooit minder bedragen dan de ondergrens van de algemene reserve (zogenaamde minimaal beschikbare weerstandscapaciteit);
- nooit meer bedragen dan de optelsom van de bovengrens van de algemene reserve, de onbenutte ruimte in begroting en belastingcapaciteit en de stille reserves in materiële vaste activa en niet uit de balans blijvende bezittingen (zogenaamde maximaal beschikbare weerstandscapaciteit).

De **benodigde** weerstandscapaciteit is gelijk aan de optelsom van de financiële restrisico's uit het netto-risicoprofiel. Het netto-risicoprofiel is de resultante van het risicomanagementproces zoals beschreven in de Nota Risicomanagement Echt-Susteren 2022. Ter afdekking van risico's die op dit moment nog niet ingeschat zijn of kunnen worden, wordt dit bedrag vanuit het voorzichtigheidsbeginsel verhoogd met 10%. In formulevorm:

Formule 1

Benodigde weerstandscapaciteit = 1,1 x (som financiële restrisico's uit netto-risicoprofiel)

Bepaling weerstandsvermogen

Bij het weerstandsvermogen moet onderscheid worden gemaakt tussen:

- Het *relatieve* weerstandsvermogen
- Het *absolute* weerstandsvermogen

Het **relatieve** weerstandsvermogen is het verhoudingsgetal (ratio) tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit, en wordt berekend op basis van de volgende formule:

Formule 2

Relatieve weerstandsvermogen =

$$\frac{(\text{beschikbare weerstandscapaciteit})}{(\text{benodigde weerstandscapaciteit})}$$

Dit verhoudingsgetal is een maatstaf voor de mate waarin financiële restrisico's kunnen worden opgevangen ('robuustheid van de gemeentelijke financiële positie'). Voor de beoordeling van deze ratio wordt uitgegaan van de volgende tabel:

Tabel 1

Ratio	Kwalificatie
> 2	Uitstekend
1,4 < X < 2	Goed
1,0 < X < 1,4	Ruim voldoende
0,8 < X < 1,0	Voldoende
0,6 < X < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Als beleidskader is gesteld dat het relatieve weerstandsvermogen tenminste de kwalificatie 'voldoende' moet hebben. Met andere woorden: dat de ratio tenminste 0,8 bedraagt.

Het **absolute** weerstandsvermogen is een door de raad vastgesteld bedrag dat als financiële buffer wordt aangehouden voor het opvangen van financiële restrisico's. Dit bedrag moet beschikbaar zijn als weerstandscapaciteit en is in het theoretisch ideaalmodel tenminste gelijk aan de benodigde weerstandscapaciteit. Maar omdat als beleidskader is gesteld dat het relatieve weerstandsvermogen tenminste 0,8 moet bedragen, volgt hieruit automatisch dat het absolute weerstandsvermogen tenminste gelijk moet zijn aan 80% van de benodigde weerstandscapaciteit. In formulevorm:

Formule 3

Absolute weerstandsvermogen = 0,8 x benodigde weerstandscapaciteit

Verder wordt vanuit het voorzichtigheidsbeginsel een normatieve ondergrens gesteld voor het absolute weerstandsvermogen. Deze normatieve ondergrens bedraagt 10% van enerzijds de Algemene Uitkering (AU) uit het gemeentefonds en anderzijds de OZB-capaciteit. Het bedrag voor de normatieve ondergrens wordt berekend op basis van de volgende formule:

Formule 4

Normatieve ondergrens absolute weerstandsvermogen = 0,1 x (AU + OZB-capaciteit)

Als beleidskader is gesteld dat de raad als absolute weerstandsvermogen de uitkomst van formule 3 vaststelt, tenzij dit bedrag lager is dan de uitkomst van formule 4. In dat laatste geval stelt de raad de uitkomst van formule 4 vast als absolute weerstandsvermogen. Met andere woorden: het vast te stellen absolute weerstandsvermogen moet tenminste een bedrag ter grootte van de uitkomst van formule 4 zijn.

Tenslotte is er ook nog een normatieve bovengrens voor het absolute weerstandsvermogen. Dit hangt samen met het feit dat er een maximum zit aan de beschikbare weerstandscapaciteit, en het absolute weerstandsvermogen nu eenmaal niet meer kan bedragen dan de maximale beschikbare weerstandscapaciteit. Het bedrag voor de normatieve bovengrens wordt berekend op basis van de volgende formule: weerstandscapaciteit

Formule 5

Normatieve bovengrens absolute weerstandsvermogen = maximaal beschikbare weerstandscapaciteit

Als beleidskader wordt gesteld dat de raad als absolute weerstandsvermogen de uitkomst van formule 3 vaststelt, tenzij dit bedrag hoger is dan de uitkomst van formule 5. In dat laatste geval stelt de raad de uitkomst van formule 5 vast als absolute weerstandsvermogen.

Berekening ondergrenzen, bovengrens, weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen per 1 januari 2024

Op basis van het gestelde in de Nota Risicomanagement Echt-Susteren 2022, de Nota Weerstandsvermogen Echt-Susteren 2022, de uitkomsten van het risicomanagementproces en de aan deze begroting ten grondslag liggende gegevens worden de ondergrens, de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen per 1 januari 2024 voor de begroting 2024 als volgt berekend (afgerond op duizendtallen):

Tabel 2

Weerstandscapaciteit			Toelichting
A	Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 6.558.000	Op basis van de begroting 2024; betreft de algemene reserve per 1-1-2024 plus de onbenutte belastingcapaciteit
B	Benodigde weerstandscapaciteit	€ 1.320.000	Zie formule 1: 1,1 x (som financiële restrisico's uit

			nettorisicoprofiel per 1 januari 2024)
Weerstandsvermogen			Toelichting
C	Relatieve weerstandsvermogen	4,97	Zie formule 2: A gedeeld door B
D	Absolute weerstandsvermogen	€ 1.056.000	Zie formule 3: $0,8 \times \mathbf{B}$
Ondergrenzen			Toelichting
E	Normatieve ondergrens relatieve weerstandsvermogen	0,80	Zie toelichting nota's.
F	Normatieve ondergrens absolute weerstandsvermogen	€ 7.198.000	Zie formule 4: $0,1 \times (\text{AU} + \text{OZB-capaciteit})$, waarbij: • Algemene Uitkering 2023: € 63.971.000 (op basis van de specificatie volgnummerr 4) • OZB-capaciteit 2023 € 8.015.000 (op basis van de begroting 2023, paragraaf 3.1)
Bovengrenzen			Toelichting
G	Normatieve bovengrens absolute weerstandsvermogen	€ 11.747.000	Zie formule 5: Gelijk aan maximaal beschikbare weerstandscapaciteit, waarbij: • Bovengrens algemene reserve: € 10.000.000 (op basis nota reserves en voorzieningen 2023); • Onbenutte belastingcapaciteit: € 1.747.000

Conclusies:

1. **C** is groter dan **E**, dus **C** voldoet aan het ondergrensvereiste (= ratio moet tenminste 0,8 bedragen);
2. De kwalificatie van **C** luidt: 'uitstekend' (zie tabel 1);
3. **D** is kleiner dan **F**, dus **D** voldoet niet aan het ondergrensvereiste (= het vast te stellen absolute weerstandsvermogen moet minimaal een bedrag ter grootte van de uitkomst van formule 4 zijn). Het vast te stellen absolute weerstandsvermogen moet daarom minimaal bedrag **F** zijn;
4. **F** is kleiner dan **G** en voldoet dus aan het normatieve bovengrensvereiste (= het vast te stellen absolute weerstandsvermogen mag maximaal een bedrag ter grootte van de uitkomst van formule 5 zijn);
5. Daarom wordt het begrote absolute weerstandsvermogen per 1 januari 2023 voor de begroting 2024 vastgesteld op het bedrag **F**, dus op € 7.198.000.

Opgemerkt wordt dat, op basis van de per 31 augustus 2023 beschikbare informatie, van sommige onderkende risico's niet precies bekend is óf en zo ja in welke mate deze een financieel restrisico kennen. Dergelijke risico's zijn dus wel in beeld en worden als zodanig bewaakt, maar zijn nog niet cijfermatig verdisconteerd in het begrote weerstandsvermogen per 1 januari 2024 voor de begroting 2024.

Risico Top 10

Bij de 'Risico Top 10' wordt voor de rangvolgorde uitgegaan van het **netto** risico, d.w.z. het financieel restrisico dat overblijft nadat rekening is gehouden met de kans van intreden en met de genomen beheersingsmaatregelen.

Per 1 januari 2024 ziet de 'Risico Top 10' er als volgt uit (afgerond op duizendtallen):

Risico Top 10	Onderwerp	Bruto-risico	Kans van intreden	Getroffen beheersingsmaatregelen	Netto-risico
1	Bedrijventerrein De Berk III Exploitatierisico. Totdat het bestemmingsplan (gedeeltelijk) onherroepelijk is, bestaat (gedeeltelijk) het risico dat de gronden niet in exploitatie kunnen worden gebracht en dat de tot dusverre gemaakte verwervings- en planontwikkelingskosten niet kunnen worden terugverdiend. De verworven gronden behouden in dat geval wel hun restwaarde als agrarische gronden.	1.911.000	30%	Beheersingsmaatregel; intensieve projectbeheersing en omgevingsdialoog. Effectiviteit: 10%	516.000
2	Programma Centrum Echt Saldo diverse projectrisico's	500.000	40%	Beheersingsmaatregel: vooral proactief in overleg treden met vastgoedeigenaren en kansen transformatie benutten. Effectiviteit momenteel lastig te kwantificeren. Transformatieprojecten komen goed op gang. In exploitatieovereenkomsten worden afspraken over planschade gemaakt.	200.000
3	Bocage: Grondexploitatie	450.000	20%	Intensieve projectbewaking.	90.000
4	Financiële beheersing domein jeugd	9.500.000	10%	Het doel is om in 2023, medio eind 2 ^e kwartaal, te komen tot een gedragen hervorming van het jeugdstelsel. Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdhulp vanuit de gedachte dat jeugdhulp bij de gemeente beter en goedkoper georganiseerd zou kunnen worden. De ervaring van de afgelopen jaren laat echter zien dat de kosten oplopen en dat de budgetten die gemeenten vanuit het Rijk ontvangen ontoereikend zijn. In 2020 ging de hervorming van start, gericht op beter betaalbare en meer passende en nabije zorg	79.000

Risico Top 10	Onderwerp	Bruto-risico	Kans van intreden	Getroffen beheersingsmaatregelen	Netto-risico
				voor jeugd en gezin. In mei 2021 heeft de Commissie van Wijzen de uitspraak gedaan dat het Rijk de gemeenten moet compenseren voor de uitvoering van de jeugdwet vanaf 2019. Dat gemeenten op basis van de vastgestelde Hervormingsagenda maatregelen moeten nemen om de kwaliteit van zorg te versterken en bij te dragen aan de beheersing van de kosten, zodat het jeugdstelsel houdbaar blijft. Vanuit de VNG is het proces tot hervorming in januari 2022 noodgedwongen opgeschort toen uit het coalitieakkoord van Rutte IV bleek dat, naast de vermelde bezuiniging van 1 miljard, nog eens een bedrag van ad 511 miljoen moest worden bespaard. Hierop heeft het Rijk in mei 2022 te kennen gegeven dat deze laatste besparing niet ten laste zal komen van de gemeenten. Lokaal zal de zorg en ondersteuning aan de jeugdige en zijn gezin doorontwikkeld worden, daarnaast moet er (boven)regionaal worden samengewerkt. Over 2023 zijn aanvullende middelen vanuit het Rijk ontvangen en ook voor de jaren na 2023 lijkt er zicht op extra jeugdmiddelen. Het is echter niet concreet welke kosten door het Rijk gedragen worden en welke kosten gemoeid zijn met de doorontwikkeling van de nabije zorg in de wijk. Het risico schatten we derhalve momenteel in als 10%, bedraagt daarmee €950.000. Voor dit risico is een reserve gevormd ter grootte van € 870.757. Het netto risico bedraagt derhalve € 79.243.	

Risico Top 10	Onderwerp	Bruto-risico	Kans van intreden	Getroffen beheersingsmaatregelen	Netto-risico
5	Milieuschade (Water- en stormschade en droogteschade) Gelet op de klimaatverandering zal de kans op droogte en extreem zware storm en/of regenval in de toekomst blijven, zo niet toenemen. Daarmee zal ook de kans toenemen op wind- en wateroverlast met bijbehorende gevolgschade alsook op verdroging van de bodem, het droog komen staan van beken en vijvers en hierdoor het afsterven van (laan)bomen en beplantingen enz	150.000	50%	Er wordt continu gewerkt aan het optimaliseren van het riool- en watersysteem. Stormschade (o.a. omgewaaide bomen) is niet te beheersen. De ontwikkeling van droge en natte perioden in Nederland zal worden gemonitord en indien nodig c.q. waar mogelijk zullen dan maatregelen worden getroffen. Thans is volledige beheersing vooraf nog niet mogelijk en de effectiviteit ook nog niet kwantificeerbaar.	75.000
6	Bocage: financiering CV/BV	4.500.000	50%	Recht van hypotheek op gronden. Effectiviteit beheersingsmaatregel = € 2.199.361	60.000
7	Sinds 2020 is er een juridisch geschil tussen Veolia en diverse gemeentes waaronder Echt-Susteren over de verwerking en vervuilingsgraad van PMD-afval versus contractafspraken. Verwerker Veolia claimt een afwijking in vervuilingsgraad PMD.	100.000	50%	Nog juridisch in afhandeling	50.000
8	Inflatie / prijsstijgingen bouwkosten aannemers Prijsafwijkingen zijn inherent aan de sterk stijgende kosten voor brandstof, arbeids- en energiekosten van (toe)leveranciers.	200.000	25%	Beheersmaatregel: managen van kosten door minder onderhoud en bijstelling in de bestuursrapportage voor prioritaire onderhouds-zaken	50.000
9	Bij extreem weer kan afwatering van de omgeving rondom de Reinoudhal / basisschool In 't Park een risico vormen	200.000	25%	Beheersmaatregel: regenwaterbuffer te verruimen bij Reinoudhal en tevens de verbinding te maken met buffer regenwaterstelsel Maria-veld. Plan: vergroening schoolplein af te stemmen met school incl. subsidie	50.000

Risico Top 10	Onderwerp	Bruto-risico	Kans van intreden	Getroffen beheersingsmaatregelen	Netto-risico
10	Herstel constructiefouten schoolgebouwen	300.000	10%	Ingevolge artikel 92, lid 1, sub b, van de Wet op het primair onderwijs en artikel 76c, lid 1, sub b, van de Wet op het voortgezet onderwijs is de gemeente verantwoordelijk voor de bekostiging van de herstel van constructiefouten bij schoolgebouwen. Een dergelijk gebrek valt niet onder de voor de schoolgebouwen afgesloten verzekering.	30.000
	Totaal	€ 17.811.000			€ 1.200.000

Uit deze Risico Top 10 per 1 januari 2024 blijkt dat:

- Het totaal netto risico van deze Top 10 (€ 1.200.000) bijna 91% vormt van de totale benodigde weerstandcapaciteit (€ 1.320.000).

Omdat het totale gemeentelijke netto risicoprofiel als resultante van het risicomanagement-proces per 1 januari 2024 voor een belangrijk deel voortvloeit uit projecten, wordt van alle projecten, dus ook die uit de Risico Top 10, nauwlettend de ontwikkeling van het risicoprofiel gevolgd om, als noodzakelijk, tijdig nieuwe of aanvullende beheersmaatregelen te treffen. Dit gebeurt zowel voor het reguliere periodieke risicomanagementproces als voor de periodieke projectenrapportage.

In het voorgaande is inzicht gegeven in de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen en is een Risico Top 10 behandeld. Via het risicomanagementproces dat deel uitmaakt van onze reguliere planning- en control cyclus wordt actief gestuurd op risicobeheersing om de risico's zoveel mogelijk te beperken. Voor projecten geldt bovendien dat nauwlettend de ontwikkeling van het risicoprofiel wordt gevolgd om, wanneer noodzakelijk, tijdig nieuwe of aanvullende beheersmaatregelen te treffen. In de praktijk doen lang niet alle risico's zich daadwerkelijk voor. Toch moet de gemeente waakzaam blijven voor de mogelijke gevolgen van al ingezet en nieuw beleid, van ontwikkelingen in de projecten en van gevolgen die voortvloeien uit opgelegd rijksbeleid (zoals bijvoorbeeld de invoering van de nieuwe Omgevingswet) en de wetgeving op het terrein van de vennootschapsbelasting. Naast de risico's genoemd in deze paragraaf zijn er ook nog risico's benoemd in de toelichting op de programma's en in de afzonderlijke paragrafen.

Meerjarige verwachting van het weerstandsvermogen

Voor de jaren na 2024 ziet het weerstandsvermogen als volgt uit:

	Begroot weerstandsvermogen	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027
A	Beschikbare weerstandscapaciteit	6.558.000	6.558.000	6.558.000
B	Benodigde weerstandscapaciteit	1.320.000	1.320.000	1.320.000
	Relatieve weerstandsvermogen (A/B)	4,97	4,97	4,97

De bepaling van de toekomstige risico's is gebaseerd op de huidige risicopositie en het verloop hier van in de komende jaren. De risico's zoals deze zijn ingeschat per 1 januari 2024 zullen afnemen in de komende jaren. Gezien de ambities uit het hoofdlijnenakkoord met betrekking tot de ontwikkeling van onder andere diversen (woningbouw)projecten zullen er nieuwe risico's voor in de plaats komen. Uitgangspunt voor de inschatting van het netto-risico is om dit gelijk te houden aan deze begroting. Hiermee ligt het netto-risico tevens in de lijn met de risicopositie uit het verleden.

De verwachting van het weerstandsvermogen kwalificeert zich hiermee de komende jaren dan ook als uitstekend.

Financiële kengetallen en de relatie met het BBV

Gemeenten zijn verplicht een basisset van vijf financiële kengetallen op te nemen. Deze kengetallen zijn bedoeld om de gemeentelijke financiële positie inzichtelijker te maken en de vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten.

Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie van een gemeente moet worden beoordeeld. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld geven van de financiële positie van een gemeente. Het is dan ook van belang dat de kengetallen worden voorzien van een adequate toelichting en worden geprognosticeerd voor vier jaar, zodat transparant wordt, waar het gevoerde en voorgestelde beleid heen leidt. Vanuit de kaderstellende en controlerende rol, is het aan de raad om eventueel bijstellingen te verlangen.

Bij de invoering van de kengetallen is door de wetgever een bewuste keuze gemaakt om geen norm op te leggen. Het is aan gemeenten zelf om ervoor te kiezen de kengetallen te normeren. De raad kan het college opdragen maatregelen te treffen als de gemeente de gestelde normen niet haalt.

Een kengetal, of de ontwikkeling van een kengetal, is een weerspiegeling van het gevoerde beleid. Voor de toezichthouder hebben de kengetallen een signaleringswaarde. Ze kunnen worden betrokken bij het krijgen van een completer inzicht in de financiële situatie en risicopositie van een gemeente. De toezichthouder hanteert dus geen normering, maar maakt zo nodig gebruik van onderstaande signaleringswaarden.

De provincie heeft onderstaand overzicht gepresenteerd. Aan de categorieën heeft de provincie geen kwalificatie gegeven, omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf moet plaatsvinden. Wel kan over het algemeen worden gesteld, dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest risicovol.

Kengetal	2024	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1. Netto schuldquote zonder correctie doorgeleende gelden	56,48%	< 90%	90-130%	> 130%
2. Netto schuldquote met correctie doorgeleende gelden	60,39%	< 90%	90-130%	> 130%
3. Solvabiliteitsratio	40,30%	> 50%	20-50%	< 20%
4. Grondexploitatie	1,45%	< 20%	20-35%	> 35%
5. Structurele exploitatieruimte	1,96%	> 0%	= 0	< 0%
6. Belastingcapaciteit	88,27%	< 95%	95-105%	> 105%

1A. Netto schuldquote

Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van het totaal van de baten. Het geeft daarmee een indicatie van het beslag dat de financieringslasten op de exploitatie leggen en daarmee op de vrije ruimte in de exploitatiebegroting. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. Daarnaast wordt de netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, als apart cijfer gepresenteerd. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. In het algemeen geldt dat een lager percentage beter is dan een hoger. Een hoge netto schuldquote hoeft echter op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Bij een negatieve netto schuldquote heeft een gemeente meer vorderingen dan schulden.

Wanneer schulden worden aangaan voor het financieren van duurzame investeringen waarbij de financieringslasten (rente) meerjarig in de begroting gedekt zijn, dan is er sprake van een gezonde financiering. Dit is daarentegen niet het geval wanneer langdurige schulden worden aangegaan voor het financieren van eenmalige consumptieve bestedingen.

Beoordeling

Op basis van onderstaande cijfers blijft de netto schuldquote daalt en daarna weer stijgt. De vaste schuld neemt af maar de geraamde baten in verband met uitleningen worden ook lager vandaar dat er weer een stijging wordt voorzien. Het beoordelen van de netto schuldquote is niet alleen afhankelijk van onderstaande gegevens. Dit moet in een breder perspectief worden gezien (denk aan stille reserves, opbrengsten uit grondexploitaties, beleggingen etc.). De uitgezette gelden worden niet in de begroting opgenomen. Uitgaande van het provinciaal overzicht valt onze schuldpositie in categorie A: het minst risicovol.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027
A	Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	63.780	63.780	52.576	53.430	48.936	45.366
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	12.244	22.949	15.411	21.365	29.183	37.943
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	10.470	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid b, c, d, e en f)	10.412	9.795	10.302	10.242	10.180	10.115
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	40.530	19.370	4.613	7.051	6.758	7.740
F	Liquide middelen (cf. art. 40 BBV)	119	60	60	60	60	60
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	6.299	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))	105.817	86.859	101.830	104.156	94.699	95.703
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	27,53%	71,38%	56,48%	59,47%	69,30%	73,03%
	Bedragen x € 1.000						

1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36 lid b en c, van het BBV).

Beoordeling

Op basis van onderstaande cijfers daalt de netto schuldquote eerst om daarna weer te stijgen. De vaste schuld neemt af maar de geraamde baten van uitleningen worden ook lager vandaar dat er weer een stijging wordt voorzien. De uitgezette geldleningen worden niet meegenomen in de begroting. Uitgaande van het provinciaal overzicht valt onze schuldpositie in categorie A: het minst risicovol.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027
A	Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	63.780	63.780	52.576	53.430	48.936	45.366
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	12.244	22.949	15.411	21.365	29.183	37.943
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	10.470	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	6.323	5.884	6.323	6.323	6.323	6.323
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	40.530	19.370	4.613	7.051	6.758	7.740
F	Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	119	60	60	60	60	60
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	6.299	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))	105.857	86.859	101.830	104.156	94.699	95.703

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	31,40%	75,89%	60,39%	63,23%	73,37%	77,00%
	Bedragen x € 1.000						

2. De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het geeft de verhouding tussen het eigen vermogen (het totaal van de algemene reserve en de bestemmingsreserves) en de totale balansomvang weer. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Ook hier geldt dat het belangrijk is om het kengetal te duiden in de context. De solvabiliteit van een gemeente ligt per definitie tussen de 0 en 100.

Beoordeling

Op basis van onderstaande cijfers blijft de solvabiliteit nagenoeg gelijk. Hierbij wordt er van uitgegaan dat het eigen vermogen niet wordt aangevuld. De praktijk laat echter zien dat er telkenjare overschotten zijn op de exploitatie, waardoor het eigen vermogen toeneemt en daardoor ook de ratio. Een ratio tussen 25 en 40 wordt als solide beoordeeld. Uitgaande van het provinciaal overzicht valt onze solvabiliteitsratio in categorie B: Tussen 20 en 50% weinig risicovol.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027
A	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	62.788	49.794	58.257	57.732	58.298	55.970
B	Balanstotaal	159.531	153.030	144.561	150.629	154.306	156.777
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	39,36%	32,54%	40,30%	38,33%	37,78%	35,70%
	Bedragen x € 1.000						

3. Kengetal grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. In het algemeen geldt: hoe lager dit percentage hoe beter. De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Wanneer een gemeente leningen heeft afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject dan heeft zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de verkochte gronden kan immers de schuld worden afgelost. Er is een directe relatie met de kengetallen netto schuldquote en solvabiliteit.

Beoordeling

Uitgaande van het provinciaal overzicht valt het kengetal grondexploitatie in categorie A: het minst risicovol.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027
A	Bouwgronden in exploitatie (cf. art.38 lid b BBV)	1.388	4.398	1.480	-358	1.054	-295
B	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))	105.817	89.859	101.830	104.155	94.699	95.703
	Grondexploitatie A/B x 100%	1,31%	5,06%	1,45%	-0,34%	1,11%	-0,31%
	Bedragen x € 1.000						

4. Structurele exploitatieruimte

In dit kengetal komt tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt om de structurele lasten te dekken. Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit percentage negatief is, betekent het dat het structurele deel van de baten onvoldoende ruimte biedt om de structurele lasten te blijven dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de financieringslasten) te dekken. Een cijfer van rond de nul (tussen – 0,4 en 0,4) betekent dat structurele baten en lasten min of meer in evenwicht zijn.

Beoordeling

Uitgaande van het provinciaal overzicht valt de structurele exploitatieruimte voor het jaar 2023 in categorie C: het meest risicovol. Voor de jaren vanaf 2024 valt de structurele exploitatieruimte weer in categorie A het minst risicovol.

	Bij begroting	Rek. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027
A	Totale structurele lasten	93.539	81.946	94.723	95.696	91.291	92.301
B	Totale structurele baten	103.008	81.441	96.407	96.451	93.242	91.631
C	Totale structurele toevoegingen aan reserves	16	-	-	-	-	-
D	Totale structurele onttrekkingen aan reserves	168	216	308	308	308	308
E	Totale baten	105.817	88.901	101.830	104.156	94.699	95.703
	Structurele exploitatieruimte $((B-A)+(D-C))/(E) \times 100\%$	9,09%	-0,33%	1,96%	1,02%	2,39%	-0,38%
	Bedragen x € 1.000						

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

Dit kengetal geeft inzicht in hoe de woonlasten voor een gezin bij een gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente zich verhouden tot de landelijk gemiddelde woonlasten van een gezin. Als dit percentage laag ligt, hoeft dat nog niet te betekenen dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. De lagere woonlasten kunnen immers ook veroorzaakt zijn door een lagere gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Om te kunnen bepalen of de gemeente nog ruimte heeft om de belastingen te verhogen is het nodig om na te gaan in hoeverre de riool- en afvalheffingen kostendekkend zijn en hoe het OZB-tarief van de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het verhogen van de tarieven is een politieke keuze. De belastingen, die voor de inwoners de woonlasten vormen, zijn (naast de Rijksbijdragen) de belangrijkste eigen baten voor een gemeente. De riool- en afvalstoffenheffing zijn een bijzonder aandachtspunt omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt). Overigens geldt voor heffingen en retributies dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn. Lokale heffingen bestaan daarnaast uit belastingen op parkeren, toeristenbelasting, milieuheffing, hondenbelasting en dergelijke. Maar ook inkomsten uit het verstrekken van paspoorten en vergunningen maken onderdeel uit van de baten van een gemeente.

De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 in en uit te drukken in een percentage.

Beoordeling

Uitgaande van het provinciaal overzicht valt onze belastingcapaciteit in categorie B tussen 95% en 105%.

	Bij begroting	Rek. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 306	€ 315	€ 317	€ 325	€ 330	€ 335
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 269	€ 278	€ 288	€ 298	€ 308	€ 318
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	€ 155	€ 170	€ 170	€ 170	€ 170	€ 170
	Variabel deel (per lediging € 9,50) x 7 vanaf 2023	€ 72	€ 67	€ 67	€ 67	€ 67	€ 67
D	Eventuele heffingskorting	-	-	-	-	-	-
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	€ 793	€ 830	€ 842	€ 860	€ 875	€ 890
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	€ 904	€ 834	€ 944	€ 960	€ 975	€ 990
	Woonlasten t.o.v. land. gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%	87,72%	99,52%	89,19%	89,58%	89,74%	89,90%
	Bedragen x € 1.000						

Verloop van de kengetallen

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027
1	Netto schuldquote	27,53%	71,38%	56,48%	59,47%	69,30%	73,03%
1a	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	31,40%	75,89%	60,39%	63,23%	73,37%	77,00%
2	Solvabiliteitsratio	39,36%	32,54%	40,30%	38,33%	37,78%	35,70%
3	Structurele exploitatieruimte	9,09%	-0,33%	1,96%	1,02%	2,39%	-0,38%
4	Grondexploitatie	1,31%	5,06%	1,45%	-0,34%	1,11%	-0,31%
5	Belastingcapaciteit	87,72%	99,52%	89,19%	89,58%	89,74%	89,90%

Bovenstaande kengetallen laten zien dat op basis van de momenteel bekende cijfers de kengetallen er solide uitzien voor de gemeente de komende jaren ondanks een dalende algemene uitkering vanaf 2027. De prognose van het resultaat sluit aan met het beeld van de kengetallen van de structurele exploitatieruimte. Derhalve kwalificeren de kengetallen zich in categorie A en B.

Aansluiting tussen Iv3-posten en BBV-definities/artikelen

1. Netto schuldquote

Onderhandse leningen (= vaste schulden volgens art. 46 BBV lid b)

P132 van binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars

P133 van binnenlandse banken en overige financiële instellingen

P134 van binnenlandse bedrijven

P135 van overige binnenlandse sectoren

P136 van buitenlandse instellingen

Overige vaste schuld (= vaste schulden volgens art. 46 BBV lid a, c en d)

P131 Obligatieleningen

P137 Door derden belegde gelden

P138 Waarborgsommen

Kortlopende schuld (= netto vlottende schuld volgens art. 48 BBV)

P211 Kasgeldleningen

P212 Banksaldi

P213 Overige kortlopende schulden

Overlopende passiva (= overlopende passiva volgens art. 49 BBV)

P 29 Overlopende passiva

Langlopende uitzettingen (= financiële vaste activa volgens art. 36 BBV lid d, e en f)

A1332 Overige uitzettingen met een looptijd ≥ 1 jaar (niet zijnde leningen aan woningbouwcorporaties, deelnemingen, overige verbonden partijen en overige partijen)

Kortlopende (debiteuren) vorderingen en uitzettingen (=uitzettingen < 1 jaar volgens art. 39 BBV)

A221 Vorderingen op openbare lichamen

A222 Verstrekte kasgeldleningen

A223 Rekening courant verhoudingen niet financiële instellingen

A224 Overige vorderingen

A225 Overige uitzettingen

A23 Liquide middelen (kas, bank) (=liquide middelen volgens art. 40 BBV)

Overlopende activa (=overlopende activa volgens art. 40a BBV)

A29 Overlopende activa

2. Het eigen vermogen bestaat uit (zie ook artikel 42 BBV)

P111 Algemene reserve

P112 Bestemmingsreserve (exclusief P113 Overige bestemmingsreserves (dekkingsreserves d.w.z. opheffen heeft gevolg voor de exploitatie) + f

P114 Saldo van rekening

3. Kengetal grondexploitatie

Ook hier kunnen Iv3-gegevens voor worden gebruikt, namelijk:

A211 Niet in exploitatie bouwgronden

A213 Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)

De kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit zijn niet te berekenen op basis van Iv3-gegevens. Gemeenten moeten deze kengetallen zelf berekenen.

Bijlage 5.10.1 Redelijk peil 2023

De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald redelijk peil hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw. Om dat te kunnen beoordelen moet duidelijk zijn welke eigen inkomsten daarbij worden betrokken en wat een redelijk peil is. Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:

1. Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

2. Rioolheffingen

3. Afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten

Totaal WOZ-waarde woningen 2023	[1]	3.048.400.000
Totaal WOZ-waarde niet woningen gebruikers 2023	[2]	378.350.000
Totaal WOZ-waarde niet woningen eigenaren 2023	[3]	411.600.000
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde 2023	[4]	8.015.000
Totaal onderdekking reiniging/afvalstoffen 2024	[5]	8.000
Totaal onderdekking riolering 2024	[6]	25.000
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde gecorrigeerd voor onderdekking reiniging/afvalstoffen en riool 2023	[7=4-5-6]	7.982.000
Werkelijk gewogen landelijk gemiddelde OZB-percentages van de gecorrigeerde WOZ-waarde 2023	[8=(7/(1+2+3)*100)]	0,2080%
Percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2024	[9=8*1,20]	0,2495%

Op basis van bovenstaande formule is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2024 vastgesteld op 0,2495%. Als de uitkomst van de berekening hoger is dan het landelijke gemiddelde OZB percentage voor toelating tot artikel 12, dan voldoet de gemeente aan dit onderdeel voor toelating.

3.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Verordening 212: Artikel 22.

- 1. Bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen naast de verplichte onderdelen op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten in ieder geval op een overzicht van alsmede een stand van zaken met betrekking tot de geldende onderhoudsplannen.*
- 2. Het college biedt de raad ten minste eens in de 5 jaar een rioleringsplan aan. Het rioleringsplan geeft het kader weer voor het beheer van het watersysteem, waaronder het beoogde onderhoudsniveau, de planning van het onderhoud, de uitbreiding van de riolering en de kosten van het onderhoud. De raad stelt het rioleringsplan vast.*
- 3. Het college biedt de raad ten minste eens in de 5 jaar een onderhoudsplan gebouwen aan. Het onderhoudsplan gebouwen bevat voorstellen voor het te plegen onderhoud en de bijbehorende kosten aan de gemeentelijke gebouwen. De raad stelt het onderhoudsplan gebouwen vast.*

Algemeen

Volgens artikel 212 Gemeentewet doet het college in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen verslag over de voortgang van het geplande onderhoud en het eventuele achterstallig onderhoud aan openbaar groen, water, wegen, kunstwerken, straatmeubilair, riolering en gebouwen.

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft een dwarsdoorsnede van de begroting. Uitgaven voor onderhoud komen in de gehele begroting voor. Met onderhoud van de kapitaalgoederen gaat een groot deel van de begroting om. Een goed overzicht is daarom van belang voor een duidelijk inzicht in de financiële positie.

De raad heeft met deze paragraaf de mogelijkheid om kaders te stellen in het onderhoud en de onderhoudstoestand van de diverse vakgebieden. Het gewenste niveau van het onderhoud is recht evenredig met de noodzakelijke kosten om dit niveau te bereiken en te handhaven. Het is gewenst om het onderhoudsniveau op alle vakgebieden in evenwicht met elkaar te hebben, zodat een goede keuze gemaakt kan worden tussen wat minimaal vereist is en de kosten die nodig zijn om een hoger onderhoudsniveau te handhaven. Er is een meetlat opgesteld om te komen tot een beheervorm, die duurzaam, functioneel en veilig is en waarbij rekening wordt gehouden met de financiële kaders van de gemeentelijke begroting. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vier kwaliteitsniveaus. Een centrumgebied vereist bijvoorbeeld een hoger onderhoudsniveau.

Riolering/waterhuishouding

In 2021 is het waterketenplan 2021-2025 binnen het samenwerkingsverband Waterpanel Noord, waar onze gemeente deel van uitmaakt, vastgesteld. In dit plan zijn de ambities beschreven voor een klimaatbestendige regio.

De gemeentelijke rioleringszorg is vastgelegd in de Wet milieubeheer.

Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP 2022-2026) is op 18-3-2023 door de raad vastgesteld. In dit plan zijn maatregelen opgenomen ter bescherming van de volksgezondheid en het verbeteren van de milieuhygiëne.

Tevens is op basis van de ambities uit het waterketenplan een doorkijk gemaakt naar de noodzakelijke ontwikkelingen op watergebied.

In het GRP 2022-2026 is het gemeentelijke beleid over het onderhoud en de gewenste verbeteringen van het gemeentelijke rioleringsstelsel vastgelegd. Hierbij is ook een doorkijk gegeven van de gevolgen van forsere regenbuien op het stelsel.

De voorgenomen verbetermaatregelen uit dit GRP zijn geïntegreerd in het huidige meerjareninvesteringsprogramma (MIP). Dit programma loopt op schema; de uitvoering van de verbetermaatregelen ook.

Het reguliere jaarlijkse cyclisch onderhoud verloopt volgens plan en er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Openbaar Groen

Uitvoering onderhoud

Sinds april 2020 is het groenonderhoud in onze gemeente uitbesteed aan een marktpartij met een 'social return'-component en inzet van medewerkers uit de sociale werkvoorziening (SW) en participatiewet (PW) doelgroep. Het streven is om medio 2024 onder andere het onderhoud van

de groenvoorzieningen en een aantal andere uitvoeringstaken in de openbare ruimte weer in eigen beheer uit te voeren. Wij beogen hiermee beter in te kunnen spelen op de lokale situatie door de uitvoering vanuit lokale gebiedsteams direct aan- en bij te kunnen sturen. Dit met als doel een verbetering van de kwaliteit, meer ruimte voor maatwerk en sturing op specifieke situaties. Ter voorbereiding van de voorgenomen wijziging in het groenonderhoud, is in 2023 een organisatieonderzoek lopende. De resultaten van dit onderzoek vormen de basis voor verdere besluitvorming.

Kwaliteitsniveau groen

Het groenonderhoud wordt uitgevoerd op basis van het Integraal Beheer Openbare Ruimte plan (IBOR) en de door de raad in 2012 vastgestelde kwaliteitsniveaus. Maatregelen voor het beheer van de openbare ruimte (op basis van beeldkwaliteit) zijn gekoppeld aan de daarvoor beschikbare budgetten. Op grond hiervan worden betreffende onderdelen binnen de bebouwde kom op niveau B (basis), en buiten de bebouwde kom op niveau C (laag) onderhouden volgens de kwaliteitsmeetlatcatalogus (KOR) van het CROW. Maatwerk kan vanaf 2024 mogelijk worden zoals vermeld onder de vorige alinea 'uitvoering onderhoud'.

Groenbeleid binnen gemeentelijke kaders

De gemeentelijke structuurvisie bevat de thema's en onderwerpen van een landschapsbeleidsplan. Dit zal verder worden doorgezet en vormgegeven binnen de nog op te stellen Omgevingsvisie.

In plaats van een actualisering van het groenstructuurplan is in 2016 de kadernota Regie op Groen vastgesteld. Met deze nota is een stap gezet in het voeren van regie op groen. De beleidsuitgangspunten zijn vertaald naar het Groenbeheerplan 2019-2023. Het Groenbeheerplan vormt de concrete uitwerking naar realisatie in het veld. Daarnaast bevat het een meerjarenplanning voor renovatie van groen op wijk- en buurniveau. De nota Regie op Groen heeft op beperkte schaal gevolgen voor de kwaliteitsniveaus van het beheer openbaar groen. Differentiatie in de kwaliteitsniveaus kan worden aangebracht, afhankelijk van locatie, groenfunctie en budget. Aan de hand van het groenbeheerplan worden vervolgens de werkplannen/bestekken voor de uitvoering onderhoud openbaar groen opgesteld, geactualiseerd of aanbesteed (wanneer nodig). In 2024 wordt het meerjarig onderhouds- en vervangingsplan uitgewerkt, mede om grip te krijgen op de onderhouds- en vervangingskosten van het openbaar groen. Deze methodiek zal tevens de input vormen voor een (nog) nieuw op te stellen groenbeheerplan en een opmaat naar het inpassen van groen in een mogelijke toekomstige vorm van assetmanagement.

Eind 2021 is de 'Beheervisie 2022-2032 Bossen, natuurterreinen en landschapselementen' vastgesteld. Een van de belangrijke uitgangspunten van het geactualiseerde beleid is de actieve bosverjonging die nodig is om voor de verdere toekomst gevarieerde en waardevolle bossen en houtopstanden te ontwikkelen. Verder spelen we actief in op klimaatveranderingen door bij bosverjonging een grotere variatie aan boomsoorten aan te planten die een bijdrage leveren aan het tegengaan van bodemverzuring (rijkstrooisoorten). De beheervisie wordt vertaald in jaarlijkse uitvoeringsplannen.

Wegen

Het beheer van wegen is het systematisch plannen, budgetteren, voorbereiden en uitvoeren van activiteiten die gericht zijn op de verhardingen en om die hun functie te laten vervullen en voor de lange termijn op economisch verantwoorde wijze mobiliteit, veiligheid en kwaliteit te waarborgen.

De wegbeheernota 2022-2026, die door de raad in januari 2023 is vastgesteld, wordt gehanteerd. In de wegbeheernota is aangegeven dat het gewenste onderhoudsniveau basis nog steeds behaald is en er geen achterstand is in het onderhoud. Voor deze planperiode en de toekomst zijn er in 2023 extra middelen gevraagd en toegekend om, conform de wegbeheernota 2022-2026, dit te blijven garanderen.

Het Meerjarig Investeringsplan (MIP) 2024-2027, waarin grootschalige reconstructies van wegen zijn opgenomen, wordt bij deze begrotingsbehandeling ter vaststelling aan de raad voorgelegd.

Verkeer

Het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan 2016-2025 zorgt voor een samenhangend en uitvoeringsgericht verkeers- en vervoersbeleid van de gemeente. De gemeente voldoet hiermee aan de

Planwet verkeer en vervoer. Het verkeersplan fungeert enerzijds als een beleidslijn voor toekomstige plannen, anderzijds bevat het een uitvoeringsprogramma (actualisatie 2020-2025) met concrete maatregelen voor de komende jaren. In de uitvoering is geen sprake van achterstallig onderhoud. In het Meerjarig Investeringsplan (MIP) 2023-2026 zijn tot en met 2024 'algemene verkeerstechnische aanpassingen' opgenomen. Deze investeringen voorzien in concrete maatregelen om de verkeersveiligheid te optimaliseren. De provincie Limburg werkt op het gebied van mobiliteit samen met gemeenten (RMO/ SML Midden-Limburg). Onderdelen van het uitvoeringsprogramma kunnen via het RMO/SML mogelijk cofinanciering van de Provincie ontvangen.

Civiltechnische kunstwerken

Het uitvoeringsplan Civiltechnische Kunstwerken 2022-2026 is door het college vastgesteld. Dit plan maakt tevens onderdeel uit van de wegbeheernota 2022-2026 die door de raad in januari 2023 is vastgesteld.. Het uitvoeringsplan is de leidraad voor de jaarlijks geplande onderhoudswerkzaamheden.

Alle kunstwerken zijn geïnspecteerd om de huidige staat van de civiltechnische kunstwerken te bepalen. Naar aanleiding hiervan is een nieuwe meerjarenplanning opgesteld voor de te nemen onderhoudsmaatregelen per kunstwerk. Onderhoud wordt afgestemd met de overige geplande werkzaamheden van de gemeente, Waterschap en Provincie. Het benodigde budget is onderdeel van de post voorziening wegen. Er is geen achterstallig onderhoud.

Het areaal, dat is opgenomen in het uitvoeringsplan Civiltechnische Kunstwerken 2022-2026, kan wijzigen. Bij reconstructies worden ook de mogelijk aanwezige kunstwerken onderhouden maar het kan ook zijn dat er kunstwerken vervallen of worden toegevoegd.

Openbare Verlichting

De kwaliteit van de openbare verlichting is van groot belang voor de sociale veiligheid, de verkeersveiligheid en de leefbaarheid. Daarnaast spelen ook sfeer-, milieu- en energieaspecten een rol. Gezien de steeds verdergaande aansprakelijkheid van de gemeente is het belangrijk het huidige beeld weer te geven. Dit gebeurt middels het beleidsplan openbare verlichting. Hierdoor is een adequaat verlichtingsniveau geborgd, dat doelmatig en efficiënt wordt beheerd. Er is dan ook geen achterstallig onderhoud. Uitgangspunt voor het beheer is het Beleidsplan Openbare Verlichting 2019-2023. Het voornaamste uitgangspunt is het verduurzamen van de lichtbronnen.

Door het vervangen van armaturen, die zijn voorzien van een conventionele lichtbron, wordt hier invulling aan gegeven. De nieuwe armaturen worden voorzien van een LED lichtbron. Hierdoor wordt eveneens invulling gegeven aan het landelijk energieakkoord.

Gebouwen

Het onderhoudsplan (MJOP) van de gemeentelijke gebouwen welke in beheer zijn onder cluster Gebouwenbeheer, inclusief de financiële aspecten is in 2023 geactualiseerd voor de komende 10 jaar (2023-2032). Het beheersplan gebouwen is leidraad bij alle uit te voeren onderhoudswerkzaamheden. Door een onafhankelijk adviesbureau vindt inventarisatie van het onderhoud plaats waarbij is uitgegaan van de conditiemeting volgens de NEN 2767 methodiek. Voor het gemeentehuis wordt uitgegaan van een onderhoudsniveau "iets hoger dan basis" (conditiescore 2) vanwege het openbare karakter. Voor de overige gebouwen is een "basis niveau" (conditiescore 3) aangehouden.

Er is sprake van achterstallig onderhoud, er is een nieuwe MJOP opgesteld waaruit dit blijkt. In het MJOP is nu rekening gehouden met verduurzaming indien natuurlijke vervanging gepland wordt.

Beheerplannen

Plannen	Vastgesteld door de raad	Nieuwe planning in raad/college	Financiële vertaling begroting/meerjarenraming	Achterstallig onderhoud
Verkeer, GVVP 2016-2025	Ja	2025	Ja	Nee
Waterketenplan 2022-2026	Ja	2026	Ja	Nee

Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2022-2026	Ja	2026	Ja	Nee
Verlichtingsplan 2019-2023	Ja	2023	Ja	Nee
Uitvoeringsplan Civieltechnische Kunstwerken 2022-2026	Ja	2026	Ja	Nee
Onderhoudsplan Gebouwen 2023-2032	nee	2023	Ja	Ja
Kadernota Regie op Groen 2016	Nee	n.v.t.	Nee	Nee
Aanpak hondenpoepoverlast 2021 - 2025	Nee	n.v.t.	Ja	Nee
Groenbeheerplan 2019-2023	Nee	n.v.t.	Ja	Nee
Wegbeheerplan 2022-2026	Ja	2026	Ja	Nee
Bomennota 2023-2033	Ja	2024	Ja	Nee

Naam	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Openbare verlichting	€ 504.214	€ 503.675	€ 503.665	€ 503.655
Beheer en onderhoud wegen	€ 3.855.170	€ 5.047.791	€ 4.996.273	€ 4.959.918
Openbaar groen	€ 2.044.475	€ 2.132.983	€ 2.068.468	€ 2.065.193
Verkeer	€ 414.588	€ 419.576	€ 440.495	€ 439.732
Beheer/onderhoud riolering en waterhuishouding	€ 2.884.944	€ 2.629.869	€ 2.742.453	€ 2.871.353
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	€ 215.773	€ 218.937	€ 447.593	€ 282.550
Onderhoud gemeenschaps-huizen	€ 6.532	€ 8.642	€ 213.541	€ 47.502
<i>Begrotingscijfers zijn volgens het nieuwe BBV. Doorverdeelde salarissen en bijkomende kosten zijn verrekend in bovenvermelde kosten. Overige kosten die voorheen in doorverdelingen werden meegenomen, zoals kosten financiën/automatisering/personeel algemeen etc., zijn nu verantwoord onder overhead.</i>				

Algemeen voorbereidingskrediet

Om de uitvoering van de projecten volgens het meerjareninvesteringsplan (MIP) te kunnen realiseren is het noodzakelijk om de voorbereiding een jaar eerder te starten dan vermeld in het MIP. Hiervoor is jaarlijks een algemeen voorbereidingskrediet ad € 250.000 nodig voor alle kredieten die in het MIP zijn opgenomen. In het jaar dat een bepaald project in het MIP is opgenomen, worden gemaakte voorbereidingskosten overgeheveld naar het krediet voor dat project. Op dit voorbereidingskrediet wordt niet afgeschreven. Deze werkwijze is bepaald in de 1^e bestuursrapportage 2013.

Naast bovenstaande investeringen van het MIP kunnen ook in de loop van het jaar nieuwe investeringen worden voorbereid. Deze staan dan nog niet op het MIP vermeld. Ook voor deze investeringen geldt dat voorbereidingskosten worden gemaakt voordat een kredietvoting aan de raad wordt voorgelegd.

De raad geeft het college de ruimte om jaarlijks zonder voorafgaande tussenkomst van de raad binnen het genoemde voorbereidingskrediet bestedingen te doen voor het maken van voorbereidingskosten voor (nieuwe) investeringen.

Als de raad afwijzend besluit over de kredietvoting, dan moeten de gemaakte voorbereidingskosten ten laste gebracht worden van de reserve vermindering kapitaallasten. Wordt het krediet wel gevoteerd, dan worden de voorbereidingskosten overgebracht naar het gevoteerde krediet.

3.4 Financieringsparagraaf

Verordening 212, Artikel 20:

In de paragraaf financiering bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van het Besluit Begroten en Verantwoorden provincies en gemeenten in ieder geval op:

- a. Kasgeldlimiet*
- b. Renterisiconorm*
- c. Berekening van het emu-saldo (bij de begroting)*

Financieringsstatuut

De Wet Fido stelt regels voor het financieringsgedrag van de decentrale overheden, met name gaat het om regels voor het beheersen van financiële risico's, zowel op aangetrokken als op uitgezet geld en voor het beheer van de treasury. In het Financieringsstatuut is de beleidsmatige kant van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstelling, richtlijnen en limieten.

In september 2019 is het Financieringsstatuut van de gemeente Echt-Susteren herzien en vastgesteld door het college. In 2023 wordt het Financieringsstatuut geactualiseerd.

Kredietrisico op verstrekte leningen

Tot 1994 werden leningen voor sociale woningbouw door de gemeente aangetrokken en verstrekt aan de woningcorporaties. Het saldo van de leningen aan de woningcorporaties bedraagt € 1.340.000 per 1 januari 2024. Al deze leningen zijn ondergebracht bij de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Vanaf 1994 trekken woningcorporaties zelf geldleningen aan die eveneens worden ondergebracht bij het WSW.

De gewaarborgde geldleningen voor een bedrag van € 477.000 voor zorginstellingen, verenigingen en gemeenschapshuizen betreffen leningen die toegestaan zijn volgens het Financieringsstatuut.

Samenstelling leningenportefeuille en spreiding renterisico

Volgens de staat van de vaste leningen, behorende bij de begroting 2024 bedraagt de restant schuld, inclusief de leningen voor woningbouw, per 1 januari 2024 € 58.170.000.

De lasten van rente voor 2024 worden begroot op € 625.000. Het gemiddeld rentepercentage bedraagt daarom 1,07%.

Het effectief percentage bedraagt 0,99%. Dit is het percentage exclusief de leningen ter financiering van de woningbouw. De hieruit voortvloeiende lasten worden van de betreffende corporaties terugontvangen. Wanneer de markt daartoe aanleiding geeft en de bepalingen in de betreffende contracten de mogelijkheid bieden, converteren wij waardoor ruimte ontstaat voor door de raad te formuleren nieuw beleid zonder extra belasting voor de inwoners.

Financieringen en beleggingen en af te sluiten transacties

Binnen de marges van het contract van de integrale dienstverlening van onze rekening-courant met de BNG (kredietmaximum € 2.000.000) en de bepalingen van de wet FIDO, waarbij een kasgeldlimiet van 8,5% wordt gehanteerd van de uitgaven op de exploitatie van het betreffende begrotingsjaar € 103.767.000), wordt geprobeerd de bedrijfsvoering voor het jaar 2024 vorm te geven.

Meerjarige liquiditeitenplanning

Voor de normale exploitatielasten wordt uitgegaan van het principe dat jaarlijkse uitgaven worden voldaan uit de jaarlijkse inkomsten. Voor een goede liquiditeitenplanning zijn twee zaken van belang, namelijk de verwachte investeringen en de renteontwikkeling op korte en op lange termijn.

Voor de investeringen wordt uitgegaan van het meerjareninvesteringsplan. De renteontwikkeling wordt dagelijks bijgehouden en maandelijks met de portefeuillehouder financiën besproken. Als de renteontwikkeling daarvoor aanleiding geeft wordt in direct overleg met de portefeuillehouder gehandeld, om mogelijke renterisico's te beperken. Naast de investeringen worden in de liquiditeitenplanning ook de eventuele verkoopopbrengsten uit het grondbedrijf meegenomen. Door deze aspecten regelmatig te monitoren wordt optimaal gebruik gemaakt van de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt.

Schatkistbankieren

Het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren is op 15 december 2013 van kracht geworden. Het wetsvoorstel verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. Een decentrale overheid behoudt, op basis van de wet Fido, de mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten op grond van de publieke taak. Deelname aan schatkistbankieren verandert daar niets aan.

Voor Echt-Susteren heeft het schatkistbankieren relatief weinig gevolgen. Doordat er fors geïnvesteerd wordt, moeten financiële middelen aangetrokken worden. De middelen die niet direct nodig zijn, worden tegen 0% "geparkeerd" bij de schatkist..

In 2019 is besloten tot het aantrekken van financieringsmiddelen voor een totaalbedrag ad € 40 miljoen tegen verschillende looptijden. Voorwaarde was en is dat de rente negatief moet zijn. Ná de onzekere periode in november 2019 is de rente weer stilaan gestegen, totdat eind januari 2020 de rente voor lang geld weer begon te dalen. Op 9 maart 2020 werd de rente voor het eerst negatief en zijn toen twee lineaire geldleningen van € 10 miljoen elk aangetrokken. Een geldlening met een looptijd van 15 jaar en een rente van -/- 0,11%. De tweede geldlening met een looptijd van 20 jaar en een rente van -/- 0,02%. Per 15 oktober 2020 is de rente weer gedaald en is nog een geldlening afgesloten van € 10 miljoen met een looptijd van 20 jaar tegen een rente van -/- 0,035%. Met de aangetrokken € 30 miljoen kunnen investeringswerken en aflossingen van langlopende schuld gefinancierd worden. De middelen die niet direct nodig zijn worden tegen 0% "geparkeerd" bij de schatkist. Op 31 augustus 2023 was het saldo bij de schatkist € 22.000.000.

Uitzetten overtollige middelen

Een gemeente mag geen middelen aantrekken en vervolgens uitzetten om inkomsten te genereren. De gemeente is verplicht om de overtollige liquide middelen te parkeren bij de schatkist. Hierop is één uitzondering. Een gemeente mag de overtollige liquide middelen wel uitlenen aan ander decentrale overheden. Sinds de rente in het 2e halfjaar 2022 aan het stijgen is, is de vraag van collega gemeente groot om overtollige liquide middelen van een collega gemeente te kunnen lenen. Het mes snijdt dan aan twee kanten: De uitlenende gemeente ontvangt een hogere rente dan bij de schatkist, de lenende gemeente betaalt een lager rente dan bij de bank. Per 31 augustus 2023 was een bedrag van € 20 miljoen uitgeleend aan collega gemeenten, zodat het saldo bij de schatkist € 2.000.000 groot was.

Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) en Wet tot aanpassing van het sanctiemechanisme voor decentrale overheden van de Wet houdbare overheidsfinanciën

De Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) bevat het benodigde wettelijke instrumentarium voor het bereiken en in stand houden van houdbare overheidsfinanciën. De kern van de wet is verankering van de Europese begrotingsafspraken en de bepaling dat het Rijk en de decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning moeten leveren om aan deze afspraken te voldoen. De meest in het oog springende daarvan is het bereiken van begrotingsevenwicht op middellange termijn. Met deze afspraak wordt uitdrukking gegeven aan de noodzaak van een houdbare EMU-schuld. De beheersing van het EMU-saldo is een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het Rijk en de decentrale overheden. De eindverantwoordelijkheid voor de overheidsfinanciën als geheel ligt bij het Rijk. Om deze verantwoordelijkheid in te kunnen vullen, heeft het Rijk, in het bijzonder de Minister van Financiën, de instrumenten daarvoor nodig. De inkomsten en uitgaven van de decentrale overheden staan niet onder de directe invloed van het Rijk. Het huidige artikel 6 van de Wet Hof biedt de Minister van Financiën de mogelijkheid om het EMU-saldo van de decentrale overheden te beheersen via een sanctiemechanisme. Met deze wetswijziging wordt het sanctiemechanisme vervangen door een correctiemechanisme. Met het correctiemechanisme bestaat de mogelijkheid om het EMU-saldo van de decentrale overheden te beheersen bij een dreigende, meerjarige, overschrijding van de vastgestelde norm voor het EMU-saldo van de decentrale overheden. Het correctiemechanisme treedt alleen in werking als de macronorm voor het EMU-saldo van de decentrale overheden structureel wordt overschreden. Het opleggen van sancties aan de decentrale overheden op grond van het correctiemechanisme is pas mogelijk als op realisatiebasis sprake is van de overschrijding van de tekortnorm.

N.B. De sanctie bestaat uit een korting op het gemeentefonds als op macroniveau de gemeenten een overschrijding van dit EMU-saldo veroorzaken. De individuele gemeente heeft daarop geen invloed.

Meerjarige ontwikkeling financiering

Om een beeld te vormen van onze gemeentelijke schuldpositie kan men werken met diverse ratio's. Vaak komen hier echter cijfers uit die van toepassing zijn voor het bedrijfsleven, maar in mindere mate geschikt zijn voor de lagere overheid. Daarom wordt gekozen voor een andere insteek om toch een oordeel te kunnen vormen over onze gemeentelijke schuldenpositie. Men kan zich de vraag stellen: wanneer is de schuld te hoog? In zijn algemeenheid kan men zeggen dat de schuld te hoog is als deze meer bedraagt dan 150% van de exploitatie-uitgaven. Voorzichtigheid is geboden als de schuld tussen de 100% en 150% van de exploitatie-uitgaven bedraagt. Schulden nemen door de rentelasten meerjarig begrotingsruimte in. Als de rentelasten te hoog oplopen, wordt te zeer beslag gelegd op de begrotingsruimte, waardoor geen ruimte meer overblijft voor reguliere activiteiten.

In onderstaande tabel zijn opgenomen de saldo van de geldleningen per 31 december van het dienstjaar evenals de betaalde rente behorende bij deze geldleningen en de exploitatietotalen per 31 december van het dienstjaar.

In de laatste kolom wordt de verhouding weergegeven tussen de schuld en het exploitatietotaal. Geconcludeerd mag worden dat onze gemeente met een percentage schuld van 50,67% in relatie tot het exploitatie totaal voor 2024 zich in de veilige zone bevindt.

Saldo per	Saldo vaste geldleningen	Betaalde rente	Exploitatietotaal begroot	Schuld exploitatietotaal in procenten
31-12-2015	€ 48.801.828	€ 1.150.286	€ 82.672.000	59,03%
31-12-2016	€ 50.043.000	€ 1.018.045	€ 80.682.000	62,02%
31-12-2017 *)	€ 54.828.000	€ 943.000	€ 77.956.000	70,33%
31-12-2018	€ 50.801.000	€ 1.199.000	€ 73.829.000	68,81%
31-12-2019	€ 46.840.000	€ 1.111.000	€ 76.056.000	61,59%
31-12-2020 **)	€ 77.478.000	€ 1.007.000	€ 78.267.000	98,99%
31-12-2021	€ 69.387.000	€ 888.000	€ 77.073.000	90,03%
31-12-2022	€ 63.780.000	€ 796.000	€ 85.797.000	74,34%
31-12-2023	€ 58.170.000	€ 711.000	€ 88.901.000	65,43%
31-12-2024	€ 52.576.000	€ 625.000	€ 103.767.000	50,67%
31-12-2025	€ 46.379.000	€ 542.000	€ 105.362.000	44,02%
31-12-2026	€ 42.179.000	€ 476.000	€ 95.134.000	44,34%
31-12-2027	€ 37.976.000	€ 405.000	€ 96.124.000	39,51%

*) De te betalen rente is in 2017 lager doordat een kasgeldlening ad € 20.000.000 is afgesloten met een negatieve rente.

**) Het saldo van de schuldenlast is weliswaar gestegen, maar de rentelast is gedaald.

Renterisiconorm

Voor de leningen is van belang de wettelijke renterisico norm. Door deze normstelling, zijnde 20% van het begrotingstotaal aan het begin van het dienstjaar, wordt een kader gesteld om openbare lichamen tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te laten komen, dat het renterisico op grond van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. Bij een gelijkmatige opbouw van de leningenportefeuille, waarbij niet in enig jaar een onevenredig groot deel van de leningenportefeuille geherfinancierd moet worden, wordt het renterisico op de vaste schuld gespreid over de jaren. Een verandering van de rente werkt zodoende vertraagd door op de rentelasten en baten in enig jaar. Voor de berekening van het renterisico moet modelstaat B opgesteld worden.

Modelstaat B

- Renterisico vaste schuld over de jaren 2024-2027
- Gemeente Echt-Susteren
- Provincie Limburg

Toelichting: renterisico vaste schuld in relatie tot renterisiconorm

Modelstaat B wordt eenmaal per jaar als onderdeel van de financieringsparagraaf bij de begroting en het jaarverslag naar de toezichthouder gezonden. Op deze staat wordt het renterisico van de komende vier jaren gerapporteerd. Het renterisico heeft betrekking op de vaste schuld en op het bedrag waarover renterisico wordt gelopen. Naast de renteherzieningen zijn hiervoor ook de aflossingen van belang, want het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico heeft betrekking op het gehele openbare lichaam, zoals ook op de gemeentelijke kredietbank en op diensten zoals het grondbedrijf. Het renterisico wordt getoetst aan het bedrag van de renterisiconorm. De renterisiconorm heeft betrekking op het totaal van de begroting van uitsluitend het komend jaar. Het komend jaar is 2024.

(Bedragen x € 1.000)

Stap	Variabelen Renterisiconorm	2024	2025	2026	2027
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	5.594.000	6.197.000	4.200.000	4.203.000
3	Renterisico 1 + 2	5.594.000	6.197.000	4.200.000	4.203.000
4	Renterisiconorm	20.753.000	20.753.000	20.753.000	20.753.000
5a = 4 > 3	Ruimte onder Renterisiconorm	15.159.000	14.556.000	16.553.000	16.550.000
5b = 3 > 4	Overschrijding Renterisiconorm				

Berekening renterisiconorm		2024
4a	Begrotingstotaal	103.767.000
4b	Percentage regeling	20%
4 = (4a x 4b /100)	Renterisiconorm	20.753.000

Berekening kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet moet worden berekend aan het begin van elk kalenderjaar en bij wijziging van elk percentage.

Begrotingstotaal 2024	€ 103.767.000
Het bij ministeriele regeling vastgesteld percentage	8,5%
Kasgeldlimiet: € 88.901.000 x 8,5% =	€ .8.820.000

Toelichting kasgeldlimiet

Rapportage van over- en onderschrijding van de kasgeldlimiet vindt plaats via de financieringsparagraaf bij de Jaarrekening en bij de Begroting. In de begroting worden opgenomen de kwartaalstaten van het 3^e en 4^e kwartaal 2022 en 1^e en 2^e kwartaal 2023. Als in drie achtereenvolgende kwartaalrapportages de kasgeldlimiet wordt overschreden, wordt de toezichthouder daarvan op de hoogte gesteld, zo enigszins mogelijk ruim voorafgaand aan de derde overschrijding. In een plan van aanpak moet aangegeven worden hoe opnieuw aan de kasgeldlimiet te voldoen. Dit plan moet door Gedeputeerde Staten goedgekeurd worden.

Zoals uit bijgevoegde kwartaalstaten blijkt, was er in het 3^e en 4^e kwartaal 2022 en in het 1^e en 2^e kwartaal 2023 geen overschrijding van de kasgeldlimiet.

Berekening EMU-saldo

Beheersing van het EMU-saldo begint met een goede informatievoorziening, ook over het begrote EMU-saldo van de lokale overheid. Het EMU-saldo moet over alle jaren van de meerjarenbegroting gepresenteerd worden, daarom voor de jaren 2024 tot en met 2027. De berekening is als bijlage opgenomen in deel II van deze begroting.

Renteschema

In artikel 13 van het besluit begroten en verantwoorden provincies en gemeenten is opgenomen in de financieringsparagraaf inzicht moet worden gegeven in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. In onderstaand renteschema staan de gevraagde gegevens vermeld.

Renteschema		
De externe rentelasten over de korte en lange financiering		581.120
De externe rentebaten (idem)		-/- 51.730
Saldo rentelasten en baten		632.850
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	9.600	
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden doorberekend	-/- 27.452	
De rentebaat van doorverstrekte leningen als daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering) die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/- 63.670	
De rente van de kasgeldlening Bocage die moet worden doorverdeeld	-/- 125.400	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-/- 206.922
Rente over eigen vermogen		0
Rente over voorzieningen		0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		425.928
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/- 425.928
Renteresultaat op het taakveld Treasury		0

Modelstaat A

Liquiditeitspositie over het 3^e en 4^e kwartaal 2022 en het 1^e en 2^e kwartaal 2023 Provincie Limburg

Berekening liquiditeitspositie

Op deze staat moet eenmaal per kwartaal de gemiddelde liquiditeitspositie over het voorgaande kwartaal worden ingevuld. Het gaat hierbij om de gemiddelde liquiditeitspositie van het gehele openbare lichaam, inclusief bedrijven en andere takken van dienst. Schuldverhoudingen tussen de algemene dienst en bedrijven of andere takken van dienst moeten niet worden opgenomen.

De staten moeten op kwartaalbasis worden verstuurd naar de toezichthouder. De staten over de kwartalen van het afgelopen jaar worden ook als onderdeel van de financieringsparagraaf in het jaarverslag over het voorgaande jaar naar de toezichthouder gezonden.

Bij het bepalen of een lening tot een korte schuld gerekend kan worden, moet rekening worden gehouden met de gehanteerde derivaten. Uitgangspunt hierbij is dat het resultaat van de onderliggende lening en het derivaat telt. Een lange vastrentende lening waarop een derivaat wordt afgesloten, met als gevolg een variabele (bv. 3-maands) rente, heeft een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar en moet tot de korte schuld worden gerekend.

Bedragen x € 1.000

	maand	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal
(1) Vlottende (korte) schuld	1	4.501	4.950	4.863	4.750
	2	5.232	4.500	4.593	5.822
	3	4.500	4.534	4.500	9.677
(2) Vlottende middelen	1	32.741	33.560	30.935	21.974
	2	31.596	30.644	25.712	19.697
	3	33.634	34.651	20.397	30.545
(3) Netto vlottende schuld (+) overschot (-)	1	-28.240	-28.610	-26.072	-17.224
	2	-26.364	-26.144	-21.119	-13.875
	3	-29.134	-30.117	-15.897	-20.868
(4) Gemiddelde netto vlottende schuld (+) Gemiddeld overschot vlottende middelen (-)		-27.913	-28.290	- 21.029	-17.322
(5) Kasgeldlimiet		7.293	7.293	7.557	7.557
(6a) Ruimte onder kasgeldlimiet (5-4)		35.206	36.213	28.586	24.879
(6b) Overschrijding van de kasgeldlimiet (4-5)					
Berekening kasgeldlimiet					
De kasgeldlimiet moet worden berekend aan het begin van elk kalenderjaar en bij wijziging van elk percentage (post 8).					
(7) Begrotingstotaal		85.797	85.797	88.901	88.901
(8) Het bij ministeriele regeling vastgesteld percentage		8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
(9) Kasgeldlimiet: 7 x 8 : 100		7.293	7.293	7.557	7.557

[Toelichting](#)

Post 1: het gezamenlijk bedrag van

1. De opgenomen gelden met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van korter dan één jaar
2. De schuld in rekening-courant
3. De voor een termijn van korter dan één jaar ter bewaring in de kas gestorte gelden van derden
4. Overige geldleningen die geen onderdeel uitmaken van de vaste schuld

Post 2: het gezamenlijk bedrag van

5. De contante gelden in kas
6. De tegoeden in rekening-courant
7. De overige uitstaande gelden met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar

Post 7: stand van de begroting per 1 januari van het betreffende jaar.

3.5 Paragraaf bedrijfsvoering

Verordening 212, Artikel 23:

In de paragraaf bedrijfsvoering bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten in ieder geval op:

- a. de omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand;*
- b. het percentage ziekteverzuim.*

Organisatieontwikkeling

Een flexibele organisatie die kan inspelen op de veranderende behoeften van de samenleving is essentieel om onze dienstverlening te garanderen. GROEI25, onze visie op organisatieontwikkeling richt zich dan ook op de wereld van morgen, met een blik op de nabije toekomst en in lijn met het hoofdlijnenakkoord. Uitgangspunt daarbij is een toekomstbestendige dienstverlening vanuit een professionele organisatie op basis van continu verbeteren met aandacht voor medewerkers die integraal samenwerken in een optimale werkomgeving. We onderkennen daarin de volgende sporen:

1. Professionaliteit
De medewerker is specialist in zijn vakgebied en heeft daarnaast ook ruimte om te werken aan persoonlijke en organisatieontwikkeling. Leidinggevenden coachen, stimuleren en geven vertrouwen.
2. Continu verbeteren
Processen in beeld brengen en verbeteren om de wendbaarheid van de organisatie te vergroten en daarmee in te spelen op klantbehoeften.
3. Optimaliseren werkomgeving
Naast huisvesting en ICT-voorzieningen zijn autonomie, regelvrijheid en hybride werken belangrijk voor goed werkgeverschap in de huidige krappe arbeidsmarkt.
4. Aandacht voor medewerkers
Begeleiding van medewerkers en faciliteren van ontmoetingen zijn essentieel voor een goede betrokkenheid en verbondenheid met elkaar, de organisatie en haar doelstellingen.

De ontwikkeling van de organisatie wordt vormgegeven via een meerjarige programmatische aanpak met regelmatige bijsturing.

Human Resource Management (HRM)

E-HRM: Nieuw HRM & Payroll softwarepakket

Per 1 januari 2023 is een E-HRM systeem in gebruik genomen. Dit systeem biedt mogelijkheden die leiden tot verbetering van efficiency. HR processen worden zoveel mogelijk gedigitaliseerd en de informatievoorziening op het gebied van HR geoptimaliseerd. Gestart is met de basisprocessen. De verdere uitbouw en doorontwikkeling van het systeem loopt in 2024 nog door.

Cao Gemeenten 2024

De Cao Gemeenten 2023 loopt 31 december 2023 af. De onderhandelingen over de nieuwe Cao Gemeenten 2024 starten na de zomer. Onderwerpen die aan orde komen zijn arbeidsmarkt, vitaliteitsbeleid, voortzetting modernisering arbeidsvoorwaarden, looptijd van de Cao en loonontwikkeling. De verwachting is dat eind 2023 overeenstemming wordt bereikt over de nieuwe Cao.

Toekomstgericht werkgeverschap

Het aanbod op de arbeidsmarkt is beperkt en dat leidt tot continuïteitsrisico's. Om de gezamenlijke positie op de arbeidsmarkt te versterken en om een toekomstgericht werkgever te zijn en te blijven is eind 2022 gestart met het project 'toekomstgericht werkgeverschap'. Arbeidsmarktbeleid maakt hier onderdeel van uit. Ook wordt hierin meegenomen hoe we onze medewerkers kunnen behouden. Na besluitvorming in het najaar van 2023 wordt gestart met de realisatie van dit project. Dit zal doorlopen naar 2024.

Arbeidsomstandigheden (arbo)

Eind 2022 is er een gemeenschappelijk arbobeleidsplan vastgesteld voor de jaren 2022-2026. Het arbobeleidsplan vormt de kapstok waaronder arbo gerelateerde onderwerpen een plaats hebben gekregen. In 2023 is gestart met een aantal vervolgacties uit dit plan en ook in 2024 en volgende jaren staan acties gepland.

Opleiden en ontwikkelen

Voorafgaand aan elk kalender jaar wordt opleidingsbeleid vastgesteld om invulling te geven aan de ontwikkeling van medewerkers, leidinggevend en de organisatie als geheel. Binnen het opleidingsbeleid is naast organisatiebrede trajecten ruimte voor individuele opleidings- en ontwikkelmogelijkheden.

HR21 en resultaatgesprekken

Gemeente Echt-Susteren maakt gebruik van de functiebeschrijvingen van het functiewaarderingssysteem HR21. Naast de functiebeschrijving is er ook een resultaatbeschrijving per functie en zijn er competenties toegevoegd. Om resultaatafspraken vast te leggen is een concept resultaatformulier ontwikkeld. Medewerkers experimenteerden in 2023 met dit formulier bij het vastleggen van afspraken over de resultaatgebieden van de functie, persoonlijke ontwikkeling en werktijd, -plek en -planning en het monitoren daarvan. Op basis van de resultaten van dit experiment wordt eind 2023/begin 2024 bekeken hoe de HR gesprekscyclus definitief wordt vormgegeven.

Personeelsplanning

Sinds 2019 werkt Echt-Susteren met een Strategische PersoneelsPlanning (SPP) cyclus. Hiermee verkrijgt het management inzicht met welke HR-interventies de personele inzet geoptimaliseerd kan worden om een optimale match te creëren tussen (bestuurlijke) opgaven en de medewerkerscapaciteit. Personeelsplanning, organisatieontwikkeling, opleiden en resultaatgesprekken kennen daarin een grote onderlinge samenhang en kunnen dan ook niet los van elkaar worden opgepakt.

HRM-kengetallen

peildatum 30 juni 2023

Leeftijdsopbouw per 30 juni 2023							
	Totaal	< 25	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55-59	> 60
Totaal aantal medewerkers	142	2	15	28	43	25	29
mannen	82	0	7	18	20	16	21
vrouwen	60	2	8	10	23	9	8

Deeltijdfactor per 30 juni 2023		Aantal		Percentage	
	TOTAAL	Fulltime	Parttime	Fulltime	Parttime
Totaal aantal medewerkers	142	104	38	73%	27%
Mannen	82	79	3	56%	2%
vrouwen	60	25	35	18%	25%

Ontwikkeling gemiddeld ziekteverzuimpercentage	
2018	4,08%
2019	4,22%
2020	6,41%
2021	7,27%
2022	7,24%
2023	5,71%

Schaalbezetting per 30 juni 2023		
Schaal	Aantal medewerkers	%
0 t/m 3	0	0%
4 t/m 6	20	14%
7 t/m 9	48	34%
10 t/m 12	68	48%
13 en hoger	6	4%
Totaal		100,0%

Ontwikkeling personeelsbestand	
2018	126,08 fte
2019	126,53 fte
2020	126,85 fte
2021	129,47 fte
2022	132,47 fte
2023	133,36 fte

Indicatoren/kengetallen	
Wettelijk voorgeschreven	
Formatie fte per 1.000 inwoners	4,18 fte
Bezetting fte per 1.000 inwoners	4,33 fte
Apparaatskosten per inwoner	€ 403
Kosten externe inhuur als % van de totale loon- som + totale kosten inhuur externen	2,17%
Overhead in % van totale lasten	9,83%

Financiën

Beleids- en budgetcyclus

In 2024 worden de volgende producten uit de beleids- en budgetcyclus (BBC) aan de raad aangeboden:

Raad	Product
Juni/juli	jaarrekening 2023
Juni/juli	1 ^e bestuursrapportage 2024
Juni/juli	kadernota 2025
November	begroting 2025
December	2 ^e bestuursrapportage 2024

In november 2023 wordt de nieuwe nota reserves en voorzieningen 2023 aan de raad voorgelegd. In 2024 vindt enkel een bijstelling van de reserves en voorzieningen plaats.

Kostentoerekening

Omdat medewerkers van de gemeente ook werken aan investeringen en grondexploitaties, worden uurkosten hiervan toegerekend aan bedoelde investeringen en exploitaties. Dit is gerechtvaardigd vanuit het oogpunt van kosten toerekenen waar ze thuishoren en is ook bedrijfseconomisch gebruikelijk.

Relatie met programma's

De bedrijfsvoering heeft als reikwijdte de gemeentelijke organisatie, niet alleen de ambtelijke organisatie maar ook de 'bestuurlijke' organisatie. De bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van de programma's. Het slagen van de programma's is voor een belangrijk deel afhankelijk van de kwaliteit van de bedrijfsvoering.

Er is een samenhang tussen het programma Bevolking en Bestuur en de paragraaf Bedrijfsvoering. De paragraaf richt zich op de reguliere operationele kaders terwijl het programma zich meer richt op de relatie tussen de inwoners en de gemeente.

Informatisering

Informatisering is een dynamisch werkterrein door de vele en frequente maatschappelijke, technologische en wettelijke ontwikkelingen.

Servicecentrum MER neemt hierin de regie ("initieënd op de inhoud en sturend op het proces") om samen met de deelnemende gemeenten te komen tot een beleid en uitvoering dat in de eerste plaats gericht is op kostenbesparing (uniforme oplossingen), kwaliteit (moderne oplossingen) en (gegevens)veiligheid. Landelijke ontwikkelingen zoals Common Ground en Samen Organiseren worden mede hierdoor maximaal omarmd en hebben zijn weerslag op het te voeren beleid en uitvoering.

De ontwikkelingen op Informatiseringsgebied volgen elkaar in hoog tempo op en krijgen daardoor een steeds meer bepalende rol. Het bieden van moderne digitale dienstverlening is afhankelijk van moderne ICT facilitering en in steeds meer gevallen randvoorwaardelijk. In het volgen, vertalen en implementeren van relevante ontwikkelingen neemt Servicecentrum MER de regie en zorgt voor uitvoerbare adviezen, beleid en ondersteuning bij de implementatie. Het is niet mogelijk om "alles te doen" op dit vlak, vanwege onder andere de beschikbare capaciteit, echter worden in overleg met de belanghebbenden prioriteiten bepaald om te komen tot een jaarlijks uitvoeringsprogramma.

Wat zijn voorwaarden om de beoogde resultaten te behalen?

- Een voldoende personele invulling van de formatie. De formatieve ruimte en de middelen zijn er, maar een kwalitatief goede invulling blijkt in de huidige arbeidsmarkt en binnen de bestaande kaders zeer moeilijk.
- Samenwerking op basis van co-creatie en coproductie
- Digitalisering en harmonisering van processen, gegevens- en informatiestromen binnen de gemeentelijke processen.
- Beperkt optreden van risico's, zoals genoemd in de risicoparagraaf.

Automatisering

Het professioneel beheren en onderhouden van een complexe ICT-infrastructuur is nodig om medewerkers in de gemeenten en servicecentrum MER optimaal te ondersteunen en anderzijds om gegevensveiligheid te garanderen. Naast het reguliere beheer en onderhoud ('going business') wordt in 2024 verder gewerkt aan het up-to-date houden en voorbereiden op toekomstige ontwikkelingen van de basisinfrastructuur:

- Rationalisatie van oplossingen om beheerslast en kosten zo laag mogelijk te houden;
- Minimaliseren van technische beveiligingsrisico door meer uniformeren en standaardisatie;
- Voorbereidingen treffen voor nieuwe technologische ontwikkelingen;
- Voorbereiden van nieuwe oplossingen in het kader van gegevensveiligheid;

Het verder professionaliseren van de dienstverlening door middel van ontwikkeling van onze medewerkers is een speerpunt. Evenals het meten en waar nodig moderniseren van de prestatieafspraken in zowel een producten- en dienstencatalogus als een uitvoeringsplan.

Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging kent twee sporen, namelijk:

1. Technische maatregelen;
2. Organisatorische maatregelen ("awareness").

De technische maatregelen in onze basisinfrastructuur zijn al geruime tijd op peil en worden in dit kader ook op peil gehouden. Digitale kwetsbaarheid is en blijft hierin een groot aandachtspunt. Dit manifesteert zich in adequate ondersteuning en ingrepen achteraf maar vooral in het beschikbaar stellen van kennis over dit onderwerp aan alle medewerkers vooraf. Informatiebeveiliging focust zich daarnaast ook op de dit vraagstuk bij het implementeren van nieuwe systemen en werkwijzen.

In 2024 zal Servicecentrum MER nog meer dan in de afgelopen jaren de regierol op zich nemen.

Bescherming persoonsgegevens (privacy)

De Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) vormt het kader van privacywetgeving dat uniform geldt in Nederland en in de rest van de Europese Unie. In de AVG wordt geregeld hoe er moet worden omgegaan met persoonsgegevens.

In 2024 speelt het beschrijven van de werkprocessen en de daaraan gekoppelde risico inventarisatie een hoofdrol. In samenwerking met de betreffende proceseigenaren worden de risico's beschreven en wordt er in gezamenlijkheid gewerkt aan het reduceren van deze risico's.

Juridische zaken

Naast juridische advisering aan bestuur, management en aan de gehele ambtelijke organisatie is er doorlopend aandacht voor juridische kwaliteitszorg en risicomanagement. Vanuit de gemeentelijke organisatie en het Servicecentrum MER wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de juridische vraagbaak- en controlfunctie. Hierdoor kunnen juridische risico's al in de voorfase worden afgewend en schades voorkomen. De verwachting is dat de juridische vraagbaak- en controlfunctie in 2024 zich doorzet en dat er meer juridisch advies wordt ingewonnen op verschillende beleidsterreinen. Ook in 2024 wordt het mandaatregister op het terrein van de uitvoeringstaken van de MER-partners op nieuwe wetgeving geharmoniseerd. Te denken valt hierbij onder meer aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024.

Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

Per 1 juli 2022 is de Wgr gewijzigd. Deze wijziging beoogt de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Hiertoe geeft de wet nieuwe instrumenten:

1. Versterking van de positie van gemeenteraden bij besluitvorming gemeenschappelijke regelingen door verruiming mogelijkheden zienswijzen, introductie gemeenschappelijke adviescommissie (facultatief), verplichte afspraken over Participatie (keuze om geen participatie toe te passen), actieve informatieplicht.
2. Aanvullende controle-instrumenten voor gemeenteraden door de introductie van een gemeenschappelijk onderzoeksrecht en verduidelijking van de onderzoeksbevoegdheid lokale rekenkamers richting bestuur gemeenschappelijke regeling.
3. Verbeteren van positie van gemeenteraden met betrekking tot het functioneren van de regeling door verplichte afspraken over evaluatie, aanscherping afspraken uittreding en een betere aansluiting begrotingscyclus gemeenschappelijke regeling op gemeentelijke cyclus.

Deze wetswijziging leidt tot aanpassing van de teksten van de regelingen waaraan de gemeente deelneemt. Voor 1 juli 2024 dienen alle regelingen zijn aangepast. Eind 2023, begin 2024 zal de raadsagenda worden gevuld met besluiten over de aanpassing van de gemeenschappelijke regelingen; eerst ter zienswijze, daarna ter besluitvorming (instemming) en uiteindelijk vaststelling door het college.

Bezwarenproces

Gelet op de ervaren inefficiënties in het bezwarenproces tussen de MER-gemeenten en het Servicecentrum MER wordt een harmonisatie en uniformering van de administratieve afhandeling van het bezwaarproces nagestreefd. Daartoe is een projectgroep ingesteld die de mogelijkheden onderzoekt en verkent om te komen tot het vastleggen van een uniform en lean bezwarenproces bij de MER-partners. Daarbij wordt ook ingezet op premediation wat in voorkomende gevallen tot een minnelijke oplossing dan wel het intrekken van het bezwaarschrift heeft geleid.

Klachtafhandeling

Bij de afhandeling van klachten over gedragingen van het bestuursorgaan en/of medewerkers onder verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan wordt zoveel mogelijk de minnelijke procedure toegepast omdat dit in veel gevallen tot een voor alle betrokkenen positief resultaat leidt. Voor de afhandeling van klachten over het Servicecentrum MER geldt dat de ontvangst en registratie van die klachten en ook de bewaking van de procedure bij de moedergemeente ligt. Dit vanwege de regierol van de moedergemeente ten opzichte van Servicecentrum MER. Dit heeft tot voordeel dat er veel meer zicht is op de aard en omvang van het aantal klachten. Daarnaast kan een klacht, respectievelijk de afwikkeling ervan, bijdragen aan verbetering van de dienstverlening.

Wet open overheid (Woo)

De Woo is per 1 mei 2022 in werking getreden. Deze wet vervangt de Wet Openbaarheid van Bestuur (Wob). De Woo geeft regels over het actief openbaar en toegankelijk maken van overheidsinformatie en moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De wet verplicht overheidsorganisaties documenten in elf categorieën (wet- en regelgeving, organisatiegegevens, raadsstukken, bestuurstukken, stukken van adviescolleges, convenanten, jaarplannen en -verslagen, Woo-verzoeken, onderzoeken, beschikkingen en klachten) actief openbaar te maken, welke taak de noodzaak tot inzet van extra formatie meebrengt. De verwachting is dat ook in 2024 veelvuldig een beroep wordt gedaan op de Woo voor het toezenden van informatie inzake bestuurlijke aangelegenheden. De ervaring leert dat deze trajecten in veel gevallen zeer arbeidsintensief zijn en niet kunnen worden opgevangen binnen de bestaande capaciteit. Voor de beleidsvoornemens in het kader van de Woo wordt verwezen naar de Openbaarheidsparagraaf.

Facilitaire Zaken

Doorontwikkeling facilitaire dienstverlening

De professionalisering en optimalisering van de facilitaire dienstverlening wordt in 2024 verder doorgezet.

Herinrichting representatieve ruimtes

Na de aanpassing van de kantoren in de bestuurscirkel en de omvorming van de trouwzaal naar kantoorruimtes, wordt (in lijn met de investeringen vanuit het meerjarenonderhoudsplan voor het gemeentehuis) in 2024 een vervolg gegeven aan de herinrichting van kantoorruimtes, pantry's en dergelijke in de rest van het gebouw. Daarnaast wordt een plan gemaakt voor de aanpassing van de raadzaal. Nadat hierover besluiten zijn genomen, kan dit plan worden gerealiseerd.

Evenementen

In 2024 wordt de gebruikelijke facilitaire ondersteuning geleverd bij in- en externe evenementen.

3.6 Paragraaf verbonden partijen

Verordening 212, artikel 24:

1. *In de paragraaf verbonden partijen bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van het Besluit begroten en verantwoorden provincies en gemeenten in ieder geval van elke verbonden partij op:*
  - a. *De naam en vestigingsplaats*
  - b. *Het financieel belang van de gemeente*
  - c. *De zeggenschap van de gemeente*
  - d. *Het publiek belang dat wordt gediend met de deelname*
  - e. *De bestuursstructuur*
2. *Ten aanzien van de gemeenschappelijke regelingen neemt het college naast het genoemde in lid 1, tevens op:*
  - a. *het doel;*
  - b. *het nut;*
  - c. *de noodzaak;*
  - d. *de effecten;*
  - e. *de (on)mogelijkheden van invloed voor de raad.*
3. *Het beleid over verbonden partijen wordt vastgelegd in de Nota verbonden partijen. De raad stelt de nota vast. In de nota wordt aandacht besteed aan:*
  - a. *De uitgangspunten voor het beleid over verbonden partijen*
  - b. *Het denkkader voor de uitvoering van taken door verbonden partijen*
  - c. *De randvoorwaarden voor deelname in een-verbonden partij*
  - d. *Het beheer van en het toezicht op een verbonden partij*

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is vastgelegd dat de paragraaf verbonden partijen wordt opgesplitst in:

1. Gemeenschappelijke regelingen;
2. Stichtingen/verenigingen;
3. Coöperaties/vennootschappen.
4. Overige verbonden partijen.

De betekenis van deze paragraaf is afhankelijk van de vraag of er een Nota Verbonden Partijen aanwezig is, waarin een kader stellend overzicht is opgenomen. De paragraaf verbonden partijen kan zich dan beperken tot het geven van een totaalbeeld van participaties in verbonden partijen en de financiële aspecten er van.

Inleiding

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de zogenaamde 'verbonden partijen'. Dit zijn rechtspersonen waarbij de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. De gemeente heeft een bestuurlijk belang, als ze een zetel heeft in het bestuur, of als ze stemrecht heeft. De gemeente heeft een financieel belang, als zij geld ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van een faillissement, of als financiële problemen bij de betreffende rechtspersoon verhaald kunnen worden op de gemeente.

Een partij die jaarlijks een subsidie krijgt, maar waaraan geen andere financiële verplichtingen zitten met een juridische afdwingbaarheid door derden, is geen verbonden partij.

Visie en beleid over verbonden partijen.

De gemeente Echt-Susteren streeft ernaar om een bestuurlijk en financieel belang te houden in die organisaties die een bijdrage leveren aan het openbaar belang en waarvan de activiteiten aansluiten bij het beleid zoals dat door de gemeente Echt-Susteren wordt gevoerd.

De Nota verbonden partijen 2022 is vastgesteld in de raadsvergadering van 14 december 2022. In deze nota is het beleid over verbonden partijen geformuleerd en is meegenomen de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen die in 2022 is vastgesteld door de Eerste kamer.

Algemeen

Bij het aangaan en continueren van samenwerking met - of deelnemingen in - verbonden partijen, is het van belang om af te wegen:

- Wat is de meest doelmatige manier om de betreffende taak uit te voeren?
- In hoeverre is gegarandeerd, dat de verbonden partij bij de taakuitvoering de resultaten realiseert die de gemeente voor ogen staan?
- Heeft de gemeente voldoende inhoudelijk en financieel inzicht in de taakuitvoering?

De gemeente Echt-Susteren heeft bestuurlijke en financiële belangen in diverse verbonden partijen, zoals gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. Uiteraard blijft de gemeente Echt-Susteren beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden houden over deze partijen. Een volledig overzicht van de partijen waarin de gemeente bestuurlijk en/of financieel per 31 december 2022 participeerde, treft u in deze paragraaf aan.

Samenwerking is noodzakelijk. Alle taken die de gemeente samen met anderen beter, efficiënter en effectiever kan doen dan alleen, komen daarvoor in principe in aanmerking. Alleen, hierbij moet iedere keer opnieuw de schaal in aanmerking genomen worden. Een grotere schaal biedt vaak een groter draagvlak (economisch, kennis, distributie). Daarnaast kan uiteraard in bepaalde gevallen ook nog worden gekozen voor uitbesteden.

Het niveau van samenwerking kan uiteraard ook verschillen. Samenwerking is mogelijk op gebied van gezamenlijke beleidsontwikkeling, als overlegplatform of voor uitvoerende taken. Voor de uitvoerende taken kan men ook kiezen voor andere uitvoeringsorganisaties. Verder kan samenwerking nog worden gesplitst in verplichte en vrijwillige samenwerking. Verplichte samenwerking kent de gemeente bijvoorbeeld op het gebied 'rood-wit-blauw': brandweer, rampenbestrijding en politie.

Overzicht verbonden partijen per 31-08-2023

Nr.	Naam
A.	Gemeenschappelijke regelingen
1.	Veiligheidsregio Limburg-Noord
2.	Westrom
3.	Omnibuzz
4.	Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)
5.	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
6.	Reinigingsdienst Maasland
7.	Openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette
8.	Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUD)
9.	Euregio Rijn-Maas-Noord
10	Sociaal domein Limburg-Noord
B	Stichtingen / verenigingen
1.	Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL), voorheen NV AVL Sturing
2.	VVV Zuid-Limburg
3.	Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)
C	Coöperaties / vennootschappen
1.	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg B.V.
2.	C.V. Inkoopcentrum Zuid
3.	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
4.	N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)

5.	Bocage Commanditaire vennootschap met als beherend vennoot een BV (CV/BV-constructie)
6.	Deelneming Enexis Holding N.V.
7.	CSV Amsterdam B.V. (voorheen Claim Staat Vennootschap B.V.)
8.	Deelneming Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.
9.	Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)
10.	Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg)
11.	Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek
D	Overige verbonden partijen
1.	Euromosa
2.	Ons Waardevol Cultuur Landschap (WCL)
3.	Samenwerking Midden-Limburg

Gemeenschappelijke regelingen

1. Veiligheidsregio Limburg-Noord

Doel	De Veiligheidsregio Limburg-Noord geeft vorm en inhoud aan intergemeentelijke samenwerking op de schaal van Noord- en Midden-Limburg en heeft tot doel: De behartiging van de belangen van de gemeenten en hun ingezetenen voor: a) De brandweerzorg; b) De geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen; c) De rampenbestrijding en crisisbeheersing; d) Het bevorderen van de multidisciplinaire uitvoering van de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de bestrijding van zware ongevallen; e) Het bevorderen van een samenhangend integraal veiligheidsbeleid in de regio; f) De publieke gezondheidzorg als bedoeld in de Wet publieke gezondheid.
Nut	De gemeente heeft de regie op het lokale integrale veiligheidsbeleid. Sommige veiligheidsonderwerpen zijn echter regionaal belegd omdat dit qua schaalgrootte en efficiëntie voordelen biedt. Zo zijn de Veiligheidsregio's in het leven geroepen om de crisisbeheersing en rampenbestrijding in Nederland goed te beleggen.
Noodzaak	Artikel 9 Wet veiligheidsregio's (Wvr). De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio als bedoeld in artikel 8 (Veiligheidsregio Limburg-Noord), treffen een gemeenschappelijke regeling, waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld met de aanduiding: veiligheidsregio.
Effecten	De effecten van de GR (zo mogelijk objectief meetbaar); • Inventarisatie van risico's van branden, rampen en crises; • adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of op grond van de wet aangewezen gevallen en in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald; • adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de taak, bedoeld in artikel 3, eerste lid; (het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al wat daarmee verband houdt en het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand) • voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing; • instellen en in stand houden van een brandweer; • instellen en in stand houden van een Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen; • voorzien in de meldkamerfunctie; • aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel; • inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de Veiligheidsregio.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Het algemeen en het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. Het algemeen en het dagelijks bestuur ver-

1. Veiligheidsregio Limburg-Noord	
	strekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan de raad van zijn gemeente alle inlichtingen die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze. Een lid van het algemeen bestuur is aan de raad van zijn gemeente verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.
Vestigingsplaats	Venlo
Deelnemers	Limburgse gemeenten vanaf Echt-Susteren en noordelijker.
Bestuursstructuur	Het aantal deelnemers aan de Veiligheidsregio Limburg-Noord bestaat per 31 december 2022 uit 15 gemeenten. Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten. In de gemeenschappelijke regeling bestaat een bestuurscommissie GGD en een bestuurscommissie Veiligheid. De bestuurscommissies zijn adviserend aan het AB.
Financiën	De kosten worden gedragen door de deelnemende gemeenten naar rato van het aantal inwoners. De gemeentelijke bijdrage bedraagt in: 2023 € 3.743.000 2024 € 3.942.000 2025 € 3.956.000 2026 € 3.971.000 2027 € 3.971.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 7.683.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 6.551.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	€ 58.712.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	€ 52.433.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 6.047.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 5.603.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 51.840.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 60.916.000
Solvabiliteit (EV / VV)	13,09%
Resultaat 2022	€ 965.000
Risico	De deelnemende gemeenten kunnen bij niet nakomen van financiële verplichting, door aangetrokken geldleningen of verstrekte garanties, hoofdelijk worden aangesproken (art 32). Bij uittreding uit de gemeenschappelijke regeling regelt het algemene bestuur de gevolgen hiervan. Bij opheffing wordt een liquidatieplan opgesteld met daarin de gevolgen van de deelnemende gemeenten.

2. Westrom	
Doel	Westrom heeft tot doel om mensen te integreren in de samenleving door werk. Het gaat dan om mensen die om welke reden dan ook een afstand hebben tot de reguliere arbeidsmarkt. De missie van Westrom is om deze mensen te helpen zich via werk verder te ontplooiën. Dit vanuit de visie dat elk mens waarde heeft en passend werk verdient. Leidende doelstellingen voor Westrom zijn het in gezamenlijkheid uitvoeren van de re-integratie, het succesvol invullen van (beschutte) werkplekken en het ontwikkelen van medewerkers door (zo regulier mogelijk) werk. De activiteiten en werkzaamheden van Westrom zijn er op gericht om het mogelijk te maken dat mensen met een arbeidsbeperking volwaardig aan de slag kunnen. Westrom biedt daarmee ondersteuning aan hen die dit nodig hebben op weg naar een passende baan.
Nut	Westrom is de uitvoeringsorganisatie van en voor vijf gemeenten in Midden-Limburg. Er wordt intensief samengewerkt met de deelnemende gemeenten in Midden-Limburg en er vindt afstemming plaats over beleid en uitvoering. De aan de Westrom verbonden gemeenten zijn Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Roermond.
Noodzaak	De gemeente is sinds 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. Westrom voert voor de vijf gemeenten een belangrijk deel van de Participatiewet uit. Daarmee vervult Westrom als Participatiebedrijf een belangrijke rol bij het aan het werk helpen van mensen met een arbeidsbeperking (waaronder met name de Wsw-doelgroep) als ook bij het toeleiden naar regulier werk voor de bredere doelgroep van de Participatiewet en de invulling van beschut werk. Westrom heeft de kennis, ervaring en het netwerk om de kwaliteiten van mensen met een beperking of afstand tot de arbeidsmarkt te vertalen naar geschikt werk met professionele begeleiding.
Effecten	Het aantal medewerkers per ultimo 2022 bij of via Westrom bedraagt 790,20 fte tegen 845,90 fte per ultimo 2021. Daarmee vervult Westrom een belangrijke maatschappelijke functie en is Westrom één van de grotere werkgevers in de regio. Naar de toekomst toe ligt er een belangrijke taak voor Westrom om invulling te geven aan de wettelijk verplichtte realisatie van beschut werk nieuw, dat gefaseerd de oude Wsw-dienstverbanden gaat vervangen.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Westrom is een intergemeentelijk samenwerkingsverband van 5 Midden-Limburgse gemeenten. Aan het hoofd van deze intergemeentelijke samenwerking staan een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur bestaat uit twee leden van het college van burgemeester en wethouders van elke deelnemende gemeente. Daarnaast zijn drie externe adviseurs aan het algemeen bestuur toegevoegd. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf afgevaardigden van het algemeen bestuur en drie externe leden, die op basis van hun deskundigheid door Westrom zijn gevraagd om zitting te nemen in het bestuur. De gemeenteraad kan de eigen leden van het algemeen bestuur ter verantwoording roepen. Elk lid van het algemeen bestuur moet verantwoording afleggen aan het college en de raad van hun eigen gemeente. Het dagelijks bestuur moet voor 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting geldt, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de gemeenteraden zenden. Daarmee kan de gemeenteraad zich tijdig voorbereiden op de ontwerp-begroting die de gemeenteraad kort daarna van de GR Westrom krijgt voorgelegd. Vervolgens kan de gemeenteraad binnen acht weken na ontvangst van de stukken aan het dagelijks bestuur van Westrom zijn

2. Westrom	
	zienswijze op de voorlopige jaarrekening, het jaarverslag en de begroting kenbaar maken. Het algemeen bestuur beoordeelt en bepaalt in hoeverre de ingebrachte zienswijzen van de raden worden opgenomen in de definitief vast te stellen jaarrekening, jaarverslag en begroting. Het algemeen bestuur van Westrom stelt de stukken voor 1 juli vast. Naast deze verantwoordingsplicht van een lid van het algemeen bestuur aan college en raad heeft de gemeenteraad altijd nog de mogelijkheid om op grond van de Gemeentewet het vertrouwen in de wethouder of het lid van het algemeen bestuur op te zeggen. Dit is het meest vergaande middel dat de gemeenteraad kan inzetten.
Vestigingsplaats	Roermond
Deelnemers	Per 31 december 2022 waren er de volgende deelnemers: gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Roermond
Bestuursstructuur	Er is een algemeen en dagelijks bestuur
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 4.150.573
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 4.176.446
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	€ 4.072.791
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	€ 4.548.947
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 3.134.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 1.865.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 5.256.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 6.502.000
Resultaat 2022	€ 261.773

2. Westrom	
Financiën	De verdeling van de gemeentelijke bijdrage vindt zijn basis in de afspraken voor de GR (de regeling baten en lasten Westrom). Vanaf de begroting 2019 worden voor de te betalen gemeentelijke bijdrage(n) aangepaste (kosten-) verdeelsleutels gehanteerd. Uitgangspunt hierbij is dat de gemeentelijke bijdrage(n) aan de Westrom in het negatief subsidiere-sultaat verrekend worden naar rato van de loonsom Sw'ers per deelne-mende gemeente van het voorbije jaar. De gemeentelijke bijdrage ter bekostiging van een deel van de infrastructuur kent een andere verdeel-sleutel namelijk op basis van inwoneraantal per (vaste) peildatum 31-12-2016 voor de restant huurperiode van het bedrijfspand De Hanze. De gemeentelijke bijdrage aan de Westrom bedraagt in: 2023 € 261.582 2024 € 230.482 2025 € 444.977 2026 € 449.778 2027 € 479.330 De bijdrage van het ministerie die volledig wordt doorbetaald is op basis van de meicirculaire 2023, in: 2023 € 3.199.000 2024 € 3.173.000 2025 € 2.906.000 2026 € 2.727.000 2027 € 2.479.000
Risico	De gemeente betaalt mee aan een eventueel exploitatietekort binnen de Westrom. De komende jaren zal Westrom naar verwachting haar orga-nisatie(-omvang) dienen aan te passen aan een verder afnemende Wsw-doelgroep.

3. Omnibuzz	
Doel	Omnibuzz is de organisatie die voor haar klanten (reizigers en gemeen-ten) het vervoer met de regiotaxi regelt. Inwoners die een beperking ondervinden m.b.t. het vervoer en het zich lokaal verplaatsen kunnen bij de gemeente een aanvraag doen voor de regiotaxi. Omnibuzz verstrekt de vervoerspassen en verzorgt de administratieve afhandeling van het reizen. Taken: administratie en beheer van het klantenbestand, planning van de ritten, pasverstrekking, klachtenafhandeling, advisering aan pashouders over het op maat maken van de vervoerswensen, adviseren aan ge-meenten over beleidsontwikkeling, communicatie via (nieuws)brieven aan reizigers, persberichten, veel gestelde vragen, informatiefolders, planning en control, het voeren van een financiële administratie (auto-matische incasso reizigers, betaling vervoerders), het opstellen van de begroting en jaarrekening, tussentijdse financiële rapportages, het doen van calculaties en controle van ritgegevens, waarborgen van kwaliteit door een bonus/malus systematiek en controle op tijdigheid van uitge-voerde ritten, het doen van klanttevredenheidsonderzoeken.

3. Omnibuzz	
Nut	Door de samenwerking met de deelnemende gemeenten is Omnibuzz in de loop van de jaren uitgegroeid tot een organisatie die rekening houdt met de belangen van gemeenten en hun inwoners. Omdat er wordt samengewerkt met 32 gemeenten vindt er afstemming plaats over beleid en uitvoering rondom de regiotaxi. Dat biedt uniformiteit en schaalvoordelen.
Noodzaak	• Omnibuzz geeft invulling aan het gemeenschappelijke belang om zo adequaat en goed mogelijk vervoer aan te bieden tegen de meest reële kosten. • Omnibuzz heeft een groot bereik in de provincie. • Omnibuzz verzekert de klanten van een juiste uitvoering door de ervaring en deskundigheid op gebied van collectief vraagafhankelijk vervoer. • Omnibuzz neemt administratie uit handen. Zij zorgt voor controle op de ritgegevens en geeft inzicht in het gebruik en de kosten. • Omnibuzz evalueert de dienstverlening en handelt klachten af. • Omnibuzz verzorgt de coördinatie tussen de reiziger en deelnemende gemeenten.
Effecten	De GR Omnibuzz zorgt dat klanten (ook diegenen die daarbij ondersteuning nodig hebben) optimaal vervoerd worden en daardoor deel kunnen blijven nemen aan maatschappelijke activiteiten. De GR Omnibuzz werkt in overleg met de gemeenten en klanten continu aan kwaliteitsverbeteringen en beheersbaarheid van vervoersvormen. Het efficiënter organiseren van vervoer levert resultaten op duurzaamheid (minder voertuigen nodig) en zorgt dat vervoer binnen de gemeentelijke begrotingen mogelijk blijft. Dit sluit aan bij de (al ingezette) kanteling in het sociaal domein, het bevorderen van zelfredzaamheid en het zo veel als mogelijk gebruik maken van algemeen (voor iedere inwoner) toegankelijke voorzieningen (bijvoorbeeld het openbaar vervoer). Omnibuzz geeft invulling aan het gemeenschappelijke belang om zo adequaat en goed mogelijk vervoer aan te bieden tegen de meest reële kosten.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	GR Omnibuzz is een collegeregeling in de vorm van een openbaar lichaam. Een collegeregeling wil zeggen dat de colleges van de deelnemende gemeenten de regeling hebben getroffen. Dit houdt ook in dat er geen raads-leden in het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling plaats kunnen nemen. De gemeenteraad kan het eigen lid van het algemeen bestuur ter verantwoording roepen. Elk lid van het algemeen bestuur moet verantwoording afleggen aan het college en de raad van hun eigen gemeente. Het dagelijks bestuur moet voor 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting geldt, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de gemeenteraden zenden. De algemene financiële en beleidsmatige kaders geven een aanwijzing over de hoogte van de eigen bijdrage, de beleidsvoornemens en de prijscompensatie. Daarmee kan de gemeenteraad zich tijdig voorbereiden op de ontwerpbegroting die de gemeenteraad kort daarna van de GR Omnibuzz krijgt voorgelegd. Vervolgens kan de gemeenteraad aan het dagelijks bestuur van Omnibuzz hun zienswijze op de voorlopige jaarrekening, het jaarverslag en de begroting kenbaar maken. Niet het dagelijks bestuur maar het algemeen bestuur, waarin alle deelnemende gemeenten zijn vertegenwoordigd, bepaalt in hoeverre de ingebrachte zienswijzen van de raden wor-

3. Omnibuzz	
	den opgenomen in de definitief vast te stellen jaarrekening, jaarverslag en begroting.
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten, met uitzondering van Mook en Middelaar.
Bestuursstructuur	Gemeenschappelijke Regeling. Er is een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door 30 wethouders van de deelnemende gemeenten (van elke afzonderlijke gemeente is de portefeuillehouder Wmo lid van het AB). Het Dagelijks Bestuur van Omnibuzz wordt gevormd door zeven portefeuillehouders van deelnemende gemeenten (drie portefeuillehouders uit Noord-Limburg en vier uit Zuid-Limburg).
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 4.242.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 4.422.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	€ 3.625.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	€ 1.977.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 1.017.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 1.011.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 5.407.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 4.690.000
Resultaat 2022	€ 46.847
Financiën	Iedere gemeente betaalt het werkelijke aantal zones die de geïndiceerde inwoners met Omnibuzz reizen. De beheerskosten worden voor 50% afgerekend op basis van het aantal pashouders en voor 50% op basis van het aantal inwoners. De gemeentelijke bijdrage aan Omnibuzz bedraagt in: 2023 € 802.334 2024 € 840.505 2025 € 888.156 2026 € 934.712 2027 € 965.423

4. Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)	
Vestigingsplaats	Statutair: Echt Locaties: Maasbracht (afdeling Omgevingsdienst), Echt (afdeling Sociaal Domein en concernstaf), St. Odiliënberg (afdeling Bedrijfsvoering)
Doel	Het algemene doel van de Gemeenschappelijke Regeling MER (werknaam: Servicecentrum MER) is een adequate uitvoering van diverse taken op het gebied van het omgevingsrecht, sociaal domein en bedrijfsvoering voor de gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen.

4. Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)	
Nut	Binnen het Servicecentrum MER bundelen de drie gemeenten hun afzonderlijke kwantitatieve en kwalitatieve uitvoeringscapaciteit, wat hen in staat stelt de kwaliteit en klantgerichtheid van de dienstverlening te verbeteren, de kwetsbaarheid te verminderen en continuïteit te borgen en kosten te reduceren, zonder daarbij te zeer in te boeten op sturingsmogelijkheden en 'bestuurlijke nabijheid'.
Noodzaak	<i>Omgevingsdienst</i> Onderzoeken naar verschillende landelijke (milieu)incidenten en naar de kwaliteit van de uitvoering van het Omgevingsrecht (met name milieu-handhaving) hebben geleid tot de introductie van landelijke kwaliteitscriteria, die zijn verankerd in de Wet Vergunning Toezicht Handhaving. Deze kwaliteitscriteria zijn gericht op zowel de kwalitatieve als kwantitatieve capaciteit van de uitvoering van het Omgevingsrecht. Aangezien de MER-gemeenten individueel niet konden voldoen aan deze kwaliteitscriteria is ervoor gekozen om in de vorm van een gemeenschappelijke regeling een uitvoeringsorganisatie op te richten die dat wel kan. <i>Sociaal Domein</i> Inspelend op de complexiteit van de drie decentralisaties binnen het Sociaal Domein (Participatiewet, Jeugdwet en Wmo) is er voor gekozen om de uitvoeringstaken op het gebied van zorg, ondersteuning en participatie te bundelen en onder te brengen binnen het Servicecentrum MER. Dit om daarmee voor cliënten ook integraler, efficiënter en effectiever te kunnen opereren binnen het sociaal domein. <i>Bedrijfsvoering</i> Uitgangspunt is om waar mogelijk via de samenwerking op de bedrijfsvoeringstaken financiën, human resource management (HRM), informatie & automatisering (I&A) en digitale informatievoorziening (DIV) voordelen te realiseren op het terrein van kostenbeheersing, kwaliteitsverbetering, klantgerichtheid en kwetsbaarheid/continuïteit. Dit door standaardisatie/uniformering, optimalisatie en synchronisatie van processen en systemen.
Effecten	<i>Algemeen</i> In het Uitvoeringsprogramma worden concrete resultaatafspraken vastgelegd. Over de voortgang van de resultaatafspraken wordt door het Servicecentrum MER gerapporteerd aan de opdrachtgevende gemeente. De raad wordt via het jaarverslag hierover geïnformeerd. <i>Omgevingsdienst</i> Naast het feit dat het Servicecentrum op (nagenoeg) alle punten voldoet aan de landelijke kwaliteitscriteria blijkt uit deze rapportages ook een hoge klanttevredenheid, en een jaarlijkse besparing op de uitvoeringskosten <i>Sociaal Domein</i> De afdeling Sociaal Domein heeft de transitietaken en de dienstverlening aan cliënten geborgd. Vanuit deze basis worden de uitvoeringstaken verder doorontwikkeld om de komende jaren de beoogde transformatie te realiseren. <i>Bedrijfsvoering</i> De uitvoering van de basale dagelijkse bedrijfsvoeringstaken in de vorm van advisering, service en beheer over Financiën, HRM, I&A en DIV is binnen deze afdeling geborgd voor zowel de drie deelnemende gemeenten als het Servicecentrum MER zelf. Ook deze afdeling moet zich nog doorontwikkelen om een transformatie van taakgericht werken naar integrale dienstverlening te realiseren.
(on)mogelijkheden van invloed voor de	De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en begrotingswijzigingen

4. Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)

raad	naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting of begrotingswijziging, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Het algemeen en het dagelijks bestuur van het Servicecentrum MER geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan de raad van zijn gemeente alle inlichtingen die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze. Een lid van het algemeen bestuur is aan de raad van zijn gemeente verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.
Deelnemers	De gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen.
Bestuursstructuur	Het algemeen bestuur wordt gevormd door de drie colleges van burgemeester en wethouders. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie leden, d.w.z. één collegelid per deelnemende gemeenten, waaronder de voorzitter.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 131.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 131.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	€ 4.558.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	€ 6.172.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 131.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 131.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 4.769.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 4.769.000
Resultaat 2022	€ -
Financiën	Door overheveling van budgetten uit de begrotingen van de deelnemende gemeenten, beschikt het SC MER over een eigen begroting. De gemeentelijke bijdrage bedraagt in: 2023 € 10.536.000 2024 € 10.523.000 2025 € 10.374.000 2026 € 10.374.000 2027 € 10.374.000

5. Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)

Doel	De Gemeenschappelijke Regeling is getroffen in het belang van een zo doelmatig mogelijke uitvoering van enige wettelijke bepaling of beleids-

5. Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)

	regel over de heffing en invordering van: - Gemeentelijke belastingen, inclusief activiteiten binnen de Wet waardering onroerende zaken, zoals dit door de deelnemende gemeenten na bereikte overeenstemming daarover met het algemeen bestuur expliciet is bepaald. - Waterschapsbelastingen en – als hiervan afgeleid belang – de werkzaamheden van de administratie van gegevens voor bestuursverkiezingen in het beheersgebied van de deelnemers. De BsGW optimaliseert het maatschappelijk rendement door de volgende doelstellingen: - Minimaliseren van de uitvoeringskosten; - Optimaliseren van de belastingopbrengsten; - Beperken en spreiden van de risico's in de bedrijfsvoering en - Optimaliseren van de kwaliteit van haar dienstverlening aan de inwoner en haar deelnemers. BsGW is een zelfstandig samenwerkingsverband voor de heffing en inning van gemeentelijke en waterschapbelastingen en voor uitvoering van de wet WOZ. 30 van de 33 Limburgse gemeenten en het Waterschap Limburg werken samen in BsGW. Vanaf 2019 zijn dit 28 gemeenten vanwege de vorming van de gemeente Beekdaalen. In 2020 heeft de gemeente Mook en Middelaar gevraagd toe te mogen treden tot BsGW. Deze samenwerking betekent dat de uitvoeringstaken van de waterschapbelastingen, de gemeentelijke belastingtaken en de administratieve taken van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ), worden verzorgd door BsGW.
Nut	De verzelfstandiging heeft als doelstelling een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement te halen uit samenwerking tussen lokale overheden op het gebied van belastingheffing en -inning.
Noodzaak	Wettelijk of op een andere manier was er geen noodzaak om toe te treden tot BsGW. Ook zelfstandig konden de taken uitgevoerd worden.
Effecten	Het onderbrengen van genoemde werkzaamheden bij BsGW heeft geleid tot aanzienlijke structurele financiële voordelen. Zie hiervoor het raadsvoorstel met de zienswijze over de jaarlijkse begroting van BsGW.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raad mag jaarlijks zijn zienswijze uitspreken over de conceptbegroting van BsGW. Daarnaast formuleert de raad zelf zijn beleid over de heffingen door deze jaarlijks vast te stellen. BsGW voert dit beleid dan uit.
Vestigingsplaats	Roermond
Deelnemers	Waterschap Limburg, alle Limburgse gemeenten behalve Horst aan de Maas en Venray.
Bestuursstructuur	Openbaar lichaam, ingesteld bij gemeenschappelijke regeling (opgericht per 1 april 2011). Het bestuur van de regeling bestaat uit: - Het algemeen bestuur; - Het dagelijks bestuur; - De voorzitter. <i>Algemeen Bestuur:</i> Het belangrijkste orgaan van BsGW is het algemeen bestuur. De raad van iedere deelnemende gemeente respectievelijk het algemeen bestuur van ieder deelnemend waterschap wijst één lid van het algemeen bestuur aan. In 2019 zijn er 28 deelnemende gemeenten en één waterschap. De vergaderingen van het bestuur zijn openbaar. <i>Dagelijks bestuur:</i> Het dagelijks bestuur bestaat minimaal uit drie en maximaal uit zeven leden uit het algemeen bestuur, te benoemen door het algemeen bestuur. Per deelnemer kan niet meer dan één lid van het dagelijks bestuur worden aangewezen. Tot de bevoegdheden van het dagelijks bestuur behoort onder meer het voorbereiden van besluiten

5. Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
	van het algemeen bestuur. <i>Voorzitter:</i> De voorzitter wordt aangewezen door het algemeen bestuur. De voorzitter is onder meer belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Hij tekent de stukken die van het bestuur en van het dagelijks bestuur uitgaan. De voorzitter vertegenwoordigt BsGW in en buiten rechte. Namens de gemeente Echt-Susteren maakt wethouder Frische deel uit van het algemeen en het dagelijks bestuur.
Financiën	De netto exploitatiekosten worden gedragen door de deelnemers. Om deze kosten over de deelnemers te verdelen, maakt BsGW gebruik van een methodiek waarbij de kosten worden toegerekend aan producten van dienstverlening. De verdeelsleutels voor de kosten zijn gebaseerd op de productieomvang van de deelnemers.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 362.000 negatief
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 1.982.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	€ 9.395.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	€ 8.199.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 1.203.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 1.203.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 6.973.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 6.688.000
Resultaat 2022	€ 792.000
Risico	De bedrijfsvoeringsrisico's van de Gemeenschappelijke Regeling komen voor rekening van BsGW. Daarnaast zijn er risico's die voor rekening komen van de deelnemers, onder meer risico's over de eigen belastingopbrengsten. BsGW heeft een risicoanalyse uitgevoerd op haar bedrijfsvoeringsrisico's. Voor elk van de risico's is de kans dat het zich voordoet realistisch ingeschat en de gevolgen benoemd met daarbij de omvang van de financiële impact.
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in: 2023 € 592.000 2024 € 559.000 2025 € 580.000 2026 € 598.000 2027 € 614.000

6. Reinigingsdienst Maasland	
Statutaire naam	Reinigingsdienst Maasland
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemers	RD Maasland verzorgt de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval in de gemeenten Maasgouw, Roerdalen en Leudal. De gemeente Echt-Susteren participeert in de GR voor het onderdeel milieuparken.
Vestigingsplaats	Haelen (gemeente Leudal)
Doel	RD Maasland is een regionaal afval inzamelbedrijf dat op 14 januari

6. Reinigingsdienst Maasland	
	1963 is opgericht door de voormalige gemeenten Heel, Horn en Beegden. Vervolgens is, na diverse herindelingen en uitbreiding van de samenwerkingsovereenkomst het huidige werkgebied ontstaan. De deelnemende gemeenten zijn naast eigenaar ook de belangrijkste opdrachtgevers van RD Maasland. Echt-Susteren is per 1 januari 2014 toegetreden tot de Gemeenschappelijke Regeling voor het onderdeel milieupark. Daarnaast voert RD Maasland diensten uit in opdracht van particulieren en bedrijven. RD Maasland wil zich met haar activiteiten onderscheiden van andere op de markt opererende afvalinzamelingbedrijven door: • op maatschappelijk verantwoorde (MVO) en doelmatige wijze zorg te dragen voor een duurzame verwijdering en nuttige toepassing van huishoudelijke en bedrijfsafvalstoffen; • een verbreding van het takenpakket op het gebied van beheer en onderhoud van de openbare ruimte; • actief en soepel in te spelen op nieuwe vragen vanuit de lokale overheid op het gebied van arbeidsparticipatie; • de uitvoering van de taken te realiseren tegen de laagst mogelijke kosten; • bij te dragen aan educatie en voorlichting op scholen; • samen te werken met aan gemeenten verbonden partijen, waaronder SW-bedrijven; • voor de inwoners van haar verzorgingsgebied herkenbaar te zijn als een bedrijf dat zich inzet voor een schone leefomgeving en een hoge klanttevredenheid.
Nut	Uitvoering van artikel 10.22 van de Wet milieubeheer. Echt-Susteren neemt alléén deel aan de milieuparken voor de inzameling van het grof huishoudelijk afval. De inwoners kunnen het grof huishoudelijk afval aanleveren bij de milieuparken in Maasbracht, Montfort en Roggel. Echt-Susteren hoeft daardoor geen eigen milieupark te exploiteren en maakt op deze wijze gebruik van op korte afstand gelegen bestaande voorzieningen. Als lid van de GR kan Echt-Susteren indien gewenst ook gebruik maken van andere diensten van RD Maasland.
Noodzaak	Door gebruik te maken van de bestaande milieuparken van RD Maasland is de noodzaak verbonden om deel te nemen aan de bestaande entiteit; de GR RD Maasland. Alternatieven voor de milieuparken zijn mogelijk, maar dan moet Echt-Susteren uit de GR treden. Een onderzoek in 2019 heeft uitgewezen dat de uittredekosten een belemmering zijn voor een alternatief milieupark.
Effecten	De bijdrage Echt-Susteren bedraagt in 2022 € 356.616 en de kosten per aansluiting bedragen € 42,71. Er worden 8.350 aansluitingen toegerekend aan RD Maasland. De uiteindelijke kosten worden bepaald door de vaste en variabele kosten. De variabele kosten zijn afhankelijk van de hoeveelheid en soort grof afval dat jaarlijks wordt aangeleverd en van de poorttarieven.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	In de Gemeenschappelijke Regeling zijn op basis van artikel 4, lid 5, de bijzondere afspraken met Echt-Susteren couleur locale, in een aanhangsel opgenomen. • Het bestuur van de GR krijgt voor de uitvoering van haar taken de bevoegdheden van (beleids)uitvoerende aard. • De raad kan uit hun midden of uit het college van burgemeester en wethouders één lid aanwijzen als vertegenwoordiger in het alge-

6. Reinigingsdienst Maasland	
	meen bestuur. - De externe inlichtingen – en verantwoordingsverplichtingen van het algemeen bestuur zijn in artikel 15 van de GR opgenomen. - De raad kan een zienswijze op de begroting van de GR uitbrengen en het algemeen bestuur van de GR moet hier bij de vaststelling rekening mee houden. - De raden van de deelnemende gemeenten gaan over toetreding, uittreding, wijziging en opheffing van de GR.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling RD Maasland wordt gevormd door de vertegenwoordigers uit de colleges van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door drie wethouders uit de deelnemende gemeenten. Wethouder Meuwissen is lid van het algemeen bestuur.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 987.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 811.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	€ 9.509.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	€ 9.612.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 1.014.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 1.038.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 7.645.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 7.515.000
Resultaat 2022	€ 227.000 negatief
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in: 2023 € 374.000 2024 € 387.000 2025 € 403.000 2026 € 419.000 2027 € 436.000

7. Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Duits–Nederlands Grenspark Maas–Swalm-Nette	
Vestigingsplaats	Roermond
Doel, Nut en Noodzaak	Het openbaar lichaam is in 2002 opgericht om de grensoverschrijdende samenwerking in het Grenspark tussen de Nederlandse en Duitse partners te bevorderen. De doelstelling is voornamelijk gericht op de ontwikkeling van natuur en landschap , recreatie en toerisme, milieueducatie en voorlichting in het grensgebied. Het doel is te komen tot een Grenspark met een eigen identiteit die gebaseerd is op de verscheidenheid van natuur en landschap en het karakter van de mensen die hier wonen en werken en voor de bezoekers van buiten de regio een belangrijke attractie vormt. Het openbaar lichaam heeft de taak de grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers aan het openbaar lichaam te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren. Het openbaar lichaam voert binnen

7. Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Duits–Nederlands Grenspark Maas–Swalm-Nette	
	deze taak projecten uit. Zij vraagt aan, ontvangt en beheert financiële middelen van derden, waaronder Europese en nationale. Het grenspark werkt daarbij nauw samen met de deelnemers en overige partners. Het grenspark levert een grensoverschrijdende bijdrage aan de regionale ontwikkelingen en de bekendheid van de grensregio vanuit toeristisch-recreatief oogpunt.
Effecten	In de periode 2023-2026 worden de actuele INTERREG projecten verder uitgevoerd en zal acquisitie gepleegd worden voor verdere grensoverschrijdende samenwerking en projecten conform de programma-doelen. Gepland is in de periode 2023-2026 zo mogelijke een nieuw project per jaar te starten. Naast de verdere uitvoering van de lopende projecten zullen de volgende reeds ontwikkelde communicatie en marketing instrumenten in 2023-2026 worden voortgezet: programma van evenementen zoals de fiets- en wandelexcursies, websites, social media, natuurwerkdag en netwerk bijeenkomsten van natuur- en landschapsgidsen en routescouts.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Met het indienen van de algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 15 april aan de raad is een belangrijke stap gezet om de zienswijzeprocedure van de raad binnen de gestelde termijnen te doorlopen. Daarnaast is de termijn voor het geven van een zienswijze op de ontwerp-begroting door de raden van de deelnemende gemeenten verlengd van zes weken naar acht weken.
Deelnemers	Tot het Grenspark behoren het Duitse Naturpark Schwalm-Nette en de Nederlandse gemeenten Beesel, Leudal, Echt-Susteren, Roerdalen, Roermond en Venlo.
Bestuursstructuur	Het Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette is opgericht als Openbaar Lichaam naar Nederlands recht (gebaseerd op de Wet Gemeenschappelijke Regelingen) met standplaats Roermond.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 31.849
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 36.692
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	€ 48.349
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	€ 76.293
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Resultaat 2022	Niet bekend
Financiën	De gemeentelijke bijdrage vanaf 2024 bedraagt € 4.090. Grenspark MSN wordt financieel gesteund door de provincie Limburg, de deelstaat Nordrhein-Westfalen en de aan het Grenspark MSN deelnemende overheden. Dit vormt sinds 2002 de financiële basis voor de acquisitie en coördinatie van grensoverschrijdende projecten.

8. Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUD)	
Vestigingsplaats	Roermond
Doel, nut, noodzaak	De gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord is per 1 januari 2018 van kracht. Het doel van deze regeling was en is om samen met de deelnemers: 1. de kwaliteit van dienstverlening aan inwoners, bedrijven en belanghebbenden te verbeteren bij de uitvoering van VTH-taken en 2. de kwaliteit, veiligheid en gezondheid van de leefomgeving te verbeteren.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Met het indienen van de algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 15 april aan de raad is een belangrijke stap gezet om de zienswijzeprocedure van de raad binnen de gestelde termijnen te doorlopen. Daarnaast is de termijn voor het geven van een zienswijze op de ontwerpbegroting door de raden van de deelnemende gemeenten verlengd van zes weken naar acht weken.
Deelnemers	De gemeenten Mook en Middelaar, Gennepe, Bergen, Horst aan de Maas, Venray, Maasgouw, Echt-Susteren, Roerdalen, Leudal, Weert, Nederweert, Roermond, Beesel, Peel en Maas, Venlo en de provincie Limburg.
Bestuursstructuur	Het bestuur van de RUD Limburg Noord bestaat uit een algemeen en een dagelijks Bestuur. Algemeen Bestuur Het Algemeen Bestuur bestaat uit 16 leden, waaronder de voorzitter. De colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten en Gedeputeerde Staten van de provincie hebben uit hun midden elk één lid en één plaatsvervangend lid aangewezen. Dagelijks Bestuur Het Dagelijks Bestuur is door en uit het Algemeen Bestuur gekozen. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit drie leden en één plaatsvervangend lid. De voorzitter De voorzitter van de RUD Limburg Noord is de heer Tim Snijckers, wethouder van de gemeente Maasgouw.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 211.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 346.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	€ 866.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	€ 1.106.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 309.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 309.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	€ 1.150.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	€ 1.150.000
Resultaat 2022	€ 135.041

8. Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUD)	
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in: 2023 € 74.100 2024 € 75.100 2025 € 76.100 2026 € 77.100 2027 € 78.100

9. Euregio Rijn-Maas-Noord	
Vestigingsplaats	Konrad-Zuse-Ring 6, D-41179 Mönchengladbach
Doel	De Euregio Rijn-Maas-Noord zet zich sinds 1978 in om de Europese integratie tastbaar te maken voor de ca. 2 miljoen inwoners in dit gebied. Ze wil het wederzijds begrip van de Nederlandse en Duitse inwoners van de Euregio versterken, de contacten verdiepen en samenwerking stimuleren. De Europese Unie, de deelstaat Nordrhein-Westfalen en de Nederlandse regering ondersteunen dit streven door verschillende subsidie-regelingen.
Deelnemers	Van de Euregio Rijn-Maas-Noord maken tegenwoordig 29 leden deel uit. In het Nederlandse deel van de Euregio zijn dat de gemeenten Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Peel en Maas, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray en de Kamer van Koophandel. Aan Duitse kant gaat het naast de Landeshauptstadt Düsseldorf om de steden Mönchengladbach en Krefeld, het zuidelijk deel van de Kreis Kleve, de gemeenten Brüggen, Niederkrüchten, Staelen, Geldern, Nettetal, Wassenberg en Wegberg, de Kreis Viersen, de Rhein-Kreis Neuss, de Industrie- und Handelskammer Mittlerer Niederrhein en de Niederrheinische Industrie- und Handelskammer in Duisburg. Met ingang van komend jaar treedt de gemeente Selfkant mogelijk toe.
Bestuursstructuur	Publiekrechtelijk openbaar lichaam naar Duits recht. De gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Met ingang van 2015 is burgemeester Hessels toegetreten tot het dagelijks Bestuur (als vertegenwoordiger van de regio Midden-Limburg).
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	Dit samenwerkingsverband beschikt niet over een eigen en/of vreemd vermogen.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	n.v.t.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Resultaat 2022	n.v.t.
Financiën	De gemeentelijke bijdrage is afgerond € 9.000 per jaar.

10. Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal domein Limburg-Noord (MGR)	
Vestigingsplaats	Venray
Doel, nut, noodzaak	Regionale samenwerking op het gebied van Beschermd Wonen (BW), Maatschappelijke opvang (MO) en Bemoeizorg & preventie (B&P), dit met als doel om - De continuïteit van de voorzieningen voor BW, MO, B&P voor inwoners met complexe problematiek te waarborgen - De regionale aanpak van de doelgroep als bedoeld in de regiovisie te waarborgen
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Met het indienen van de algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 15 april aan de raad is een belangrijke stap gezet om de zienswijzeprocedure van de raad binnen de gestelde termijnen te doorlopen. Daarnaast is de termijn voor het geven van een zienswijze op de ontwerpbegroting door de raden van de deelnemende gemeenten verlengd van zes weken naar acht weken.
Deelnemers	Op 21 juni 2022 is een mijlpaal bereikt in Noord- en Midden-Limburg. Met ingang van deze datum zijn veertien Noord- en Midden-Limburgse gemeenten de samenwerkingsovereenkomst Beschermd Wonen (BW), Maatschappelijke Opvang (MO), Bemoeizorg (B) & Preventie (P) aangegaan. Deze samenwerkingsovereenkomst regelt de regionale samenwerking op het gebied van BW, MO en B&P. Dit om de continuïteit te waarborgen van voorzieningen in Noord- en Midden-Limburg ten behoeve van de kwetsbare inwoners die afhankelijk zijn van deze voorzieningen en om ambities en doelen uit de Regiovisie Meedoen en Wonen te realiseren. De Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein Limburg-Noord (MGR) is als uitvoerder van deze bedrijfsvoeringstaken in de samenwerking aangewezen. Om dit mogelijk te maken is de MGR met ingang van 21 juni 2022 gewijzigd en is Module 2 (BW, MO, B&P) toegevoegd. Op dezelfde datum zijn de zeven Midden-Limburgse gemeenten officieel toegetreden tot de regeling. De zeven gemeenten zijn: Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond en Weert.
Bestuursstructuur	Het samenwerkingsverband kent de volgende bestuursorganen: het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en een voorzitter. Namens de gemeente Echt-Susteren maakt wethouder Frische deel uit van het algemeen bestuur.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 0
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 60.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	€ 287.293
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	€ 10.583.612
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	Omdat er geen reserves, voorzieningen, langlopende leningen en vaste activa zijn, is er geen meerjarige balans opgenomen in de begroting van de MGR. De balans van de MGR bestaat slechts uit vlottende activa en vlottende passiva.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	N.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	N.v.t.

10. Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal domein Limburg-Noord (MGR)	
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	N.v.t.
Resultaat 2022	€ 353.928
Financiën	Het Sociaal Domein Limburg-Noord kent een tweetal modules waarbij de gemeenten Maasgouw / Echt-Susteren / Roerdalen slechts aan 1 module deelnemen. De gemeenten Maasgouw / Echt-Susteren / Roerdalen dragen voor 3,45% / 5,11% / 2,64% bij aan de uitvoeringskosten van module 2 en ook delen ze in het overschot op de regionale begroting BW MO B&P voor dezelfde percentages van dit overschot. De bijdragen van de gemeenten zijn gebaseerd op de informatie uit de december circulaire 2022 en bestaan uit de integratie- uitkering beschermd wonen (€ 46.268.162), de decentralisatie-uitkering maatschappelijke opvang (€ 7.968.857) en het aan de regionale samenwerking toegerekende deel van de decentralisatie uitkering vrouwenopvang (€ 1.272.000). Deze bedragen worden in 2023 nog bijgedragen door de gemeente Venlo. Vanaf 2024 gaat dit geleidelijk over naar de overige gemeenten. Hierbij ontstaan mogelijk nadelige herverdeeffecten doordat een jaarlijks groeiend deel van de integratie-uitkering overgaat naar de algemene uitkering. In deze begroting is hiermee nog geen rekening gehouden De jaarlijkse bijdrage is € 63.024 groot.

Stichtingen/verenigingen

1. Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL), voorheen NV AVL Sturing

Doel	De statutaire taak is het behartigen van de belangen van de Limburgse gemeenten ¹⁾ bij het verwerken van het huishoudelijk afval en gft. Tot de taken behoort ook advisering aan de gemeenten en het deelnemen aan netwerken. Adres: postbus 950, 6000 AZ Weert ¹⁾ behalve Mook-Middelbaar dat is aangesloten bij Afvalverwerking Regio Nijmegen
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten m.u.v. Mook-Middelbaar
Bestuursstructuur	De vereniging heeft een driehoofdig dagelijks en een acht leden tellend algemeen bestuur. Het bestuur wordt ondersteund door een klein ambtelijk werkapparaat dat wordt betaald vanuit de contributie die de leden opbrengen. Dit apparaat werkt samen met een netwerk van deskundige ambtenaren uit diverse regio's in de provincie.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	Niet bekend
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Resultaat 2022	Niet bekend
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks € 0,35 contributie per inwoner. De gemeentelijke bijdrage bedraagt ongeveer € 11.200.

2. Visit Zuid-Limburg (voorheen VVV Zuid-Limburg)

Doel	Visit Zuid-Limburg is een zogenaamde 'intermediaire' organisatie die als ondernemingsmissie heeft: 'Het bevorderen van het toerisme en recreatie in en náár Zuid-Limburg'. Visit Zuid-Limburg is lid van de landelijke koepel VVV Nederland en uit dien hoofde ook verplicht om aan alle kwaliteitseisen die aan VVV's worden gesteld te voldoen. Visit Zuid-Limburg realiseert haar ondernemingsmissie door actief te zijn op de volgende taakvelden: • Informatieverzameling en -verstrekking • Reservering en bemiddeling • Productontwikkeling • Marktbewerking/promotie • Begeleiden van toeristisch/recreatieve projecten • (Mede) organiseren en coördineren van evenementen
Rechtsvorm	Visit Zuid-Limburg is een stichting zonder winstoogmerk.
Deelnemers	Visit Zuid-Limburg heeft twee belangrijke 'doelgroepen' waarvoor zij diensten verleent en die deze organisatie onder andere financieren: de

2. Visit Zuid-Limburg (voorheen VVV Zuid-Limburg)	
	Zuid-Limburgse gemeenten én de Midden-Limburgse gemeente Echt-Susteren en de ondernemers.
Bestuursstructuur	De gemeenten en ondernemers zijn representatief vertegenwoordigd binnen het bestuur van Visit Zuid-Limburg en in die zin dus ook continu vinger aan de pols houden over de ontwikkeling en de activiteiten van de organisatie. Het Visit bestuur bestaat uit 13 leden, waarvan zes afgevaardigden via de gemeenten/regio's, een neutrale voorzitter, een neutrale financiële inhoudsdeskundige en vijf afgevaardigden vanuit ondernemers (groeperingen). Burgemeester Hessels maakt deel uit van het bestuur. Hij vertegenwoordigt in het Visit -bestuur de regio Midden-Limburg (waarvan alleen de gemeente Echt-Susteren aangesloten is bij de Visit Zuid-Limburg).
Eigen vermogen begin dienstjaar 2021	€ 643.335
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 900.967 het Visit Zuid-Limburg werkt met een gebroken boekjaar. De cijfers worden bepaald per 31 maart van het dienstjaar. De jaarrekening 2021 is in november 2022 vastgesteld.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2021	€ 1.392.837
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	€ 1.724.547
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	Nog niet bekend.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	Nog niet bekend.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	Nog niet bekend.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	Nog niet bekend.
Resultaat 2021	€ 257.432
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2022 € 73.753

3. Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)	
Doel	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de Limburgse gemeenten die voortvloeien uit het aandeelhouderschap in Enexis Holding N.V. en de uit Essent voortkomende vennootschappen. De VEGAL heeft een faciliterende en verbindende rol bij de informatie-verstrekking van en naar Enexis Holding N.V. Postadres: postbus 450, 6100 AL Echt
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten
Rechtsvorm	De Vegal is een vereniging.
Bestuursstructuur	De vereniging heeft een driehoofdig dagelijks bestuur. Het bestuur wordt ondersteund door een klein ambtelijk werkapparaat dat wordt betaald vanuit de contributie die de leden opbrengen. Voorzitter van de Vegal is burgemeester Hessels.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 12.765
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 12.705

3. Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)	
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	N.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	N.v.t.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	€ 12.705
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	€ 12.705
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	N.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	N.v.t.
Resultaat 2022	€ 60 negatief
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen vanaf 2023 jaarlijks € 400 contributie.

Coöperaties/vennootschappen

1. Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg B.V.

Doel	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg heeft als statutaire doelstelling: • De exploitatie, verkoop, beheer en onderhoud van werklocaties; • Het ondernemen van activiteiten voor het stimuleren van economische ontwikkelingen en het bevorderen van de werkgelegenheid; • Het opzetten en onderhouden van een intermediaire dienst ter ondersteuning van voornoemde doelen; • Het verkrijgen, exploiteren en vervreemden van registergoederen; • Het deelnemen in, het (doen) financieren van, het samenwerken met, het voeren van directie over en het verlenen van adviezen en andere diensten aan rechtspersonen en andere ondernemingen; Het verstrekken van garanties en het geven van zekerheden conform het door de algemene vergadering van aandeelhouders vastgestelde vigerende ondernemingsplan.
Kerntaken	Met als uitgangspunt dat OML (meer)waarde creëert voor de regio en de aandeelhouders heeft zij de volgende kerntaken: • Locatie- en gebiedsontwikkeling waaronder herstructureringsprojecten en strategische verwervingen; • Ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen; • Acquisitie en sales; • Advisering bij ruimtelijk-economische vraagstukken
Deelnemers	Aandeelhoudende gemeenten: 5 Aantal aandelen: 3.700 Echt-Susteren (725 aandelen), Leudal (799), Maasgouw (533 aandelen), Roerdalen (463 aandelen), Roermond (1.080 aandelen).
Bestuursstructuur	OML BV is een onafhankelijke overheidsorganisatie met een eigen directie. De raad van commissarissen vormt het toezichthoudend orgaan op de OML BV. Het is de bedoeling dat de raad van commissarissen toezicht houdt op het beleid en de algemene gang van zaken binnen de vennootschap. De Raad van Commissarissen moet ten allen tijde in het belang van het bedrijf handelen. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (de deelnemende gemeenten) vormt het hoogste orgaan van de vennootschap.
Financiën	Echt-Susteren bezit 725 aandelen van € 3.722 = € 2.697.348
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 21.069.440
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 22.649.795 (onder voorbehoud goedkeuring accountant. De bestuurders (aandeelhouders) hebben akkoord op uitstel gegeven als gevolg van de overstap naar een andere accountant.)
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	€ 4.370.096
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	€ 5.800.920 (onder voorbehoud goedkeuring accountant. De bestuurders (aandeelhouders) hebben akkoord op uitstel gegeven als gevolg van de overstap naar een andere accountant.)
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Resultaat 2022	€ 1.580.355 (onder voorbehoud goedkeuring accountant. De bestuur-

1. Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg B.V.	
	ders (aandeelhouders) hebben akkoord op uitstel gegeven als gevolg van de overstap naar een andere accountant.)
Risico	De deelnemende gemeenten staan samen garant voor de lening verstrekt door de Rabobank (borgstelling naar rato van aandelenbezit).

2. C.V. Inkoopcentrum Zuid	
Doel	Per 5 juli 2013 is deze Stichting omgevormd tot het Inkoopcentrum Zuid, zijnde een Coöperatieve Vereniging met uitgesloten aansprakelijkheid. Het doel van het Inkoopcentrum Zuid bestaat uit twee pijlers. De eerste pijler is de basisdienstverlening die bestaat uit diensten die direct voor alle deelnemers beschikbaar is i.c. de aanbidding van raamcontracten, de netwerkfunctie en de digitale helpdesk. De tweede pijler betreft het in opdracht van de deelnemers verrichten van aanbestedingen, contractmanagement, advisering, het maken van een digitale inkooptoolkit op maat en het invullen van (tijdelijke) inkoopfuncties.
Deelnemers	Alle 15 Noord- en Midden Limburgse gemeenten, WML, ICT-NML, SC MER en VRLN.
Bestuursstructuur	De coöperatieve vennootschap Inkoopcentrum Zuid kent een Algemene Ledenvergadering die bestaat uit door de deelnemers aan te wijzen leden (één per deelnemer) en een uit en door de leden van Algemene Ledenvergadering gekozen Bestuur.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 249.877
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 381.575
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	n.v.t.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Resultaat 2022	€ 131.698
Financiën	De lidmaatschapsbijdrage bedraagt € 7.500 per jaar, exclusief vergoedingen bij afname van diensten door de raamcontracten en kosten van rechtstreekse opdrachten. Al naar gelang de prestaties van deze C.V. ontvangt de gemeente ook geld.
Bijdrage 2022 Echt-Susteren	€ 7.531,50 (€ 7.500 bijdrage, plus 2/21 ^e deel niet compensabele BTW)

3. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
Doel	BNG Bank is er voor het publieke domein en het publieke belang. De purpose van BNG Bank is: Gedreven door maatschappelijke impact. Bij BNG Bank draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Dat is de drijfveer van BNG Bank. Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.
Deelnemers	Zie onder doel.
Bestuursstructuur	Naamloze Vennootschap De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van EUR 2,50).
Vestigingsplaats	Den Haag
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 5.062 miljoen
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 4.615 miljoen
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	€ 143.995 miljoen
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	€ 107.459 miljoen
Achtergestelde schulden begin dienstjaar 2022	€ 36 miljoen
Achtergestelde schulden einde dienstjaar 2022	€ 38 miljoen
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Resultaat 2022	Over 2022 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van EUR 300 miljoen (2021: EUR 236 miljoen).
Financiën	De gemeente Echt-Susteren bezit in totaal 21.411 aandelen met een balanswaarde van € 48.579, wat neerkomt op een zeer beperkt belang. Ieder jaar wordt door de bank dividend uitgekeerd. Wat betreft het dividend BNG over 2021 rapporteert de BNG het volgende: het renteresultaat bedraagt in 2021 € 407 miljoen, een daling van € 70 miljoen ten opzichte van 2020. De daling is voor € 57 miljoen toe te schrijven aan het feit dat BNG Bank als gevolg van een procesmatige fout niet tijdig heeft voldaan aan een rapportageverplichting om in aanmerking te komen voor de extra rentekorting van 0,5% op de Targeted

3. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
	Longer-Term Refinancing Operation (TLTRO). BNG Bank erkent en betreurt de gemaakte fout en heeft naar aanleiding hiervan maatregelen genomen om dit in de toekomst te voorkomen. De BNG stelt een dividenduitkering over 2021 voor van € 127 miljoen (€ 2,28 per aandeel). Dit is 60% van de nettowinst die overblijft na aftrek van de uitkering aan houders van hybride kapitaal. Het reguliere uitkeringspercentage van 50% is aangepast om te compenseren voor de niet-verkregen TLTRO-korting. in totaal is derhalve in 2022 over 2021 € 48.817 uitgekeerd.
Risico	De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongereali-seerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2023 kan de bank daarom niet maken.

4. N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)	
Doel	1. De vennootschap heeft ten doel te voorzien in de behoefte aan leidingwater, voor drinkwater en andere doeleinden en daarmee samenhangende diensten. 2. De vennootschap probeert het doel te bereiken door het winnen, het zuiveren, het opslaan, het inkopen, het transporteren, het distribueren en het leveren van water, en het verrichten van diensten op genoemde terreinen.
Deelnemers	De provincie Limburg en de Limburgse gemeenten.
Bestuursstructuur	Aandeelhouders zijn de provincie Limburg en in Limburg gelegen gemeenten. De gemeente Echt-Susteren is niet vertegenwoordigd in de raad van commissarissen, die 5 leden telt.
Vestigingsplaats	Maastricht
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 194.003.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 201.413.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	€ 387.395.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	€ 390.100 .000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Resultaat 2022	€ 6.303.000 Het positief resultaat wordt jaarlijks toegevoegd aan het eigen vermogen.
Financiën	De gemeente Echt-Susteren bezit in totaal 12 aandelen van € 4.538 nominaal per stuk met een balanswaarde van € 54.454, wat neerkomt op een zeer beperkt belang.
Risico	Het risico is nihil. Er is sprake van een robuust eigen vermogen. De solvabiliteit (EV/TV) van WML is 34,1% per ultimo 2022. Er is geen jaarlijkse dividendinkomst geraamd. Verder is er geen financieel risico behalve de balanswaarde van de aandelen (€ 54.454) als WML liquideert.

5. Herontwikkeling Bocage	
Doel	In het plangebied Bocage is een oude printplatenfabriek gesaneerd en een nieuw woningbouwgebied ontwikkeld voor ca. 215 -230 woningen. Het plan moet zich onderscheiden van andere plannen om de concurrentie met andere plannen in de regio te kunnen doorstaan. Daarom wordt ingezet op een plan met kwalitatief hoogwaardige woningbouw. De ontwikkeling van dit plan gebeurt in samenwerking met Hurks Groep. De concrete afspraken over deze samenwerking zijn uitgewerkt in de op 29 maart 2012 gesloten "Samenwerkingsovereenkomst Bocage in Echt". Het project wordt voor wat betreft de grondexploitatie door partijen uitgevoerd voor gezamenlijke rekening en risico in de vorm van een CV/BV structuur.
Deelnemers	Gemeente Echt-Susteren, Hurks B.V. en Hurks participatie Echt BV.
Bestuursstructuur	Commanditaire vennootschap met als beherend vennoot een BV (CV/BV-constructie)
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 5.454.304
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 5.454.304
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	€ 5.987.887
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	€ 5.491.540
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Resultaat 2022	€ 0
Financiën	Beide participanten hebben ieder € 2.727.151,50 kapitaal gestort. Dat is ruim voldoende om het project te realiseren. Dit werkkapitaal vormt (als risicodragend vermogen) de basis voor de verkrijging van het voor de planuitvoering noodzakelijke vreemd vermogen door de CV (Gemeente Echt-Susteren, Hurks participatie Echt B.V. en GEM Bocage Beheer BV). De daarvoor noodzakelijke beheers-handelingen worden uiteraard uitsluitend verricht door de beherend vennoot "GEM Bocage Beheer BV" waarin zowel de gemeente als Hurks B.V. als aandeelhouder participeren.
Risico	Het voeren van de grondexploitatie is niet zonder risico. De huidige economische ontwikkelingen (met name de ontwikkeling van de energie- en bouwkosten), de situatie op de woningmarkt en de woningbehoefte, strenge eisen van de hypotheek verstrekkers en de stijging van de hypotheekrente kunnen van invloed zijn op de afzet van bouwgrond en het woningbouwprogramma, planning en looptijd van de Gebiedsontwikkeling. De bij dit project behorende financiële risico's zijn door het risicomanagement verdisconteerd in het weerstandsvermogen van de gemeente Echt-Susteren.

6. Deelneming Enexis N.V.	
Statutaire naam	Enexis N.V.
Rechtsvorm	N.V.
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Doel	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,8 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren. Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën: • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. De provincie probeert met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.
Bestuurlijk- en/of financieel belang	De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) is het hoogste besluitvormingsorgaan binnen Enexis. In de AVA vindt besluitvorming plaats over onder meer het jaarverslag, het dechargeren van de RvB en de RvC, het vaststellen van de jaarrekening en het bepalen van de winstbestemming. Ook keurt de AVA de strategie van de vennootschap goed en benoemt zij de leden van de RvC. Bepaalde bevoegdheden van de AVA zijn toegekend aan de Aandeelhouderscommissie (AHC). Deze commissie telt zeven leden en heeft als doel de slagvaardigheid en effectiviteit van de besluitvorming binnen de AVA te bevorderen. De leden van de AHC ontvangen voor hun werkzaamheden geen vergoeding. De aandeelhouders van Enexis Holding N.V. zijn provincies en gemeenten binnen het verzorgingsgebied van Enexis Netbeheer B.V. Als voorzitter van de Vegal (Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders Limburg) is burgemeester Hessels lid van de aandeelhouderscommissie.
Participatie	0,37% (na splitsing)
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 4.241 miljoen
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 5.441 miljoen
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	€ 3.659 miljoen
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	€ 3.366 miljoen
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend

6. Deelneming Enexis N.V.	
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Resultaat 2022	€ 1.300 miljoen winst
Financiën	Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook).
Dividend over 2022	Overeenkomstig de statuten staat de winst, voor zover die niet wordt gereserveerd, ter vrije beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (artikel 36.2). Aanvullend op deze statutaire bepalingen is met de aandeelhouders overeengekomen dat het uit te keren dividend over boekjaar 2022 maximaal 50% van de nettowinst uit gewone bedrijfsvoering zal bedragen, waarbij een minimumniveau van € 100 miljoen wordt nagestreefd. Dit percentage zal verlaagd worden als deze uitkering ertoe leidt dat het bedrijf binnen vijf jaar haar A rating-profiel kan verliezen. De voorgestelde dividenduitkering over het verkoopresultaat van Fudura B.V. in boekjaar 2022 bedraagt € 100 miljoen. Dit dividendbeleid zorgt ervoor dat de aandeelhouders een voorspelbaar en stabiel dividend kunnen verwachten. Tegelijkertijd borgt het beleid voldoende eigen vermogensgroei voor de vennootschap en toont het actieve steun van de aandeelhouders aan een gezonde financiële positie van de vennootschap. Na de verkoop en splitsing van Essent waren voor de aandeelhouders de dividenden van Enexis, Attero en EPZ van belang. In 2014 zijn de aandelen van Attero verkocht. Voor de overige twee bedrijven is in 2022 over 2021 een dividend ontvangen van € 0,66 per aandeel. In totaliteit correspondeert dit met een bedrag van circa € 369.386.
Risico's	De huidige reguleringsmethodiek is niet berekend op de trendbreuk in investeringen en exploitatiekosten als gevolg van de energietransitie. De vergoeding voor de extra investeringen en kosten wordt uitgesteld tot de volgende reguleringsperiode. Dit betekent dat Enexis deze extra investeringen moet voorfinancieren, wat de financiële ratio's en de investeringsruimte onder druk zet. Met meerdere stakeholders wordt over het financieringsvraagstuk gesproken. Samen met andere netbeheerders blijft Enexis pleiten voor verdergaande aanpassingen in de reguleringssystematiek. Enexis bewaakt de financiële ratio's en onderzoekt de mogelijkheden om deze op het gewenste niveau te behouden. Enexis participeert in een onderzoek naar alternatieve mogelijkheden om de energietransitie te financieren. Aangezien in het Methodebesluit 2022-2026 gedeeltelijk aan de zorgen van de netbeheerders wordt tegemoet gekomen, schat Enexis de financiële impact nu lager in.
Toekomstige verwachtingen	Steeds meer overheden, bedrijven en huishoudens maken plannen om bij te dragen aan het Nederlandse Klimaatakkoord en het coalitieakkoord van eind 2021 en zetten die plannen om in actie. Woningen worden verduurzaamd, wind- en zonneparken gebouwd en er wordt volop geïnvesteerd in elektrisch vervoer en verduurzaming van de industrie. Net als andere netbeheerders moet ook Enexis hun infrastructuur aanpassen en voorbereiden op een CO2-neutrale toekomst. Dat is een lastige taak omdat onbekend is welke vormen van duurzame energie in de toekomst door de netten stromen. En dus ook niet hoe de infrastructuur eruit moet zien. Een andere vraag is hoe het steeds hogere tempo van de transitie bijgebeend kan worden, vanwege de schaarste aan personeel. En hoe de kosten van de verbouwing binnen de perken kunnen worden gehouden, zodat de energietransitie voor iedereen

6. Deelneming Enexis N.V.

	betaalbaar blijft. Deze uitdagingen dwingen tot het maken van duidelijke keuzes. Die keuzes vormen de basis van de nieuwe strategie van Enexis die in 2022 werd goedgekeurd door de aandeelhouders. Het centrale thema van deze strategie is; focus op uitvoering van de energietransitie. Enexis gaat zich steeds meer concentreren op de kerntaken om daarmee de energietransitie te realiseren.

7. CSV Amsterdam B.V. (voorheen Claim Staat Vennootschap B.V.)

Statutaire naam	CLAIM STAAT VENNOOTSCHAP AMSTERDAM B.V.
Rechtsvorm	B.V.
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Doel	Deze deelneming wordt tijdelijk aangehouden om (in eerste instantie) de verkoop van Essent aan RWE af te wikkelen en in een later stadium ook de verkoop van Attero aan Waterland. Eventuele claims kunnen door Waterland worden ingediend. Na afwikkeling van deze eventuele claims aan waterland wordt de Escrow-rekening opgeheven en het restant op deze rekening kan worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Dit is in 2020 ook gebeurd.
Bestuurlijk- en/of financieel belang	Algemene vergadering van aandeelhouders. De aandeelhouder zijn vijf provincies en 88 gemeenten. Als voorzitter van de Vegal (Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders Limburg) is burgemeester Hessels lid van de aandeelhouderscommissie.
Participatie	0,37%
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 312.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 210.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	€ 23.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	€ 13.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Resultaat 2022	€ 102.300 negatief
Dividend over 2022	De vennootschap keert geen dividend uit.
Risico's	Uit de liquidatie van de BV komt naar verwachting nog een klein bedrag voor de gemeente beschikbaar.

8. Deelneming Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

Statutaire naam	PUBLIEK BELANG ELEKTRICITEITSPRODUCTIE (PBE) B.V.
Rechtsvorm	B.V.
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch

8. Deelneming Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.	
Doel	Het aandeelhouderschap wordt aangehouden omdat PBE, door de afspraken met de staat en vastgelegd in een convenant, rechten en verplichtingen heeft voor een periode van 8 jaren ná ondertekening van de EPZ SPA (30 september 2011). PBE is sinds eind 2011 slechts een praktisch lege BV om een aantal zaken af te wikkelen.
Bestuurlijk- en/of financieel belang	Algemene vergadering van aandeelhouders. Aandeelhouders zijn vijf provincies en 88 gemeenten. Als voorzitter van de Vegal (Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders Limburg) is burgemeester Hessels lid van de aandeelhouderscommissie.
Participatie	0,37%
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 1.532.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 1.480.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	€ 7.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	€ 10.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Resultaat 2022	€ 52.060 negatief
Dividend over 2022	N.v.t.
Risico's	Het bestuur van de vennootschap is een proces gestart om het convenant met de Staat te beëindigen en de vennootschap op te heffen. Er zijn verder geen aandachtspunten en ontwikkelingen te melden.

9. Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)	
Vestigingsplaats	Europalaan 24 te Maastricht
Doel, nut, noodzaak	De vennootschap heeft ten doel: het aanbrengen en in stand houden van een voldoende voorzieningen-niveau op stortplaatsen voor afval na beëindiging van de exploitatie alsmede het verwerven, vervreemden, huren, beheren en exploiteren van onroerende zaken die verband houden met en/of betrekking hebben op deze stortplaatsen. Bij het realiseren van het doel van de vennootschap kan onderscheid worden gemaakt tussen: - het aanbrengen van de voorzieningen, - het beheer van de aangebrachte voorzieningen, - het treffen van maatregelen om geconstateerde gebreken weg te nemen en het beheer van een nazorgfonds. De vennootschap heeft binnen het hiervoor aangegeven kader voorts ten doel het deelnemen in, het voeren van het beheer over, het financieren van andere ondernemingen en vennootschappen met een soortgelijk of aanverwant doel en het stellen van zekerheid voor schulden van anderen en al hetgeen daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan

9. Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)	
	zijn, alles in de ruimste zin van het woord.
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten.
Bestuursstructuur	Algemene Vergadering van Aandeelhouders Wethouder Meuwissen vertegenwoordigt de gemeente Echt-Susteren
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 8.744.317
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 6.380.593
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	€ 32.736.016
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	€ 32.568.370
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Resultaat 2022	€ 2.363.724 negatief
Financiën	Het kapitaal is verdeeld in 27.640 aandelen van nominaal vijfenveertig eurocent (€ 0,45) elk. De gemeente Echt-Susteren heeft 780 aandelen. Alle aandelen luiden op naam. Aandeelbewijzen worden niet uitgegeven.

10. Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg)	
Vestigingsplaats	Maastricht
Doel	ADV Limburg is een onafhankelijke stichting die voor 27 Limburgse gemeenten de Wet op de antidiscriminatievoorzieningen uitvoert. In deze wet is geregeld dat elke gemeente een onafhankelijk meldpunt moet hebben waar burgers discriminatie kunnen melden. Het doel van deze regeling is het oprichten en het in stand houden van een Anti Discriminatie Voorziening Limburg met de volgende taken: • klachtmelding en klachtbehandeling; • registratie, monitoring en (beleids)advisering • voorlichting en preventie
Nut	Mensen die discriminatie ervaren of waarnemen, kunnen hiervan melding maken of een klacht indienen bij een antidiscriminatievoorziening (ADV). In 2009 met de introductie van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga) dient elke gemeente zijn bewoners toegang te bieden tot een meldpunt. Over de ontvangen meldingen dienen gemeentes jaarlijks te rapporteren aan het Rijk. Dit doet het ADV-Limburg voor ons.
Noodzaak	Artikel 1 van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen: Het college van burgemeester en wethouders biedt de ingezetenen toegang tot een antidiscriminatievoorziening.
Effecten	ADV Limburg neemt alle discriminatieregistraties en meldingen in behandeling. De klachtbehandeling houdt in dat op basis van een melding een vervolgtraject ter afhandeling wordt ingezet met als doel: • ondersteuning van slachtoffers van discriminatie; • bevorderen van zelfredzaamheid van slachtoffers van discriminatie; • signaleren van structurele patronen van discriminatie; • gedrags- en/of beleidsbeïnvloeding van personen of organisaties die

10. Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg)	
	zich bedoeld of onbedoeld schuldig hebben gemaakt aan discriminatie, gericht op voorkomen van herhaling; • toetsen van wetgeving; • ontwikkeling van jurisprudentie. Eénmaal per jaar ontvangen de aangesloten Limburgse gemeenten een geanonimiseerde rapportage van meldingen van discriminatie. Daarnaast worden de (geanonimiseerde) meldingen uit Limburg, verwerkt in een landelijke rapportage.
Deelnemers	27 gemeenten van de provincie Limburg zijn aangesloten bij de ADV.
Bestuursstructuur	De ADV heeft een Directeur-bestuurder en een Raad van Toezicht.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	n.v.t.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Resultaat 2022	n.v.t.
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bedrag per inwoner aan de centrumgemeenten op basis van facturering. De gemeente betaalt een bedrag per inwoner van € 0,90. De gemeentelijke bijdrage is derhalve € 28.685.

11. Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek	
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen
Doel, nut, noodzaak	Inzameling, verwerking, transporteren en vermarkten van afvalstoffen, alsmede aanverwante taken op het gebied van straatreiniging en de gladheidbestrijding en in het algemeen, het verrichten van diensten op het gebied van beheer van openbare ruimten voor elke als aandeelhouder aangesloten gemeente. Daarnaast is in de statuten tevens als doel geformuleerd “het initiëren, creëren, organiseren en uitvoeren van werk en het bevorderen van de arbeidsmarkt voor met name diegenen, die in de toetreding tot de arbeidsmarkt worden belemmerd, dan wel een achterstand tot de arbeidsmarkt hebben. “ Wat betreft de functie van sociale werkgever, zoekt RWM de samenwerking met de sociale werkvoorziening. Bepaald is ook dat de vennootschap de genoemde activiteiten ook voor derden mag verrichten, mits in omvang van ondergeschikt belang conform de daarvoor geldende Europese richtlijnen van nu of in de toekomst.

11. Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek	
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Met het indienen van de algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 15 april aan de raad is een belangrijke stap gezet om de zienswijzeprocedure van de raad binnen de gestelde termijnen te doorlopen. Daarnaast is de termijn voor het geven van een zienswijze op de ontwerpbegroting door de raden van de deelnemende gemeenten verlengd van zes weken naar acht weken.
Deelnemers	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Sittard-Geleen, Stein en Echt-Susteren (toegetreten per 1 januari 2023).
Bestuursstructuur	Algemene Vergadering van Aandeelhouders RWM N.V Wethouder Meuwissen vertegenwoordigt de gemeente Echt-Susteren
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 6.110.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 5.326.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	€ 3.900.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	€ 5.952.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	Niet bekend
Resultaat 2022	€ 76.406
Financiën	De gemeente Echt-Susteren bezit in totaal 80 gewone aandelen van in totaal 968 gewone aandelen en 1 prioriteitsaandeel van in totaal 8 prioriteitsaandelen. Het totale belang bedraagt 8,3% en is daarmee beperkt.

Overige verbonden partijen

1. Euromosa	
Doel	De gemeente zet zich actief in t.a.v. het (verder) versterken van de banden met onze buurgemeenten en met name de euregionale contacten met de partners in Euromosa (Maaseik, Selfkant, Gangelt en Waldfeucht). Door onze nadrukkelijke rol in de regio als "Euregionale Verbinder" (schakel tussen de verschillende regio's en euregio's), willen we de mogelijkheden inzake euregionale samenwerking op het gebied van o.a. toerisme, sociale ontwikkeling en cultuur voor de regio en voor de gemeente stevig benutten en de gemeente hierdoor positioneren als (recreatief-toeristische) uitvalsbasis in de euregio. Dit heeft onder meer geleid tot het toetreden van Maaseik tot Cittaslow. Ook de Duitse gemeenten werken aan toetreding tot het Cittaslow-netwerk. Postadres: Postbus 450, 6100 AL Echt
Deelnemers	Echt-Susteren (NL), Maaseik (B), Waldfeucht, Selfkant en Gangelt (D)
Bestuursstructuur	Stuurgroep
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	Dit samenwerkingsverband beschikt niet over een eigen en/of vreemd vermogen.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	n.v.t.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Resultaat 2022	n.v.t.
Financiën	n.v.t.

2. Ons Waardevol Cultuur Landschap (WCL)	
Doel	De Stichting Ons Waardevol Cultuurlandschap Midden-Limburg (Ons WCL) is opgericht d.d. 28 november 1994. Het werkgebied van de Stichting Ons WCL bestaat uit 5 gemeenten. Door Ons WCL worden projecten gefinancierd en uitgevoerd die een bijdrage leveren aan de vergroting van de kwaliteit van de Midden-Limburgse natuur. De Stichting Ons WCL (Ons Waardevol Cultuur Landschap Midden-Limburg) heeft als doel: • het adviseren, ondersteunen en aanjagen van projecten over inrichting en beheer van het werkgebied. Zowel aan subsidiegevers als aan de indieners van deze te subsidiëren projecten; • het zelfstandig uitvoeren van projecten in dat kader; • het in stand houden van een netwerk van organisaties, overheden en instellingen die werkzaam zijn in of belang hebben bij de inrichting en het beheer van het landelijk gebied. Ons WCL continueert haar werkzaamheden voor de deelnemende ge-

2. Ons Waardevol Cultuur Landschap (WCL)	
	meenten. Tevens fungeert Ons WCL als subsidieaanvragers voor het Nationaal Pak De Meinweg nieuwe Stijl.
Deelnemers	Deelnemende gemeenten: Beesel, Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdaalen en Roermond.
Bestuursstructuur	Stichting
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	€ 420.416
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	€ 385.017
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	€ 114.606
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	€ 223.477
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	niet bekend
Resultaat 2022	€ 29.465 negatief
Financiën	De jaarlijkse bijdrage bedraagt € 39.500.

3. Samenwerking Midden-Limburg (SML)	
Vestigingsplaats	Roermond
Doel	Het versterken van het voortreffelijk en afwisselend vestigings- en woonklimaat in de regio Midden-Limburg waarvoor een doelgerichte samenwerking tussen de zeven gemeente nodig is.
Nut	De Samenwerking Midden-Limburg is een netwerkstructuur die voor bundeling en coördinatie zorgt van projecten en trajecten op het terrein van ruimte, wonen en economie. Deelnemende gemeenten stemmen hun beleid af en treden gezamenlijk op met het regionaal belang voor ogen. Problemen worden gezamenlijk opgelost en gemeenten informeren elkaar over te nemen initiatieven en ontwikkelingen die het regionaal belang of het belang van een van de andere partijen raken. Afzonderlijk en gezamenlijk wordt zorg gedragen voor een goede communicatie met burgers, maatschappelijke instellingen en bedrijven.
Noodzaak	In Midden-Limburg is er sprake van een dynamische aandacht voor de regio en het behartigen van het regiobelang. Dit vereist een goede afstemming op visie, strategie en taken en verantwoordelijkheden. Het gezamenlijk doel van samenwerkingen als SML, Keyport 2020 en de Ontwikkelingsmaatschappij Limburg (OML) bestaat uit het versterken van het vestigingsklimaat in Midden-Limburg door samenwerking op basis van respect voor elkaars belang, waarbij SML faciliteert en krachten bundelt, Keyport 2020 zich richt op innovatieve projecten in triple helix verband en OML een uitvoeringsorganisatie over bedrijfslocaties is met een lokale functie voor ondernemers.

3. Samenwerking Midden-Limburg (SML)	
Effecten	In de periode 2019/2020 is de samenwerking in het kader van de Samenwerking Midden-Limburg geëvalueerd. Op basis van deze evaluaties is een koersdocument opgesteld en is een doorstart gemaakt. Hierbij is de wens uitgesproken een Investeringsagenda Midden-Limburg op te stellen langs de lijnen van de regionale visie "Het verbindend hart van Limburg". Dit houdt in werken aan een duurzaam en klimaatbestendig Midden-Limburg, een toekomstbestendige economie en een gezonde en aantrekkelijke woonomgeving. In de Investeringsagenda zijn projecten gebundeld, waarvan er al een gedeelte in uitvoering zijn. Thema's zijn wonen, economie, recreatie en toerisme, energie, landschap, mobiliteit en landbouw. Doel van deze agenda is het bundelen van de kracht van de regio en daarmee externe middelen binnen kunnen halen.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak aangezien besluitvorming over nieuwe financiële middelen (de gemeentelijke bijdrage) aan SML via de raad loopt.
Deelnemers	De zeven Midden-Limburgse gemeenten: Weert, Nederweert, Leudal, Roermond, Maasgouw, Roerdalen en Echt-Susteren.
Bestuursstructuur	Het Netwerkberaad is een bestuurlijk gezelschap dat is samengesteld vanuit de colleges van burgemeester en wethouders van elke gemeente. Het Netwerkberaad stuurt niet inhoudelijk, is wel agenderend, coördinerend, aanjagend en verbindend. De onderliggende werkvelden zijn economie, wonen, recreatie en toerisme, ruimte en regionale mobiliteit.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2022	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2022	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2022	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2022	n.v.t.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2024	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2024	n.v.t.
Resultaat 2022	n.v.t.
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bedrag per inwoner aan de centrumgemeente (Roermond) op basis van facturering. De gemeente betaalt een jaarlijkse bijdrage van € 0,60 per inwoner is afgerond € 19.000 per jaar.

3.7 Paragraaf Grondbeleid

Verordening 212 artikel 25:

1. *In de paragraaf grondbeleid bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten in ieder geval op:*
  - a. *de verwerving van gronden;*
  - b. *de te ontwikkelen en in ontwikkeling genomen projecten.*
2. *Het grondbeleid van de gemeente Echt-Susteren wordt vastgelegd in de "Grondnota". De raad stelt de nota vast. In de nota wordt aandacht besteed aan:*
  - a. *de strategische visie van het toekomstig grondbeleid van de gemeente;*
  - b. *de uitgangspunten voor de verkoopprijzen van gronden.*

Inleiding

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens ingegaan op:

- Visie gemeentelijk grondbeleid (algemeen, prioritering, uitvoering Grondbeleid, bovengemeentelijke doelstellingen, overkoepelend gemeentelijk beleid,)
- Samenwerkingsmaatschappijen (Bocage, Businesspark Midden-Limburg)
- Grondexploitaties (algemeen)
- Stand van zaken en prognoses grondexploitaties (Vennootschapsbelasting, toelichting complexen)
- Winst- en verliesnemingen, voorziening en reserves grondexploitaties, meerjarig verloop Algemene reserve Grondbedrijf en voorbereidingskrediet faciliterende en actieve grondexploitaties.

Visie gemeentelijk grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid levert een bijdrage aan zowel (integrale) ruimtelijke plannen als specifieke beleidsvelden die voor de gemeente Echt-Susteren van belang zijn, zoals leefbaarheid, wonen, werken, groen, verkeer en financiën. De beoogde doelstellingen van de ruimtelijke plannen en specifieke beleidsvelden zijn verwoord in de verschillende programma's uit de begroting.

Het betreft met name de thema's binnen de programma's Economische zaken en grondexploitaties (werkgelegenheid, economie, plattelandsvernieuwing en recreatie & toerisme), Sociaal domein, cultuur en sport (maatschappelijke voorzieningen, sportstimulering en ondersteuning, zwembad, sporthallen en overige binnen- en buitensportaccommodaties), Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting (leefbaarheid kernen, bedrijvigheid en woningbouw). De doelstellingen die centraal staan binnen deze thema's worden deels verwezenlijkt door realisatie van de (grondexploitatie)projecten.

Prioritering

Via een gebiedsgerichte aanpak wenst de gemeente te komen tot een afgewogen integraal samenhangend ruimtelijk beleid.

Projecten voor de collegeperiode 2022-2026 zijn:

- Realisatie van 125 nieuwe woningen per jaar (nieuwbouw en transformatie)
  - o Woningbouw realiseren of voorbereiden in iedere kern;
- Bedrijventerreinen
  - o Uitbreiding bedrijventerrein de Berk;
  - o Verkenning Vonderen;
  - o Uitbreiding bedrijventerrein de Loop-West;
  - o Revitalisering bedrijventerrein de Wolfskoul;
- Programma centrum Echt (herontwikkeling de Valk, Plats, compacter centrum, infrastructuur en participatie ondernemers);
- Inpassing en compensatie gebiedsontwikkelingen VDL Nedcar;
- Leisurepark In de Bandert;
- Realisatie pilot 5 zonneparken;
- Onderzoek naar de ontwikkeling van een windturbinepark;
- Gebiedsvisie Susteren (inclusief centrumplan Susteren);
- Gebiedsvisie Roosteren;
- Gebiedsvisie Nieuwstadt;
- Gebiedsvisie Pey;

- Project Dieteren.

Naast deze gemeentelijke projecten zijn we betrokken bij majeure ruimtelijke projecten van derden, zoals verbreding A2 Vonderen-Kerensheide en gebiedsontwikkeling VDL. Ook hierbij wordt gekozen voor een integraal samenhangende aanpak.

Uitvoering Grondbeleid

De gemeenteraad heeft het beleidskader voor het (te voeren) grondbeleid vastgelegd in de 'nota Grondbeleid' vastgesteld in de raad van 14 december 2022 en de nota Kostenverhaal (nu nota Kostenverhaal 2011). Begin 2024 wordt bekeken in hoeverre de nota kostenverhaal nog actueel is en niet reeds verwerkt is in de nota Grondbeleid en/of de Nota Reserves en Voorzieningen. Het doel is om te komen tot meer transparantie en eenduidigheid.

De missie van gemeentelijk grondbeleid is: indirect en direct met financiële en juridische instrumenten bijdragen aan een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van de gemeente in kwaliteit en kwantiteit. Het grondbeleid staat ten dienste aan de verwezenlijking van deze ruimtelijke doelstellingen danwel eerder vernoemde specifieke beleidsvelden.

Als algemeen uitgangspunt voor het gemeentelijk beleid geldt dat de gemeente de regie wil voeren over (de kwaliteit van) de ruimtelijke ontwikkelingen, van eigen maar ook particuliere locaties. Afhankelijk van omstandigheden, grondposities en de door de gemeente te realiseren doelen van het gemeentelijk beleid wordt per ontwikkeling bepaald voor welke vorm van grondbeleid gekozen wordt. Vormen van grondbeleid zijn: actief grondbeleid, passief (faciliterend) grondbeleid en mengvormen tussen actief en passief grondbeleid (publiek private samenwerking (PPS)).

De gemeente Echt-Susteren kan dus, binnen aanvaardbare risicoprofielen, ervoor kiezen om winstgevende ontwikkelingen zelf ter hand te nemen (actief grondbeleid) of de ontwikkeling door een ontwikkelaar te faciliteren (facilitair grondbeleid). De gemeenteraad heeft hier in 2022 ook budget voor vrij maakt.

Uitgangspunt is een situatie waarbij de exploitatie over het te voeren grondbeleid voor de gemeente tenminste kostendekkend is. Dat wil zeggen dat over een periode van enkele jaren de te maken kosten in balans zijn met de opbrengsten. Of dat andere doelen van de gemeente, zoals een groene inrichting of waterberging, gerealiseerd kunnen worden.

Bovengemeentelijke doelstellingen

Ter realisatie van bovengemeentelijke doelstellingen werkt de gemeente samen met de Midden-Limburgse gemeenten. Dit samenwerkingsverband 'Samenwerking Midden-Limburg' (SML) heeft als doel om namens de deelnemende gemeenten te komen tot onderlinge afstemming, stimulering en uitvoering van ruimtelijk-economische (grote) projecten met een bovengemeentelijk karakter. Dit ter versterking van de regionale economie inclusief de werkgelegenheid. In deze samenwerking zijn een aantal werkvelden benoemd, waarbij iedere gemeente als trekker van een bepaald werkveld fungeert. De werkvelden zijn:

- Economie
- Duurzaamheid
- Recreatie & toerisme
- Landschap & Natuur
- Mobiliteit & infrastructuur
- Wonen, zorg & leefomgeving

Deze aanpak wordt momenteel geëvalueerd en heroverwogen om in de toekomst efficiënter samen te kunnen werken.

Daarnaast neemt de gemeente Echt-Susteren deel aan (is aandeelhouder van) Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML BV). Projecten van OML BV in onze gemeente zijn realisatie Business Park Midden-Limburg (BPML) en verkenning bedrijventerrein het Vonderen.

Overkoepelend gemeentelijk beleid

Structuurvisie

In december 2012 is de Structuurvisie 2012-2025 'Ontwikkelen met kwaliteit' door de raad vastgesteld. Voor zowel ons buitengebied als stedelijk gebied formuleert de structuurvisie een aantal ambities die er op zijn gericht dat onze gemeente een aantrekkelijke gemeente is (en blijft) om prettig te wonen, te werken en te recreëren. Dit resulteert in zogenaamde 'speerpuntprojecten stedelijk gebied' en 'kwaliteitsverbeterende projecten' in het uitvoeringsprogramma van de structuurvisie (deel C).

De structuurvisie is (intern) bindend voor de gemeente en wordt gebruikt als leidraad bij toekomstige beslissingen.

Voor inwoners en ondernemers geeft de visie inzicht in de ontwikkelingsmogelijkheden die er zijn binnen bepaalde gebieden van onze gemeente. Er is dus duidelijkheid over welke projecten/initiatieven we als gemeente ambiëren en welke niet.

Het (dynamisch) uitvoeringsprogramma is voor het laatst gerapporteerd aan de gemeenteraad in juli 2022 (raadsinformatiebrief 19 juli 2022).

In verband met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024, moeten alle gemeenten een Omgevingsvisie opstellen. De Omgevingsvisie vervangt de huidige Structuurvisie. In 2023 en begin 2024 wordt een proces doorlopen om te komen tot een Omgevingsvisie die in 2024 ter vaststelling zal worden aangeboden aan de gemeenteraad. Er wordt net zoals bij de totstandkoming van de structuurvisie veel aandacht besteed aan participatie bij de totstandkoming van de visie.

Volkshuisvesting

De huidige basis voor het gemeentelijke volkshuisvestingsbeleid is de Structuurvisie Wonen 2022 tot en met 2025. Het is een praktisch document dat inzage geeft in de woningbehoefte en het wenselijke bouwvolume. Voor de komende jaren geven onderzoekscijfers aan dat de groep senioren sterk toeneemt. Dat heeft consequenties voor de woningmarkt: de behoefte aan grondgebonden seniorenwoningen en appartementen met lift neemt toe. Een andere doelgroep waarvan de vraag naar woningen toeneemt zijn starters en jongeren. Dat betekent een vraag naar huur en koopwoningen in het betaalbare segment of het inzetten van flexibele wooneenheden in de vorm van micro-wonen of tijdelijke woningen. De binnen de gemeente werkzame woningcorporaties Nester en ZOwonen worden hierbij actief betrokken.

Daarnaast spelen binnen de gemeente Echt-Susteren vragen op het gebied van transformatie van detailhandel en ander vastgoed naar wonen. Deze transformatie kan bijdragen aan het leefbaar en aantrekkelijk houden van aanloopgebieden waar nu wonen en detailhandel gemengd is en tegelijkertijd bijdragen aan de behoefte aan eerder genoemde woningen. Andere aspecten die in toenemende mate van belang zijn, zijn duurzaamheid en levensloopbestendigheid van de woningen.

Om het nationale woningtekort terug te dringen tot een gezond evenwicht, zet het Rijk met het Programma Woningbouw in op de realisatie van 900.000 woningen tot en met 2030. De Limburgse gemeenten gaan een bijdrage leveren aan de rijks-versnellingsopgave door de toevoeging van minimaal 26.550 woningen tot en met 2030, met de mogelijkheid van 20.000 woningen extra. Het Rijk streeft in de versnellingsopgave naar 2/3 betaalbaar en naar 30% sociale huur in de bestaande voorraad in 2030.

In de aankomende Wet regie op de volkshuisvesting wordt opgenomen dat elke gemeente een woonprogramma (omgevingsprogramma Wonen) moet maken. In dit woonprogramma gaat de gemeente in op het woningbouwprogramma, betaalbaarheid, verduurzaming en leefbaarheid. Maar ook op de huisvesting van aandachtsgroepen en op de zorg- en ondersteuningsbehoefte in relatie tot wonen, dit alles vormt de woonzorgvisie. De woonzorgvisie en de afspraken uit de Woondeal zullen een plek krijgen in de lokale prestatieafspraken tussen gemeenten, woningcorporaties en huurdersbelangenverenigingen. Deze afspraken worden voortdurend herijkt op basis van de meest recente inzichten.

Samenwerkingsmaatschappijen

Bocage

In 2012 hebben Hurks vastgoedontwikkeling BV en de gemeente Echt-Susteren de 'Samenwerkings-overeenkomst "Bocage" in Echt' getekend en is in september 2012 de 'Grondexploitatie maatschappij Bocage CV' (GEM Bocage) opgericht.

In het plangebied wordt een hoogwaardig woningbouwplan ontwikkeld met grondgebonden woningen in een groen en dorps woonmilieu. De openbare ruimte wordt met kwalitatief duurzame materialen ingericht. De kwaliteitseisen zijn vastgelegd in het 'Stedenbouwkundig- en beeldkwaliteit plan Bocage' van 3 juli 2017.

Ondanks de economische situatie als gevolg van de oorlog in Oekraïne (stijging hypotheekrente en bouwkosten) is er nog voldoende interesse in vrije bouw kavels. Eind 2022 zijn 6 vrije bouw kavels in verkoop gegaan. Er zijn op dit moment 14 bouw kavels in verkoop (grotendeels in optie). In dezelfde periode zijn ook de 19 projectmatige/levensloopbestendige woningen aan de Peutenweg/ Slotenmakerstraat (fase 5) in verkoop gegaan. De bouw van de eerste 8 projectmatige woningen van fase 5 zijn in 2023 gestart, de overige volgen in 2024.

Het bouw- en woonrijp maken van de wegen voor de in verkoop of aanbouw zijnde woningen wordt gefaseerd uitgevoerd. In 2023 is de verharding (klinkers) in de Slotenmakerstraat aangelegd.

Businesspark Midden Limburg (BPML)

Op 13 januari 2012 is de 'Realiseringsovereenkomst bedrijventerrein St. Joost (de Berk II) Echt', genaamd Businesspark Midden-Limburg, met Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML) getekend en zijn de gronden, gelegen binnen het exploitatiegebied, geleverd aan OML.

Op Businesspark ML is nog één bedrijfskavel van ca. 1,6 ha beschikbaar, te weten zuidelijke kopkavel. Voor de zuidelijke bedrijfskavel wordt een passende, kwalitatief hoogwaardige invulling gezocht. De noordelijke kavel is verkocht. Op deze kavel wordt een kwalitatief hoogwaardig, kleinschalig distributiecentrum gerealiseerd. Naar verwachting wordt in 2024 gestart met de bouw hiervan.

Grondexploitaties

Algemeen

De woningmarkt staat momenteel onder druk. Er is relatief weinig kwalitatief aanbod, mede daardoor vindt er weinig doorstroming plaats. Binnen de gemeente Echt-Susteren is momenteel een aantal woningbouwplannen in ontwikkeling, bijvoorbeeld Bocage en Bloemenhof in Echt en Mid-delveld III binnen de kern Susteren. Ook binnen de andere kernen wordt gewerkt aan woningbouwplannen. Bouwlocaties zijn te vinden in Maria Hoop (oa Vlaskuileweg), Koningsbosch (oa Karel V straat), Pey (oa Chatelainplein en Houtstraat), Roosteren (Kasteel Terborghstraat) en Nieuwstadt (Susterderweg). Het woonwensenonderzoek, uitgevoerd in 2018, heeft uitgewezen dat in vrijwel alle gemeenten in Midden Limburg in kwalitatieve zin behoefte is aan grondgebonden seniorenwoningen en appartementen met lift. Eind 2023 volgt er regionaal een uitvraag voor een actueel woningbehoefteonderzoek, zodat we kunnen inspelen op ontwikkelingen binnen de volkshuisvesting. Uit de praktijk blijkt verder een toenemende behoefte aan flexibele woonmogelijkheden voor jongeren en kleine (een en/of tweepersoons) huishoudens. Volgens de oorspronkelijke prognoses zou de gemeente Echt-Susteren vanaf 2020/2021 qua bewonersaantallen afnemen. Deze trend heeft zich niet ingezet, prognoses geven een verschuiving aan naar latere jaren (2029 en verder). Gezien de toenemende werkgelegenheid binnen onze gemeente door de uitbreiding van de bedrijventerreinen kan de vraag worden gesteld of deze eventuele afname wordt opgevangen door het toenemend aantal internationale werknemers dat zich binnen de gemeente vestigt. Deze ontwikkelingen worden gevolgd zodat hier adequaat op wordt ingespeeld met het ontwikkelen van woningbouwlocaties en mogelijkheden voor transitie van bestaande gebouwen. Woningbouw richt zich primair op inbreiding en transformatie.

Stand van zaken en prognoses grondexploitaties en vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de vennootschapsbelasting (Vpb) ingevoerd. Met ingang van 2016 worden de fiscale winsten belast met Vpb. In 2024 wordt onder begeleiding van een fiscaal adviesbureau een (voorlopige) aangifte over de winst van het boekjaar 2023 ingediend.

Op basis van de prognoses wordt rekening gehouden met afdracht van Vpb over 2024. Overeenkomstig het bepaalde in de nota reserves en voorzieningen wordt de over het grondbedrijf te betalen Vpb betaald uit de algemene reserve grondbedrijf.

Prognoses grondexploitaties

In onderstaande tabel worden de in exploitatie zijnde projecten weergegeven.

Opgenomen hierin zijn de boekwaarden per 19-7-2023 en de verwachte eindresultaten op eindwaarde. De verwachte (eind)resultaten vloeien voort uit de laatst vastgestelde herzieningen en herberekeningen van de betreffende grondexploitaties.

Let wel dat uit de afdrachten van de positieve resultaten aan de Algemene Reserve Grondbedrijf ook weer Vpb moet worden afgedragen. De in de reserve te storten resultaten zijn daarom niet geheel inzetbaar voor de overige reserveringsdoelen.

Nr.	Complexen in exploitatie	Boekwaarde 19-7-2023 (in €)	Geraamd resultaat op eind- waarde (in €)	Geraamd resultaat minus reeds genomen winstnemingen tm 2022 (in €)
B05	Herstructurering de Loop	17	-29.817	-26.781
B27	Businesspark Midden Limburg (BPML)	219.605	-1.915.771	-19.779
B44	Herstructurering schoollocatie (voormalige) Burg. Willemeschool Nieuwstadt	-58.239	-282.308	-23.341
B46	Bocage	-19.063	-426.055	-300.203
B47	Livar Experience Centre ¹⁾	42.783	26.965	26.965
B50	Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III	1.941.721	-8.844	-8.844
B51	Ruimte voor ruimte Weijenasweg St. Joost	24.530	-40.450	-40.450
B52	Bedrijvenpark de Loop Echt	103.040	-641.347	-641.347
	Totaal	2.254.394	-3.317.627	-1.033.780

-/- Betekent een positief resultaat (opbrengsten hoger dan kosten)

De gepresenteerde verwachte eindresultaten, zijn de resultaten rekening houdend met subsidies.

1) Voor dit geprognostiseerde verlies is een voorziening getroffen, zie 'voorziening verliezen grondexploitaties'.

Toelichting complexen in exploitatie

B05 Herstructurering bedrijventerrein 'de Loop'

Op dit bedrijventerrein is nog één gemeentelijke kavel te koop. Deze is gelegen naast de Gamma.

Met het oog op de verkeersveiligheid en verkeersdoorstroming op de Zuiderpoort en daarmee ook het bedrijventerrein (nu en in de toekomst) adviseren externe deskundigen diverse verkeersmaatregelen waarvoor verschillende prioriteiten gelden. Eén prioritaire verkeersmaatregel is opgenomen in de exploitatie van de Loop en is in 2023 in uitvoering gegaan. De verwachting is dat in 2024 nog afrondende werkzaamheden plaatsvinden.

B027 Businesspark Midden Limburg (BPML)

De gemeente ontvangt vanuit de grondexploitatie een vergoeding bovenwijkse voorzieningen die volgens de nota reserves en voorzieningen, wordt gestort in de reserve deelneming OML BV.

B44 Herstructurering schoollocatie (voormalige) Burg. Willemeschool Nieuwstadt

De gemeente heeft een anterieure exploitatieovereenkomst met MVJ Ontwikkelingen BV uit Echt (onderdeel van Mulleners Vastgoed BV) gesloten voor een woningbouwontwikkeling op de voormalige schoollocatie Burg. Willemeschool in Nieuwstadt.

Binnen het plangebied zijn inmiddels 22 grondgebonden woningen gerealiseerd en opgeleverd. Op de locatie van het voorheen naastgelegen fitnessgebouw zijn nog eens 3 woningen gebouwd.

De eindoplevering van de bijbehorende infrastructuur zal in de eerste helft van 2024 plaats vinden. Ook dient deze nog aan de gemeente in eigendom overgedragen te worden.

B46 Bocage

De grondexploitatie zelf vindt plaats via de eerder beschreven PPS-constructie.

De gemeente ontvangt vanuit de grondexploitatie van de samenwerkingsmaatschappij Bocage per m² verkochte bouwgrond een vergoeding bovenwijkse voorzieningen, die wordt toegevoegd aan de Algemene reserve grondbedrijf. De inkomsten volgen de planning en gronduitgifte van de grondexploitatie.

B47 Livar Experience Centre

De gemeente is een verkoopovereenkomst aangegaan met de Holding Sus-Scrofa over de verkoop van 41.680 m² landbouwgrond aan de Zandweg in Maria Hoop om ter plaatse een Livar Experience Centre te kunnen realiseren. Het bijbehorende bestemmingsplan 'Abdij Lilbosch/ LIVAR Experience Centre' is door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State vernietigd. Voor de realisatie van het project is een nieuw bestemmingsplan in procedure gebracht. Ook de overeenkomst is daarvoor geactualiseerd. Het bestemmingsplan wordt volgens planning het 1^e kwartaal 2024 ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. De verwachting is dat het plan in 2024 onherroepelijk wordt. De eigendomsoverdracht van de gronden vindt uiterlijk 12 maanden na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan plaats.

B50 Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III

Nadat vrijwel alle kavels op de Berk verkocht waren zijn de mogelijkheden van uitbreiding van dit bedrijventerrein onderzocht met als doelstelling om additionele en toekomstbestendige kavels te realiseren voor het MKB. Voor deze uitbreiding heeft de Raad de grondexploitatie vastgesteld. De grondverwerving en de planologische procedure zijn in 2023 verder opgepakt. Het bestemmingsplan wordt eind 2023 aan de raad voorgelegd. Het bedrijventerrein wordt duurzaam ingericht en er wordt bekeken of BREEAM certificering haalbaar is. Begin 2024 start, na afronding van het archeologisch veldonderzoek, het bouwrijp maken van de 1e fase van deze uitbreiding. De overige fasen worden afhankelijk van het in eigendom hebben van de benodigde gronden en de vraag / behoefte aan kavels verder bouwrijp gemaakt.

B51 Ruimte voor ruimte Weijenasweg St. Joost

De gemeente heeft een anterieure exploitatieovereenkomst met RvR Limburg CV gesloten voor de uitgifte van 6 Ruimte voor ruimte bouw kavels nabij de Weijenasweg. De locatie is gelegen in het open gebied tussen de kern St. Joost en Hingen en grenst aan de bestaande bebouwing van St. Joost.

RvR Limburg CV is verantwoordelijk voor de uitgifte van 5 kavels (RvR tweede tranche). Binnen het exploitatiegebied zal één kavel (RvR eerste tranche) door de gemeente uitgegeven worden.

RvR Limburg CV is verantwoordelijk voor de aanleg van de boven- en ondergrondse infrastructuur (inclusief benodigde nutsvoorzieningen). Na aanleg van de infrastructuur wordt deze aan de gemeente in eigendom overgedragen.

Om de woningbouw mogelijk te maken dient het bestemmingsplan Buitengebied herzien te worden. Het bestemmingsplan wordt najaar 2023 in procedure gebracht.

B52 Bedrijvenpark de Loop Echt

De gemeente is een anterieure exploitatie- en verkoopovereenkomst aangegaan met Intospace voor de realisatie van een bedrijvenpark ten noorden van het bestaande terrein De Loop-west. Het bestemmingsplan is in december 2022 door de gemeenteraad vastgesteld en ook is de omgevingsvergunning voor het bouwen verleend. In de raadsvergadering van juli 2023 is het grondexploitatiecomplex geopend. Start van de bouw is voorzien in het laatste kwartaal van 2023, waarna de diverse gebouwen gefaseerd zullen worden opgeleverd in 2024 en 2025.

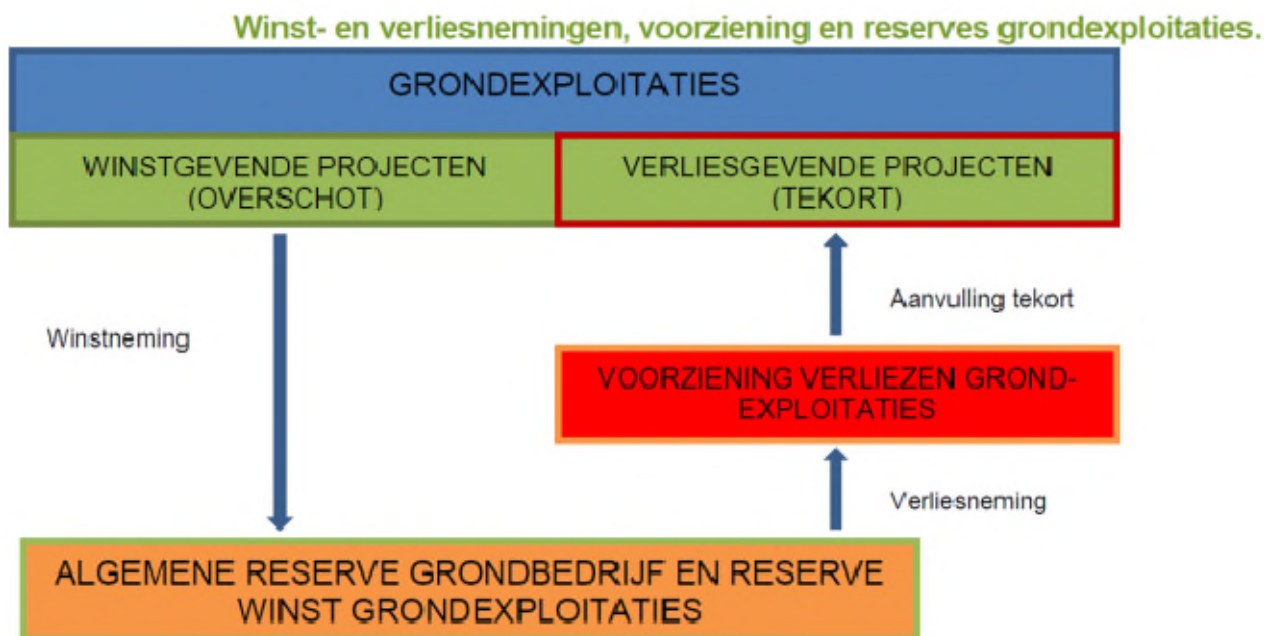
Overzicht meerjarenraming baten en lasten per complex

In onderstaande tabel worden over de jaren 2024 tot en met 2027 de baten en lasten per complex weergegeven, zoals verwerkt in deze begroting.

Nr.	Complexen in exploitatie		2024	2025	2026	2027
B05	Herstructurering de Loop	Baten	-660.000			
		Lasten	25.500			
		Restresultaat	26.781			
		Afname boekwaarde	607.719			
		Boekwaarde per 31-12	0			
B27	Businesspark Midden Limburg	Baten	-100.000	-89.165		
		Lasten	0	0		
		Afname boekwaarde	100.000	69.386		
		Restresultaat		19.779		
		Boekwaarde per 31-12	69.386	0		
B46	Bocage	Baten	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000
		Winstneming	45.000	45.000	45.000	45.000
		Boekwaarde per 31-12	-4.565	-4.565	-4.565	-4.565
B47	Livar Experience Centre	Baten	-280.850			
		Lasten	433.021			
		Verliesneming	-26.965			
		Toename boekwaarde	-125.206			
		Boekwaarde per 31-12	0			
B50	Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III	Baten	-2.842.480	-5.515.560	0	-3.721.060
		Lasten	1.585.307	2.873.623	1.412.331	2.371.629
		Afname boekwaarde	1.257.173	2.641.937	-1.412.331	1.349.431
		Boekwaarde per 31-12	2.288.129	-353.808	1.058.523	-290.908
B51	Ruimte voor ruimte Weijenasweg St. Joost	Baten	-480	-464		
		Lasten	3.000	30.230		
		Toename boekwaarde	2.520	-70.216		
		Resultaat		40.450		
		Boekwaarde per 31-12	-70.216	0		
B52	Bedrijvenpark de Loop Echt	Baten	-5.190	-2.632		
		Lasten	164.444	164.445		
		Toename boekwaarde	-159.254	-803.160		
		Resultaat		641.347		
		Boekwaarde per 31-12	-803.160	0		
	Totale boekwaarde per 31-12		1.479.575	-358.373	1.053.958	-295.473

Risicobeheersing

Volgens de nota Risicomanagement worden van de grondexploitaties periodiek (o.a. bij de jaarrekening en begroting) op een systematische wijze de risicodragende gebeurtenissen geïnventariseerd, de kans op optreden en het effect daarvan ingeschat, de al bestaande beheersmaatregelen in kaart gebracht en tenslotte het restrisiko gekwantificeerd. Deze restrisiko's vormen de grondslag en worden meegenomen bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit resp. het weerstandvermogen. Verder wordt verwezen naar de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing.

Winstnemingen

Winstneming bij grondexploitaties gebeurt volgens de 'Percentage of completion – methode' (Poc-methode) zoals voorgeschreven door de Commissie BBV. De gemeente is zelf voorstander van een voorzichtiger beleid. De Poc-methode houdt in dat er ook daadwerkelijk sprake moet zijn van gerealiseerde winsten (rekening houdende met de nog te realiseren kosten). Het verschil tussen de verplichte winstneming volgens de Poc-methode en de door de gemeente gehanteerde winstneming wordt toegevoegd aan een aparte reserve 'Winst Grondexploitaties' (RWG). Zodra winsten ook volgens gemeentelijk beleid als gerealiseerd gelden, worden deze bij de afsluiting van het boekjaar vanuit de RWG overgeboekt naar de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG). Op de RWG ligt telkenmale een claim voor het nog aan de ARG over te boeken bedrag. Overboekingen vanuit de RWG kunnen dus enkel naar de ARG plaatsvinden.

Verliesnemingen

Als tekorten worden geconstateerd of worden voorzien, wordt op basis van het voorzichtigheidsprincipe de Voorziening verliezen grondexploitaties (aan)gevuld ter hoogte van het (te verwachten) verlies. Als de verliezen daadwerkelijk worden gerealiseerd, vindt verliesneming plaats via die gevormde voorziening.

Voorziening verliezen grondexploitaties

De Voorziening verliezen grondexploitaties moet voldoende groot zijn om in de exploitatietekorten te voorzien. Voeding gebeurt vanuit de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG), maar kan ook vanuit andere reserves en/of middelen plaatsvinden. De gemeente Echt-Susteren bepaalt (voorzichtigheidshalve) de hoogte van deze verliesvoorziening op eindwaarde (inclusief rente op einde looptijd).

Reserves grondexploitaties

De grondexploitatie gerelateerde reserves zijn de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG) en de daarmee verbonden Reserve Winst Grondexploitaties (RWG). De ARG dient als buffer voor de grondexploitaties. Winstnemingen, al dan niet tussentijds, worden (wanneer nodig via de Reserve Winst Grondexploitaties) toegevoegd aan de ARG. Ook wordt er jaarlijks rente toegevoegd aan deze reserves. Daar tegenover staat dat de Voorziening verliezen grondexploitaties ten laste van de ARG wordt gevoed.

Meerjarig verloop ARG

Op basis van geactualiseerde grondexploitaties en herberekeningen worden in onderstaand overzicht de te verwachte winstnemingen van deze reserves weergegeven. Daarnaast wordt, ook rekening houdend met onttrekkingen (bijvoorbeeld voor de genoemde verliesvoorziening), claims en toevoegingen/stortingen, ook een prognose gemaakt van de ARG voor de jaren 2023 tot en met 2027.

Alleen de middelen die daadwerkelijk in de ARG zijn opgenomen, zijn, rekening houdend met de al opgenomen claims en onttrekkingen, beschikbaar. Zie de tabel aan het einde van deze paragraaf.

Vorbereidingskrediet faciliterende en actieve grondexploitaties.

Wanneer de gemeente overweegt om zelf of in samenwerking met een projectontwikkelaar, een (uitleg)gebied te (laten)ontwikkelen, moeten hiervoor, met name in de initiatief- en voorbereidingsfase, kosten worden gemaakt. Vervolgens kan definitief worden besloten om de gronden al dan niet in exploitatie te nemen of de exploitatie daarvan te faciliteren. Bij een actieve grondexploitatie ontwikkelt de gemeente de gronden zelf en bij een faciliterende grondexploitatie faciliteert de gemeente de randvoorwaarden voor een gewenste ontwikkeling van gronden door een derde partij.

Het algemeen budgetrecht is een raadsbevoegdheid. Normaliter mag het college geen kosten voor grondexploitaties maken, voordat de raad hiervoor middelen ter beschikking heeft gesteld. De raad kan het college echter de ruimte bieden om binnen kaders zelfstandig financiële besluiten hierover te nemen. Gezien de doorlooptijden van raadsvoorstellen is het ondoenlijk om met name bij de veelvoud aan kleinere projecten, per project een voorbereidingskrediet door de raad te laten vaststellen voordat voorbereidende kosten kunnen worden gemaakt. Om toch in de voorbereidingsfase al kosten te kunnen maken, deze op juiste wijze te registreren en dekking daarvoor te regelen, is door de raad het volgende vastgesteld:

Limiet

Het college heeft de ruimte om jaarlijks zonder voorafgaande tussenkomst van de raad tot een totaal bedrag van maximaal € 100.000 bestedingen te doen voor de voorbereiding van actieve- en faciliterende grondexploitaties, dit met inachtneming van de volgende voorwaarden die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) over voorbereidingskosten dwingend voorschrijft:

- De kosten moeten passen binnen de kostensoortelijst van het Besluit ruimtelijke ordening; en
- De kosten mogen maximaal 5 jaar geactiveerd blijven. Na maximaal 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve of faciliterende grondexploitatie danwel worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat.

De in de beginfasen te maken voorbereidingskosten zijn meestal planontwikkelingskosten, maar kunnen ook bestaan uit o.a. beheerskosten, sloopkosten, (strategische) verwervingskosten en rente. Afhankelijk van de indeling in een actieve- dan wel faciliterende grondexploitatie, worden kosten die al worden gemaakt voordat het grondexploitatiecomplex mag worden geopend, volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verantwoord onder 'Immateriële Vaste Activa (ImVA)' danwel 'Overlopende activa'.

Overgang naar exploitatie

Worden deze plannen daadwerkelijk in ontwikkeling genomen, dan worden de onder ImVA danwel overlopende activa geactiveerde voorbereidingskosten overgeheveld naar het actieve of faciliterende grondexploitatiecomplex.

Afboeking

De op ImVA danwel overlopende activa verantwoorde kosten waarvan de 5 jaars-termijn in het actuele boekjaar verstrijkt, worden in dat actuele boekjaar afgeboekt ten laste van het jaarresultaat. Als dekking wordt hiervoor de Algemene reserve grondbedrijf gebruikt.

Risicobeheersing

Om te voorkomen dat op enig moment meer voorbereidingskosten worden gemaakt dan de Algemene reserve grondbedrijf kan afdekken, wordt met de verantwoording van kosten op het voorbereidingskrediet telkensmale ook een claim opgenomen op de Algemene reserve grondbedrijf.

MEERJARENRAMING ALGEMENE RESERVE GRONDBEDRIJF (ARG)						
Bedragen in €		2023	2024	2025	2026	2027
Stand Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG)	(1)	7.069.738 a)	7.487.585	7.566.777	8.300.984	8.378.394
PROJECTEN		2023	2024	2025	2026	2027
		VAN PROJECT- RESULTAAT NAAR ARG	VAN PROJECT- RESULTAAT NAAR ARG	VAN PROJECT- RESULTAAT NAAR ARG	VAN PROJECT- RESULTAAT NAAR ARG	VAN PROJECT- RESULTAAT NAAR ARG
De Berk		110.616				
Herstructurering BT de Loop		0	26.781			
Bocage		81.150	45.000	45.000	45.000	45.000
BPML / BT St. Joost		62.220		19.779		
Herstructurering schoollocatie (voormalige) Burg. Willemeschool Nieuwstadt		23.341				
Locatie Julianastraat/Emmastraat/Mussenstraat		189.187				
Uitbreiding de Berk III ^{b)}						
RvR Weijenasweg				40.450		
Bedrijvenpark de Loop Echt		312.081		641.347		
Mutatie ARG n.a.v. resultaten (afgeronde) projecten in betreffend jaar	(2)	778.595	71.781	746.576	45.000	45.000
ONTREKKINGEN		2023	2024	2025	2026	2027
Representatie grondbedrijf		18.000	18.000	18.000	18.000	18.000
Div. kosten (bijv. prijzenboek)		5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
RWG inzake de Loop						
Reserve deelneming OML BV inzake BPML		62.220		19.779		
RWG inzake BPML						
VPB last Grondbedrijf		PM	PM	PM	PM	PM
Reserve majeure projecten inzake locatie Julianastraat/Emmastraat/Mussenstraat		189.187				
Reserve majeure projecten inzake herstructurering schoollocatie (voormalige) Burg. Willemeschool Nieuwstadt		23.341				
Reserve majeure projecten inzake woningbouw voormalige locatie tennis-complex Nieuwstadt						
Klooster Koningsbosch (cf 1e berap 2022 en 1e berap 2023)		25.000				
Versterking economische structuur		25.000	25.000	25.000		
Aanvulling voorziening verliezen grondexploitatie inzake Livar experience Centre						
Aanvulling voorziening verliezen grondexploitatie inzake Woningbouw Op de Baant St. Joost						
Overname eigendom LPS						
CP Susteren cf raadsbesluit 16-12-2020						
CP Susteren archeologie cf 2e berap 22		37.000				
Ontwikkeling hoek Marktstraat-Willibrordusplein Susteren cf 1e berap 22		30.000				
TOTAAL ONTREKKINGEN	(3)	414.748	48.000	67.779	23.000	23.000
TOEVOEGINGEN / STORTINGEN		2023	2024	2025	2026	2027
Rentetoevoeging over de stand per 01-01 ^{c)}		54.000	55.410	55.410	55.410	55.410
TOTAAL TOEVOEGINGEN / STORTINGEN	(4)	54.000	55.410	55.410	55.410	55.410
PROGNOSE ARG excl. niet in de begroting opgenomen claims (= 1 plus 2 minus 3 plus 4)	(5)	7.487.585	7.566.777	8.300.984	8.378.394	8.455.804
Niet in de begroting opgenomen claims		T/m 2023	2024	2025	2026	2027
Echt-Zuidoost: reserve kapitaalstorting en aanw. finan. kapitaalstorting, conform rbsl. dec. 2011		72.849				
Voorbereidskrediet faciliterende en actieve grondexploitatie ^{d)}		320.112	100.000	100.000	100.000	100.000
Poort van Echt cf raadsbesluit juni 2021		727.000				
Totaal niet uit de begroting blijvende claims	(6)	1.119.961	100.000	100.000	100.000	100.000
PROGNOSE ARG incl. niet in de begroting opgenomen claims (= 5 minus 6)		6.367.625	7.466.777	8.200.984	8.278.394	8.355.804
per 31-12		2023	2024	2025	2026	2027
a) Betreft de ARG per 31 december 2022 conform de jaarrekening 2022						
b) Een (positief) resultaat/afdracht naar de ARG wordt pas na 2027 verwacht						
c) Conform de nota 'Reserves en voorzieningen' vindt een rentetoevoeging plaats aan de ARG.						
Voor wat betreft 2024 bedraagt het rentepercentage 0,74%. Ook voor de daarop volgende jaren is dit rentebedrag aangehouden.						
d) In de bovenstaande meerjarenraming is jaarlijks een claim van € 100.000 opgenomen t.b.v. het voorbereidskrediet facilitaire en actieve grondexploitatie.						
Verwezen wordt naar de voorgaande pagina's in deze paragraaf grondbeleid.						

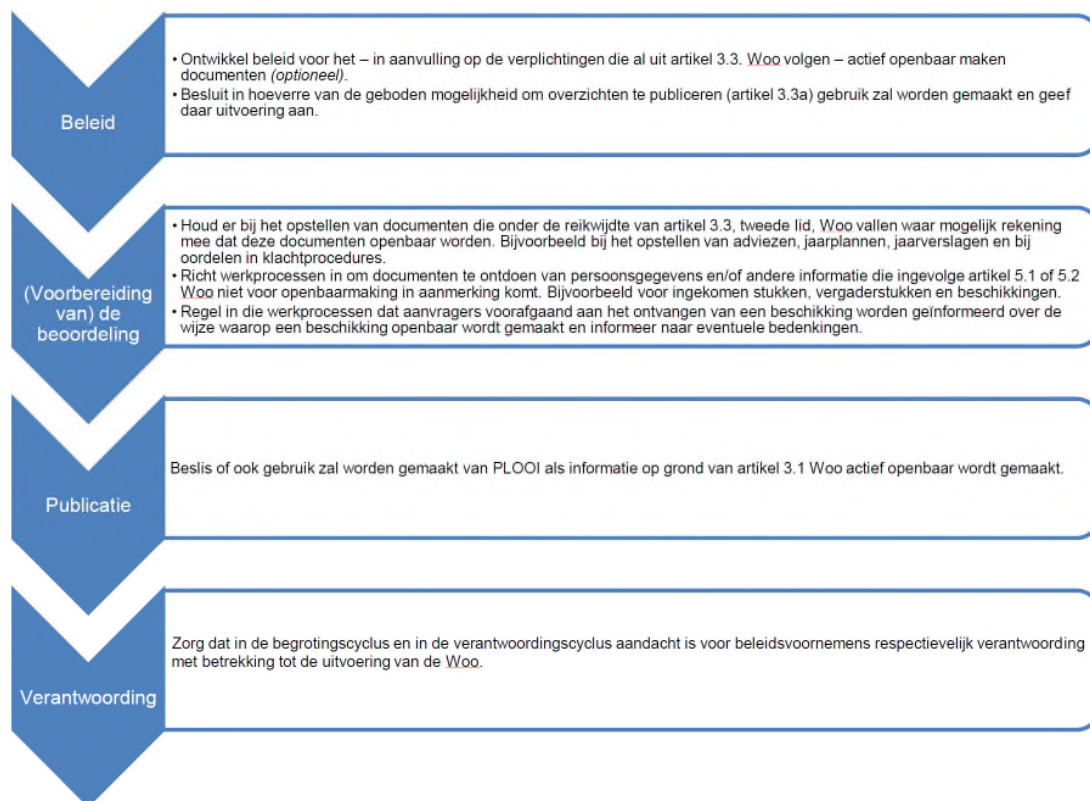
3.8 Openbaarheidsparagraaf

Verordening 212 artikel 26:

1. In de openbaarheidsparagraaf zet het college in de begroting de beleidsvoornemens uit inzake de uitvoering van artikel 3.5 van de Wet open overheid (Woo).
2. In het jaarverslag wordt er verslag gedaan van de uitvoering van de Woo, mede in relatie tot de in de begroting benoemde beleidsvoornemens.

Een bestuursorgaan moet jaarlijks in de begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Wet open overheid (Woo) en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering van de Woo in relatie tot die beleidsvoornemens. Deze bepaling is bedoeld om de naleving van de Woo, waaronder de bepalingen over de actieve openbaarmaking, te stimuleren.

Het concluderende stappenplan voor de implementatie van de Woo ziet er als volgt uit:

Gemeente Echt-Susteren wil een transparante en open overheid zijn. Het doel is zo snel mogelijk zo veel mogelijk openheid geven. Gestreefd wordt naar een zo open en inclusief mogelijke samenleving. Informatie speelt hierbij een cruciale rol. De informatie moet vindbaar, inzichtelijk en herbruikbaar zijn. Daarmee dragen we bij aan een samenleving waarin we:

- controleerbaar zijn en het vertrouwen in ons handelen vergroten;
- zorgen voor een gelijke informatiepositie van burgers en instellingen en integrale afwegingen inzichtelijk maken;
- de kwaliteit van onze informatie en daarmee van ons handelen, verbeteren door deze open te stellen aan kritiek;
- onze eigen doelmatigheid verhogen.

De Woo heeft vier belangrijke pijlers:

1. Het uit eigen beweging openbaar maken van 11 informatiecategorieën (actieve openbaarmaking).
2. Een inspanningsverplichting om ook overige informatiecategorieën openbaar te maken.
3. Het beantwoorden van Woo-verzoeken (de passieve openbaarmaking).

4. De informatiehuishouding duurzaam toegankelijk op orde brengen.

Voor het vertrouwen van de burgers en bedrijven is het belangrijk om als overheid betrouwbaar en transparant te zijn over besluitvorming, en dat de onderliggende afwegingen voor iedereen inzichtelijk en begrijpelijk zijn. Openheid over besluitvorming en het beschikbaar stellen van data maakt het voor de inwoners van de gemeente mogelijk om mee te doen, mee te beslissen en mee te praten en daarmee het draagvlak in de samenleving te vergroten. De Wet open overheid zal per 1 mei 2022 gefaseerd in werking getreden. Een interne projectgroep vanuit verschillende disciplines - juridische zaken; informatie; ICT; communicatie; privacy/AVG; bestuurlijke processen - is aan de slag met de implementatie van de Woo.

Informatiehuishouding op orde

De komende jaren moet de gemeente aan de slag om onze informatiehuishouding te verbeteren om te kunnen voldoen aan de eisen van de Wet open overheid. Er wordt gewerkt om de informatiehuishouding op orde te krijgen teneinde sneller de informatie te kunnen vinden. Daardoor kan beter worden voldaan aan de wettelijke termijnen die de Woo bij afhandeling van Woo-verzoeken en kunnen medewerkers (en inwoners en partners) sneller en efficiënter werken.

Hiermee staat de gemeente aan het begin van een groot veranderproces. Om de informatiehuishouding op orde te krijgen, is het noodzakelijk om te investeren in de bewustwording van de medewerker. Ook zullen werkprocessen beter en slimmer ingericht moeten worden. Van belang is om te zorgen dat informatie op slechts één plek wordt bewaard en dat iedereen zich ervan bewust is wat handelen vanuit openbaarheid en transparantie met zich meebrengt bij het omgaan met informatie. Er zal worden gezorgd voor bewustwording binnen de organisatie over wat openbaar en transparant handelen betekent.

Het kabinet heeft financiële middelen, voor de periode 2022 tot en met 2026, vrijgemaakt om gemeenten bij de implementatie en uitvoering van de Woo te ondersteunen. De financiële middelen bestaan uit zowel incidentele als structurele middelen. De incidentele middelen zijn bestemd voor het verbeteren van systemen, het opleiden van medewerkers en het aanpassen van processen en de organisatie. De structurele middelen zijn bedoeld voor actieve openbaarmaking van de informatiecategorieën zoals genoemd in de Woo, het aanwijzen van een contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen.

3.10 Paragraaf rechtmatigheid

Verordening 212: Artikel 27:

In de paragraaf rechtmatigheid bij de jaarstukken neemt het college een toelichting op van alle afwijkingen in rechtmatigheid, die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen voor zover deze de rapportagegrens, zoals vermeld in het controleprotocol overschrijden. Ook wordt vermeld welke maatregelen eventueel worden genomen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen

Rechtmatigheidsverantwoording

Het wetsvoorstel over invoering van de rechtmatigheidsverantwoording (RMV) vanaf 2023, is per 27 september 2022 in werking getreden. Dit betekent dat het college over ook over verantwoordingsjaar 2024, in 2025 de Rechtmatigheidsverantwoording gaat afgeven bij de jaarstukken.

Hierin rapporteert het college aan de gemeenteraad over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties.

De rechtmatigheidsverantwoording bestaat uit 3 aspecten, nl:

1. Het voorwaarden criterium: of alle financiële beheershandelingen zijn verricht in overeenstemming met (externe en interne) wet- en regelgeving.
2. Het begrotings criterium: of alle lasten in het begrotingsjaar vallen binnen de geautoriseerde begroting (incl. wijzigingen)
3. Het misbruik & oneigenlijk gebruik (M&O) criterium: of het college voldoende waarborgen heeft genomen om te voorkomen dat als gevolg van misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen is verleend of een te laag dan wel geen bedrag aan heffingen aan de gemeente is betaald.

De extern accountant controleert vervolgens of de Rechtmatigheidsverantwoording van het college een getrouw beeld geeft.

De RMV is bedoeld om de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad te versterken en het onderlinge gesprek met het college over de rechtmatigheid te bevorderen. Daarnaast is er de verwachting dat er interne kwaliteitsimpuls plaatsvindt voor interne processen en beheersing en dat er meer vooruitgekeken wordt door het formuleren van beheersmaatregelen (om daarmee 'fouten in de toekomst te voorkomen').